

**МЕТОДИЧЕСКО
РЪКОВОДСТВО
ЗА АДАПТИРАНЕ НА
УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ
ЗА I – IV КЛАС
ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИ
СЪС СПЕЦИАЛНИ
ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ
В ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА
ПОДКРЕПА**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

„Разработване на учебни помагала и на методически ръководства,
оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за
подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на
учебници и на проекти на учебни комплекти“

МОДУЛ

„Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със
специални образователни потребности и методически ръководства
за адаптиране на учебното съдържание“

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА АДАПТИРАНЕ НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА I – IV КЛАС ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ В ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Разработено от авторски екип
към Центъра за специална образователна подкрепа
„Св. Паусий Хилендарски“ – Благоевград

АЗ·БУКИ

Национално издателство за образование и наука

**Методическо ръководство за адаптиране на учебното съдържание за I – IV клас
за обучението на ученици със специални образователни потребности
в центрове за специална образователна подкрепа**

Разработено от авторски екип към Центъра за специална образователна подкрепа
„Св. Паисий Хилендарски“ – Благоевград

Авторски екип: Мария Костова, Павлета Павлова, Славчо Бобошевски, Соня Цочева,
Цветелина Деловска, доц. д-р Мая Сотирова, 2020 г.

Художник: Илияна Михова, 2020 г.

Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“

1113 София, бул. „Цариградско шосе“ 125, бл. 5

тел. 02/4250470; e-mail: azbuki@mon.bg; web: www.azbuki.bg; www.azbuki.eu

Графично оформление: Васил Бочев, 2020 г.

Първо издание, 2020 г.

Размер: 210x280 мм; 303 страници

e-ISBN: 978-619-7065-72-5

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

**ЗА АДАПТИРАНЕ НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА I – IV КЛАС ЗА ОБУЧЕНИЕТО
НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ В ЦЕНТРОВЕ
ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА**

АВТОРСКИ ЕКИП:

1. Мария Костова
2. Павлета Павлова
3. Славчо Бобошевски
4. Соня Цочева
5. Цветелина Деловска
6. Доц. д-р Мая Сотирова

СЪДЪРЖАНИЕ

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА УЧИТЕЛИ.....	6
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО МАТЕМАТИКА ЗА УЧИТЕЛИ	83
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ ЗА УЧИТЕЛИ.....	145
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО ОКОЛЕН СВЯТ, ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА, ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО ЗА УЧИТЕЛИ	178
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО МУЗИКА ЗА УЧИТЕЛИ	235
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА УЧИТЕЛИ.....	262
МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО ЗА УЧИТЕЛИ	282

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

МАРИЯ КОСТОВА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА ЗА УЧИТЕЛИ**

СЪДЪРЖАНИЕ

Авторски екип:	4
Тема 1. Училище, здравей!	13
Тема 2. Моето семейство	14
Тема 3. Светът около мен	15
Тема 4. Емоциите на Ани. Звук и буква А.....	16
Тема 5. Веселата М. Звук и буква М	17
Тема 6. Кръстословица. Звук и буква К.....	18
Тема 7. Домашни животни. Предмети и имена – писане	20
Тема 8. Професии. Буквосъчетанието ъо	21
Тема 9. Предметите около мен. Буквосъчетанието йо.....	22
Тема 10. Във влака. Правопис в/във	23
Тема 11. Зеленчуци. Азбучен ред.....	24
Тема 12. Плодове. Азбуката познавам.....	25
Тема 13. „Моля, извини, благодаря“. Вежливи думи	26
Тема 14. Стихотворение. „Аз съм българче“ – Иван Вазов	27
Тема 15. Приказки обичам да чета. „Трите прасенца“	28
Тема 16. Книгата – моят нов приятел. „Кума Лиса и Косе Босе“	29
Тема 17. Празници. Съчинение по серия от картинки.....	30
Тема 18. Познавам българския език. Звук, дума, изречение, текст	31
Тема 19. Сезони. „Есен“ – стихотворение	32
Тема 20. Моите приятели. Общуване	33
Тема 21. „А, Б, В...“. Буквите познавам.....	34
Тема 22. Приказки обичам да чета. „Най-скъпоценният плод“	35
Тема 23. Речник. Видове речници	36
Тема 24. Пиша правилно. Гласни звукове	37
Тема 25. Празници. Поздравителна картичка	38
Тема 26. Пиша правилно. Съгласни звукове	39
Тема 27. Писмо до дядо Коледа. Разказване на текст	40
Тема 28. „Дядо и ряпа“. Преразказ по картинки.....	41
Тема 29. Думи. Правописни особености	42
Тема 30. Предмети и имена. Съществителни имена.....	44
Тема 31. Признаци на предмети. Прилагателни имена	45
Тема 32. Думи действия. Глаголи.....	46
Тема 33. Моят домашен любимец. Описание	47
Тема 34. Изречение. Съобщително изречение	48
Тема 35. Изречение. Въпросително изречение.....	49

Тема 36. Възприемане на текст. Басни	50
Тема 37. Любим литературен герой. СЪЧИНЯВАНЕ НА ПРИКАЗКА.....	51
Тема 38. Моите приятели. Лично писмо	52
Тема 39. Думите в българския език. Пряко и преносно значение	53
Тема 40. Думи, близки по значение. Синоними.....	54
Тема 41. Думите в българския език. Сродни думи – образуване и правопис.....	55
Тема 42. Думите в българския език. Образуване и правопис – представка	56
Тема 43. Фолклор. Българска народна песен.....	57
Тема 44. Що е енциклопедия? Научнопопулярен текст – преразказ.....	58
Тема 45. „Голям, по-голям, най-голям“. Степенуване на прилагателни имена.....	59
Тема 46. Познавам правописа. Правопис на прилагателни имена н (-нн-)	60
Тема 47. „Аз, ти, той...“. Лични местоимения.....	62
Тема 48. „Аз съм, ти си, той е...“. Спомагателен глагол съм.....	63
Тема 49. Изречение. Възклицателно изречение	64
Тема 50. Изречение. Подбудително изречение.....	66
Тема 51. Книгите около нас. Работа с откъс от текст на книга	67
Тема 52. Текст. Редактиране	68
Тема 53. Пряка и непряка реч. Диалог в текста.....	69
Тема 54. Любими приказки. Читателски дневник.....	70
Тема 55. Думи с противоположно значение. Антоними	71
Тема 56. Митове и легенди	72
Тема 57. Части на изречението. Подлог	73
Тема 58. Части на изречението. Сказуемо	74
Тема 59. Видове изречения по състав	75
Тема 60. Пунктуация	76
Тема 61. Време на глагола – сегашно, минало, бъдеще	77
Тема 62. Числителни имена.	79
Тема 63. Думите в българския език – членуване.....	80
Тема 64. Богатството на българския език.....	81
Използвана литература:	82

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото методическо ръководство по български език и литература е предназначено за работа с ученици с умствена изостаналост и множество увреждания. Темите в методическото ръководство са съобразени с потенциалните способности на учениците и степента на увреждането им. Децата с множество увреждания могат да имат различна степен на умствена изостаналост, което дава свобода на педагога да подбира темите, с които да запознава ученика, както и да подбира задачите и упражненията за изпълнение по степен на трудност. Обучението по български език и литература позволява изискванията, за постигане на определено равнище на знания, умения и компетентности, да се прилагат гъвкаво в зависимост от потребностите и способностите на ученика. Това дава възможност на учителя да определя интензивността на учебния процес. Всяка една тема, разработена в методическото ръководство за работа с ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, може да се разглежда и преподава повече от един или два учебни часа.

В методическото ръководство са посочени разнообразни методи и похвати на работа, чрез които учителят да успее да привлече и задържи вниманието на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания. Обучението се базира на „учене чрез игра“ и създаване на ситуации на емоционално-нравствени преживявания, които да доближат учебния материал до света на ученика.

Методическото ръководство съдържа разработени уроци за нови знания на теми по български език и литература, декомпозирани в няколко области на компетентност – подготвителен етап, социокултурни компетентности, езикови компетентности, социокултурни и езикови компетентности, литературни компетентности. Всяка тема е съобразена с това дали може да бъде усвоена и разбрана максимално от ученика, дали наученото може да бъде приложено на практика.

Обучението по български език и литература на ученици с умствена изостаналост и множество увреждания цели създаване на мотивация чрез разнообразни методи и подходи на работа, за участие в комуникация и общуване, провокиране на речева активност, интерес и положителна нагласа за учебен труд.

Методическото ръководство по български език и литература включва: подготвителен етап; методически насоки за изучаване на гласните звукове и техните печатни букви, методически насоки за изучаване на съгласните звукове и техните печатни букви; методически насоки за изучаване на фонетичните единици; методически насоки за изучаване на морфологичните единици; методически насоки за изучаване на синтактичните единици; методически насоки за работа с текст и обучение по преразказ, съчинение, описание; методически насоки за изучаване текстовете от читанката – изучаване на стихотворение, приказка, разказ, басня, народна песен, научнопопулярен текст, откъс от книга. В методическото ръководство за упоменати целите, очакваните резултати и компетентности, методите и похватите на работа, дейности на ученика, подходящи методически насоки и диференцирани задачи към основните теми по български език и литература.

Методическото ръководство върви в комплект с учебно помагало за работа с ученици с умствена

изостаналост и множество увреждания. Практиката показва, че всеки ученик се отличава с индивидуални потребности, възможности и интереси и изисква индивидуален подход на работа. Комплектът цели да улесни работата на учителите, и се допълва в модела си на работа с учениците. Учебното помагало съдържа конкретни задачи за упражнение по всяка тема от учебния материал за I – IV клас. Обучението по български език и литература в I – IV клас следва принципите на комуникативния и когнитивния подход, които са се утвърдили в съвременната методика. То се определя от следните общи педагогически принципи: ориентираност към възможностите и интересите на учениците; съдържателност и реалистичност на учебното съдържание; комуникативност и интерактивност на учебните дейности; разнообразие, занимателност и наситеност на учебния процес с достъпни външни опори, включително и с продукти на новите технологии, интегрирано развитие на всички умения като едно цяло в контекста на богата, разностранна културна информация и чрез осъществяване на връзки с други области на знанието (Рамкова учебна програма по български език и литература за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания за I – IV клас, МОН, 2012 г.)

Учебните дейности и задачи, включени в методическото ръководство, са разнообразни и забавни по форма, създаващи ситуации на емоционално-нравствени преживявания. Включени са задачи за рисуване, оцветяване, моделиране, апликиране; работа с илюстративен и снимков материал, използване на шаблон, съотнасяне на реален предмет с картина и обратно, работа с текст и илюстрация. Включените ролеви игри, игрите, включващи физически действия, и драматизациите развиват уменията за общуване и усвояване на нормите за социално поведение (Рамкова учебна програма по български език и литература за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания за I – IV клас, МОН, 2012 г.)

Примерно годишно тематично разпределение на темите от методическото ръководство

Месец	Тема – Методически насоки
IX	Училище, здравей!
	Мое семейство
	Светът около мен
	Емоциите на Ани. Звук и буква А
X	Веселата М. Звук и буква М
	Кръстословица. Звук и буква К
	Домашни животни. Предмети и имена – писане
	Професии. Буквосъчетанието ъо
	Предметите около мен. Буквосъчетанието ъо
	Във влака. Правопис в/във
	Зеленчуци. Азбучен ред
	Плодове. Азбуката познавам
XI	„Моля, извини, благодаря“. Вежливи думи
	Стихотворение. „Аз съм българче“ – Иван Вазов

	Приказки обичам да чета. „Трите прасенца“
	Книгата – моят нов приятел. „Кума Лиса и Косе Босе“
	Празници. Съчинение по серия от картинки
	Познавам българския език. Звук, дума, изречение, текст
	Сезони. „Есен“ – стихотворение
	Моите приятели. Общуване
XII	„А, Б, В...“. Буквите познавам
	Приказки обичам да чета. „Най-скъпоценният плод“
	Речник. Видове речници
	Пиша правилно. Гласни звукове
	Празници. Поздравителна картичка
	Пиша правилно. Съгласни звукове
	Писмо до Дядо Коледа. Разказване на текст
	„Дядо и ряпа“. Преразказ по картинки
I	Думи. Правописни особености
	Предмети и имена. Съществителни имена
	Признаци на предмети. Прилагателни имена
	Думи действия. Глаголи
	Моят домашен любимец. Описание
	Изречение. Съобщително изречение
	Изречение. Въпросително изречение
	Възприемане на текст. Басни
II	Любим литературен герой. Съчиняване на приказка
	Моите приятели. Лично писмо
	Думите в българския език. Пряко и преносно значение
	Думи, близки по значение. Синоними
	Думите в българския език. Сродни думи – образуване и правопис
	Думите в българския език. образуване и правопис – представка
	Фолклор. Българска народна песен
	Що е енциклопедия? Научнопопулярен текст – преразказ
III	„Голям, по-голям, най-голям“. Степенуване на прилагателни имена
	Познавам правописа. Правопис на прилагателни имена н (-нн-)
	„Аз, ти, той...“. Лични местоимения
	„Аз съм, ти си, той е...“. Спомагателен глагол съм
	Изречение. Възклицателно изречение
	Изречение. Подбудително изречение
	Книгите около нас. Работа с откъс от текст на книга
	Текст. Редактиране
IV	Пряка и непряка реч. Диалог в текста
	Любими приказки. Читателски дневник
	Думи с противоположно значение
	Митове и легенди

	Части на изречението. Подлог
	Части на изречението. Сказуемо
V	Видове изречения по състав
	Пунктуация
	Време на глагола – сегашно, минало, бъдеще
	Числителни имена
	Думите в българския език – членуване
	Богатството на българския език

Представеното годишно разпределение на темите е примерно. В методическото ръководство са разгледани теми, включени в задължителната образователна подготовка по български език и литература. Темите са обединени съобразно учебното съдържание по български език и литература за I – IV клас. Учителят сам определя разпределението и продължителността за усвояване на всяка урочна единица, съобразена с индивидуалните възможности на ученика. Темите са подредени в последователност спрямо изучаването им в първи, втори, трети и четвърти клас, както и по степен на трудност. Към всяка тема има предложени по две или повече задачи към точка „Диференцирано преподаване“. Там задачите са съобразени с това дали ученикът е вербален, или невербален. Някои от темите са представени еднократно – например за изучаване на гласни звукове и букви е предложена тема „Емоциите на Ани. Звук и буква А“, като по аналогичен начин учениците се запознават и с останалите гласни звукове и техните печатни букви. В теми „Веселата М. Звук и буква М“ и „Кръстословица. Звук и буква К“ са представени методическите насоки за запознаване със съгласните звукове – звучни и беззвучни и техните печатни букви. По аналогичен начин учениците се запознават с останалите звучни и беззвучни съгласни и техните печатни букви. По веднъж са разгледани и темите, включени в обучението по литература.

ТЕМА 1. УЧИЛИЩЕ, ЗДРАВЕЙ!

Цели:

Създаване на мотивация за участие в общуване, провокиране на речева активност, интерес и положителна нагласа към учебния труд.

Формиране на умения за слушане и възприемане на чужда реч.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът придобива елементарна представа за близки лица, играчки, предмети от близкото обкръжение.

Ученикът знае и разбира правилно указания, свързани с ежедневни дейности, свързва по пунктир, оцветява.

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, наблюдение, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът изпълнява съвместно с учителя ежедневни дейности – двигателни упражнения, работа с нагледен материал, манипулира с предмети, арттерапия.

Методически насоки:

Ученикът се запознава със заобикалящата го среда чрез наблюдение и беседи върху илюстративния материал в буквара. Използват се още музикални произведения и художествени текстове – стихотворения, гатанки, пословици. Ползва визуални опори при комуникация и дава адекватен вербален или невербален отговор. Рисува илюстрации, чрез които да изрази впечатленията си от случки в час или междучасие. Описва с кратки изречения какво е нарисувал.

Диференцирано преподаване:

Драматизация по „Червената шапчица“

Ученикът се запознава с основната езикова единица текст чрез приказката „Червената шапчица“. Запознава се с текста след прочит от учителя. Дава се възможност на ученика да отговори на въпросите: „Кои са героите? Колко са героите? Къде се случва действието?“. Следващата стъпка е ученикът да премине към дейност за реализиране на драматизацията. С помощта на учителя свързва по пунктир, изрязва и оцветява героите. След това на бял картон/лист, отново с помощ, рисува къде се извършва действието. Когато е готов, ученикът преминава към драматизацията, като използва визуална опора, ученикът прави кратък преразказ на познатата приказка, свързвайки правилно думите в изречения.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика, Изобразително изкуство, Околен свят.

ТЕМА 2. МОЕТО СЕМЕЙСТВО

Цел:

Натрупване на пасивен речник и развитие на активен речник. Разбиране на думи и изречения, с които се означават околните обекти, събития, явления и отношения между тях.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът свързва звуков и зрителен образ. Разбира кратки въпроси и указания на учителя. Ползва възможностите за речево поведение при вербално и невербално общуване. Изразява емоционално отношение.

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, демонстрация, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша, изпълнява кратки оказания (с помощ и без помощ). Участва в арттерапия и ситуационни занятия.

Методически насоки:

Ученикът участва в диалог по конкретна тема заедно със своите съученици. Учителят разяснява понятията точка, въпросителен и удивителен знак.

Учителят поставя задача за изпълнение на графомоторни упражнения върху елементи на буквите.

Учителят нагледно представя разделянето на дума на срички.

Диференцирано преподаване:

Учителят представя играта „Аз съм, ти си“. Две по две децата осъществяват диалог, като всяко от децата трябва да представи себе си, като се опира на следните въпроси: „Кой си ти? Къде живееш? Кои са членовете на твоето семейство? Какво обичаш да правиш? Имаш ли любим предмет вкъщи?“. След това всяко дете трябва да преразкаже какво е запомнило за събеседника си.

Учителят представя играта „Моето любимо място е?“. Чрез апликиране с готови елементи ученикът трябва да изобрази любимото място, на което обича: да се разхожда, да се храни, да празнува рождения си ден. Съответно това може да бъде на двора, в парка, в гората, вкъщи, в ресторант.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят и Изобразително изкуство.

ТЕМА 3. СВЕТОТ ОКОЛО МЕН

Цел:

Ученикът да участва в подражателно речева дейност; да има формиран умения за звукопроизношение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът добива представа за звук, звукоизвличане, звукопроизношение и звукоподражание.

Ученикът разпознава различни звуци и ги наподобява. Подражава самостоятелно.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, ситуационни занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша и разпознава звукове от заобикалящата действителност, подражава, имитира. Изпълнява упражнения за развитие и активизиране на артикулационната моторика, правилно речево дишане. Звукоподражава под инструкция.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. С помощ ученикът открива звуковете в състава на думата. Изговаря ги под инструкция.

По илюстрациите в учебника ученикът съставя устен текст.

Поставят се графомоторни упражнения – повтаряне по пунктир на елементи от букви и връзките между тях.

Диференцирано преподаване:

Учителят поставя играта „Пъзел“. Задачата на ученика е, използвайки големи елементи, да подреди картинка на домашно животно / превозно средство и чрез звукоподражание да покаже кое е животното / превозно средство. В играта могат да участват и останалите деца в класа. Тяхната задача е да познаят кое е животното / превозното средство.

Драматизация по „Житената питка“. Учителката запознава учениците с текста на приказката, като същевременно показва нагледно всеки един от героите, предварително подготвен. Задачата на ученика е да подреди серия от илюстрации, за да се получи правилният сюжет. След това да определи кои са героите, като ги назове и възпроизведе част от техните реплики.

Осъществяват се междупредметни връзки с Технологии и предприемачество и Околен свят.

ТЕМА 4. ЕМОЦИИТЕ НА АНИ. ЗВУК И БУКВА А

Цел:

Ученикът произнася правилно звуковете в потока на речта. Разпознава фонемите в структурата на думата. Изгражда умения за правилно артикулиране на гласните звукове.

Добива елементарна представа за графичен контакт с листа, правилно държане на химикал/молив.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът придобива представа за гласен звук, място на звука в думата, структура на сричката.

Произнася правилно гласните звукове в думите.

Ученикът повтаря пунктирана линия в различни изображения на предмети и букви.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Произнася, различава и открива гласен звук в думите. Определя мястото на звука в думата. Открива думи, които започват с определен звук. Изгражда умения за правилно артикулиране на гласни звукове. Изпълнява упражнения за развиване на фината моторика.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Заедно откриват буква А. Учителят показва кое е звук Ааа и кое буква А. Разграничават малка и главна буква.

Учителят поставя задача за изписване частите на буква А и връзките между тях и графомоторни упражнения за изписване на буква А от учебното помагало. Ако ученикът се затруднява, започва с моделиране частите на буква А. Изписване с пръст върху пясък или употреба на плочки/картончета с графични букви.

Учителят поставя задача за съотнасяне на буква А с дума, започваща с тази буква. Откриване на буква А в думите и определяне на мястото ѝ.

Диференцирано преподаване:

Игра „Емоциите на Ани“. Учителят запознава учениците с историята на Ани:

„Днес Ани трябва да отиде в парка, за да се срещне със своите приятели. За да стигне до парка, тя трябва да използва автобус. Когато отиде на спирката, Ани чака дълго, но автобусът не дойде. Тя става много ядосана. Прибра се вкъщи и цял ден стоя сама. Затова тя бе тъжна. Изведнъж някой почука на вратата. Ани се изплаши. Внимателно отвори вратата и остана много изненадана. На вратата бяха нейните приятели. Ани бе много щастлива. Прекара остатък от деня с приятелите си.“

Учителката записва името Ани на дъската и след това – емоциите, които е изпитала през деня. Обобщават защо Ани се пише с главна буква, и определят колко букви „а“ се съдържат в думи (ядосана, тъжна, изплашена, изненадана, щастлива). Учениците показват емоциите чрез мимики.

Осъществяват се междупредметни връзки с Математика и Околен свят. По аналогичен начин се осъществява запознаването с останалите гласни звукове и техните букви.

ТЕМА 5. ВЕСЕЛАТА М. ЗВУК И БУКВА М

Цел:

Ученикът произнася правилно звуковете в потока на речта. Разпознава фонемите в структурата на думата. Изгражда умения за правилно артикулиране на съгласните звукове.

Добива елементарна представа за графичен контакт с листа, правилно държане на химикал/молив.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът придобива представа за съгласен звук, място на звука в думата, структура на сричката.

Произнася правилно съгласните звукове: сонорни, звучни.

Ученикът повтаря пунктирана линия в различни изображения на предмети и букви.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Произнася, различава и открива съгласен звук в думите. Определя мястото на звука в думата. Открива думи, които започват с определен звук. Изгражда умения за правилно артикулиране на съгласни звукове. Изпълнява упражнения за развиване на фината моторика.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Заедно откриват буква М. Правят се упражнения за разграничаване на гласни от съгласни звукове, звук и буква. Разграничават малка и главна буква.

Учителят поставя задача за изписване частите на буква М и връзките между тях и графомоторни упражнения за изписване на буква М от учебното помагало. Ако ученикът се затруднява, започва с моделиране частите на буква М. Изписване с пръст върху пясък или употреба на плочки/картончета с графични букви.

Учителят поставя задача за съотнасяне на буква М с дума, започваща с тази буква. Откриване на буква М в думите и определяне на мястото ѝ.

Учителят предоставя визуален стимул/онаглеждава при упражнения за четене на срички или думи.

Диференцирано преподаване:

Игра „Веселата М“ – задачата на ученика е да изпише буква М, като използва различни предмети (пръчици, бобови зърна, конци/прежда). След това да проследи с пръст началото и края на буква М и да определи посоката на изписване (от ляво надясно). Това упражнение да се повтори толкова пъти, колкото са необходими на детето да изпише буквата самó. Следващият етап на задачата е, отново с наличните материали и предмети, детето да изписва главна и малка буква М.

Осъществяват се междупредметни връзки с Математика и Технологии и предприемачество. Аналогичен е начинът за запознаване с останалите звучни съгласни и техните печатни букви.

ТЕМА 6. КРЪСТОСЛОВИЦА. ЗВУК И БУКВА К

Цел:

Ученикът произнася правилно в потока на речта звуковете. Разпознава фонемите в структурата на думата. Изгражда умения за правилно артикулиране на съгласните звукове.

Добива елементарна представа за графичен контакт с листа, правилно държане на химикал/молив.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът придобива представа за съгласен звук, място на звука в думата, структура на сричката.

Произнася правилно съгласните звукове: беззвучни.

Ученикът повтаря пунктирана линия в различни изображения на предмети и букви.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Произнася, различава и открива съгласен звук в думите. Определя мястото на звука в думата. Открива думи, които започват с определен звук. Изгражда умения за правилно артикулиране на съгласни звукове. Изпълнява упражнения за развиване на фината моторика.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Заедно откриват буква К. Правят се упражнения за разграничаване на гласни от съгласни звукове, звук и буква. Разграничават малка и главна буква.

Учителят поставя задача за изписване частите на буква К и връзките между тях и графомоторни упражнения за изписване на буква К от учебното помагало. Ако ученикът се затруднява, започва с моделиране частите на буква К. Изписване с пръст върху пясък или употреба на плочки/картончета с графични букви.

Учителят поставя задача за съотнасяне на буква К с дума, започваща с тази буква. Откриване на буква К в думите и определяне на мястото ѝ.

Учителят предоставя визуален стимул/онаглеждава при упражнения за четене на срички или думи.

Диференцирано преподаване:

Игра „Кръстословица“ – учителят предоставя на детето картончета с изображения на тях например: кон, заек, ракета, мак, както и картончета с буквите, съставлящи всяка от думите. Задачата на детето е да вземе първата картинка с изобразен кон, да определи колко и кои са буквите, и да ги залепи на първия ред от кръстословицата. Аналогично изпълнява същата задача с останалите думи. Когато е готово, детето определя на кое място е буква К в думите – в началото, в средата или в края, и оцветява в цвят по избор.

		К	О	Н	
	З	А	Е	К	
Р	А	К	Е	Т	А
			М	А	К

Осъществяват се междупредметни връзки с Околен свят и Изобразително изкуство. Аналогичен е начинът за запознаване с останалите беззвучни съгласни и техните печатни букви.

ТЕМА 7. ДОМАШНИ ЖИВОТНИ. ПРЕДМЕТИ И ИМЕНА – ПИСАНЕ

Цел:

Ученикът добива елементарни представи за: правилно държане на молив и химикал; представи за графичен контакт с листа. Пише по контур и образец; права, крива линия.

Ученикът добива елементарна представа за собственото си име, имената на близки и съученици; умее да използва правилно думи с обобщаващо значение по теми (домашни животни).

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът държи правилно молив и химикал.

Ученикът възпроизвежда фигура, знак, прави и криви линии, елементи от знаци. Повтаря пунктирана линия в различни изображения на предмети и букви.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, обяснение, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът изпълнява двигателни упражнения с молив и химикал за развитие на фината моторика.

Ученикът работи с картони, оцветява, очертава, ползва шаблон, апликира и моделира.

Методически насоки:

Учителят разяснява кога се пише главна буква и кога – малка буква. За целта използват илюстрации и текст от буквара.

На учениците се предлага подвижна игра, която е аналог на играта „Великани и джуджета“. Учителят назовава дума – например двор; учениците клякат, защото думата се пише с малка буква; България – учениците се изправят, защото думата се пише с главна буква.

Диференцирано преподаване:

Игра „Ферма“. Вариант 1 – на ученика се раздават картинки с изображения на животни, които се отглеждат у дома. Задачата е детето да залепи всяка от картинките в тетрадката си и под нея да запише кое е животното. След това да му постави име. Играта е завършена успешно и фермата е готова едва когато всяко животно е изписано с малка буква, а поставеното му име – с главна. Например: куче – Лъки; прасе – Прасчо; кон – Белчо, и т.н.

Игра „Ферма“. Вариант 2 – на ученика се раздават картинки с изображения на животни, които се отглеждат у дома; картончета с изписани по пунктир например: кон – Белчо, куче – Лъки, прасе – Прасчо. С помощта на учителя детето свързва картинката със съответното изписано животно и име. Повтаря по пунктир думите и имената, като учителят отново разяснява кога е малка и кога главна буква, и след това оцветява животните. Въпрос и към двата варианта на играта: От колко животни се състои фермата ти?

Осъществява се междупредметна връзка с Математика, Околен свят, Изобразително изкуство и Физическо възпитание и спорт.

ТЕМА 8. ПРОФЕСИИ. БУКВОСЪЧЕТАНИЕТО ЪО

Цел:

Ученикът придобива елементарна представа за: двете форми на общуване – говорене и слушане; названия на действия; разбиране на лексикалното значение на различни думи.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и разбира кратки въпроси, указания и съобщения на учителя; отговаря на въпроси. Ученикът използва правилно названия на предмети и действия.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша и изпълнява кратки указания (с помощ или без помощ).

Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания и интереси на децата (рисуване, моделиране, очертаване по шаблон, драматизации).

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете в буквара. Заедно разглеждат и обсъждат илюстративния материал, като ученикът отговаря на зададени опорни въпроси.

Учителят разяснява кога се изписва буквосъчетанието ЪО.

Диференцирано преподаване:

Игра „Познай кой съм аз“. Вариант 1 – учителят описва кратко и ясно различни професии (шофьор, актьор, монтьор и други), като подплатява описанието с нагледен материал. Задачата на ученика е да познае професията, да я запише правилно в тетрадката и с цветен молив да заштрихова буквосъчетанието ЪО.

Игра „Познай кой съм аз“. Вариант 2 – учителят описва кратко и ясно различни професии (шофьор, актьор, монтьор и други), като подплатява описанието с нагледен материал. Задачата на детето е да изпише думата, като очертава по шаблон всяка от буквите (повтаря изписаната дума по пунктир), моделира всяка от буквите.

Игра „Аз искам да бъда...“ – ученикът има за задача да нарисова какъв иска да стане, когато порасне. След това отговаря на въпросите на съучениците си относно това, което е нарисувал.

Осъществяват се междупредметни връзки с Околен свят, Изобразително изкуство и Технологии и предприемачество.

ТЕМА 9. ПРЕДМЕТИТЕ ОКОЛО МЕН. БУКВОСЪЧЕТАНИЕТО ЙО

Цел:

Ученикът придобива елементарна представа за названията на играчки и предмети от близкото обкръжение.

Очаквани резултати:

Ученикът разбира и използва ограничен лексикален запас, като назовава предмети от близкото обкръжение.

Използва правилно названия на предмети.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша и изпълнява кратки указания (с помощ или без помощ), използва визуална опора.

Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания и интереси на децата (рисуване, моделиране, очертаване по шаблон, драматизации).

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете в буквара. Заедно разглеждат и обсъждат илюстративния материал, като ученикът отговаря на зададени опорни въпроси.

Учителят разяснява кога се изписва буквосъчетанието и йо.

Диференцирано преподаване:

Игра „Гатанки“ – учителят предоставя на ученика картинки с различни изображения. Например: картинка с няколко музикални инструмента, едно от които е йоника; картинка с момченце, което е облечено официално и има папийонка; дете, което играе с йо-йо, и други. След това задава въпроси под формата на гатанки: „Всички много ме обичат, с мен игрите са весели и забавни. Какво съм аз?“. Ученикът казва отговора, като си помага с нагледния материал (раздадените картинки), записва го в тетрадката и с цветен молив зацрихова буквосъчетанието йо-йо.

Осъществяват се междупредметни връзки с Околен свят, Музика и Изобразително изкуство.

ТЕМА 10. ВЪВ ВЛАКА. ПРАВОПИС В/ВЪВ

Цел:

Ученикът разбира значението на думите и ги свързва правилно в изречение.

Очаквани резултати:

Разбира и използва правилно думите в зависимост на ситуацията.

Групира думи (със или без визуална опора) по теми; служи си с прости изречения и разширени прости изречения.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът сравнява и съотнася; моделира, апликира и използва визуални опори.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете в буквара. Заедно разглеждат и обсъждат илюстративния материал.

Учителят разяснява кога се изписва в и кога – във.

Диференцирано преподаване:

Игра „Във влака“ – учителят раздава на ученика лист, на който има влакова композиция. Задачата на ученика е да свърже правилно вагоните. В първия вагон е нарисувана рибка, във втория вагон е нарисувана вода. Учителят задава въпрос на ученика: „Къде плува рибката?“. Детето отговаря – във водата, и записва във между двата вагона. На вагоните от следващия влак има нарисувана мечка и гора. Учителят задава въпроса: „Къде живее мечката?“. Детето отговаря – в гората, и записва между двата вагона в. На вагоните на третия влак са нарисувани хвърчило и празно пространство за въздух. Учителят задава въпроса: „Къде хвърчи хвърчилото?“. Детето отговаря – във въздуха, и записва между двата вагона във. Ако детето се затруднява с изписването, между вагоните може да залепя картонче с в или във. Също така може да са написани предварително в/във по пунктир и ученикът да повтори, това, което според него е правилното. За да потегли влакът, трябва да са попълнени правилно връзките между всички вагони. Когато влаковете потеглят, учителят задава въпроса: „Колко вагона има всеки влак? Колко влака потеглиха? Колко влака не успяха да потеглят?“.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят и Математика. Аналогичен е начинът на преподаване на с/със.

ТЕМА 11. ЗЕЛЕНЧУЦИ. АЗБУЧЕН РЕД

Цел:

Ученикът умее да използва правилно думи с обобщаващо значение по теми (плодове, зеленчуци и т.н.).

Разпознава буквите и борава с тях.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира, открива и употребява често срещани думи и думи с обобщаващо значение.

Разбира и използва правилно думи в зависимост от комуникативната ситуация; съотнася буква с картинка, дума с картинка.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът изпълнява упражнения за развитие и активизиране на артикулационната моторика; правилно речево дишане. Сравнява и съотнася. Определя първа буква от дума и мястото ѝ в азбуката. Очертава по шаблон и използва визуално опори.

Методически насоки:

Учителят въвежда ученика в темата чрез музикално произведение: „Песен за буквите“.

Запознава ученика с текстовете от буквара. С помощта на нагледен материал запознава ученика с последователността на буквите в българската азбука.

Диференцирано преподаване:

Игра „Зеленчуците познавам“. Вариант 1 – учителят раздава на ученика картончета с изобразени на тях зеленчуци. Задачата на детето е да назове всеки един от зеленчуците и в тетрадката си да запише названията им / да повтори по пунктир названията им. След това трябва да състави рецепта за вкусна салата. Рецептата е готова тогава, когато ученикът е подредил зеленчуците по азбучен ред. Ученикът ползва нагледна опора за подреждането по азбучен ред.

Игра „Зеленчуците познавам“. Вариант 2 – учителят раздава на ученика картончета с изобразени на тях зеленчуци (за оцветяване). Ученикът оцветява зеленчуците, назовава ги и с помощ на учителя и нагледна опора и ги залепя в тетрадката по азбучен ред. Отново задачата е да се състави рецепта за вкусна салата.

Игра „Зеленчуците познавам“. Вариант 3 – учителят раздава на ученика картончета с изобразени на тях зеленчуци, назовава ги, а ученикът посочва зеленчука. След това залепя картончетата, подредени от учителя по азбучен ред, в тетрадката си и определя първата буква (ползва нагледна опора, за да посочи), например домати – д, краставица – к, лук – л, и т.н. и очертава всяка буква по шаблон.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят, Музика, Технологии и предприемачество, Изобразително изкуство.

ТЕМА 12. ПЛОДОВЕ. АЗБУКАТА ПОЗНАВАМ

Цел:

Ученикът познава буквите и борави с тях; разбира лексикалното значение на думите.

Добива представа за различни комуникативни ситуации от всекидневието, чрез които се актуализират езикови изрази, включващи назоваването на предмети, действия, цветове и други.

Очаквани резултати и компетентности:

Разбира и използва правилно думи в зависимост от комуникативната ситуация; съотнася буква с картинка, дума с картинка.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът изпълнява упражнения за развитие и активизиране на артикулационната моторика; правилно речево дишане. Сравнява и съотнася. Определя първа буква. Моделира и използва визуални опори.

Методически насоки:

Учителят въвежда ученика в темата чрез музикално произведение – „Песен за буквите“.

Запознава ученика с текстове и илюстративен материал от буквара. Провеждат беседа и определят първа буква на различни думи.

Диференцирано преподаване:

Игра „Домино“. Вариант 1 – учителят раздава на детето картончета с изобразени на тях плодове. Поставя начало на играта с картонче, на което има диня. Ученикът трябва да назове какво вижда, да го изпише (повтори по пунктир) и да определи с коя буква започва и с коя буква завършва. След това да намери плод, който започва с буквата, с която завършва предходният плод, да постави картинката и отново да изпише. Например:

диня

ягода

ананас

слива

Игра „Домино“. Вариант 2 – учителят раздава на детето картончета с изобразени на тях плодове. Поставя начало на играта с картонче, на което има диня. Ученикът трябва да определи коя е първата и последната буква и да ги моделира. След това да намери плод, който започва с буквата, с която завършва предходният плод, и така до края на играта. Оцветява плодовете.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят и Изобразително изкуство.

ТЕМА 13. „МОЛЯ, ИЗВИНИ, БЛАГОДАРЯ“. ВЕЖЛИВИ ДУМИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за устен текст (диалог и монолог); конкретни представи за диалогична и монологична форма на общуване.

Ученикът има елементарна представа за етикетни изрази на вежливост при общуване.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът проявява култура на речево общуване, като изслушва събеседника и употребява словесни етикетни изрази за вежливост. Прилага основни правила за социално общуване.

Методи и похвати на работа:

Беседа, учене чрез игра, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът разказва за себе си; изслушва събеседника си; води кратък елементарен разговор; употребява словесни етикетни изрази за вежливост; служи си с речев етикет.

Ученикът подрежда серия от картинки, за да изрази себе си; звукоподражава; употребява мимики и жестове.

Методически насоки:

Учителят въвежда темата с музикално произведение – песен „Вълшебни думи“.

Учителят разяснява кои са вежливите думи, кога и за какво се използват, запознават се с текста от читанката, онагледен с драматизация.

Диференцирано преподаване:

Сюжетно-ролева игра – учителят задава няколко теми на учениците, например „На пазар“ – продавач и клиент, „Пикник“ – майка, татко и дете, „Рожден ден“ – рожденик и гост. Децата се групират по две, избират си тема и разиграват сюжет, като се стремят да употребяват вежливи думи. След това разменят ролите си.

Учителят предоставя на ученика текст с празни места. Задачата на ученика е да попълни празните места с подходящи думи за учтивост. Ученикът може да работи в екип с друг ученик, а може да работи и с учителя. Вторият участник изчита текста и разбърканите думи за попълване на празните места. Ученикът избира коя думи къде ще постави, и я изписва/повтаря по контур или очертава буква по буква по шаблон.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика и Музика.

ТЕМА 14. СТИХОТВОРЕНИЕ. „АЗ СЪМ БЪЛГАРЧЕ“ – ИВАН ВАЗОВ

Цел:

Ученикът добива елементарна представа за стихотворение.

Ученикът умее да слуша стихотворение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и възприема художествено произведение.

Възприема чрез илюстрация художествено произведение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, познавателни игри, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, учене чрез изобразителна дейност.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четено от учителя художествено произведение; възприема съдържанието на фона на музика.

Разглежда илюстрации, оцветява, апликира.

Методически насоки:

Учителят въвежда темата чрез музикално произведение – стихотворение „Аз съм българче“.

Учителят прочита стихотворението от читанката. Разглеждат илюстрациите към него.

Учителят разяснява новите думи и понятия.

Диференцирано преподаване:

Апликация на тема „Аз съм българче“ – учителят подготвя малки картинки с различни изображения, взети от контекста на стихотворението, и такива, които не са част от стихотворението. Задачата на детето е да избере само тези картинки, които съумява да свърже със съдържанието на стихотворението. При нужда стихотворението се прочита още веднъж от учителя.

Рисунка на тема „Аз съм българче“ – ученикът свободно рисува на празен лист какво го кара да се чувства гордо българче. След това разказва какво е нарисувал.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят, Изобразително изкуство и Музика.

По аналогичен начин се разглеждат и останалите стихотворения от учебното съдържание.

ТЕМА 15. ПРИКАЗКИ ОБИЧАМ ДА ЧЕТА. „ТРИТЕ ПРАСЕНЦА“

Цел:

Ученикът има елементарна представа за кратка приказка/разказ; любим герой от художествени произведения за деца; нови думи и тяхното значение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът възприема от начало докрай художествено произведение. Различава литературни произведения: стихотворения, гатанки, приказки, разкази.

Определя по илюстрации последователността в сюжета на литературно произведение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четеното от учителя художествено произведение; общува с детски книжки, разглежда илюстрации, оцветява; участва в арттерапия и куклотерапия. Открива прилики на художествено произведение с театрална постановка.

Методически насоки:

Учителят прочита текста от читанката. Разглеждат илюстрациите към него.

Учителят разяснява новите думи и понятия.

Работят по задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Работа с природни материали по текста на приказката „Трите прасенца“ – учителят запознава ученика с текста на приказката. Задачата на детето е да използва природни материали, за да направи трите къщички. Всяка къщичка се конструира от съответния материал. След това ученикът оцветява и изрязва (с помощ) героите (или използва предварително изрязани от учителя). След това подрежда сюжета и опитва да издуха всяка от къщичките, за да провери коя ще се развали. По този начин се осъществяват и дихателни упражнения.

Осъществяват се междупредметни връзки с Околен свят, Технологии и предприемачество и Изобразително изкуство.

ТЕМА 16. КНИГАТА – МОЯТ НОВ ПРИЯТЕЛ. „КУМА ЛИСА И КОСЕ БОСЕ“

Цел:

Ученикът умее да възприема чрез слушане и илюстрации художествено произведение; слуша внимателно разкази за животни, растения, природни явления, включени в книга.

Очаквани резултати и компетентности:

Различава литературни произведения: стихотворения, гатанки, приказки, разкази.

Ученикът проявява желание да разглежда детски книжки, енциклопедии, и изразява емоционално отношение при общуване с тях.

Методи и похвати на работа:

Създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четеното от учителя художествено произведение; общува с детски книжки, разглежда илюстрации, оцветява; участва в арттерапия и куклотерапия.

Методически насоки:

Учителят прочита текст/откъс от текст от читанката. Разглеждат илюстрациите към него.

Учителят разяснява новите думи и понятия.

Драматизация по приказката „Кума Лиса и Косе Босе“. Вариант 1 – ученикът се запознава с приказката след прочит от учителя. Дава се възможност на ученика да отговори на въпросите: „Кои са героите? Колко са героите? Къде се случва действието?“. Следващата стъпка е ученикът да премине към дейност за реализиране на драматизацията. С помощта на учителя свързва по пунктир, изрязва и оцветява героите. След това на бял картон/лист, отново с помощ, рисува къде се извършва действието. Когато е готов, ученикът преминава към драматизацията, като използва визуална опора, ученикът прави кратък преразказ на познатата приказка, свързвайки правилно думите в изречения и преразказвайки какво е запомнил.

Апликация по приказката „Кума Лиса и Косе Босе“. Вариант 2 – учителят запознава ученика с текста на приказката. Задачата на детето е да направи апликация с готови елементи. Учителят раздава предварително подготвените елементи на ученика. Той трябва да ги подреди, за да се получи правилна сюжетна линия. След това да оцвети.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика, Изобразително изкуство, Околен свят.

По аналогичен начин се разглеждат и останалите извадки от детски книжки от учебното съдържание.

ТЕМА 17. ПРАЗНИЦИ. СЪЧИНЕНИЕ ПО СЕРИЯ ОТ КАРТИНКИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за изречение; съставя изречение, като съгласува думите в него. Ученикът създава изречения по визуална опора и ги свързва в текст.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът образува граматически правилни изречения. Ученикът си служи с прости изречения и разширени прости изречения.

Методи и похвати на работа:

Беседа, разказ, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания.

Дейности на ученика:

Създава изречения по визуална опора; слуша, говори, оцветява.

Методически насоки:

Учителят разяснява какво е изречение и какво е текст.

Запознава учениците с текстове от читанката, свързани с празници – разграничават лични, семейни и национални празници.

Диференцирано преподаване:

Учителят раздава на ученика серия от картинки по дадена тема, свързана с празник. Например серия от картинки как се подготвяме за Великден, Коледа (семейни празници), рожден ден (личен празник), 3-ти март, 24 май (национални празници). Задачата на детето е да подреди правилно картинките и да разкаже по тях какво се случва, като отговаря на въпроси – „Кой е празникът? Кой празнува на него? Каква правим, за да се подготвим за празника? Как се чувстваме накрая?“. Например: Учителят раздава серия от картинки, обединени със заглавието „Рождения ден на Ани“ (Ани и семейството ѝ празнуват Коледа). Детето подрежда в правилна последователност картинките и след това разказва. При отговор на въпроса „Как се чувстваме накрая“, може да се използва като опора играта „Емоциите на Ани“ от темата за звук и буква А.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят.

ТЕМА 18. ПОЗНАВАМ БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК. ЗВУК, ДУМА, ИЗРЕЧЕНИЕ, ТЕКСТ

Цел:

Ученикът има елементарни знания за близки лица, играчки, предмети от обкръжаващата среда, части на тялото и други.

Ученикът умее да идентифицира, разпознава и назовава собственото си име, предмети, думи, означаващи: части на тялото, играчки, предмети.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът свързва звуков и зрителен образ. Разбира и използва ограничен лексикален запас, като назовава предмети, лица, действия от личния опит.

Разбира правилно указания, свързани с ежедневни дейности. Използва правилно названия на предмети и действия.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с нагледен материал; слуша и изпълнява кратки указания (с помощ и без помощ).

Методически насоки:

Учителят предоставя серия от картинки, а детето идентифицира действия от личния си опит / разказва по картинка.

Учителят разяснява задачите от учебното помагало за втори клас, дава насоки за работа. Първия пример от всяка задача учителят прави заедно с детето.

Диференцирано преподаване:

„Дядовата ръкавичка“ – подреждане на сюжетна линия. Учителят раздава на ученика разбъркани картинки с изображения на различни моменти от приказката (например: изгубената празна ръкавичка, малка мишчица, Зайо се приближава до ръкавицата и т.н.). Ученикът, разглеждайки картинките, трябва да назове какво вижда – ръкавица, мишка, заек..., и да назове първа и последна буква. След това да познае коя е приказката и да подреди в последователен ред картинките, за да се получи правилният сюжет. При нужда учителят прочита приказката. С кратки изречения да разкаже какво се е случило, като използва визуална опора, за да се получи текст. Чрез текста на приказката „Дядовата ръкавичка“ ученикът се запознава и с умалителни съществителни имена.

ТЕМА 19. СЕЗОНИ. „ЕСЕН“ – СТИХОТВОРЕНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за стихотворение.

Ученикът умее да слуша стихотворение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и възприема художествено произведение.

Възприема чрез илюстрация художествено произведение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, познавателни игри, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, учене чрез изобразителна дейност.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четено от учителя художествено произведение; възприема съдържанието на фона на музика.

Разглежда илюстрации, очертава по шаблон, оцветява, апликира.

Методически насоки:

Учителят въвежда темата чрез музикално произведение – песен „Есен в гората“

Учителят прочита стихотворението от читанката. Разглеждат илюстрациите към него.

Учителят разяснява новите думи и понятия; характерни признаци на есента – падащи листа, плодове през есента, птиците отлитат на юг.

Диференцирано преподаване:

Игра „Падащи листа“. Вариант 1 – учителят раздава на ученика цветни листове (жълт, червен, зелен, оранжев) и шаблон на листо. Задачата на детето е да очертае и изреже по едно листо от всеки цвят. След това да назове цвета и изпише (с химикал) в самото листо кой е цветът, да подчертае кои са гласните/съгласните букви и да апликира падащите листа върху лист с нарисувано дърво. Накрая да преброи колко листа падат от дървото.

Игра „Падащи листа“. Вариант 2 – учителят раздава на ученика изрязани листа от цветна хартия (жълто, зелено, червено, оранжево листо) и изписано с пунктир названието на съответния цвят. Задачата на детето е да повтори по пунктир написаното (ако се затруднява, може да използва помощно средство – държач). След това да апликира върху лист с изобразено дърво падащите листа, като има определено място за всеки цвят листо. Например върху червено кръгче залепя червеното листо. Накрая брой колко листа падат от дървото, и огласява правилния отговор.

Осъществява се междупредметна връзка с Околен свят, Математика, Изобразително изкуство, Музика.

По аналогичен начин се преподават останалите стихотворения, заложиени в учебната програма.

ТЕМА 20. МОИТЕ ПРИЯТЕЛИ. ОБЩУВАНЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за вербална и невербална комуникация; диференцирани представи за елементи на невербално общуване (мимика, жест).

Ученикът участва в диалог (вербално и невербално), като се ориентира в комуникативната ситуация с помощ на учителя. Отговаря кратко на конкретни въпроси. Общува с прости езикови средства.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и разбира кратки въпроси, указания, свързани с учебни дейности и с учебния материал.

Ученикът следва несложни инструкции. Използва някои основни комуникативни модели – молба, разрешение, желание.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, практически занимания, учене чрез игра.

Дейности на ученика:

Изпълнява различни роли в процеса на общуване: слуша, говори, отговаря, посочва. Изпълнява прости инструкции.

Методически насоки:

Учителят започва часа с игра „Познай и отгатни“ – започва един ученик, описва предмет от стаята: например закачен е на стената и с негова помощ отброяваме дните от седмицата и месеца (календар). Детето, което познае, прави следващо описание. Учителят обяснява какво е устно общуване.

Учителят разяснява какво е писмено общуване, с помощта на нагледна опора в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Игра „Кой как общува“ – две по две децата общуват помежду си. Някои си говорят тихо, други си разменят бележки, а трети – едното дете задава въпрос устно, а другото му отговаря писмено. Задача на ученика е при зададен въпрос коя двойка как общува, детето да отговори с действие – за писмено общуване да вдигне ръце, за устно общуване да клекне, за двете едновременно – да вдигне ръце и да клекне.

ТЕМА 21. „А, Б, В...“. БУКВИТЕ ПОЗНАВАМ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за гласен, съгласен звук; за мястото на звука в думата. Разпознава буквите и борави с тях.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът произнася правилно думите в потока на речта. Разпознава и посочва гласни и съгласни букви. Ученикът съотнася буква с картинка; дума с картинка.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практически занятия, дидактична игра.

Дейности на ученика:

Ученикът изпълнява упражнения за развитие и активизиране на артикулационната моторика и развитие на фината моторика. Сравнява и съотнася. Определя първа буква от дума и мястото ѝ в азбуката. Очертава по шаблон и използва визуални опори.

Методически насоки:

Учителят започва урока с музикално произведение – песен „Азбуката – буквички вълшебни“. Припомнят българската азбука и реда на буквите в нея.

Учителят поставя упражнения за подреждане на думи от разбъркани букви, определяне на първа буква, подреждане по азбучен ред – упражнения от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Игра „В гората“ – учителят раздава на ученика работен лист, на който има изобразена пътека в гората, картончета с букви, шаблони на букви. В началото на пътеката е СТАРТ, а в края – ФИНАЛ. От двете страни на пътеката (ляво, дясно) има различни изображения – дърво, храст, птица, листо, катерица. Детето трябва да определи с коя буква започва всяка от думите, и да я залепи до картинката. След това да подреди буквите по азбучен ред, като ги очертава по шаблон.

Драматизация „Дворът на буквите“ – учителят изработва декор, като използва по-голям кашон. По стените рисува например: дърво, лозя, гълъб, цветя – роза, слънце, трева. Всяка дума започва със съответна буква. Учителят свързва буквата със съответното изображение, като разяснява символиката и значението на думите. Например: буква Р – роза: „Буква Р разказвала истории за красивите български рози – едни от най-невероятните цветя в природата“. Учителят може да включи думи с всяка буква от азбуката.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика и Околен свят.

ТЕМА 22. ПРИКАЗКИ ОБИЧАМ ДА ЧЕТА. „НАЙ-СКЪПОЦЕННИЯТ ПЛОД“

Цел:

Ученикът има елементарна представа за кратка приказка/разказ; любим герой от художествени произведения за деца; нови думи и тяхното значение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът възприема от начало докрай художествено произведение. Различава литературни произведения: стихотворения, гатанки, приказки, разкази.

Определя по илюстрации последователността в сюжета на литературно произведение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четеното от учителя художествено произведение; разглежда илюстрации, оцветява; участва в артерация и куклотерапия.

Методически насоки:

Учителят прави прочит на приказката, като използва визуална опора (възможност за куклотерапия). След това, използвайки илюстрациите, учителят запознава ученика с всеки един от героите, като му прави кратко описание. Задава въпроси на ученика, които изискват или вербален отговор, или ученикът да посочва. При нужда прочита текста отново. Обяснява значението на думата „плод“ в текста.

Диференцирано преподаване:

Пред ученика има сюжетни картинки на две приказки. Учителят прочита отново бавно текста на приказката, като акцентира върху моментите, които са изобразени на картинките, така че ученикът да може да избере картинките от дадената приказка. След това задачата му е да подреди правилно сюжетната линия и да оцвети картинките. По аналогичен път се разглеждат и останалите приказки от учебното съдържание.

Учителят поставя задача на ученика да нарисова рисунка, свързана с текста на приказката. От това какво ще нарисова ученикът, ще стане ясно до каква степен ученикът е възприел и осмислил текста.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 23. РЕЧНИК. ВИДОВЕ РЕЧНИЦИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа какво е речник и за какво се използва. Запознат е с видовете речници.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът изгражда умения за работа с речник; запознат е с подреждането на думите по азбучен ред.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, демонстрация, ситуационни занимания.

Дейности на ученика:

Ученикът общува с книжно тяло, разглежда, проследява азбучен ред, апликира.

Методически насоки:

Учителят започва с разглеждане на илюстрациите в учебното помагало. Разяснява какво е речник и за какво се използва. Показва истински речник на детето и му дава да го разгледа, да разлисти страниците му. След това заедно проверяват дали буквите от азбуката са изписани последователно. Учителят разяснява на ученика как се подреждат по азбучен ред думи, които започват с една и съща буква, като демонстрира нагледно на дъската. Например детето изрежда думи, започващи с буква М, и заедно с учителя ги подреждат по азбучен ред.

Диференцирано преподаване:

Изработка на правописен речник – учителят подбира често срещани думи, които имат особености в правописа, и ги изписва на малки листчета. Към тези листчета подготвя и нагледна опора за всяка дума. След това заедно с ученика изчитат думите. Задачата на детето е да свърже всяка картинка със съответната дума и с помощта на учителя да подредят думите по азбучен ред. Ученикът залепя листчетата с думи от едната страна ли листа, подредени по азбучен ред, а срещу всяка дума – картинката. Завършвайки задачата, ученикът има готово помощно средство, което може да използва занапред като нагледна опора при изпълнението на други задачи, свързани с правопис.

ТЕМА 24. ПИША ПРАВИЛНО. ГЛАСНИ ЗВУКОВЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за: гласен звук и графичен белег на гласните букви; правилно държане на молив и химикал; писане по контур и образец; графичен контакт с листа.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът държи правилно молив и химикал. Повтаря пунктирана линия в различни изображения на букви.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия и упражнения.

Дейности на ученика:

Изпълнява двигателни упражнения с молив и химикал за развитие на фината моторика; работи с картони; очертава; използва учебно помагало; ползва нагледен материал.

Методически насоки:

Използва се ученото помагало за упражнения. Думите за проверка съобщава учителят, обяснява подробно как да достигнем до думата за проверка, а ученикът само определя кой е правилният звук. Например: ръка – ръчен. Учителят показва на детето изображение на часовник. Този, който стои на стената, е стенен, а този, който носим на ръката си – ръчен.

Диференцирано преподаване:

Игра „Пъзел“ – учителят раздава няколко пъзела от две големи части. Върху едната част има изображение – например нарисувана ръка, а върху другата част изписано Р ... К А. Ученикът (с помощ) трябва да свърже изображението с правилния надпис и да изпише (повтори по пунктир) очертае по шаблон/залепи пропуснатата буква.

Изготвят се справочни табла с нагледна опора до автоматизиране на знанията на ученика.

ТЕМА 25. ПРАЗНИЦИ. ПОЗДРАВИТЕЛНА КАРТИЧКА

Цел:

Ученикът има елементарна представа за етикетни изрази на вежливост при общуване.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът проявява култура на речево (вербално, невербално) общуване. Изразява поздрав с ограничена лексика / мимики и жестове. Изразява емоционално отношение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, създаване на ситуация за емоционално-нравствени преживявания, учене чрез изобразителна дейност.

Дейности на ученика:

Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания и интереси на децата; очертава по шаблон надпис/поздрав; оцветява.

Методически насоки:

Разглеждат илюстрациите в учебното помагало. Наблюдават се особеностите на поздравителните картички. Различават различни поводи и празници, за които е необходимо изготвяне на картичката. Определят към кого е адресирана. Учителят пуска песента „Празнична торта“. Ученикът определя кой е празникът, и свързва по пунктир предварително подготвено пожелание.

Диференцирано преподаване:

„Поздравителна картичка“ – ученикът има за задача да направи картичка за рожден ден, като: рисува самостоятелно рисунка и след това да очертае надписа „Честит рожден ден“ по шаблон и да го оцвети; да апликира с готови шаблони – ваза с цветя, торта със свещички и др.; да избере готова картичка, която само да оцвети.

Пред ученика се поставят няколко различни поздравителни картички – за различни поводи. Учителят изчита конкретен поздрав, а ученикът трябва да посочи за коя картичка отговаря поздравът. Например: учителят изчита „Весела Коледа и Честита нова година“, а ученикът трябва да избере измежду няколко картички. Ученикът свързва текст с изображение. След това може да оцвети картичката в цветовете по избор.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство и Музика.

ТЕМА 26. ПИША ПРАВИЛНО. СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за: съгласен звук и графичен белег на съгласните букви; правилно държане на молив и химикал; писане по контур и образец; графичен контакт с листа.

Ученикът разграничава звучни и беззвучни съгласни; прави проверка на звучните и беззвучните съгласни в края на думата чрез изменението им в множествено число.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът има елементарни представи за беззвучни и звучни съгласни в края и в средата на думите. Ученикът държи правилно молив и химикал. Повтаря пунктирана линия в различни изображения на букви.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия и упражнения.

Дейности на ученика:

Изпълнява двигателни упражнения с молив и химикал за развитие на фината моторика; работи с картони; очертава; ползва шаблон; използва учебно помагало; участва в учебни игри; ползва нагледен материал.

Методически насоки:

Учителят разяснява правописните особености на думите. Използва се учебното помагало за упражнения, чрез които се извеждат правилата за правопис на съгласен звук в средата и в края на думата.

Диференцирано преподаване:

Игра „Пъзел“ – учителят раздава на няколко пъзела от три големи части. Върху едната част има изображение – например молив, а върху втората част – много изобразени моливи, върху третата част е изписана думата моли.... . Ученикът (с помощ) трябва да подреди пъзела, като започне от думата в единствено число, след това множествено число и накрая изписаната част (свързва изображение с дума). След това да назове това, което е подредил, и да изпише / повтори по пунктир / очертае по шаблон / залепи пропуснатата буква.

Изготвят се справочни табла с нагледна опора до автоматизиране на знанията на ученика за правопис на съгласни звукове в средата на думата. Всяка дума, при нужда, може да бъде онагледена.

Правопис на съгласни звукове в средата на думата			
град	градски	книжар, книжарница, книжен	книжка
дете	детски	мравуняк	мравка

ТЕМА 27. ПИСМО ДО ДЯДО КОЛЕДА. РАЗКАЗВАНЕ НА ТЕКСТ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за структурата на писмо; за устно и писмено общуване; текст. Служи си с прости изречения.

Ученикът умее да свързва изображение с дума.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът свързва картинка с дума; съставя изречение по визуална опора (частична).

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, познавателни игри, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания.

Дейности на ученика:

Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания и интереси на децата; назовава; свързва картинка с дума; използва визуална опора; апликира.

Методически насоки:

Учителят започва с прочит на писма, адресирани до различни хора. След това разяснява структурата на писмо. Работят в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят поставя задача на детето да подготви писмо (това писмо може да бъде и до Дядо Коледа, като се използва на по-късен етап).

Вариант 1 – ученикът има пред себе си текст на писмото, като на места има липсващи думи. Задачата на детето е да попълни липсващите думи, като избере подходяща картинка и я залепи. Например:

Мили ,

Червеното ще си сложа под и ще чакам да пристигнеш бързо с Моля, напълни ми с и изненади!

На празното място избира подходяща картинка от такива на Дядо Коледа, елха, ботуш, плик с подаръци, шейна, ботуш.

Вариант 2 – учителят предоставя на детето писмото, изписано с пунктир, и задачата на детето е да свърже по пунктир думите. След това детето самó или с помощ да прочете писмото.

Вариант 3 – учителят предоставя на ученика готовото писмо от вариант 1, а задачата на детето е да разкаже по текста, като използва визуалната опора.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 28. „ДЯДО И РЯПА“. ПРЕРАЗКАЗ ПО КАРТИНКИ

Цел:

Ученикът разпознава на емпирично ниво кратка приказка; довършва начало или край на произведението (с помощ от учителя), като се ръководи от идеята на автора; използва визуална опора.

Очаквани резултати и компетентности:

На емпирично равнище ученикът разграничава стиотворение, приказка, разказ и др. Определя по илюстрации последователността в сюжета на литературното произведение.

Съпреживява активно съдържанието – весело, тъжно, смешно.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, драматизация.

Дейности на ученика:

Разглежда илюстрации на познати художествени произведения.

Участва вербално или невербално (чрез движение, жестове) при изпълнение на реплики на герои и преразказ съвместно с учителя.

Методически насоки:

Учителят разяснява какво е преразказ. След това прави прочит на позната приказка. Работят с илюстративния материал в учебното помагало, за да подредят правилно сюжетна линия.

Диференцирано преподаване:

„Дядо и ряпа“. Вариант 1 – учителят предварително подготвя всеки един от героите в приказката и ряпата. Прави прочит на текста, за да припомнят сюжета. След това учителят задава въпроси, с отговора на които ученикът прави устен преразказ на приказката, като използва нагледната опора – героите, които учителят показва един по един със задаването на въпросите. Например учителят задава въпрос: Какво прави дядото? Кого повикал за помощ? Кого повикала бабата? Защо? Кого повикала внучката? и т.н. Накрая учителят може да постави въпрос „Колко са героите в приказката и кои? (детето само да ги изброи).

„Дядо и ряпа“. Вариант 2 – учителят предварително подготвя всеки един от героите в приказката и ряпата. Прави прочит на текста, за да припомнят сюжета. След това учителят задава въпроси, а ученикът отговаря невербално – посочва, като използва нагледната опора, героите, които учителят показва един по един със задаването на въпросите. Например учителят задава въпроса „Кой вади ряпата?“. Детето посочва дядото и го залепва върху лист. Друг въпрос – „Кого повикал дядото за помощ?“. Детето търси с поглед бабата и я посочва, след това я залепя до дядото и така до края на приказката. След това оцветява героите.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика и Изобразително изкуство.

ТЕМА 29. ДУМИ. ПРАВОПИСНИ ОСОБЕНОСТИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за гласен, съгласен звук; за мястото на звука в думата; за структура на сричка; за дума.

Формиране и развитие на емпирично равнище на начални знания за някои правописни норми.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът произнася правилно в потока на речта думите. Произнася правилно думи със струпани съгласни. Слуша, разпознава, повтаря и изговаря правилно звуци, срички, думи до степен, която не затруднява разбирането.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Слуша, повтаря, назовава, посочва, използва визуална опора.

Пише по контур, образец, с подкрепа на ръката думи с правописни особености.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Запознава го с особеностите при изговаряне и правопис на думи, съдържащи щ, ю, я, бо, йо, дж, дз, използват визуална опора. Работят по задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят раздава на ученика предварително подготвени работни карти, които могат да се ламинират и да се използват многократно. Например: на една от картите има картинка на облак и капки дъжд. Отстрани на картинката е изписана думата дъжд. Детето трябва да назове какво вижда, като използва нагледната опора, ако се затруднява да прочете. След това да назове буква по буква д ъ ж д (гласни, съгласни). Следващата стъпка е детето да повтори по пунктир думата дъжд. И последно, от разбъркани букви (ж д ъ д) да подреди правилно думата (да я запише или да посочва правилната последователност на буквите, а учителят да запише на картата). По същия начин се подготвят останалите карти с думи – джоб, йоника, актьор, нощ, майор, ютия и други.

ДЪЖД

Ж Д Ъ Д

НОЩ

О Щ Н

ТЕМА 30. ПРЕДМЕТИ И ИМЕНА. СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА

Цел:

Ученикът има елементарна представа за собственото си име и имената на близките си; за названията на играчки и предмети от близкото обкръжение.

Ученикът е запознат и има елементарна представа за съществително име – собствено и нарицателно.

Очаквани резултати и компетентности:

Назовава и използва думи, означаващи лични имена и предмети (по теми).

Разбира смисловата страна на думите.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша и отговаря на въпроси; ползва визуална опора при комуникация; очертава по шаблон; лепи, застрихова, оцветява. Усвоява знания чрез разнообразни дейности – игри, рисуване, моделиране.

Методически насоки:

Учителят започва с рисунка на кукла на дъската. След това поставя задача на ученика да постави име на куклата. Обяснява, че това е кукла. Куклата е предмет, с който играем. Разяснява кои думи наричаме съществителни имена. Пояснява кои са съществителни собствени (името на куклата) и кои съществителни нарицателни имена (кукла), както и техния правопис.

Запознава ученика с род и число на съществителни имена.

Използват учебното помагало за практически упражнения.

Диференцирано преподаване:

Учителят дава на ученика работен лист, на който има изобразено момче/момиче в средата. Ученикът трябва да назове и запише / повтори по пунктир / очертае по шаблон собственото си име. След това в кръг около себе си да избере (от предварително подготвени картинки) и залепи свои любими предмети, например топка (ед.ч.), кубчета (мн.ч.), книга (ед.ч.), моливи (мн.ч.) и др. и да оцвети. По същия начин ученикът може да представи най-добрия си приятел. Като назове и запише /повтори по пунктир / очертае по шаблон неговото лично име и след това да избере и залепи в кръг неговите любими предмети и оцвети.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика и Изобразително изкуство.

ТЕМА 31. ПРИЗНАЦИ НА ПРЕДМЕТИ. ПРИЛАГАТЕЛНИ ИМЕНА

Цел:

Ученикът придобива елементарна представа за признаци на предмети; описание на предмет, думи с противоположно значение.

Ученикът има умение за разбиране на думи и понятия за цвят, форма, големина и дължина на предмет; групиране на предмети по определен признак с визуална опора. Назовава думи с противоположно значение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира и идентифицира означаващи признаци на предмети; с противоположно значение. Разбира и употребява познати и често срещани думи, свързани с личността на ученика, семейството му и най-близкото му обкръжение.

Различава единствено и множествено число на думите.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша и отговаря на въпроси; ползва визуална опора при комуникация; сравнява противоположности, очертава по шаблон; лепи, заштрихова, оцветява. Усвоява знания чрез разнообразни дейности – игри, рисуване, моделиране.

Методически насоки:

Учителят започва с описание на себе си, като се стреми да използва повече прилагателни имена. След това изписва на дъската думите признаци, които е използвал. Разяснява кои думи наричаме прилагателни имена.

Запознава ученика с род и число на прилагателните имена.

Използват учебното помагало за практически упражнения.

Диференцирано преподаване:

Тук може да използваме работния лист от темата за съществителни имена, като преговаряме съществително собствено и нарицателно име.

Първа задача на ученика е да опише себе си, най-добрия си приятел или член от семейството. Предварително учителят може да е препоръчал на ученика да носи със себе си снимка, която да използва за визуална опора. Ученикът прави описанието, като избира между предварително подготвени от учителя противоположни думи: висок – нисък; голям – малък; слаб – дебел и други. Последната част от задачата е ученикът да оцвети/нарисува.

Втора задача на ученика е да опише предметите, които е посочил за любими (тема 30), например: кръгла (ед.ч.) топка; шарени (мн.ч.) кубчета; интересна (ед.ч.) книга; цветни (мн.ч.) моливи.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 32. ДУМИ ДЕЙСТВИЯ. ГЛАГОЛИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за названия на действия от личния опит. Разпознава и определя на емпирично ниво думи действия. Съгласува в речта си думите по род, лице, число на емпирично равнище.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът назовава и използва думи, означаващи действия; разбира смисловата страна на думите.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша, изпълнява инструкции и отговаря на въпроси; ползва визуална опора при комуникация, оцветява. Усвоява знания чрез разнообразни дейности – игри, рисуване, моделиране.

Методически насоки:

Учителят разяснява кои са думите действия с подвижна игра – дава инструкции на учениците – стани, клекни, плесни с ръце, завърти се. След всяка инструкция задава въпроса „Какво правиш?“. Например: инструкция: „Клекни!“. Въпрос: „Какво правиш?“. Отговор: „Клякам“.

Запознава ученика с лице и число на глаголите (думите действия).

Използват учебното помагало за практически упражнения.

Диференцирано преподаване:

Тук може да използваме работния лист от темата за съществителни имена (тема 12), като припомним съществително собствено и нарицателно име и техните признаци.

Вариант 1 – задачата на ученика е да назове какво прави с посочените любими предмети. Като има всеки един от предметите (ако е възможно) пред себе си, за да ги използва наистина и за визуална опора. Например: топка – взима топката с ръце – „Аз взимам топката“; кубчета – подрежда кула от кубчета – „Аз реда кубчета“, и т.н.

Вариант 2 – задачата на детето е да свърже изображенията на посочените любими предмети (топка, кубчета, книга, моливи) с изображения, които показват какво действие се извършва с тях, и да оцвети.

Осъществява се междупредметна връзка с Физическо възпитание и спорт и Изобразително изкуство.

ТЕМА 33. МОЯТ ДОМАШЕН ЛЮБИМЕЦ. ОПИСАНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за описание на предмет/животно/растение.

Ученикът придобива умения за свързване на думи с визуален образ; разбиране на думи и понятия за цвят, форма, големина, дължина.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира смисловата страна на думи, означаващи признаци на предмети. Подбира ги самостоятелно, като спазва инструкцията; прави кратко описание на предмет, изразява лично отношение.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, наблюдение, учене чрез изобразителна дейност;

Дейности на ученика:

Ученикът слуша и отговаря на въпроси.

Използва визуална опора в процеса на комуникация; подбира подходящи картинки, лепи, оцветява, очертава по шаблон с помощ.

Методически насоки:

Ученикът започва беседата с въпрос: „Кой е най-добрият приятел на човека, знаете ли?“. Като след задаването на въпроса показва изображения например на куче, любима играчка (кукла, топка) и книга. Ученикът трябва да избере отговора сред тези картинки и да го назове или посочи. Следва разяснение за това кой е най-добрият приятел на човека и защо, след това учителят въвежда темата за домашен любимец и неговото описание. Ако ученикът няма такъв, може да разкаже/нарисува/посочи измежду различни изображения мечтания домашен любимец.

Работят върху упражнения и изображения от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Творческа задача „Моят домашен любимец – описание“ – учителят предоставя на ученика предварително подготвени шаблони на различни домашни любимци: рибки, коте, куче и други. Задачата на детето е да избере своя домашен любимец (реален или мечтан), да го очертае по шаблон и да го оцвети в желан цвят. След това да избере и залепи допълнителни картинки към него – мястото, където живее (къщичка, аквариум), храната, която обича, играчки и др. Когато завърши задачата си, ако може, ученикът прави устно описание на това, което е изработил. Например: „Аз имам коте. То е малко и бяло. Живее при мен. Играе си с конци“.

В часовете за упражнение и поправка учителят подготвя изписан по пунктир текст на описанието, направено от ученика. Задачата на детето е да свърже текста по пунктир, с помощ. Друг начин за упражнение е всяко изречение да е изписано на малки листчета, които ученикът да прочете с помощ от учителя и да подреди последователно в текст, така че да се получи описание на домашния му любимец. По аналогичен начин се правят описания на растения, предмети и др.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 34. ИЗРЕЧЕНИЕ. СЪОБЩИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за изречение; структурата на изречение; видовете изречения; ориентиране правилно в редовете.

Ученикът разпознава по емпиричен път изреченията по цел на изказване.

Ученикът има елементарни знания за съобщително изречение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът образува граматически правилни изречения; служи си с прости изречения; различава при възприемане/четене съобщително изречение. Разпознава и спазва маркерите на изречението – главна буква, точка.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша, говори, посочва, моделира изречение, оцветява, заштрихова, ползва шаблони.

Съставя изречение по визуална опора.

Методически насоки:

Учителят започва часа с кратко съобщение за времето днес, например: „Днес е вторник. Сутринта бе студена. В момента слънцето грее. Следобед ще се заоблачи. Вечерта ще вали“. Учителят записва едно изречение на дъската и запознава ученика с вида на изречението – съобщително. Запознава го и с пунктуационния знак – точка, който отличава съобщителното изречение.

Учителят запознава ученика с текстовете и илюстративния материал от буквара. Работят по упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Игра „Довърши започнатото...“ – учителят раздава на ученика картончета с илюстрация на тях и изписано начало на изречение, например нарисувана топка и надпис „Това е ...“. Задачата на ученика е да назове какво вижда, да го изпише и завърши изречението правилно, с помощ / повтори по пунктир. След това да опише предмета с още две изречения, например „Топката е червена. Топката е кръгла“.

Игра „Подреди правилно“ – учителят раздава на ученика картончета с отделни думи. Прочитат ги. Ученикът трябва да подреди думите, така че да получи съобщително изречение. Да определи кое е начало и кое край на изречението. Изреченията, които подреди ученикът, може да образуват смислов текст. Ученикът работи с помощ. Когато задачата е изпълнена, свързаните изречения се прочитат от ученика, с помощ, или от учителя. Прави се коментар на вида на изреченията, начало и край на изречението.

ТЕМА 35. ИЗРЕЧЕНИЕ. ВЪПРОСИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за изречение; структурата на изречение; видовете изречения; ориентиране правилно в редовете.

Ученикът разпознава по емпиричен път изреченията по цел на изказване.

Ученикът има елементарни знания за въпросителни изречения.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът образува граматически правилни изречения; служи си с прости изречения; различава при възприемане/четене въпросително изречение. Разпознава и спазва маркерите на изречението – главна буква, въпросителен знак.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша, говори, посочва, моделира изречение, оцветява, заштрихова, ползва шаблони.

Съставя изречение по визуална опора.

Методически насоки:

Учителят започва часа със задаване на различни въпроси към ученика, например: „Как се казваш? Откъде си? Какво обичаш да правиш?“. Ученикът отговаря словесно, ако се затруднява, използва визуална опора.

Учителят разяснява кои са въпросителните изречения, как се изписва началото на изречението и как завършва – с въпросителен знак. Запознава ученика с графичното му изобразяване.

Учителят запознава ученика с текстовете и илюстративния материал от буквара. Работят по упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Ролева игра „Аз съм журналист“ – учителят подготвя няколко въпроса, които дава на ученика. Неговата задача е да ги зададе на своя съученик, а след като получи отговори, да ги предаде на останалите. Примерни въпроси: Как се казваш? На колко години си? Кой е любимият ти предмет в училище? Какво обичаш да правиш вкъщи? – по този начин ученикът получава информация, разбира за какво се използват въпросителните изречения. След това чрез съобщителни изречения предава информацията, която е получил. Учениците разменят ролите си и изпълняват играта отново.

Практическо упражнение – учителят дава на ученика лист с написан на него текст. Задачата на ученика е според пунктуационния знак, с който завършва изречението, да определи какво е то, като има зададено условие – съобщителните изречения да заштрихова с червен цвят, а въпросителните – със син цвят.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 36. ВЪЗПРИЕМАНЕ НА ТЕКСТ. БАСНИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за басня; възприема кратък текст, четен от учителя – басня, и изразява емоционално отношение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша, възприема чрез илюстрации художествено произведение – басня.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, създаване на ситуация на емоционално-нравствено преживяване, учене чрез изобразителна дейност, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четеното от учителя художествено произведение. Възприема съдържанието на фона на музика.

Общува с детски книжки и разглежда илюстрации.

Посочва, назовава, оцветява.

Методически насоки:

Учителят прочита текста/баснята от читанката. Представя го чрез драматизация, за да запознае ученика с героите, като използва нагледни средства. Ученикът назовава всеки от героите.

Разглеждат илюстрациите в учебното помагало и изпълняват упражненията.

Диференцирано преподаване:

Учителят предоставя на ученика няколко изображения на познати герои, всеки герой на отделна картинка. По време на прочита на баснята от учителя ученикът слуша с повишено внимание, като учителят акцентира с определена интонация на героите. След прочита ученикът трябва да избере и посочи кои са героите, ако може, и да ги назове. След това да ги залепи на лист, на който по пунктир е изписано заглавието на баснята, и да ги оцвети. След това да свърже по пунктира заглавието.

ТЕМА 37. ЛЮБИМ ЛИТЕРАТУРЕН ГЕРОЙ. СЪЧИНЯВАНЕ НА ПРИКАЗКА

Цел:

Ученикът има елементарна представа за любими герои от художествени произведения; осмисля на емпирично ниво последователността на случки и събития.

Ученикът участва в драматизация на литературно произведение спрямо възможностите си; използва адекватни мимики, жестове.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът изразява емоционално отношение към литературно произведение и героите от него. Съотнася собствения си опит с постъпки на герои от литературни произведения. Участва в групови дейности.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, създаване на ситуация на емоционално-нравствено преживяване, драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът участва в драматизация на художествен текст с помощта на учителя; разглежда серия от картинки; избира, посочва, оцветява, апликира.

Методически насоки:

Учителят започва с кратка беседа, с която да припомнят изучените до момента приказки. Показва картинки от различни приказки, като акцентира на героите. Ученикът трябва да назове или посочи кой е любимият му герой и в коя приказка участва.

Разглеждат се още илюстрациите в учебното помагало и се изпълняват поставените там задачи.

Диференцирано преподаване:

Апликация на тема „Моята приказка“ – задачата на ученика е, след като посочи или назове любимия си герой, да състави нова кратка приказка по подобие на приказката, в която вече участва любимият му герой (при нужда учителят прочита познатата вече приказка). За целта учителят раздава картинки с различни сюжетни моменти, непознати до този момент на ученика. Задачата му е да ги подреди в последователност, така че да се получи нова смислена сюжетна линия. Ученикът подрежда картинките (с помощ от учителя), като ги апликира върху картон, след това ги оцветява.

Драматизация на тема „Моята приказка“ – ученикът получава маска на любимия си литературен герой. Задачата му е да пресъздаде различни моменти, базирайки се на собствения си опит до момента, носейки маската на любимия си герой. Например: любимият герой е внучката от приказката „Дядо и ряпа“. Учителят задава въпроси, на които ученикът може да отговори и с отговора на които ще се получи нова приказка. В драматизацията може да участват повече от едно деца.

От особено важно значение е да се използва нагледна опора, тъй като въображението на учениците не е развито, липсва. По аналогичен начин се представят на учениците темите и упражнения за съчинение по серия от картинки; зададено начало; зададен край.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 38. МОИТЕ ПРИЯТЕЛИ. ЛИЧНО ПИСМО

Цел:

Запознаване на ученика с основни норми на графичната и писмената система на българското писмо.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът добива елементарни представи за процеса на писане в ред; различаване на печатен и ръкописен текст; писане на кратък текст по контур.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, беседа, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Работи с учебник и учебно помагало; пише по контур и образец; работи с картони, ползва шаблони.

Методически насоки:

Учителят започва часа с прочит на кратко писмо. Изписва го на дъската, като отделя специално внимание на това как се пише писмо, неговата структура. Задава въпроси на ученика: „Кой е най-добрият ти приятел? Би ли искал да му напишеш писмо? Какво ще му разкажеш в него?“. Ако ученикът се затруднява да отговори, използва нагледен материал (предварително подготвени картинки и илюстрации), за да посочи и подреди в последователност, така че да стане ясно какво ще съдържа писмото му.

Разглеждат текстовете и задачите в учебника и учебното помагало. Разглеждат съставянето на лични писма за различни цели на писмено общуване, както писането на писмо по електронна поща (демонстрация).

Диференцирано преподаване:

Учителят подготвя текст на писмо, направен по пунктир. Началото на писмото, всяко изречение, краят на писмото са подготвени на отделни листчета. Учителят прочита какво е изписано на всяко едно листче, и заедно с ученика ги подреждат и залепят върху лист, за да се получи писмо. Ученикът повтаря текста по пунктир.

ТЕМА 39. ДУМИТЕ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК. ПРЯКО И ПРЕНОСНО ЗНАЧЕНИЕ

Цел:

Ученикът придобива елементарна представа за дума. Запознат е с пряко и преносно значение на думата.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира, открива и употребява често срещани думи. Разбира и използва правилно думи в зависимост от комуникативната ситуация.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, наблюдение, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Ученикът използва визуални опори; сравнява; съотнася; посочва; говори.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика какво са думи с преносно значение и какво – думи с пряко значение, като дава примери и онагледява, тъй като учениците с увреждания срещат трудност при разграничаване на думи с пряко и преносно значение. Те възприемат казаното буквално. Разглеждат се текстове и илюстрациите в учебника и учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Игра „В зоологическата градина“ – учителят подготвя предварително в единия край на стаята изображения на различни животни (слон, зебра, жираф, маймуна), залепени върху стената. На пода поставя направена пешеходна пътека тип „Зебра“ (черен/сив найлон със залепени/нарисувани с боя бели ленти). Задачата на ученика е да стигне до зоологическата градина (стената с изображения) и да посочи изображението, на което е зебрата, като премине безопасно по пешеходната пътека. Преди играта учителят припомня правилата за безопасно движение и правилно пресичане. Обяснява прякото значение на думата зебра – животно, и преносното значение – пешеходна пътека тип „Зебра“. По този начин ученикът нагледно и под формата на игра се запознава с пряко и преносно значение на думите. Осъществява се междупредметна връзка с околна среда.

Работа с познат текст – учителят припомня вече изучавания текст на приказката „Най-скъпоценният плод“ (тема 22), като разяснява отново значението на думата плод. Обръщат внимание на прякото значение на думата „плод“ и преносното значение на думата „плод“ от текста на приказката.

ТЕМА 40. ДУМИ, БЛИЗКИ ПО ЗНАЧЕНИЕ. СИНОНИМИ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за думи, близки по значение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира, открива и употребява думи, близки по значение.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, наблюдение, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът използва визуални опори; огражда; посочва; повтаря по пунктир; говори.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от учебника и разяснява кои са синонимите – думи, близки по значение. Дава примери, като изважда определени думи от учебника. Постепенно учителят може да назове една дума от текста, а ученикът, ако се справя сам, да открие думата, близка по значение. Работят върху упражненията и илюстрациите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят подготвя ламинирани карти за допълнителна работа, които могат да се използват и занаят за припомняне, упражнение и др. На малък лист (работна карта) учителят изписва думите – например: бавна, висока, тромава, и поставя изображение на костенурка. Отдолу изписва две изречения по пунктир: „Костенурката е бавна. Костенурката е тромава“. Едната задача на детето е да огради думите, близки по значение. Ако детето се затруднява, работи с помощта на учителя. След това свързва по пунктир думите в изреченията и ги прочита. Ако ученикът се затруднява, прочита ги учителят, като припомня отново кои са думите, близки по значение, и кога се използват.

Други варианти: нисък, цветен, дребен и изображение на човек. Изречения по пунктир: „Човекът е нисък. Човекът е дребен“. Учителят може да направи колкото работни карти прецени.

ТЕМА 41. ДУМИТЕ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК. СРОДНИ
ДУМИ – ОБРАЗУВАНЕ И ПРАВОПИС

Цел:

Ученикът различава на емпирично равнище основните езикови и речеви единици; звуковата структура на сричката и думата. Запознат е с корен на думата и сродни думи.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът познава, назовава, образува, посочва, чете, пише по пунктир срички и малки думи.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, наблюдение, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът образува срички и думи, апликира, използва готови шаблони, чете срички и думи, пише по пунктир, зашрихова, ползва опора на богат нагледен материал.

Методически насоки:

Учителят започва часа, като показва различни картинки на учениците. Например: картинка с изобразен на нея ключ, картинка с изобразена на нея ключалка и картинка, на която е изобразено как някой заключва. Ученикът назовава какво вижда, с помощ от учителя. Учителят изписва думите на дъската и разяснява как се образуват, какво е корен на думата, какво е сродна дума. Изпълняват упражненията от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят подготвя работни карти, на които изписва сродни думи. Задачата на детето е да открие и зашрихова със син молив корена на думата. Ученикът работи с помощ от учителя. При нужда учителят демонстрира пръв как се изпълнява задачата. Например:

КЛЮЧ КЛЮЧАЛКА ЗАКЛЮЧА	УМ РАЗУМ УМЕН НАУМ
--	---

Учителят изготвя толкова карти, колко ще са необходими на ученика, за да усвои начина на определяне корена на думата. По същия начин учителят може да изготви работни карти, които ученикът да използва като нагледен материал при определяне правописа на думите.

Ако ученикът се затруднява да открие сам корена на думите, учителят изработва карти по следния начин: коренът е зададен, а ученикът оцветява в син цвят.

СВЕТИ СВЕТУЛКА СВЕТЛИНА	РОД РОДЕН РОДИТЕЛ
--	--

ТЕМА 42. ДУМИТЕ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК. ОБРАЗУВАНЕ
И ПРАВОПИС – ПРЕДСТАВКА

Цел:

Ученикът различава на емпирично равнище основните езикови и речеви единици; звуковата структура на сричката и думата. Запознат е с начина на образуване на думите и що е представка.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът познава, назовава, образува, посочва, чете, пише по пунктир срички и малки думи.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, наблюдение, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът образува срички и думи, апликира, използва готови шаблони, чете срички и думи, пише по пунктир, защрихова, ползва като опора богат нагледен материал.

Методически насоки:

Учителят започва часа с въпрос към ученика: „Какво обичаш да правиш вкъщи?“. Раздава му картинки за визуална опора: човек, който готви, рисува, чете и др. Отговор на ученика (изговаря или посочва): „Рисувам“. След това учителят записва на дъската със син маркер рисувам, под тази дума изписва следните думи – съответно корена със син маркер, представките с червен: нарисувам, изрисувам. Тогава обяснява на учениците как се образуват думите и какво е представка. Припомня какво е корен на думата. Разглеждат упражненията и задачите в учебника и учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят изготвя работни карти и използва по подобие на предходната тема за „Сродни думи – образуване и правопис“. Задачата на ученика е да защрихова или оцвети: корен на думата в син цвят, представка – в червен.

ГОВОР РАЗГОВОР

УМ РАЗУМ НАУМ

ТЕМА 43. ФОЛКЛОР. БЪЛГАРСКА НАРОДНА ПЕСЕН

Цел:

Ученикът възприема и разпознава литературни и фолклорни произведения.

Реагира емоционално при слушане на фолклорно произведение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът изразява отношението си към литературно и фолклорно произведение; проявява предпочитание към конкретно фолклорно изпълнение; възприема текст на фолклорно изпълнение.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания, учене чрез музикална дейност.

Дейности на ученика:

Слуша четеното от учителя произведение; възприема съдържанието на фона на музика; запознава се с музикалното произведение; оцветява; апликира.

Методически насоки:

Учителят започва часа с прослушване на българска народна песен. След това запознава ученика с текста, като го изчита бавно и разяснява непознатите думи. Разглеждат илюстративния материал в читанката и упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят предоставя на ученика различни картинки за оцветяване. След това пуска аудиозапис на народната песен, а детето трябва да открие коя картинка отговаря на нея, и да я оцвети.

Учителят предоставя на ученика разбъркани картинки по текста на народната песен. Изчита го бавно и внимателно. Задачата на ученика е, слушайки, да подреди правилно сюжетната линия.

Осъществява се междупредметна връзка с Музика и Изобразително изкуство.

ТЕМА 44. ЩО Е ЕНЦИКЛОПЕДИЯ? НАУЧНОПОПУЛЯРЕН ТЕКСТ – ПРЕРАЗКАЗ

Цел:

Ученикът има представа за научнопопулярен текст. Разглежда с интерес енциклопедия.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и възприема научнопопулярен текст; възприема чрез илюстрации и нагледна опора научнопопулярен текст.

Методи и похвати на работа:

Разказ, наблюдение, практически упражнения, учене чрез изобразителна дейност.

Дейности на ученика:

Слуша четения от учителя научнопопулярен текст; общува с енциклопедия, разглежда илюстрации; оцветява, апликира, повтаря по пунктир.

Методически насоки:

Учителят раздава на ученика няколко книжни тела – детска книжка, речник, енциклопедия, учебник. Разяснява за какво се използва всяко от тях и какъв вид текстове съдържа. Запознава ученика с новата за него енциклопедия. Дава възможност на детето да я разгледа. Разглеждат текстовете от учебника и учебното помагало и извършват упражненията там.

Диференцирано преподаване:

Учителят прочита откъс от детска приказка и научнопопулярен текст, като предоставя на ученика визуална опора върху двата текста. Ученикът трябва да назове и посочи или само да посочи (от картинките) кой текст е научнопопулярен. След това да оцвети. Допълнителна задача е ученикът да преразкаже какво е запомнил от текста, с помощ от учителя. В следващ час учителят подготвя преразказа на ученика, изписан по пунктир. Задачата на ученика е да пише по контур (с подкрепа на ръката или самостоятелно).

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 45. „ГОЛЯМ, ПО-ГОЛЯМ, НАЙ-ГОЛЯМ“. СТЕПЕНУВАНЕ НА ПРИЛАГАТЕЛНИ ИМЕНА

Цел:

Ученикът развива и обогатява знанията си за прилагателни имена. Запознат е със степенуване на прилагателни имена.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът различава основните граматически форми на думите – прилагателни имена и други. Степенува правилно на практическа основа прилагателни имена.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания и интереси; назовава, посочва, сравнява, степенува, работи с картинки и картони.

Методически насоки:

В началото на часа учителят започва с подвижна игра. Пред дъската излизат три от децата в класа, като задачата им е да се подредят по височина. Когато са готови, учителят задава въпроса: „Кой от вас е най-висок?“. След това към двамата останали – „Кой от вас е по-висок?“.

Учителят разяснява какво е степенуване на прилагателни имена, кога и за какво се използва. Разяснява правописа. Разглеждат текстовете и илюстрациите в учебника и извършват упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Игра „Подреди и сравни“ – учителят раздава няколко картончета с картинки. Всяка от картинките присъства три пъти. Задачата на детето е да открие и групира еднаквите картинки. След това да ги подреди и/или назове, като използва степенуване на прилагателните имена. Например: тенис топка, футболна топка, баскетболна топка – голяма, по-голяма, най-голяма. Накрая ученикът оцветява само предметите, които са му любими.

Осъществява се междупредметна връзка с Изобразително изкуство.

ТЕМА 46. ПОЗНАВАМ ПРАВОПИСА. ПРАВОПИС НА ПРИЛАГАТЕЛНИ ИМЕНА Н (-НН-)

Цел:

Формиране и развитие на емпирично равнище на начални знания за някои правописни норми.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът произнася правилно думите в потока на речта. Произнася правилно думи със струпани съгласни. Стреми се да спазва на емпирично равнище правописните особености при писане на думи. Слуша, разпознава, повтаря и изговаря правилно звуци, срички, думи до степен, която не затруднява разбирането.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

слуша, повтаря, назовава, посочва, използва визуална опора; пише по контур, образец, с подкрепа на ръката думи с правописни особености.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Запознава го с особеностите при изговаряне и правопис на прилагателни имена, съдържащи н(-нн-), използват визуална опора. Работят по задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят изготвя работни карти, които да служат за упражнение и визуална опора на ученика в процеса на обучение. Например: на картата е изписана думата есен, думата в мъжки род и до нея е изписано словосъчетанието есенни листа. Поставя се и картинка за визуална опора. Ученикът трябва да назове/прочете и изпише сам/препише/свърже по пунктир в тетрадката. Акцентира се върху правописа на н(-нн-). Учителят подготвя толкова карти, колкото ще са необходими на ученика да усвои правилото за правопис на прилагателните имена. Могат да се използват всеки път, когато ученикът се колебае за правописа на дадена дума.

ЕСЕН → ЕСЕНЕН → ЕСЕННИ ЛИСТА

ЗИМА → ЗИМЕ^Н → ЗИМ^{НИ} ДРЕХИ

ТЕМА 47. „АЗ, ТИ, ТОЙ...“. ЛИЧНИ МЕСТОИМЕННИЯ

Цел:

Ученикът формира елементарни представи за лични местоимения и правилното им използване и съгласуване (спрямо лице и число). Използва в речта си ограничен кръг малки думи: лични местоимения, предлози, съюзи и други.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът различава основните граматически форми на познати думи. Използва правилно лични местоимения.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, ролева игра, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша, повтаря, назовава, съотнася, посочва, ползва богат нагледен материал, участва в учебни игри, работи с учебното помагало.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от буквара. Запознава го с личните местоимения (в ед.ч. и мн.ч.) и тяхната употреба, като използват визуална опора от учебника, учебното помагало. Разиграват словесни игри за упражнение. Разграничават употребата и правописа на учтивя форма. Работят по задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1. Игра „Пчели и кошер“ – на бял картон учителят изрисува/залепва два кошера (отляво и отдясно на листа). Върху единия изписва ед.ч. , върху другия – мн.ч. По средата на листа на еднакво разстояние една от друга са поставени 8 пчели. На всяка пчела е изписано едно от местоименията (аз, ти, той, тя, то, ние, вие, те). Всяка пчела има очертан свой път до кошера, в който трябва да се прибере. Задачата на ученика е да проследи пътя на всяка пчела, като назовава кое местоимение носи тя, и да я заведе до съответния кошер (пчела с изписано на нея местоимение АЗ стига до кошера, на който е изписано ед.ч., и т.н.). Накрая ученикът определя кои местоимения са в ед.ч и кои в мн.ч и колко са на брой.

Вариант 2 – учителят подготвя изречения, в които има пропуснато лично местоимение. Задачата на ученика е да попълни празните места. Спрямо възможностите си, ученикът може да изпише липсващото местоимение; да го назове и повтори по пунктир; да го открие измежду другите и да го залепи на празното място.

Осъществява се междупредметна връзка с Математика и Околен свят.

ТЕМА 48. „АЗ СЪМ, ТИ СИ, ТОЙ Е...“. СПОМАГАТЕЛЕН ГЛАГОЛ СЪМ

Цел:

Формиране и развитие на емпирично равнище на начални знания за спомагателен глагол съм (до степен, която не затруднява разбирането).

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът да е запознат с формите на спомагателния глагол „съм“. Да използва правилно формите, като ги съгласува на емпирична основа по род и число.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, практически занимания.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша, повтаря, назовава, съотнася, посочва, ползва богат нагледен материал, участва в учебни игри, работи с учебното помагало.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците със спомагателния глагол съм и неговата употреба. Разглеждат текстовете и задачите от учебника и учебното помагало. Учителят предоставя богат нагледен материал и примери от заобикалящата среда.

Диференцирано преподаване:

Игра „В кръг“ – учениците се подреждат в кръг, в средата застава учителят. Използват се картони с различни изображения. Учителят показва изображението и подава началото на изречение, а учениците довършват. Например: учителят показва картонче, на което е изобразен учител, и казва: „Аз съм...“, а учениците отговарят: „Учител“. Ученикът, който отговори пръв, влиза в средата на кръга, като отново показва някакво изображение. Например: картонче с момиче, което празнува рожден ден, и казва: „Тя е...“, а останалите ученици довършват: „Щастлива“. Задачата на играта е учениците, използвайки визуална опора, да употребяват личните местоимения правилно заедно със спомагателен глагол „съм“.

ТЕМА 49. ИЗРЕЧЕНИЕ. ВЪЗКЛИЦАТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за изречение; структурата на изречение; видовете изречения; ориентиране правилно в редовете.

Ученикът разпознава по емпиричен път изреченията по цел на изказване.

Ученикът има елементарни знания за възклицателно изречение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът образува граматически правилни изречения; различава при възприемане/четене възклицателно изречение. Разпознава и спазва маркерите на изречението – главна буква, удивителен знак.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша, говори, повтаря, посочва, моделира изречение, оцветява, заштрихова, ползва шаблони, изразява емоция.

Съставя изречение по визуална опора.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с текстовете от учебника. Разяснява кои изречения са възклицателни, като изписва на дъската думи, които характеризират тези изречения. Акцентира върху пунктуацията в изреченията и знака, с който завършват те, и чувствата, с които се предават те.

Разглеждат учебното помагало и работят заедно върху упражненията от него.

Диференцирано преподаване:

Практически упражнения, с които ученикът да овладее начина на изписване на запетая и удивителен знак. Учителят предоставя на ученика кинетичен пясък, брашно и др. Задачата на детето е да се упражнява, като изписва върху пясъка запетая и удивителен знак, въпросителен знак, точка. Друго упражнение е ученикът да моделира с пластилин препинателните знаци. По този начин ученикът ще съумее да ги разграничава, а също усвоява движенията на ръката.

Игра „Подреди правилно“ – учителят раздава на ученика картончета с отделни думи. Прочитат ги. Ученикът трябва да подреди думите, така че да получи възклицателно изречение. Да определи кое е начало и кое край на изречението, също така да съобрази къде се поставя запетая. Ученикът работи с помощ и използва визуална опора. Когато задачата е изпълнена, изреченията се прочитат/повтарят от ученика с подходяща интонация. Преписват се в тетрадката или се свързват по пунктир. Прави се коментар на вида на изреченията – начало, пунктуация и край на изречението. Например:

красиво	навън!	е	Ах,	колко	
	Ах,	колко	красиво	е	навън!

ТЕМА 50. ИЗРЕЧЕНИЕ. ПОДБУДИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ

Цел:

Ученикът има елементарна представа за изречение; структурата на изречение; видовете изречения; ориентиране правилно в редовете.

Ученикът разпознава по емпиричен път изреченията по цел на изказване.

Ученикът има елементарни знания за изречение, с което изказваме молба.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът различава при възприемане/четене подбудително изречение. Чете/повтаря различни по цел на изказване изречения с подходяща интонация (по подражание или самостоятелно). Разпознава и спазва маркерите на изречението – главна буква, удивителен знак.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение, практически занятия, познавателни игри.

Дейности на ученика:

Слуша, говори, посочва, моделира изречение, оцветява, зацрихова, ползва шаблони.

Съставя изречение по визуална опора.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с текстовете от учебника. Разяснява кои изречения са подбудителни и какво изразяват те. Акцентира върху пунктуацията в изреченията и знака, с който завършват.

Разглеждат учебното помагало и работят заедно върху упражненията от него.

Диференцирано преподаване:

Учителят следва упражненията и задачите по подобие на предходната тема 49.

ТЕМА 51. КНИГИТЕ ОКОЛО НАС. РАБОТА С ОТКЪС ОТ ТЕКСТ НА КНИГА

Цел:

Формиране на начални умения за възприемане, осмисляне и интерпретация с помощта на учителя на кратки и достъпни по съдържание откъси от литературни произведения.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът съпреживява активно съдържанието на текста. Запознава се с различни по жанр литературни произведения. Съотнася постъпките на героите от литературно произведение към собствения си опит.

Методи и похвати на работа:

Беседа, учене чрез изобразителна дейност, драматизация, себеизразяване чрез творчество, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания.

Дейности на ученика:

Участва като слушател в четене на откъси от литературно произведение. Участва в драматизация на художествен текст с помощта на учителя. Избира роля.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с откъс от дадено литературно произведение – „Пипи Дългото чорапче“, „Емил от Лънеберя“ и други, заложи в учебното съдържание. Задава въпроси, с които да провокира активността на ученика. Разглеждат илюстративен материал и съотнасят към прочетен абзац от текста. Работят по поставени задачи в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Драматизация по текст – учителят изработва заедно с ученика необходимите за драматизацията маски и декор. Ученикът оцветява, зашрихова, изрязва (с помощ), като в процеса на подготовка има възможност да избере в каква роля да се превъплъти. След това (в следващ час) преминават към драматизацията. За целта ученикът възприема кратък текст, диалог и реплики спрямо героя си. Опитва се да възпроизведе, с помощ. Разиграват драматизацията. Дейността е групов.

ТЕМА 52. ТЕКСТ. РЕДАКТИРАНЕ

Цел:

Ученикът формира умения за работа с текст; редактиране и препис на кратък текст; за процеса на писане в ред.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът прави препис на кратък текст. Прави опит за редактиране на текст.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, наблюдение, демонстрация, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът пише по контур, образец, с подкрепа на ръката или самостоятелно кратък текст. Прави препис. Редактира и записва изречения. Работи с картони и шаблони.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с текстовете от учебника и учебното помагало. Акцентираща върху грешките, допуснати в текстовете, и начините за редактиране. Демонстрира на дъската редактиране на текст. Извършват упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят предоставя на ученика кратък текст. Заедно го изчитат и разясняват непознати думи. Учителят акцентираща и върху думи, които не са на мястото си в този текст и трябва да се заменят. Учителят предоставя на ученика картончета с думи, които той трябва да включи в текста. Детето работи с помощ. На мястото на излишната дума поставя картончето с правилната. След това преписва текста, с помощ.

ТЕМА 53. ПРЯКА И НЕПРЯКА РЕЧ. ДИАЛОГ В ТЕКСТА

Цел:

Ученикът формира начални умения за възприемане и осмисляне на кратък по обем текст.

Ученикът придобива елементарна представа за диалог в текста, пряка и непряка реч (реплики на героя, авторска реч).

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разпознава графически пряка и непряка реч в текста. Изразява емоционално отношение към герои и ситуации в литературна творба.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, наблюдение, драматизация.

Дейности на ученика:

Участва в четене/проследяване на откъси от литературно произведение, диалог на герои, отделни реплики, авторска реч. Изпълнява роля с помощта на кукли.

Методически насоки:

Учителят изписва на дъската кратък откъс от реплики на герои от любима детска приказка, както и кратък откъс от авторска реч. Прочита ги и разяснява на учениците какво е пряка и какво непряка реч. Разглеждат текстовете от учебника и работят върху упражненията в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Драматизация по кратък откъс от приказка „Дядовата ръкавичка“. Учителят предоставя на ученика откъс от текста. Заедно го изчитат. Задачата на ученика е да зашрихова с червен молив пряката реч (диалог) и със син молив – авторската реч. След това, с помощта на ръчно изработени герои, да пресъздаде текста чрез кратка драматизация, като използва различни интонации при изпълнение на реплики и диалог. Ученикът изпълнява поставената му творческа задача с помощ и допълнителни насоки. Може да се постави и задача към останалите ученици – да познаят коя е приказката.

ТЕМА 54. ЛЮБИМИ ПРИКАЗКИ. ЧИТАТЕЛСКИ ДНЕВНИК

Цел:

Ученикът формира общи представи за любими художествени произведения и герои от приказки.

Ученикът проявява емоционално отношение към илюстрации на познати и любими произведения.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът изразява емоционално отношение при общуване с творба. Проявява желание за разглеждане на илюстрации от приказки и работа с тях.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, учене чрез изобразителна дейност, себеизразяване чрез творчество, създаване на ситуация на емоционално-нравствени преживявания.

Дейности на ученика:

Работа с илюстративен материал; изрязва; оцветява; лепи; използва шаблони, очертава; пише по контур.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с читателски дневник. Предоставя му различни такива за разглеждане и нагледна опора. Разяснява какво съдържат и как се оформя съдържанието им. Разглеждат подходящи задачи от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Ученикът има за задача да изготви свой читателски дневник. Тази задача може да се осъществява в рамките на цялата учебна година, както и да бъде възложена за работа през лятото. На ученика са предоставени шаблони на букви, които той да очертава, когато изписва заглавието на приказката, ако се затруднява да го изпише самостоятелно. Предоставят му се илюстрации от изучавани приказки и тези, които предстои да бъдат изучени. Ученикът може да оформя по желание своя читателски дневник и след това да разкаже за работата си.

ТЕМА 55. ДУМИ С ПРОТИВОПОЛОЖНО ЗНАЧЕНИЕ. АНТОНИМИ

Цел:

Ученикът формира елементарна представа за думи с противоположно значение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разбира, открива и употребява думи с противоположно значение. Съотнася думи с картинка, сравнява противоположности.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, наблюдение, практически упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът използва визуални опори; огражда; посочва; повтаря по пунктир; говори.

Методически насоки:

Учителят запознава ученика с текстовете от учебника и разяснява кои са антонимите – думи с противоположно значение. Дава примери, като изваждат определени думи от учебника. Постепенно учителят може да назове една дума от текста, а ученикът, ако се справя сам, да открие думата, с противоположно значение – да я назове или посочи, като използва визуална опора. Работят върху упражненията и илюстрациите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят разработва работни карти, които могат да се използват многократно, по подобие на тези от тема 40 от методическото ръководство.

Учителят раздава карти на ученика, върху които има изписана по една дума, например: нисък, тънък, дълъг, мръсен и др. Учителят произнася дума, а ученикът трябва да избере и вдигне картата с противоположна дума. Например: учителят казва чист, а ученикът вдига картата, на която е изписано мръсен, и т.н.

ТЕМА 56. МИТОВЕ И ЛЕГЕНДИ

Цел:

Ученикът придобива елементарни знания и представи за митове и легенди.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът слуша и възприема достъпни митове и легенди, четени от учителя. Възприема чрез илюстрации.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, наблюдение.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша четените от учителя митове и легенди. Възприема ги на фона на музика. Общува с книга, разглежда илюстрации. Оцветява.

Методически насоки:

Учителят предоставя книгата, в която са събрани митове и легенди, на учениците, за да я разгледат и да се запознаят с нея. След това запознава учениците с текстовете, поместени в читанката. Работят по илюстрации и упражнения от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят избира подходящ кратък откъс от мит и/или легенда, с който запознава учениците. Обяснява всяка една дума, като използва достъпен нагледен материал. Учениците с умствена изостаналост и множество увреждания трудно ще разберат същността на митовете и легендите. Затова те само се запознават с тях, докосват се до тази литература. Учителят им предоставя картинки за оцветяване, свързани с текста. Задава кратки въпроси, за да установи дали учениците са разбрали текста и знаят какво оцветяват, или оцветяват инстинктивно.

ТЕМА 57. ЧАСТИ НА ИЗРЕЧЕНИЕТО. ПОДЛОГ

Цел:

Ученикът формира и развива на емпирично равнище начални знания за части на изречението – подлог. Извършва словесен анализ на просо изречение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът е запознат с понятието части на изречението. Различава на емпирично равнище подлога като част на изречението. Осъзнава начало и край на изречението и разбира смисъла на прочетеното.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът получава възможност да чете кратки изречение с картинна опора, прави кратък коментар на прочетеното. Работи с шаблони, картони, работи по зададен модел.

Методически насоки:

Учителят започва урока с прочитане на кратък текст, съдържащ прости изречения. Въвежда понятието части на изречението. Запознава учениците с понятието подлог и начина, по който се открива в изречение. Разяснява разликата между съществително име – част на речта, и подлог – част на изречението (възможно е ученикът да не съумява да прави разлика). Изпълняват упражненията от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят подготвя кратки изречения. Работят заедно с ученика, като учителят разяснява въпроса, с който се открива подлогът (записва го със съответен цвят), и демонстрира как се подчертава. Препоръчително е да работят с един цветен химикал или молив за подчертаване на подлога. Цветът, който изберат, ще се използва и занапред за подчертаване само на подлог.

Учителят подготвя кратък текст с предварително подчертани подлози и подготвен нагледен материал. Задачата на ученика е да прочете подчертаните думи и да ги свърже със съответна картинка. Ако ученикът се затруднява да прочете, учителят изчита подчертаните думи, а ученикът намира и посочва картинката, която отговаря на прочетеното. Целта е, визуално ученикът да свикне с начина, по който се подчертава подлогът, и по този начин да го открива и назовава, докато съумее да открива подлог чрез въпрос „Кой извършва действието?“.

Учителят раздава на ученика картончета с изобразен на тях предмет. Задачата на ученика е да назове какво вижда/ какъв е предметът на картончето и да състави просто изречение. Например: на картончето е нарисувана котка. Детето назовава „котка“ и съставя изречението „Котката спи“. Заедно с учителя определят подлога. Ученикът отговаря на въпроса „Кой спи?“ – котката.

ТЕМА 58. ЧАСТИ НА ИЗРЕЧЕНИЕТО. СКАЗУЕМО

Цел:

Ученикът формира и развива на емпирично равнище начални знания за части на изречението – сказуемо. Извършва словесен анализ на просо изречение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът е запознат с понятието части на изречението. Различава на емпирично равнище сказуемо като част на изречението. Осъзнава начало и край на изречението и разбира смисъла на прочетеното.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът получава възможност да чете кратки изречения с картинна опора, прави кратък коментар на прочетеното. Работи с шаблони, картони, работи по зададен модел.

Методически насоки:

Учителят започва урока с прочитане на кратък текст, съдържащ прости изречения. Припомня понятието части на изречението. Запознава учениците с понятието сказуемо и начина, по който се открива в изречение – чрез отговор на въпроса „Какво прави?“. Разяснява разликата между глагол (дума действие) – част на речта, и сказуемо – част на изречението (възможно е ученикът да не съумява да прави разлика). Изпълняват упражненията от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят подготвя задачи за упражнение по подобие на тези от тема 57 от методическото ръководство.

Важно в тези уроци е да се правят толкова упражнения, колкото са необходими на ученика да усвои понятията подлог и сказуемо и да се научи да ги открива и/или назовава първо поотделно.

ТЕМА 59. ВИДОВЕ ИЗРЕЧЕНИЯ ПО СЪСТАВ

Цел:

Ученикът формира начални знания за видовете изречения по състав – просто изречение и сложно изречение.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът е запознат с просто и сложно изречение. Осъзнава начало и край на изречението и разбира смисъла на прочетеното.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът получава възможност да чете кратки изречения с картинна опора, прави кратък коментар на прочетеното. Работи с шаблони, картони, работи по зададен модел.

Методически насоки:

Учителят започва урока с изписани на дъската прости изречения. Прочитат ги и определят подлог и сказуемо. Правят няколко примера за упражнение. След това учителят изписва ново изречение – сложно. Разяснява какво е сложно изречение, как се открива и по какво се различава от простото. Много е важно ученикът да е усвоил начина на откриване на сказуемото, за да премине към запознаване със сложно изречение.

Диференцирано преподаване:

Учителят предоставя кратък текст с прости и сложни изречения. Предварително учителят подчертава и определя сказуемите. Задачата на ученика е да преброи сказуемите във всяко изречение и да определи какво е изречението по състав – просто (съдържа едно сказуемо) или сложно (съдържа две и повече сказуеми).

Учениците работят с прости и сложни изречения. Задачата им е да откриват сказуемите, да ги преброят и да съумеят да определят вида на изречението – просто и сложно.

ТЕМА 60. ПУНКТУАЦИЯ

Цел:

Ученикът придобива елементарна представа за правилата за пунктуация. Запознат е с понятието запетая и нейния графичен знак.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разпознава запетая сред другите маркери на изречението; възпроизвежда знак, повтаря пунктирана линия; брой запетай в текст.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практически занятия.

Дейности на ученика:

Работи с изречение и кратък текст; ползва шаблон, моделира, повтаря по контур.

Методически насоки:

Учителят започва с прочитането на кратки изречения и изписването им на дъската. Разграничаването на запетая от другите знаци в изречението. Разясняване на пунктуационни правила. Разглеждат текстовете от учебника и работят по задачи от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят поставя на ученика различни упражнения с цел развитие на фината моторика – моделиране на запетая с пластилин, очертаване по шаблон, изписване с пръст върху пясък, брашно и др.

Учителят предоставя на ученика изречения, съдържащи запетай, и кратки текстове за препис или свързване по пунктир. Ученикът работи с помощ от учителя, като се набляга на местата, на които се поставят запетай.

ТЕМА 61. ВРЕМЕ НА ГЛАГОЛА – СЕГАШНО, МИНАЛО, БЪДЕЩЕ

Цел:

Ученикът формира начални знания за време на глагола.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът познава и различава основните граматически форми на думите – съществителни и прилагателни имена, глаголи и други. Има елементарна ориентация за време и пространство. На емпирично равнище използва основните времена на глагола – сегашно, минало, бъдеще време.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практически занимания, учене чрез игра.

Дейности на ученика:

Ученикът участва в учебни игри, слуша, назовава, съотнася, апликира, рисува, работи с визуална опора. Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с материала от учебника. Разглеждат и изпълняват упражненията от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Начинът за запознаване на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания с основните времена на глагола е чрез използване на снимков и картинен материал, който да обхваща по-голям период от време. Например: като бебе, в сегашния момент и какъв искам да стана, когато порасна. Диапазонът „вчера, днес, утре“ трудно се възприема и осмисля от тези ученици.

Вариант 1. Запознаване с минало време на глагола – на ученика се представя родословно дърво на семейството (може да бъде изискано от родителите, а може и да бъде примерно изработено от учителя). Осъществява се беседа, в която учителят разяснява кое е минало време, акцентира върху промяната в основните форми на глаголите, което е и маркер за разпознаване на минало време. Ученикът се запознава и с думи, като преди години, много отдавна, които по-късно да бъдат ориентир за минало време. Поставя се задача на ученика да изработи родословно дърво, като рисува, апликира или оцветява.

Вариант 2. Запознаване със сегашно време на глагола – на ученика се предоставят картинки на тема „Аз съм ученик“, които да използва за визуална опора. Подреждайки картинките, ученикът съставя изречения с помощ на учителя, например: „Аз обичам да ходя на училище. Аз пиша домашните си с интерес. Аз внимавам в час. Аз играя със съучениците си“. Учителят акцентира върху това, че всички тези действия се извършват в сегашния момент. Запознава ученика със сегашно време на глагола и с думи, които са ориентир за разпознаване на сегашно време – сега, в момент, днес и други. Поставя се задача на ученика да отдели тези картинки, които изобразяват любими дейности (рисувам, спортувам, пиша, играя и др.) на ученика в училище и да ги оцвети.

Вариант 3. Запознаване на ученика с бъдеще време на глагола – на ученика се предоставят кар-

тинки с изобразени на тях различни професии. Ученикът трябва да избере картинка и да отговори на въпроса „Какъв ще станеш, когато пораснеш?“. Учителят акцентира върху това, че докато порасне, детето има още време, което трябва да измине; ученикът ще придобие професия в бъдеще време. Поставя се задача на ученика да избере професия и да оцвети. След това да състави изречения (с помощ), с които да разкаже какво ще прави, когато стане например лекар („Ще преглеждам болните хора. Ще лекувам хората“ и други).

Всяко едно от трите времената на глагола се разглежда в отделен час и се отделя толкова време, колкото е необходимо на ученика да усвои и разбере. Когато учителят прецени, че ученикът е готов, обединява вариант 1, 2 и 3, за да съпостави и разграничи чрез примери трите времена.

ТЕМА 62. ЧИСЛИТЕЛНИ ИМЕНА.

Цел:

Ученикът формира и развива на емпирично равнище начални знания за основни граматически форми на думите – числителни имена.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът различава и открива в текст числителни имена. Съгласува на емпирично равнище числителни имена.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практически занимания, учене чрез игра.

Дейности на ученика:

Ученикът участва в учебни игри, слуша, назовава, съотнася, работи с визуална опора. Усвоява знания чрез разнообразни дейности, близки до реалните занимания.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с текстове и илюстрации от учебника. Разглеждат и изпълняват упражненията от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят запознава учениците с числителни имена чрез следните игри.

Учителят дава инструкция на учениците да се подредят в редица. След това преброява учениците – един, два, три, четири... Задачата на учениците е да се разпределят на малки групи, да се подредят – някои в редица, други в колона. Един ученик минава покрай всяка редица и колона и преброява. Чрез игра учителят запознава учениците с числителни бройни имена.

Учителят дава инструкция на учениците да се подредят един зад друг в две редици. Задачата им е тези, които са първи, да се хванат за ръце; тези, които са втори – също, и така, докато се преброят. При второто изпълнение на задачата, хващайки се за ръце, учениците назовават: „Ние сме първи“, „Ние сме втори“ и т.н. Чрез играта учителят запознава учениците с числителни редни имена. В играта могат да се включат и буквите от азбуката – първа буква е..., втора буква е... и т.н.

ТЕМА 63. ДУМИТЕ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК – ЧЛЕНУВАНЕ

Цел:

Ученикът формира основни знания за граматическите форми на думите; единствено и множествено число на думите. Ученикът изгражда умения за членуване на думите.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът разграничава основните граматически форми на думите. Ученикът познава начините за членуване на думите.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, наблюдение, практически занятия и упражнения.

Дейности на ученика:

Ученикът използва богат нагледен материал, слуша, повтаря, съотнася, работи с картони и картинки.

Методически насоки:

Учителят запознава учениците с начините за членуване на думите – съществителни, прилагателни, глаголи, числителни. Разглеждат и обсъждат текстовете от учебника. Работят за упражнение в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Учителят разработва работни карти, които да служат за нагледна упора на ученика, докато той усвои членуването на основните граматически форми на думите. Разработват се отделни карти за членуване на съществителни имена, прилагателни имена, глаголи, числителни бройни и редни имена.

ТЕМА 64. БОГАТСТВОТО НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Цел:

Развитие на устната и писмената реч, мисленето, въображението, паметта и познавателните интереси.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът ползва възможностите за речево поведение при вербално и невербално общуване с възрастни и деца. Изразява емоционално отношение. Включва се спрямо възможностите си в изпълнението на различни по степен на сложност задачи.

Методи и похвати на работа:

Практически и ситуационни занятия; учене чрез музикална и изобразителна дейност; драматизация.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша, изпълнява кратки указания (с помощ, без помощ), отговаря и задава въпроси, посочва, моделира, апликира, пише по контур, работи в учебното помагало.

Методически насоки:

Ученикът изпълнява допълнителни практически упражнения, заложи в учебното помагало, по различни теми от учебния материал.

Диференцирано преподаване:

С цел усвояване и затвърдяване на умения и навици за учебен труд, учителят може да прилага всяка една от задачите и игрите, предложени досега в диференцирано преподаване по всяка тема.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно-образователна област „Български език и литература“.
2. По Български език и литература за ученици с умствена изостаналост и с множество увреждания I – IV клас.
3. Танкова, Р. 2005 г. Книга за учителя по Български език за IV клас. София. Просвета.
4. Борисова, Т., Димитрова, Н., Бенчева, С., Кючукова, Д. 2019 г. Книга за учителя по Български език и литература 1. Клас. София. Клет България.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

ПАВЛЕТА ПАВЛОВА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО МАТЕМАТИКА ЗА УЧИТЕЛИ**

СЪДЪРЖАНИЕ

Тематично разпределение по Математика за I – IV клас.....	88
Тема. Подготвителни знания	92
Тема. Числата от 1 до 5 – броене, четене, писане	93
Тема. Действия с числата от 1 до 5	94
Тема. Сравняване на числата до 5	95
Тема. Действия с числата до 5 – Изваждане	96
Тема. Числото 0	97
Тема. Числата от 6 до 10 – броене, четене, писане / Моите приятели числата.....	98
Тема. Килограм	99
Тема. Геометрични елементи.....	100
Тема. Геометрични фигури	101
Тема. Пари.....	102
Тема. Събиране и изваждане.....	103
Тема. Права линия. Отсечка	104
Тема. Сантиметър и измерване.....	105
Тема. Единици и десетици	106
Тема. Календар – Седмица. Дни на седмицата. Денонощие.....	107
Тема. Числата от 11 до 20	108
Тема. Часовник	109
Тема. Числата от 0 до 20.....	110
Тема. Едноцифрени и двуцифрени числа.....	111
Тема. Събиране и изваждане на числата до 20 с преминаване	112
Тема. Числата 10, 20, 30, ..., 90, 100.....	113
Тема. Числата до 100.....	114
Тема. Метър. Дециметър. Сантиметър	115
Тема. Разместително свойство на събирането/произведението	116
Тема. Събиране на двуцифрени числа	117
Тема. Обиколка на триъгълник и правоъгълник	118
Тема. Неизвестно събираемо.....	119
Тема. Умножение на числата	120
Тема. Деление	122
Тема. Текстови задачи.....	123
Тема. Времето.....	124
Тема. Видове триъгълници според страните	125
Тема. Лъч.....	126
Тема. Километър	127

Тема. Милиметър	128
Тема. Ъгли.....	129
Тема. Век	130
Тема. Видове триъгълници според ъглите	131
Тема. Част от цялото.....	132
Тема. Грам и тон.....	133
Тема. Секунда.....	134
Тема. Геометрична фигура.....	135
Тема. Окръжност.....	137
Тема. Римски цифри	138
Тема. Неизвестен умалител.....	139
Тема. Геометрични тела	140
Тема. Лице на правоъгълник	141
Тема. Умножение на сбор/разлика с число / Деление на сбор/разлика с число	142
Тема. Декар	143
Използвана литература	144

ВЪВЕДЕНИЕ

Методическото ръководство по математика има за цел да разшири и разнообрази учебното съдържание по математика чрез иновативни и игрови техники, близки до ученика и целящи максимално разгръщане на потенциала му. То е създадено в отговор на нуждите на съвременното общество и предизвикателствата в образователната система и обучението на лица със специални образователни потребности.

В системата на приобщаващото обучение учителят търси подход за създаване на сигурна, подкрепящата среда, в която ученикът подобрява наблюдателността и познавателната си активност, общува и намира своето място в обществото. Търси се непрекъсната връзка със семейството, като допълващ и основен фактор в процеса на обучение.

В методическото ръководство са разгледани теми, включени в задължителната образователна подготовка по математика. Те обхващат периода на обучение от I до IV клас, като учителят сам определя разпределението и продължителността за усвояване на всяка тема, съобразена с индивидуалните възможности на ученика. По време на работа той сам преценява дали дадена тема да бъде разгледана, или пропусната. Методическото ръководство върви в комплект с Учебно помагало, които са разработени от учители, работещи в центрове за специална образователна подкрепа. Практиката показва, че нашите ученици се различават един от друг по интереси и възможности, което изправя педагога пред истинско предизвикателство. Комплектът цели: да улесни работата на учителя с деца, обучавани по индивидуални учебни програми. Концепцията е разработена на базата на дългогодишен опит и подтикната от липсата на материали за точно тази група ученици. Методическото ръководство и учебното помагало се допълват в модела си за работа с учениците. В учебното помагало са изложени конкретни задачи за работа върху работен лист, в методическото ръководство се предлага на учителя свобода за реализация на часа. Задачите в него са творчески с игрови елементи. Обобщени са очакваните резултати, конкретни дейности по темата и използвани методи. Всяка тема съдържа кратка въвеждаща част, включваща беседи и драматизации, близки до ученика. Предложеното диференцирано преподаване дава възможност всеки един ученик да бъде включен в конкретната задача въпреки своите особености. Голяма част от диференцираната подготовка е насочена към изработка на трайни материали, които да бъдат многократно използвани.

Методическото ръководство по математика съдържа теми за нови знания по учебното съдържание I – IV клас, разпределено в няколко ядра.

„Подготвителен период“ – включва усвояване на понятия за величини; усвояване на понятия за количество; изграждане на пространствени представи.

Тези теми се усвояват на базата на практически действия, на конкретно дозирани по съдържание и обем части. Прилагат се разнообразни нагледни средства за фронтална и индивидуална работа, както и целенасочена предметно-действена манипулация (Рамкова учебна програма по математика за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания за I – IV клас, МОН, 2012 г.).

„Числа“ – учениците се запознават с количествена характеристика и писмения белег на числата.

Обръща се внимание на манипулацията с предмети, които се съотнасят към брой.

„Равнинни фигури“ – абстрактният характер на геометричните знания изисква задълбочена, богата и целенасочена нагледност, основаваща се на заобикалящата действителност и на практическия характер на знанията

„Измерване“ – поставя се основата за разбиране на понятия и величини като дължина, време, стойност. Формира се умението за измерване на тези величини и отчитането им.

„Моделиране“ – ученикът се запознава с текстови задачи, формира понятия и знания за решаването им.

За всяка тема се изисква повече време и внимание за правилното и пълноценно усвояване на знанията и формиране на умения и компетентности за извършване на математически действия и операции (Рамкова учебна програма по математика за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания за I – IV клас, МОН, 2012 г.).

Обучението се осъществява в нагледно действен план – работата с конкретни предмети, учениците разглеждат картинки с изобразени предмети, модели и схеми, дорисуват, рисуват, оцветяват, щриховат, изрязват, лепят, моделират с дозирана помощ и самостоятелно.

Обучението по математика допринася за цялостното развитие на възможностите на учениците, съдейства за формиране и усъвършенстване на мисловните процеси.

Предвидените знания дават възможност за възпитание на личността на детето, съдействат за формиране на организираност, самостоятелност, инициативност, воля; подпомагат формирането и развитието на социално значими умения.

Цялостното обучение по математика има компенсаторно-развиващ характер.

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО МАТЕМАТИКА ЗА I – IV КЛАС

Месец	Седмица	Тема – Учебно помагало	Тема – Методическо ръководство	Брой часове
		Подготвителни знания	Подготвителни знания	
		Числата до 10. Броене, четене писане	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Цифра 1. Число 1.	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Цифра 2. Число 2.	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Цифра 3. Число 3.	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Цифра 4. Число 4.	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Цифра 5. Число 5.	Числата до 10. Броене, четене, писане	
		Действия с числата от 1 до 5	Действия с числата от 1 до 5	
		Преброя числата	Преброя числата. Изваждане.	
		Числата до 10. Броене, четене, писане		
		Цифра на числото 9	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Цифра 6. Число 6.	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Цифра 7. Число 7.	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Цифра 8. Число 8.	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Цифра 9. Число 9.	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Цифра 10. Число 10.	Числата от 6 до 10 – Броене, четене, писане	
		Килограм	Килограм	
		Геометрични елементи	Геометрични елементи	
		Триъгълник	Геометрични форми	
		Квадрат	Геометрични форми	
		Кръг	Геометрични форми	
		Пари	Пари	
		Събиране и изваждане до 10	Събиране и изваждане	
		Правя линия и отсечка.	Правя линия и отсечка.	

		Сантиметър и измерване	Сантиметър и измерване	
		Единица и десетица	Единица и десетица	
		Седмица. Дни на седмицата. Денонощие	Календар – Седмица. Дни на седмицата. Денонощие	
		Числото 11	Числата от 11 до 20	
		Числото 12	Числата от 11 до 20	
		Числото 13	Числата от 11 до 20	
		Числото 14	Числата от 11 до 20	
		Числото 15	Числата от 11 до 20	
		Час. Часовник	Часовник	
		Правоъгълник	Геометрични форми	
		Числото 16	Числата от 11 до 20	
		Числото 17	Числата от 11 до 20	
		Числото 18	Числата от 11 до 20	
		Числото 19	Числата от 11 до 20	
		Числото 20	Числата от 11 до 20	
		Числата от 0 до.	Числата от 0 до 20	
		Едноцифрени и двуцифрени числа	Едноцифрени и двуцифрени числа	
		Събиране на числата с преминаване	Събиране и изваждане на числата до 20	
		Изваждане на числата със заемане	Събиране и изваждане на числата до 20	
		Събиране и изваждане на числата до 20	Събиране и изваждане	
		Числата 10, 20, 30,..., 90, 100	Числата 10, 20, 30,..., 90, 100	
		Числата от 21 до 100	Числата до 100	
		Редица на числата до 100	Числата до 100	
		Метър. Дециметър. Сантиметър	Сантиметър	
		Разместително свойство на събирането	Разместително свойство при действия събиране и умножение	
		Съдружително свойство на събирането	Разместително свойство при действия събиране и умножение	
		Събиране и изваждане на числата до 100	Събиране и изваждане	
		Събери двуцифрените числа	Събери двуцифрените числа	
		Обиколка на триъгълник и правоъгълник	Обиколка на триъгълник и правоъгълник	
		Неизвестно събираемо	Изгубеният герой	

		Общуването е цял един свят	Работа в учебното помагало	
		Светът е сътрудничество и уважение	Текстови задачи	
		Умножение	Умножение на числата	
		Множител и произведение	Умножение на числата	
		Разместително свойство на умножението	Разместително свойство – действия събиране и умножение	
		Деление	Деление	
		1.1, 1:1	Умножение на числата	
		2.2	Умножение на числата	
		3.3	Умножение на числата	
		4.4	Умножение на числата	
		Съдружително свойство на умножението	Разместително свойство – действия събиране и умножение	
		Ред на действия	Работа в учебното помагало	
		5.5	Умножение на числата	
		6.6	Умножение на числата	
		Светът принадлежи на инициативните	Работа в учебното помагало	
		7:7	Деление на числата	
		8.8	Умножение на числата	
		8:8	Деление на числата	
		9.9	Умножение на числата	
		9:9	Деление на числата	
		10.10	Умножение на числата	
		10:10	Деление на числата	
		Умножение и деление с 0	Деление на числата	
		Минута	Времето	
		Денонощие	Времето	
		Светът е сътрудничество	Текстови задачи	
		Седмица. Месец. Година	Времето	
		Видове триъгълници според страните	Видове триъгълници според страните	
		Лъч	Лъч	
		Километър	Километър	
		Милиметър	Милиметър	
		Неизвестно умаляемо	Неизвестно умаляемо	
		Ъгл. Елементи на.	Ъгли	
		Видове.	Ъгли	

		Видове триъгълници според ъглите	Видове триъгълници според ъглите	
		Век	Век	
		Умножение на сбор с число	Умножение	
		Деление на сбор с число	Умножение на сбор/разлика с число / Деление на сбор/разлика с число	
		Грам	Грам, Тон	
		Половинка	Част от цялото	
		Третинка	Част от цялото	
		Четвъртинка	Част от цялото	
		Десетинка	Част от цялото	
		Тон	Грам, тон	
		Секунда	Век	
		Геометрични фигури	Геометрични фигури	
		Окръжност	Окръжност	
		Чертане на окръжност	Окръжност	
		Римски цифри	Римски цифри	
		Куб	Геометрични тела	
		Правоъгълен паралелепипед	Геометрични тела	
		Пирамида	Геометрични тела	
		Конус	Геометрични тела	
		Кълбо	Геометрични тела	
		Цилиндър	Геометрични тела	
		Умножение на разлика с число	Умножение на сбор/разлика с число / Деление на сбор/разлика с число	
		Лице на правоъгълник	Лице на правоъгълник	
		Намиране на лице на правоъгълник	Лице на правоъгълник	
		Мерни единици за лице	Лице на правоъгълник	
		Декар	Декар	
		Деление на разлика с число	Умножение на сбор/разлика с число / Деление на сбор/разлика с число	

*Тематичното разпределение е работен вариант, предложен за учители, работещи с ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, обучавани по индивидуални учебни програми. Темите обхващат учебния материал по математика за I – IV клас, седмичното разпределение и подборът на темите се оставят отворени за изготвяне спрямо възможностите на всеки ученик.

ТЕМА. ПОДГОТВИТЕЛНИ ЗНАНИЯ

Цели:

Формиране на понятия за величина, пространство и количество.

Очаквани резултати:

Открива и посочва предмети в заобикалящата го среда по указан признак.

Разбира и осъзнава пространствените понятия.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, самостоятелна и групова работа.

Дейности на ученика:

Извършва дейности за ориентиране в пространството чрез дидактични и подвижни игри.

Методически насоки:

Учителят изяснява понятията от урока, за онагледяване използва предмети от заобикалящата ги среда (класната стая).

Изясняват се понятията малък – голям, горе – долу, ляво – дясно, широк – тесен и т.н.

Групиране на предмети по общ признак, използват се кубчета, топчета.

Индивидуално изпълнение на задача. Учениците трябва да оцветят един и много предмети.

На учениците се поставя индивидуална задача за развитие на графомоторните умения – писане по пунктир.

Диференцирано преподаване:

В края на часа се организира игра за групиране. Учениците се разделят на малки групи. Учителят поставя задача за групиране на предварително подготвени хартиени кръгчета по цвят, задачата се изпълнява за време. Целта на играта е сплотяване на детския колектив и взаимопомощ. За учениците с различен темп на работа задачата може да се постави индивидуално.

Учителят акцентира върху междупредметните връзки по време на заниманието – обогатяване на речниковия запас, знания за цветовете, закономерности в природата.

ТЕМА. ЧИСЛАТА ОТ 1 ДО 5 – БРОЕНЕ, ЧЕТЕНЕ, ПИСАНЕ

Цели:

Формиране понятия за числата 1, 2, 3, 4, 5; да се формират умения за броене, четене и писането им.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за естествения ред на числата до 5.

Познава, посочва, назовава числата до 5.

Брои до 5.

Пише цифрите на числата от 1 до 5.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Има представи, познава, посочва и назовава цифрата на числата от 1 до 5.

Методически насоки:

Урокът се провежда по аналогичен начин за числата от 1 до 5.

Учителят насочва вниманието на учениците към песен. Подходяща е „Песен за числата“ – „Маргаритка и приказки без край“.

Проследява се естественият ред на числата до 5.

Разпознава и преоткрива цифри в скрито изображение.

Учениците броят предмети и съпоставят с цифра.

Умението за писане на цифрите се затвърдява в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

За усвояване на графичното изображение на цифрите могат да бъдат използвани различни техники, които да подържат интереса на ученика.

Писане върху грис или пясък. В кутия се поставя грис или пясък и се поставя задача на ученика да изписва цифрите. Изображението се предоставя на отделен лист, първо се повтаря върху него с пръст.

Пластмасови цифри са поставени в торбичка и учителят ги изважда една по една.

Задачата е групов и изисква посочване или назоваване на верния отговор.

Моделиране с пластилин по предварително зададен модел.

Пространствен модел 1, 2, 3 ..., на лист А4 оцветяване по зададен цвят за учениците с нарушения във фините двигателни движения.

Пространствен модел на 1, 2, 3 ..., на учениците се демонстрира техника „Накъсване“ – малки парченца цветна хартия се накъсват и залепват в рамките на контура. Подканят се към самостоятелна работа.

Моделира дадено количество чрез предмети (кубчета, копчета, декоративни камъчета) по образец или словесно указание.

ТЕМА. ДЕЙСТВИЯ С ЧИСЛАТА ОТ 1 ДО 5

Цели:

Запознаване и усвояване на естествените числа от 1 до 5 – умения за разпознаване, четене, броене, сравняване и писане.

Очаквани резултати:

Разбира естествения ред на числата до 5 и тяхното количествено съдържание; умее да чете, пише, сравнява, събира и изважда числата до 5.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, опит, групова работа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност за усвояване на естествените числа от 0 до 5 е основана на разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

Вниманието на учениците се ангажира с цветна илюстрация от приказката „Под гъбката“. Учителят разказва приказката в съкратен вариант. Акцентира върху броя на героите, които са под гъбката. Може да се направи и пространствен модел, с който още по-лесно да бъде диференцирана задачата – колко са героите под гъбката.

Учителят с помощта на предмети припомня количествената характеристика на числата от 1 до 5. Сравнява ги.

Проследяват мястото на числата в числовата редица.

Самостоятелно изпълняват задача от учебното помагало за запълване на пропуснатите числа. За опора се използва числова редица.

Учениците изобразяват числови изрази чрез предмети.

Учениците се запознават със знака „+“. Усвояват понятията събираемо и сбор.

Предоставят се изображения на различни предмети, които учениците да подредят по аналогия, за да осмислят действието събиране.

В Задача 2 учениците броят и събират предмети. Въвежда се използване на сметало. Верният отговор се записва или се залепват съответният брой предмети (ябълки).

Диференцирано преподаване:

Изключително важно е развитието на фината моторика на учениците. Със следващата игра те ще акцентират върху фините двигателни актове.

Играта може да бъде наречена „Гъсеницата и подовете“. Нужни са ни принтирани и оцветени 1 ябълка, 1 круша, 1 ягода и 2 череши (изображенията могат да бъдат подменени). Изрязват се и се залепват върху картон, правят се дупки в изображенията с големината на гъсеницата, която допълнително изрязваме от картон. Под тях залепваме числата от 1 до 5, под всеки плод – число. Конкретната задача е за подобряване на фината моторика. След демонстрация от учителя на ученика се поставя задача да премине с промушване през всички плодове с гъсеницата. Поставят се задачи за броене, сравняване, събиране и назоваване на изображенията. Проследява се връзката между гъсеницата и плодовете в природата.

ТЕМА. СРАВНЯВАНЕ НА ЧИСЛАТА ДО 5

Цели:

Формиране на умения за различаване и сравняване на количества (със и без броене): едно – много; много – малко; повече, по-малко, равно.

Очаквани резултати:

Усвояване на компетенции за сравняване на числа и количества до 5.

Боравене с понятията „по-малко“ и „повече“.

Разпознаване на математическите знаците за сравнение.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение; експеримент; опит, самостоятелна и групова работа; работа в учебно помагало.

Дейности на ученика:

Участва в игри с математическо съдържание.

Методически насоки:

Учителят актуализира знания за сравняване на предмети. За опора използва табло с планетите от Слънчевата система. След кратък коментар за големина, цвят и форма на планетите се преминава към сравняването им – по какво си приличат и по какво се различават. Групира се по подгрупи, преброяват се и се съотнася качествена с количествена оценка.

Учителят запознава учениците със знаците за сравнение. Залепва ги на дъската, за да ги виждат всички.

Примерите, посочени в учебното помагало, могат да бъдат представени с манипулиране с предмети (топчета, кубчета, форми и т.н.). По лесен и достъпен начин учениците виждат практическото приложение на знаците за сравнение на числата.

На учениците се предоставят задачи за самостоятелна работа с броене и сравняване на предмети.

Диференцирано преподаване:

Игра „Зайо и морковената градина“

Необходими са: щипка за пране, шаблон заек, шаблон морков (различни размери).

Играта цели: да се подобрят фината моторика и математическите умения на ученика.

На учениците се поставя задача да преброят морковите, като всеки морков го изваждат с направен предварително заек (върху щипка за пране се залепва изрязан от хартия заек). Прави се демонстрация и се поставя задачата. След това морковите се сравняват по големина и брой.

Играта е насочена към всички образователни програми. Паралелно могат да бъдат реализирани полезни междупредметни връзки. „Раздели на срички думите чрез пляскане с ръце – градина, заек, морков. Определи първата буква на думите.“ Поставят се насочващи въпроси, на които се изисква отговор или посочване за невербални деца. Примерни въпроси: „Кой отглежда моркови? Къде растат морковите? Кое животно обича моркови?“.

ТЕМА. ДЕЙСТВИЯ С ЧИСЛАТА ДО 5 – ИЗВАЖДАНЕ

Цели:

Формиране на понятия и усвояване на аритметичните действия събиране и изваждане на числата до 5.

Очаквани резултати:

Събира и изважда числата до 10.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактични материали и модели, с илюстрации на предмети и схеми.

Методически насоки:

На дъската учителят е залепил кошница с ябълки, насочва вниманието на учениците да ги преброят, след това отделя няколко и отново ги броят. Беседата е насочена към изясняване на действие изваждане.

Проследяват мястото на числата в числовата редица (задача от учебното помагало).

Учениците изобразяват числови изрази чрез предмети.

Учениците се запознават със знака „–“. Усвояват понятията умаляемо, умалител, разлика.

Предоставят се изображения на различни предмети, които учениците да подредят по аналогия, за да осмислят действието изваждане.

Диференцирано преподаване:

За следващата задача са ни нужни няколко картофа, темперни бои и бял лист. Картофите се разрязват наполовина и по тях се правят различни фигури. Тях ще използваме като печат върху белия лист. На него правим 5 печата от едната страна и успоредно на тях 3. На листа предварително е поставен знак „–“ и знак за равенство „=“. Акцентираща се върху действие изваждане, като могат да бъдат и сравнявани изображенията. Учениците по забавен начин усвояват математически знания с елементи от арттерапия.

ТЕМА. ЧИСЛОТО 0

Цели:

Формиране понятия за числото 0; да се формират умения за броене, четене и писане.

Очаквани резултати:

Осъзнаване на количествената стойност на числото 0.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, беседа, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Има представи, познава, посочва и назовава цифрата на числото 0.

Методически насоки:

Учителят започва с кратка история: „Тази сутрин получих интересно писмо от един ваш добър приятел. Сега ще ви пусна една песен, за да познаете кой ни е писал“. Учителят пуска песента „Песен за Педя човек“ (текст на песента виж в интернет).

Учителят отваря свитък с фрагмент от приказката „Маша и мечокът“. Учениците трябва да познаят приказката. Акцентът пада върху празната чаша и чиния на мечето. Предварително на бюрото е подреден сюжет от приказката с пълни и празни чаши и чинии, за да могат нагледно, играейки, децата да осъзная пълно и празно, а от там – и стойността на „0“. Учениците броят предмети и съпоставят с цифра. Умението за писане на цифрите се затвърдява в учебното помагало.

Моделиране с пластилин по предварително зададен модел.

Диференцирано преподаване:

Учителят раздава на учениците няколко торбички, в тях има различни предмети, една се оставя празна. Предварително са подготвени листове с числа. Задачата е към всяка торбичка да се постави числото, равно на броя предмети, намиращи се в нея. Обсъжда се стойността на празната торбичка.

ТЕМА. ЧИСЛАТА ОТ 6 ДО 10 – БРОЕНЕ, ЧЕТЕНЕ,
ПИСАНЕ / МОИТЕ ПРИЯТЕЛИ ЧИСЛАТА

Цели:

Формиране на знания за числата 5, 6, 7, 8, 9, 10; да се формират умения за броене, четене и писането им.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за естествения ред на числата до 10.

Познава, посочва, назовава числата до 10.

Брои до 10.

Пише цифрите на числата от 1 до 10.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, работа с учебно помагало.

Дейности на ученика:

Има представи, познава, посочва и назовава цифрата на числата от 1 до 10.

Методически насоки:

Урокът се провежда по аналогичен начин за числата от 6 до 10.

Учителят насочва вниманието на учениците към песен.

Проследява се естественият ред на числата до 5.

Разпознава и преоткрива цифри в скрито изображение.

Учениците броят предмети и съпоставят с цифра.

Умението за писане на цифрите се затвърдява в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

За усвояване на графичното изображение на цифрите могат да бъдат използвани различни техники, които да поддържат интереса на ученика.

Писане върху грис или пясък. В кутия се поставят грис или пясък и се поставя задача на ученика да изписва цифрите. Изображението се предоставя на отделен лист, първо се повтаря върху него с пръст.

Пластмасови цифри са поставени в торбичка и учителят ги изважда една по една. Задачата е групова и изисква посочване или назоваване на верния отговор.

Моделиране с пластилин по предварително зададен модел.

Пространствен модел на числата от 6 до 10, на лист А4 оцветяване по зададен цвят за учениците с нарушения във фините двигателни движения на ръцете.

Пространствен модел на числата от 6 до 10; на учениците се демонстрира техника „Накъсване“ – малки парченца цветна хартия се накъсват и залепват в рамките на контура. Подканят се към самостоятелна работа.

Моделира дадено количество чрез предмети (кубчета, копчета, декоративни камъчета) по образец или словесно указание.

ТЕМА. КИЛОГРАМ

Цели:

Усвояване на математическата символика и терминология, свързана с изучаваните математически понятия.

Очаквани резултати:

Има елементарни представи за измерване на маса с конкретни мерки.

Знае елементарни понятия за измерване на маса и уреди за измерване.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение; експеримент, групова работа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Участва в сюжетно-ролеви игри и практически дейности.

Методически насоки:

В началото на часа учителят насочва учениците да се включат в сюжетно-ролева игра „Магазин“.

Провежда се беседа по играта.

По основната илюстрация от учебното помагало учениците се запознават с различни уреди за измерване на маса.

Сравняват се числата от измерените продукти.

Диференцирано преподаване:

Групова дейност, в която участват всички ученици, разделени на няколко подгрупи. Учениците сами изработват везна от една закачалка за дрехи и две еднакви кутии, вързани с въже за нея. Целта е предметите да бъдат определени като по-леки и по-тежки.

ТЕМА. ГЕОМЕТРИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ

Цели:

Формиране на понятия и умения за разпознаване с геометрични елементи.

Очаквани резултати:

Формиране на елементарни представи за геометрични елементи.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Работи по образец.

Моделира с пръчици пластилин, мека тел геометричните елементи.

Методически насоки:

На дъската се залепват геометричните елементи – точка, линия (права, крива, начупена) във формат А4.

Учителят назовава всеки от елементите и го посочва.

Поставете пясък или грис в кутия, предварително поставете изучените елементи, изписани върху квадрати с размер 2/2 см в нея. Ученикът с помощта на четка търси елементите. Целта е да ги разпознае, назове и съотнесе към елементите на дъската.

Диференцирано преподаване:

Манипулативна игра за трениране движенията на ръцете. Подобрява координацията очи – ръце и разширява математическите знания за геометричните елементи.

Предварително се подготвят листове А4, на които се редуват изучените геометрични елементи. Залепват се на дъската или стената, ученикът работи фронтално. Целта е той да проследява с пръст права, крива и начупена линия. На лист 2 се комбинират с интервал линия с точки. Играта е подходяща за развитие на фината моторика, координацията очи – ръце, вниманието и концентрацията.

ТЕМА. ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ

Цели:

Формиране на елементарни представи за геометрични елементи и геометрични фигури.

Очаквани резултати:

Открива, различава, познава геометрични фигури кръг, квадрат и триъгълник и ги открива в природната и обществена среда.

Моделира и очертава по шаблон.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, работа с учебно помагало.

Дейности на ученика:

Развива тактилни умения при работа с различни равнинни фигури.

Методически насоки:

Урокът се провежда по аналогичен начин за геометрични фигури кръг, квадрат, триъгълник и правоъгълник.

Ученикът се учи да различава по фигурите триъгълник (кръг, квадрат и правоъгълник). Много е важно да се обърне внимание на признаците – вид, големина, цвят на формите.

Диференцирано преподаване:

Образователната задача и дейност се реализират върху работен лист. Задачата изисква изпълнение на фини движения на ръката и способността за координация. Могат да бъдат използвани безопасни предмети от домакинството в образователни дейности. Това могат да бъдат декоративни камъчета, морски или речни камъни, капачки от пластмасови бутилки и т.н. Изработват се шаблони на изучаваните геометрични фигури, върху които се подреждат предметите (камъни, капачки). Първоначално шаблоните трябва да са едри и да представляват елементи – точка, линия. В следващия етап шаблоните изобразяват фигури – триъгълник, квадрат, кръг и т.н. От ученика се изисква и да ги назовава. В последния етап се изисква моделиране на букви, отново се изготвят предварително шаблони върху листове хартия. Учениците подреждат предметите, назовават букви и образуват думи с тях.

Междупредметни връзки: предметите могат да бъдат броени, определяни по цвят и форма. След подобряване на пространствената ориентация задачата може да бъде конструиране на самостоятелни фигури с предметите.

ТЕМА. ПАРИ

Цели:

Формиране на знания за монети и банкноти, използвани в България.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за монети и банкноти и размяна.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, самостоятелна работа, обяснение.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Участва в сюжетно-ролеви игри и практически дейности.

Методически насоки:

Разглежда се основната илюстрация от учебното помагало.

Назови и посочи по илюстрацията, нагледно запознаване с банкноти и монети.

Във втора задача от учебното помагало за пресмятане на числовите изрази се използват клечки.

Диференцирано преподаване:

Ученикът вече има умения за сравнение и сортиране на предмети, както и елементарни знания за банкноти и монети. Предварително е нужно да се подготвим за часа. Нужни са няколко касички, които можем да направим в часовете по Домашен бит и техника, и принтирани пари. Учителят прави демонстрация каква е задачата по темата и провежда беседа за парите – използване, разпознаване и назоваване и т.н. Учениците се подканят към работа. Конкретната задача е сортиране на банкноти и монети по вид в отделна касичка.

След това може да се проведе сюжетно-ролева игра „Магазин“ с размяна на ролите между учениците (работи се в две групи по двама) – продавач и купувач. Играта допринася за развитие на активния и пасивния речник с думи от темите „Плодове“, „Зеленчуци“ и „Цветове“ от други урочни единици.

ТЕМА. СЪБИРАНЕ И ИЗВАЖДАНЕ

Цели:

Формиране на понятия и усвояване на аритметичните действия събиране и изваждане на числата.

Очаквани резултати:

Събира и изважда числата до 10.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, обяснение, упражнение.

Дейности на ученика:

Участва в игри с математическо съдържание.

Работи свободно със и без помощ на математическото сметало.

Методически насоки:

Ученикът проследява естествения ред на числата и попълва пропуснатите цифри.

Самостоятелна работа с илюстрация от учебното помагало – „Преброй, запиши и събери/извади“.

Учениците използват сметало.

Диференцирано преподаване:

„Низанка“ – забавна игра за усъвършенстване на фината моторика и математическите умения.

Нужна е предварителна подготовка за часа. Направете си солено тесто (1 чаша брашно, $\frac{1}{2}$ чаша сол, 1 лъжица олио, $\frac{1}{2}$ чаша вода). Готовото тесто се разделя на малки части, в които се поставя парче сламка, разпределя се във формички (цветя, пчели, пеперуди) или се правят топчета. След като се втвърдят, се оцветяват. Първоначално могат да се направят шаблони, по които да се подреждат формите, постепенно задачите се усложняват да бъдат нанизвани на дървен шиш (без остър връх). Когато фината моторика се подобри, се нанизват на връзка за обувки, хубаво е да е цветна. Играта е подходяща за усъвършенстване на аритметичните функции събиране и изваждане. По аналогия на работата със сметало учениците, забавлявайки се и работейки за фината моторика, затвърдяват знания по математика.

ТЕМА. ПРАВА ЛИНИЯ. ОТСЕЧКА

Цели:

Формиране на пространствени представи, разширяване на сензорния опит на учениците и практически прилагане на знанията по математика.

Очаквани резултати:

Умения за ориентиране в пространството.

Разпознава, различава, съпоставя и сравнява геометричните елементи.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, групова работа, обяснения, експеримент.

Дейности на ученика:

Развива фина моторика и изгражда двигателни манипулативни стереотипи.

Методически насоки:

За да изясни понятието отсечка, учителят прави демонстрация върху повърхност, поставя два конеца – на единия не може да се проследят двата края, а другият започва и свършва с топче пластилин. Провежда кратка беседа.

Ученикът различава и назовава или посочва права линия от начупена и вълнообразна. Илюстрация от учебното помагало.

С помощта ученикът чертае права линия и отсечка. Ако е нужно, се прави пунктир.

Диференцирано преподаване:

За затвърдяване на знанията за права линия и отсечка се предлага на учениците подвижна игра. Играе се групово – по команда от учителя отиват до отсечка или права линия, които са маркирани на няколко места. Права линия – въже; отсечка – въже с два края, вързани на възел.

При подадения сигнал учениците се подреждат в редица пред правата линия или отсечката в зависимост от условието, поставено от учителя.

ТЕМА. САНТИМЕТЪР И ИЗМЕРВАНЕ

Цели:

Формиране на понятия за мерни единици за дължина. Овладяване на умения за измерване на величини с изучените мерни единици.

Очаквани резултати:

Има елементарни представи за мярка, начини на измерване на дължини и средства за изпълнението.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Извършване на измерване на конкретни предмети чрез съпоставяне, налагане в практически план.

Методически насоки:

На стената в класната стая се поставя метър за измерване с любим герой. Учителката подканя няколко деца, измерва ги и сравнява по височина.

Чрез илюстрация от учебното помагало учениците се запознават с инструменти за измерване на дължина. Могат да бъдат показани и реални предмети.

Учениците изпълняват конкретна задача за затвърдяване на уменията за измерване.

Учениците се запознават с линия за измерване, с нейна помощ извършват действие събиране.

Диференцирано преподаване:

Върху лист А4 се принтират любими анимационни герои. С линия се измерва всеки от тях. Учителят демонстрира и след това съдейства на учениците да го направят. Под всеки от героите се залепва или изписва стойността от линията, числата се сравняват. Целта е да бъдат подредени по височина, като се започне от най-високия.

ТЕМА. ЕДИНИЦИ И ДЕСЕТИЦИ

Цели:

Да се запознае с количествената представа на единицата и десетицата и подготовка за осъзнаване на многоцифрени числа.

Очаквани резултати:

Определя количествени отношения на групи предмети с основни понятия, съпоставя и назовава.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, обяснение.

Дейности на ученика:

Моделира количествени отношения на обекти в две групи (в нагледно-практически план чрез прибавяне или отнемане, по указание).

Методически насоки:

По модел от илюстрацията от учебното помагало учителят нагледно показва единици и десетици с моливи, онагледява и с друг предмет.

На учениците се раздават пластмасови пръчици, които броят и завързват по 10.

Диференцирано преподаване:

В този урок се използват форми от солено тесто (виж. игра „Низанка“; тема „Събиране и изваждане“).

С помощта на дървени пръчки се прави бодливо сметало, за основа е подходящо парче от стиропор, опаковано с цветна хартия. Формите са поставени в поднос по метода Монтесори, добре е да бъдат еднакви. Ученикът определя полето си на работа. Учителят изважда една от формите от солено тесто и я назовава: „Една единица“. Дава формата на ученика и го моли да повтори. След това му показва да я постави върху едната дървена пръчка.

Учителят подрежда десет форми на бодливото сметало отляво на единицата. Задава се въпросът „Колко единици има тук“. Заедно броят всички елементи от колоната на десетиците. Повтаря се дейността и се акцентира на единицата – „Една единица, две единици и т.н.“.

Учителят насочва вниманието на ученика към колоната десетици, за да я вижда добре, и казва: „Десет единици са една десетица“, той повтаря и посочва мястото на единицата и десетицата.

ТЕМА. КАЛЕНДАР – СЕДМИЦА. ДНИ НА СЕДМИЦАТА. ДЕНОНОЩИЕ

Цели:

Формира знания и прави разлика между ден, седмица. Запознат е с понятието денонощие.

Очаквани резултати:

Има конкретни представи за частите на денонощието.

Разбира, разграничава частите на денонощието и съотнася изображения на дейности.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, беседа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

Учителят показва различни календари и провежда беседа по темата.

Ученикът се запознава с дните от седмиците.

Ученикът проследява ежедневно повтарящи се действия, характерни за деня и нощта.

Диференцирано преподаване:

Урокът се разглежда в няколко последователни часа.

Седмица – учителят разделя учениците в групи по седем ученици. На всеки ученик поставя различен цвят лента на ръката и надпис с ден от седмицата. Ако времето позволява играта може да се играе на открито. С тебешир се очертава права линия, на която след команда всеки ученик трябва да застане зад друг, като следват подреждането на дните от седмицата (те също са залепени на пода за ориентир). След подреждането всеки назовава деня, на който отговаря, или вдига ръка, когато учителят го извика.

Подготвят се 7 ленти с дните от седмицата в различен цвят. Разбъркват се и учителят поставя задачата да се залепят и подредят по последователност. Ученикът чете, посочва или назовава дните от седмицата и ги съотнася към цвят.

Денонощие – нужни са листове в светло и тъмно синьо, шаблони на слънце, луна и звезди. Изрязват се два полукръга от синята хартия в един размер, залепват се, за да образуват кръг. На светлата част се залепва слънце, на тъмната – луна и звезди. Моделът онагледява денонощие.

ТЕМА. ЧИСЛАТА ОТ 11 ДО 20

Цели:

Запознаване и усвояване на естествените числа до 20 – умения за разпознаване, четене, броене, сравняване и писане.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за естествения ред на числата до 20.

Познава, посочва, назовава числата до 20.

Брои до 20.

Пише цифрите на числата до 20.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, беседа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Рисува и оцветява определен брой фигури по шаблон и свободно, съотнася ги към число и цифра.

Методически насоки:

Ученикът проследява контура на цифрата на числото.

Брои предмети.

Проследява естествения ред на числата до 20. Проследява за пропуснати числа.

Ученикът пише по пунктир до изграждане на умение за самостоятелно писане.

Диференцирано преподаване:

Игра „Таралеж“

Игра за фината моторика, с която си припомняме цветовете и се учим да броим. Върху картон се залепва таралеж от хартия, оцветен. На няколко места се правят кръгли дупки с диаметър 1 – 1,5 см. На отделен лист се очертават дупките и върху тях се поставят определен брой точки, оцветени в различен цвят. Залепват се под таралежа така, че да се виждат точките. Подготвят се конуси със същия диаметър на основата, цвят и записваме броя на точките. Ученикът поставя на мястото му конусите (бодлите на таралежа), като се съобразява с броя на точките и цвета им. Поставя се задача: „Да помогнем на таралежа да намери бодлите си“. Учителят следи за правилното изпълнение.

ТЕМА. ЧАСОВНИК

Цели:

Формиране на понятия за време, използване на часовник и ориентация в денонощието.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за време и начин за измерването му.

Познава различни видове часовници.

Свързва час с определени дейности, характерни за него.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, беседа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

За въвеждане в темата се използва изработка „Денонощие“ от тема „Календар“. Провежда се беседа по темата.

Използване на основна илюстрация – запознаване с различни часовници.

Задача за самостоятелна работа за разпознаване на часовника.

Диференцирано преподаване:

Изработва се макет на часовник с активни части – движещи се стрелки, ясно изписани цифри и изчистен циферблат, за да не се разсейва ученикът, украса се поставя във външната част на часовника.

За лесното усвояване на часовника може да се направят „джобчета“ за подмушване над всеки час, на които са изобразени дейности, конкретни за него. Допуска се разместване на дейностите, което ще доведе до активно включване на ученика в заниманието.

ТЕМА. ЧИСЛАТА ОТ 0 ДО 20

Цели:

Усвоява естествените числа от 0 до 20 – умения за разпознаване, четене, броене, сравняване и писане. Придобива умения за съотнасяне на число – цифра – количество.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за естествения ред на числата до 20.

Познава, посочва, назовава числата до 20.

Брои до 20.

Пише цифрите на числата до 20.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, беседа, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Очертава, дорисува, щрихова, оцветява с дозирана помощ и самостоятелно.

Методически насоки:

Учителят провежда фронтална беседа и подрежда пред учениците триъгълници с числата до 20. На дъската е залепено хвърчило и се залепват триъгълниците в последователен ред от 1 до 20 на шнур, излизащ от основата на хвърчилото. Могат да бъдат използвани различни цветове, които ученикът да назовава.

Ученикът прочита или посочва числата от основната илюстрация в помагалото.

Попълване на пропуснати числа – ученикът записва пропуснати числа от естествения ред на числата до 20 или залепва предварително приготвени такива.

Диференцирано преподаване:

Игра „Гъсеница“

Играта може да бъде реализирана в няколко варианта с различна степен на трудност.

I вариант – оцветяване на гъсеница, която е направена от кръгчета с числа, подредени последователно. Числата следват индивидуалния напредък на всяко дете. Проследява се естественият ред на числата.

II вариант – на картон се очертава гъсеница, изрязват се кръгове, на които са написани числа. Изработката представлява дъска за вгнездяване. Ученикът подобрява математическите си умения и фината моторика, като подрежда на местата им числата в прав ред.

ТЕМА. ЕДНОЦИФРЕНИ И ДВУЦИФРЕНИ ЧИСЛА

Цели:

Да се различават едноцифрени от двуцифрени числа.

Очаквани резултати:

Групира предмети в съответна група.

Различава едноцифрени от двуцифрени числа. Назовава и посочва.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, експеримент, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Поставя определен брой фигури по шаблон и свободно, съотнася ги към число и цифра.

Методически насоки:

Учителят разяснява разликата между едноцифрени и двуцифрени числа. Демонстрира нагледно взаимовръзката чрез декоративни камъчета, които брои и подрежда срещу съответните числа.

Разяснява се чрез основната илюстрация от учебното помагало.

Задача за самостоятелна работа от учебното помагало – съотнасяне на едноцифрени и двуцифрени числа към цвят.

Диференцирано преподаване:

Нужни са едноцифрени и двуцифрени числа на предварително подготвени листове и пластмасови такива. Ученикът ги подрежда по зададен модел. За шаблон използва листовите и ги моделира по него.

Могат да бъдат използвани и широкоразпространените едри форми от пъзел, които образуват килим. Така играта е подходяща за работа в малка група със състезателен характер.

За затвърдяване на знанията може да се използва бодливо сметало, използвано в тема „Единици и десетици“.

ТЕМА. СЪБИРАНЕ И ИЗВАЖДАНЕ НА ЧИСЛАТА ДО 20 С ПРЕМИНАВАНЕ

Цели:

Да се формират умения за усвояване на аритметичните действия събиране и изваждане на числата до 20 с преминаване.

Очаквани резултати:

Има умения за събиране и изваждане.

Извършва аритметични функции с числата до 20.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация, опит.

Дейности на ученика:

Участва в игри с математическо съдържание.

Работи свободно със и без помощ на математическото сметало и броеница.

Методически насоки:

Учебното съдържание се разглежда в няколко поредни часа. Уроците за събиране и изваждане се провеждат по подобен начин. Предвижда се и час за обобщение и упражнение.

Учителят изважда декоративни камъчета от торбичка в два различни цвята – 10 в един цвят и 1 (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) в друг. Провежда се фронтална беседа, в която се подреждат камъчетата в редица, преброяват се до 10 и се акцентира на прибавянето на камъчетата в друг цвят. По аналогия протича и изваждането със заемане.

Самостоятелна работа за решаване на числови изрази с помощта на илюстрация от помагалото.

Диференцирано преподаване:

Подходящо за развиване на математическите умения в конкретната тема е използването на цветни мъниста за смятане по метода Монтесори. Сами можем да си направим, като нанижем на метална нишка мъниста, крайт се завива така, че да могат да се закрепят едно за друго. Нанизват се в един цвят по 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1. Чрез тях ученикът манипулира, подобрява фината моторика, знанията за цветовете и автоматизира действията събиране и изваждане. При нарушение на фините двигателни актове може да се използва „Низанка“ (виж тема „Събиране и изваждане“).

По този модел могат да се подрежда конструктор, на които са залепени числата до 10 в два цвята.

ТЕМА. ЧИСЛАТА 10, 20, 30, ..., 90, 100

Цели:

Да се запознае и усвояват числата от 10 до 100 – умения за разпознаване, четене, броене, сравняване и писане.

Очаквани резултати:

Разпознава и назовава числата 10, 20, ..., 100.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, беседа.

Дейности на ученика:

Работи по образец, моделира с кубчета от строител.

Методически насоки:

Учителят подканя няколко деца да преброят до 10.

На дъската са залепени две ленти първата – 1,2,3, ...10; втората – 10, 20, 30...100.

Учителят посочва всяко число, прочетено от ученик, след това посочва и чете числата от 10 – 100.

Акцентираща на двете ленти – сравнява и беседва.

Учениците самостоятелно прочитат числата от илюстрацията в учебното помагало.

Работа с кубчета, предварително се залепват на тях числата 10, 20, ..., 100. Учениците ги подреждат под формата на кула във възходящ ред от 10 до 100.

Направената кула е основа за решаване на следващите задачи в помагалото, в които учениците работят самостоятелно.

Затвърдяват се знания за сравняване и събиране на числата.

Ученикът подрежда пъзел, номериран с числата 10, 20, ..., 100, като се ориентира по картината (риба). Усвояват се умения за правилно рязане или разчита на помощ от учителя.

Диференцирано преподаване:

Учителят представя драматизация по текста „Малката Нула“ на Джани Родари. Предварително се подготвят „весели цифри“ (шаблони от интернет). Оцветени и изрязани ги залепваме върху дървена клечка (шишче или клечка за зъби). Нужна е основа, на която могат да бъдат забити клечките с числа, за допълване на декора се поставя и рисунка на кола. Прочита се текстът и се поставят героите – числата, като се спазва последователността от него и се реализират действията. Онагледяването улеснява усвояването на учебния материал с елементи от арттерапията.

ТЕМА. ЧИСЛАТА ДО 100

Цели:

Да разпознава, чете, брой, сравнява и пише числа до 100.

Очаквани резултати:

Да се изградят умения за редицата на числата до 100.

Осмисляне на мястото на всяко число в редицата.

Ученикът посочва или назовава числата до 100.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, игра, опит, беседа.

Дейности на ученика:

Участва в игри с математическо съдържание.

Ученикът работи с дидактични материали и модели, с илюстрации на предмети и схеми.

Методически насоки:

Пред ученика се поставят цветни ленти с изписани числата от 1 до 10, 11 – 20, ..., 91 – 100. Поставянето им образува квадрат. Учителят прочита числата. Коментира образуването на числата от 21 до 100.

Учителят назовава число, ученикът го посочва в образувания квадрат.

По модел от учебното помагало подрежда кубчета или оцветява такива, предварително очертани от учителя.

Ученикът работи по аналогия в учебното помагало. Търси образ по код от числа. Работи се в два цвята.

Проследяват се пропуснати числа в редицата на числата от 1 до 100.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1. Подходяща към темата е играта „Математическо домино“. Дидактичният материал се разработва по аналогия на класическата игра „Домино“. В първия етап доминото може да бъде с числата до 10 и постепенно да се усложнява в зависимост от индивидуалния напредък на ученика. Основата на играта са хартиени правоъгълници, на които са написани числата (виж модела), всяко от тях се застъпва и образува естествения ред на числата.

0	1
---	---

1	2
---	---

Вариант 2. Използваните ленти в първата част на урока се раздават в разбъркан ред на ученика, задачата е да ги подреди в правилния ред и да образува квадрат.

Изрязани квадрати с числа от 1 до 100 се поставят върху съответното число върху лентите. Ученикът ги назовава или посочва.

При усъвършенстване на уменията се преминава в самостоятелно писане.

ТЕМА. МЕТЪР. ДЕЦИМЕТЪР. САНТИМЕТЪР

Цели:

Формиране на понятия за мерни единици за дължина. Овладяване на умения за измерване на величини с изучените мерни единици.

Очаквани резултати:

Има елементарни представи за мярка, начини на измерване на дължини и средства за изпълнението.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Извършване на измерване на конкретни предмети чрез съпоставяне, налагане в практически план.

Методически насоки:

Учителят провежда беседа за начини за измерване. Показва на учениците реални уреди за измерване. Учениците наблюдават как се измерва с линия.

Измерване на реални предмети и измерване от илюстрация в помагалото. Записване и сравняване на резултатите.

Работа с илюстрация и съотнасяне на уреди за измерване със снимков материал.

Диференцирано преподаване:

Учителят изважда 3 хартиени ленти, които разпъва, и съобщава: синята е 10 сантиметра, жълтата е 1 дециметър. Разпъва ги върху плоскост и насочва вниманието на учениците да ги сравнят. Правят се още няколко демонстрации по същия начин с различни показатели. На учениците се раздават ленти и се насочват към самостоятелна работа, всеки ученик сравнява дължината и ги групира по признак дължина. След това с помощ на учителя измерва с линия дължината на лентата и записва резултата или огражда верния отговор, предоставен от учителя. Трудността на задачата се определя от индивидуалните възможности на всеки ученик.

ТЕМА. РАЗМЕСТИТЕЛНО СВОЙСТВО НА СЪБИРАНЕТО/ПРОИЗВЕДЕНИЕТО

Цели:

Да се запознае и използва разместителното свойство на числата.

Очаквани резултати:

Познава и осъзнава разместителното свойство на събирането.

Сравнява стойностите в задачите.

Брои и сравнява предмети.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, беседа, разказ.

Дейности на ученика:

Извършва разместително свойство с реални предмети и пресъздава сюжетно-ролева игра.

Методически насоки:

Учителят провежда фронтална беседа с демонстрация – залепва пеперуди на дъската (хартиени или магнитни); преброява ги и ги размества многократно; акцентира върху общия им брой въпреки движението.

Работи с основна илюстрация от учебното помагало. Учителят разяснява ситуацията и демонстрира с различни предмети ситуацията. Премахва се към решаване на задачи.

Диференцирано преподаване:

В хода на урока ще са ни нужни декоративни камъчета, фигури от солено тесто (виж тема „Събиране и изваждане“) или пръчици. Очертава се поле за работа, върху лист се очертават 3 триъгълника, + = , с помощта на декоративните камъчета се моделират числови изрази, написани предварително върху листа. Целта е в триъгълниците да се поставят съответният брой предмети и да се припомни действие събиране. След това учителят размества предметите и прави коментар на сбора.

Друг вариант е същите предмети да се поставят в торбички, броят се поотделно и се записва сборът. След това учителят сменя предметите в торбичката и акцентира на сбора им.

Онагледяването може да се осъществи със сравнение със селскостопанския двор и животните от фермата. Коментират се животните, движението им и общия им брой. Реализира се сюжетно ролева игра.

ТЕМА. СЪБИРАНЕ НА ДВУЦИФРЕНИ ЧИСЛА

Цели:

Да усвоят и усъвършенстват аритметичните действия събиране на двуцифрени числа.

Очаквани резултати:

Развитие на уменията за събиране на числата.

Усвояване на умения за съотнасяне на брой предмети към число.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Манипулира и изпълнява действие събиране с предмети.

Методически насоки:

На учениците се залепват листове с цифри (1, 2, 3, 4...). На всеки чин седят по две деца, учителят ги подканя да се хванат за ръце и да запишат числото, което се образуват. Назовават се поотделно цифрите на всяко дете и образуваните числа.

По илюстрация от учебното помагало се разяснява събирането на двуцифрени числа, коментира се и преминаване на десетицата. Онагледява се и с предмети (декоративни камъни, кубчета).

Учителят насочва ученика към самостоятелна работа в учебното помагало, използват се предмети-те от предходната задача.

Диференцирано преподаване:

Учителят припомня играта от началото на часа, в която хванати за ръце, образуват числа. На учениците се раздават „весели цифри“ (използвани в тема „Числата 20, 30, ..., 90, 100“). По вече познатия начин се подреждат цифрите върху чина, хубаво е да се определя поле за работа на ученика с килимче или поднос по метода на Монтесори. За развитие на фините движения на ръцете върху пясък се изписват образуваните числа. Спрямо индивидуалния напредък на ученика може да се премине и към пресмятане.

Може да се използват и широко разпространените пластмасови букви.

ТЕМА. ОБИКОЛКА НА ТРИЪГЪЛНИК И ПРАВОЪГЪЛНИК

Цели:

Да се формират понятия за обиколка на геометричните фигури триъгълник и правоъгълник.

Очаквани резултати:

Познава, посочва или назовава познати геометрични фигури.

Проследява контура на изучените геометричните фигури.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, игра.

Дейности на ученика:

Участва в подходящи задачи за подбиране на форма, но с различен размер или цвят.

Работи по образец.

Методически насоки:

Учителят подканя учениците да се включат в игра, наречена „Изследовател“. Предварително се изрязват триъгълник, квадрат, кръг и правоъгълник, в тях се изрязва прозорец и се залепва на устойчива основа, така че да прилича на лупа. „Изследователите“/учениците се впускат в търсене на предмети със същата форма в класната стая. Триъгълната лупа показва модела на триъгълната форма за улеснение на ученика.

Акцентът пада на координацията очи – ръце. Ученикът проследява контура на триъгълника и правоъгълника с пръст. По този начин се въвежда и новото понятие обиколка.

Диференцирано преподаване:

На пода в класната стая се залепват цветни ленти, които образуват триъгълник и правоъгълник. Учителят преброява крачките си, стъпвайки само по лентите, и включва ученик да повтори същото.

С дърводелски метър учителят образува различни фигури – триъгълник и правоъгълник. Пред ученика се поставя прежда, с която да повтори фигурата показана от учителя. Спрямо възможностите на ученика може да се направи и с пластилин. Пред него се прави демонстрация, изпъва се материалът и след това се образува форма, ако се наложи, се работи върху основа. Постепенно се преминава към пресмятане на стойностите.

ТЕМА. НЕИЗВЕСТНО СЪБИРАЕМО

Цели:

Да се припомни връзката между събиране и изваждане и да се формират знания за намиране на неизвестно събираемо.

Очаквани резултати:

Да се затвърдят изучени понятия.

Да се автоматизират знания за събиране и изваждане.

Да формира умения за намиране на неизвестно събираемо.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, опит.

Дейности на ученика:

Манипулира с различни предмети, представя стойности им и извършва действия с тях.

Методически насоки:

Учителят разказва кратка история за изгубената Маша от „Маша и Мечока“. Провежда се кратка беседа за изгубването и намирането на героя.

Въвеждат се новите понятия, коментират се и се онагледяват.

Учениците работят самостоятелно по задача намиране на неизвестно събираемо чрез илюстрация на предмети в учебното помагало.

Представят се добри практики за намиране на неизвестно събираемо, представени в учебното помагало. Работи се в малка група по двама, нужна е линия за измерване и реализиране на практически умения.

Диференцирано преподаване:

На база индивидуалната учебна програма не се въвежда буквен символ за неизвестното събираемо. Предварително се подготвят декоративни камъчета, 3 квадрата от хартия в различен цвят. Един от квадратите остава празен, следващият е известното събираемо и поставяме камъчета колкото е стойността му, сборът се представя отново с камъчета (използват се различни предмети). На ученика се предоставят още камъчета, за да манипулира и да стигне до отговора на задачата. Допуска се и ученикът да наблюдава действията на учителя, като се набляга на броя на камъчетата, цвета на квадратите, коментар по решението и т.н. Спрямо индивидуалния напредък на ученика се преценява кога да бъдат въведени цифрови стойности на мястото на предметите.

ТЕМА. УМНОЖЕНИЕ НА ЧИСЛАТА

Цели:

Да се усвоят знания за действие умножение и да се осмисли връзката между умножение и събиране.

Очаквани резултати:

Разбира смисъла на действие умножение и е запознат с понятията, използвани в темата.

Запознат е с таблицата за умножение.

Групира предмети.

Да съставя числови изрази от умножение по илюстрация.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактични материали и модели, с илюстрации на предмети и схеми.

Методически насоки:

По подобен начин се организират часовете за умножение от 1 до 10.

Учителят разяснява смисъла на действие умножение. По време на беседата онагледява с примери на дъската. Поставя серия от илюстрации, което представя умножението като събиране на равни части.

Знанията се затвърдяват със занимания в учебното помагало с илюстрация, показваща взаимовръзката между събирането и умножението.

Преминава се към самостоятелна работа в учебното помагало. Работи се с илюстрация, която се онагледява с предмети. Манипулацията с ръцете помага на ученика да осмисли действие умножение.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1. Ученикът се запознава с таблицата за умножение, като прочита или разглежда множителите и произведението, които са представени на хартиени квадрати. Едната страна представлява умножението на двата множителя, когато се обърне хартиеният квадрат, се вижда отговорът – произведението.

Вариант 2. Използва се таблица 1, предварително се подготвя и предоставя на ученика. Нужни са ни голям брой изрязани хартиени кръгове, те са подходящи за ученици с добре развита фина моторика. За тези с нарушения на фините двигателни актове се препоръчват декоративни камъчета или копчета. Предварително се подготвят числови изрази, които учителят и ученикът да представят върху таблицата. Маркират се вертикално и хоризонтално стойностите на множителите. Например в израз $2 \cdot 2$, маркер се слага на „2“ вертикално и на „2“ хоризонтално. След това се поставят кръгове/камъчетата в двете колони по две. Преброява се общият им брой и това е произведението, което търсим.

Вариант 3. За реализацията на заниманието е нужна предварителна подготовка. Нужни са ни коркова дъска, пинчета, гумени ластици и таблица 1. Предварително ламинираме таблица 1 и закрепваме върху корковата дъска, може да бъде и начертана върху нея. Пинчетата се забиват на мястото на точките. По аналогия на вариант 2 се решават числовите изрази, като гуменият ластик очертава полето

от 2 вертикално до 2 хоризонтално (разглежда се примерът 2.2). Ластичите лесно се задържат на пинчетата и допринасят за развитие на фината моторика на ученика.

Таблица 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
2	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
3	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
4	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
5	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
6	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
7	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
8	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
9	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
10	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

Забележка: Урокът се провежда по подобен начин за цялата таблица за умножение

ТЕМА. ДЕЛЕНИЕ

Цели:

Да разбере действие деление, познава компонентите на делението.

Очаквани резултати:

Осъзнава връзката между умножение и деление, нужна за контролна проверка.

Да чете числови изрази.

Използва справочни таблици.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, демонстрация, беседа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактични материали и модели, с илюстрации на предмети и схеми.

Участва в математически занимания с игрови елементи.

Методически насоки:

Учителят провежда фронтална беседа, показва на учениците кошница с ябълки, които трябва да раздели поравно на две места. За да улесни разбирането на условието, демонстрира на учениците как разделя ябълките в две по-малки кошници. Поставя последователно по една във всяка, когато свършат, изброяват ябълките в кошниците. Постепенно въвежда новите понятия и записва на дъската числовата им стойност.

Учениците работят с таблица за умножение и деление, прочитат или проследяват прочетеното от учителя.

Работа в малка група, разделяме учениците на групи и им раздаваме семена (боб, леща и т.н.) и им поставяме задача да си разделят семената поравно. Учителят проследява работата и помага, ако се наложи.

Диференцирано преподаване:

Учителят изготвя работен лист с таблицата за умножение и деление с всяко число, декорира го с любим анимационен герои на ученика (формат 10 см x 5 см; ламинира се). В левия ъгъл на листа се прави дупка с перфоратор и се завързва с панделка. При всеки нов урок за умножение и деление се добавя по един лист. При решаване на задачи ученикът прави справки до научаването на таблицата за умножение и деление.

ТЕМА. ТЕКСТОВИ ЗАДАЧИ

Цели:

Да се формират умения у учениците за четене/слушане с разбиране и анализ на текстови задачи.

Очаквани резултати:

Има конкретна представа за текстови задачи с действията събиране и изваждане.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, демонстрация, беседа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактични материали, картини и модели за съставяне на задачи за събиране и изваждане.

Методически насоки:

Учителят прочита кратки текстови задачи, които представя с илюстрации. Беседва и коментира задачите, записва стойностите срещу илюстрациите.

Учителят задава насочващи въпроси, за да помогне на ученика да осмисли взаимовръзката в текстовите задачи.

По време на беседата се работи с илюстрации и се обсъждат междупредметни връзки.

Диференцирано преподаване:

Прочита се текстът от учителя или ученика. Обсъжда се и се прави кратък запис на задачата. Използват се предмети за представяне на числовия израз. След инструкции от учителя и помощ се анализира решението на задачата. Хубаво е да се избере текст, който може да бъде реално представен пред ученика.

ТЕМА. ВРЕМЕТО

Цели:

Да се усвоят умения за ориентация във времето.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за измерване на време – конкретни понятия и представи за месец, седмица, дни на седмицата, час, минута.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, беседа, групова работа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

Учителят припомня вече получени знания за часовника.

Чрез беседа учителят свързва конкретен час с дейност. Използва се личният опит на ученика и се подканя за работа в помагалото за затвърдяване на наученото.

Работа с илюстрация – разпределяне на дейностите в две групи: „В училище“ и „У дома“. Припомня се понятието денонощие.

Упражнения за координация очи – ръце с помощта на изучените дни от седмицата (упражнение от учебно помагало).

Коментар по календар (основна илюстрация от учебното помагало), свързване на лични събития с дата.

Учениците се подканят сами да си направят календар, като използват модела от учебното помагало. На него сами залепват или записват месеца и го оцветяват в любим цвят.

Учителят може да приготви символи, които да се залепват на конкретна дата и да напомнят за събития, важни за класа. Прави се легенда на символите.

Забележка: Урочната единица се разглежда в няколко учебни часа.

Диференцирано преподаване:

Подходяща е групова задача за направа на природен календар за класната стая. Учителят изважда от интернет различни варианти, с които запознава учениците, и всички заедно избират един, заемат се с направата му. За изработването може да се заимстват техники от Технологии и предприемачество. Природният календар се коментира всеки ден преди започване на учебните занимания.

ТЕМА. ВИДОВЕ ТРИЪГЪЛНИЦИ СПОРЕД СТРАНИТЕ

Цели:

Да се формират умения за групиране на геометрични форми в нагледно-практически план по определен признак.

Очаквани резултати:

Сравнява геометрични форми чрез съотнасяне, прилагане, доближаване.

Моделира геометрични елементи и форми чрез пръчици, шнурчета, пластилин.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, беседа.

Дейности на ученика:

Развива фина моторика и изгражда двигателни манипулативни стереотипи.

Развива тактилни умения при работа с различни равнинни форми.

Обследва манипулативно модел на фигура и открива характерни белези.

Методически насоки:

Провежда се беседа по основния илюстративен материал от учебното помагало.

Изясняват се видовете триъгълници спрямо страните.

Преминава се към самостоятелна работа за развитие на фината моторика чрез графомоторни упражнения.

На учениците се поставя самостоятелна задача за оцветяване по зададен цвят.

Диференцирано преподаване:

Нужни са ни картонена кутия, 30 броя триъгълници – 10 бр. сини равнобедрени триъгълници, 10 бр. червени равнострани триъгълници и 10 бр. зелени разностранни триъгълници, изрязани от микропореста гума или филц. На кутията се правят три прореza, които маркираме с цветовете на триъгълниците за улеснение на ученика. Целта е триъгълниците да се поставят в процепа, отговарящ по цвят и вид на триъгълниците.

За улеснение учителят демонстрира чрез съотнасяне, прилагане, доближаване да класифицират триъгълниците. Заниманието подобрява фината моторика, координацията и вниманието на ученика.

ТЕМА. ЛЪЧ

Цели:

Запознаване с понятието лъч и усвояване на математическата символика и терминология, свързана с изучаваните математически понятия.

Очаквани резултати:

Познава елементи на геометричните фигури и знае основните им свойства и може да ги открива в обекти от заобикалящия го свят.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, самостоятелна работа, беседа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Моделира с пръчки, пластилин, геометрични елементи.

Дорисува, щрихова, оцветява, задрасква с дозирана помощ и самостоятелно.

Методически насоки:

Провежда се кратка беседа за слънцето.

Учителят демонстрира чрез двигателно моделиране как лъчите достигат до нас.

Запознаване с лъч и разпознаването му сред други геометрични фигури.

Диференцирано преподаване:

След като се запознаят с новото понятие, на учениците се предлага да приложат знанията си в нагледно-практичен план.

Вариант 1. Игра за подобряване на пространствената представа на ученика и ориентация в близката материална среда. Предварително се залепват стрелки, които се съотнасят към изучаваната тема и служат за навигатор на ученика. На учениците се поставя задача да открият съкровище, до което ще стигнат, като следват стрелките. Учителят насърчава и помага на учениците в заниманието. Играта може да бъде реализирана в класната стая, двора или коридорите на училището, като задължително има цел. Непрекъснато учителят напомня за маркера за проследяване – стрелка, която оприличаваме на лъч.

Вариант 2. Лабиринт – задача за търсене на верния път. Поставят се стрелки за по-лесно достигане до целта. Ученикът проследява с пръст пътя, постепенно се преминава към отбелязване с молив.

ТЕМА. КИЛОМЕТЪР

Цели:

Формиране на понятия за мерни единици за дължина. Овладяване на умения за измерване на величини с изучените мерни единици и използване на математическа символика.

Очаквани резултати:

Умее да използва мерни единици за измерване на по-дълги разстояния и сравнява величини.

Има елементарни представи за мярка, начини за измерване на дължини и средства за изпълнението.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, опит, игров метод.

Дейности на ученика:

Извършване на измерване на конкретни предмети чрез съпоставяне, налагане в практически план.

Методически насоки:

Въвежда се понятието километър.

Провежда се беседа, която е свързана със скорошно пътуване на ученика.

Разясняване на разстояния, обсъждане и търсене на предишен опит на ученика.

Пресмятане на разстояния.

Диференцирано преподаване:

Върху лист се очертава път, отбелязват се тротоари, светофар, пешеходни пътеки. Пътят се свързва с маршрута от вкъщи до училище. Нужна ни е и играчка – кола, препоръчително е да е направена от дървен материал. Провежда се беседа и се обсъжда маршрутът, прави се коментар около безопасността за движение на пътищата. Конкретната задача на ученика е да движи колата по маршрута. Заниманието допринася за подобряване на координацията очи – ръце. Обръща се внимание да се спазва контурът на пътя, работи се за вниманието и фината моторика на ученика. Учителят коментира разстоянието, като прави съпоставка с километър и сантиметър.

ТЕМА. МИЛИМЕТЪР

Цели:

Да се изградят умения за измерване и сравняване на мерни единици за дължина.

Очаквани резултати:

Определя отношения на групи предмети с основни понятия, съпоставя и назовава.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Моделира в нагледно-практически план чрез прибавяне по указания и предварително зададен модел.

Методически насоки:

Беседа, мотивирана от вече получени знания за мерните единици за дължина.

Припомня се измерване с линия чрез основна илюстрация от учебното помагало.

Реализира получения опит с реално измерване с линия.

За плавния преход в темата се използва игра „Гъсеница“ (виж тема „Числата от 0 до 20“), чрез нея се преминава към практическата дейност в урока.

Диференцирано преподаване:

Учителят изрязва 10 зелени кръга от хартия и на бял лист рисува глава на гъсеница. Ученикът получава инструкция да подготви лепило и да разчисти работното си място за работа. Кръговете се залепват едно след друго на листа с гъсеницата. Обсъжда се дължината, след залепването на всяка част от гъсеницата се преброяват кръговете. Учителят насочва вниманието на ученика и съотнася всеки кръг към 1 милиметър и сбора им.

ТЕМА. ЪГЛИ

Цели:

Развиване на уменията за измерване, формиране на пространствени представи и практическо прилагане на знанията по математика.

Очаквани резултати:

Може да открива в обекти от заобикалящия го свят ъгъл.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит.

Дейности на ученика:

Моделира с пръчки, пластилин, геометрични елементи.

Дорисува, шрихова, оцветява, задрасква с дозирана помощ и самостоятелно.

Методически насоки:

Обсъжда се близката материална среда, назовават се различни предмети и се въвежда новото понятие ъгъл.

Учениците се превръщат в търсачи, като им се поставя задача да намерят всички ъгли в стаята. Получените практически знания се съпоставят с илюстративен материал от учебното помагало.

Учителят демонстрира измерване с транспортир.

Учителят запознава учениците с елементите на ъгъла – връх, рамо. Ученикът ги очертава с пръст, проследява ги, което подобрява координацията очи – ръце.

Ученикът се насочва към задача за самостоятелна работа. Различаване на ъгъл между геометрични елементи и фигури. От него се иска да посочи верния отговор и да го огради.

Назоваване и обсъждане на видове ъгли по илюстрация.

Диференцирано преподаване:

За развитие на нагледно-образното мислене на ученика и възприемане на новите знания се прави демонстрация за различните ъгли, представени в общодостъпен модел в класната стая. За ориентир се използва вратата на стаята, на пода се очертават ъглите, които учителят предварително е измерил. Всеки ъгъл се залепва от цветно фолио, изрязано като стрелка, така се припомнят цветовете и темата „Лъч“. Различните степени на отваряне на врата отговарят на определени градуси, които определят видовете ъгли.

ТЕМА. ВЕК

Цели:

Да се усвоят знания за дълъг период от време, въвеждане на понятието век и количествената му представа.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за измерване на време – конкретни понятия и представи за време.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, групова работа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

Темата може да бъде представена чрез кратка презентация.

Пред учениците се представя снимка на напречен разрез на дърво, учителят брои оформените кръгове и ги съотнася към години. Провежда беседа, която да насочи представата на ученика към количествената характеристика на понятието.

Учителят представя готова информация за съотношение година – век.

Чрез илюстрация се припомнят количествени отношения за измерване на време.

Диференцирано преподаване:

За да бъде достъпна темата за учениците с умствена изостаналост и множество увреждания, трябва да се възбуди интересът им с асоциация, близка до тях. На ученика се предоставят илюстрации на бебе, дете, възрастен (мама и татко) и на баба и дядо. Коментират се възрастта и годините на всеки. Преминава се към изработка на родословно дърво. За целта предварително се подготвя дърво, върху което учениците апликират. За апликацията са нужни имената на родителите, за да участват и те в процеса на обучение на децата си, предварително им се поставя домашна работа да се изпишат имената на членовете на семейството върху принтирани шаблони на лист на дърво. В клас учениците работят с помощ от учителя, когато апликацията е завършена, учителят чертае три черти върху дървото. Целта е да го раздели корени, стъбло и листа (корона), които да символизират настояще, близко и далечно минало. Вниманието на ученика се насочва към корените и времето, което е минало оттогава.

ТЕМА. ВИДОВЕ ТРИЪГЪЛНИЦИ СПОРЕД ЪГЛИТЕ

Цели:

Да се формират умения за групиране на геометрични форми в нагледно-практически план по определен признак.

Очаквани резултати:

Сравнява геометрични форми чрез съотнасяне, прилагане, доближаване.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, работа с учебно помагало.

Дейности на ученика:

Развива фина моторика и изгражда двигателни манипулативни стереотипи.

Развива тактилни умения при работа с различни равнинни форми.

Обследва манипулативно модел на фигура и открива характерни белези

Практически дейности – чертане с линейка.

Методически насоки:

Провежда се беседа по основния илюстративен материал от учебното помагало.

Изясняват се видовете триъгълници спрямо страните.

Преминава се към самостоятелна работа за развитие на фината моторика чрез графомоторни упражнения.

На учениците се поставя самостоятелна задача за оцветяване по зададен цвят.

Диференцирано преподаване:

Използват се чертожни инструменти за развитие на фина моторика и подобряване на зрителния контрол върху пръстите на ръцете. С помощта на линейка ученикът очертава триъгълници по зададен модел – остроъгълен, правоъгълен и тъпоъгълен. На място се преценяват възможностите на ученика и ако се наложи, задачата се сменя с налагане и доближаване да бъдат определени триъгълниците. За тази задача ще са нужни предварително изрязвани триъгълници, съобразени по вид с цвят.

ТЕМА. ЧАСТ ОТ ЦЯЛОТО

Цели:

Формиране на умения и развиване на познавателните способности на ученика: памет, мисловни операции и реч, чрез осмисляне и прилагане на практически знания за части от цялото.

Очаквани резултати:

Умее да извършва събирането и изваждането с нагледен материал.

Прилага знанията и уменията си за количествени отношения на практика в ежедневните си дейности.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация, самостоятелна и групова работа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактически материали, модели и илюстрации.

Методически насоки:

Запознаване с третинка, четвъртинка, половинка, десетинка. Използват се различни илюстрации.

Учителят провежда фронтална беседа с демонстрация, чрез сгъване показва новите понятия върху кръг от хартия.

Учениците се насочват към индивидуални занимания в учебното помагало. Темите се разглеждат в няколко поредни часа според интереса и напредъка на ученика.

Диференцирано преподаване:

Индивидуална работа. Половинка – изрязват се два триъгълника, единият се разделя на две части. Частите се подреждат върху целия триъгълник.

Третинка – върху два листа се очертават окръжности, изрязват се, единият кръг се разделя на три равни части. Частите от единия кръг се подреждат върху другия.

Четвъртинка – изрязват се 5 квадрата: 1 голям и 4 малки, отговарящи на размера на големия. Приготвят се квадрати в 3 цвята, които да се сравняват и налагат.

Десетинка – изрязват се два правоъгълника, разделяме единия на 10 равни части. Сравняват се геометрични форми чрез съотнасяне, прилагане, доближаване. Използват се различни цветове за различните форми. Според индивидуалния напредък на ученика може да се постави задача за изрязване на частите.

Групова работа – подготовка за рожден ден.

Използва се макет на торта, направен от отделни парчета. Учителят разделя тортата на парчета, като ги определя с новите понятия – половинка, третинка, четвъртинка и десетинка.

ТЕМА. ГРАМ И ТОН

Цели:

Усвоява елементарни представи за измерване на маса с конкретни мерки.

Очаквани резултати:

Използва терминология, свързана с изучаваните математически понятия.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, беседа, опит.

Дейности на ученика:

Моделира с пръчки.

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Ученикът се включва в практически дейности за измерване на маса. Участва в сюжетно-ролеви игри.

Методически насоки:

В началото на заниманието припомня на учениците измерване с везна. По време на фронталната беседа се измерват различни предмети.

Запознаване с теглото на различни животни по илюстративен материал с посочено тегло, за да бъдат сравнени.

С помощ ученикът решава задачи за сравнение. Числовите изрази се онагледяват с математически пръчици.

Пресмятане на числови изрази от учебното помагало. За опора се използва математическо сметало.

Диференцирано преподаване:

Учителят избира илюстрации на различни по големина и тежест предмети – пшенични зърна, чувал със зърна, мравка, слон, чаша и цистерна. Беседва се по темата и учителят предоставя готова информация за тяхната тежест. Преминава се към самостоятелна работа с илюстрациите, които трябва да се разпределят в три групи по две по основен признак тежест. Акцентира се на противоположността и се припомнят понятията грам и тон.

ТЕМА. СЕКУНДА

Цели:

Формиране на понятия за време, използване на часовник и ориентация в денонощието.

Очаквани резултати:

Има елементарна представа за време и начин за измерването му.

Познава различни часовници.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, групова работа, фронтална беседа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

С макет на часовник се припомнят вече получени знания за часовника.

Фронталната беседа е насочена към връзката на конкретен час с дейност.

Разглежда се часовникът на елементи, обсъждат се стрелките му – за секунда, минута и час.

Разглеждат се илюстрации от учебното помагало и се откриват разлики между тях.

Диференцирано преподаване:

Игра „Часовник“

Играта се реализира на открито. С тебешир се очертава кръг с големина да побере всички ученици от групата, и представлява часовник. Учениците се позиционират на „часове“ и „минути“. При подаден звуков сигнал от учителя се преместват с една позиция. Вниманието се насочва към връзката секунда – минута – час.

ТЕМА. ГЕОМЕТРИЧНА ФИГУРА

Цели:

Да се разширят и придобият умения за геометричните фигури и да се развие паметта чрез припомняне на придобитите знания.

Очаквани резултати:

Открива, различава, познава геометрични фигури кръг, квадрат и триъгълник и ги намира в природната и обществената среда.

Моделира и очертава по шаблон.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, драматизация, групова работа опит, игров метод.

Дейности на ученика:

Участва в игри с математическо съдържание.

Наблюдава драматизация.

Методически насоки:

На дъската се залепят предварително подготвени геометрични фигури, различни по цвят, големина и форма (квадрат, триъгълник, правоъгълник и кръг). На учениците се задават въпросите: „Кои са тези фигури? Каква е разликата между тях?“.

След като се припомнят основните геометрични фигури, вниманието се насочва към предварително изработено табло на къщичка от геометрични фигури.

Учителят разказва за една чудна къщичка в гората, която била построена от г-н Математичко, който познавал всички геометрични фигури и с тяхна помощ си направил приказна къщичка в гората. Целта е да се различават геометричните фигури не само когато са изолирани, а и в композиция.

Провежда се беседа за геометричните фигури, особеностите им, къде в стаята се срещат.

Самостоятелна работа в учебното помагало припомня геометричните фигури и цветовете. Развива се умението за сортиране по повече от един признак.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1. Учителят дава инструкции за следващата групова задача за сплотяване на групата. На всеки ученик се поставя на блузата геометрична фигура.

1. Всеки да погледне, каква фигура е.

2. Следи инструкциите:

„Първо да станат триъгълниците“.

След това се извикват всички групи:

„Наредете се в редици.“

Слушайте внимателно: сега ще направим влакче. Да дойде първият „триъгълник“, след него да се хване правоъгълникът, след него – квадратът, и накрая кръг“.

Учениците правят 1 обиколка като влак.

„Сега следете какво ще ви кажа, и изпълнете:

1 крачка напред да направят триъгълниците;

1 назад кръговете.

Сега да се наведат квадратите.

Да вдигнат ръце правоъгълниците“.

Упражнението се повтаря няколко пъти. Учениците отново се подреждат на влакче и се припомнят и обобщават знания за геометричните фигури.

Вариант 2. Играта е подходяща за самостоятелна и групова работа.

„Отново включваме г-н Математичко, който е изпратил помощници, с които всеки ученик ще си направи къщичка“. Пред всеки ученик се поставят предварително изрязани геометрични фигури или им се поставя задача да ги изрежат (задачата се поставя само на учениците, които могат да работят с инструмента). „Вижте неговата къщичка и направете същата на работните листа.“ След това се залепват в композиция.

Вариант 3. Самостоятелна работа: учениците работят върху работен лист, на него са начертани Квадрат, Триъгълник, Правоъгълник, Кръг. Те трябва да спазят следните условия:

„Оцветете: Квадрат – жълто; Триъгълник – червено, Правоъгълник – жълто, Кръг – синьо.

Залепете предварително фигури на дъската в същите цветове, за да служат за ориентир“. Учителят насочва вниманието им към дъската. Големината на фигурите се определя спрямо индивидуалните особености на ученика.

Темата е обширна и важна и се разглежда в няколко часа по преценка на учителя.

ТЕМА. ОКРЪЖНОСТ

Цели:

Да се формират знания за окръжност и умения за чертане.

Очаквани резултати:

Умее да открива предмети с изучаваната форма.

Умее да групира предмети по форма.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, опит, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Дорисува, щрихова, оцветява, задрасква с дозирана помощ и самостоятелно.

Чертае геометрични фигури с чертожни инструменти.

Методически насоки:

На дъската се залепва табло с изображение на робот, задават се въпроси на учениците: „Нашият умен приятел г-н Математичко бил много самотен и си направил приятел. И отново на помощ му дошли вече познатите геометрични фигури. Кой помогна на г-н Математичко да си направи къщичка?“ (Учениците се насочват с въпроси, за да се стигне до отговора – квадрат, триъгълник, правоъгълник и кръг).

Учениците намират кръгли форми в близката материална среда.

Използва се илюстрация от учебното помагало, на която се намира формата в композиция.

Учителят демонстрира чертане с пергел.

Ученикът се мотивира да направи опит за самостоятелно чертане, при нужда учителят го подкрепя.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1. Върху лист се рисуват кръгове в различни цветове и големина. Изрязват се кръгове от хартия, отговарящи по цвят и големина на тези върху листа. Задачата е за самостоятелна работа за откриване на прилики и разлики по повече от един признак.

Вариант 2. Очертаване на окръжност от различни предмети или готов шаблон.

ТЕМА. РИМСКИ ЦИФРИ

Цели:

Запознаване с римските цифри, заместването и използването им.

Очаквани резултати:

Ученикът е запознат с математическата символика и терминология, свързана с изучаваното в часовете по математика.

Умее да определя мястото на даденото число в числовата редица.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, драматизация, демонстрация, беседа.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с дидактически материали и модели, илюстрации, табла.

Наблюдава драматизация с математическа насоченост.

Методически насоки:

Учителят насочва вниманието на учениците към табло с арабски цифри и аналоговите им римски. Може да се използва и илюстрация по темата от учебното помагало.

Сравняване на илюстрации на часовници с арабски и римски цифри. За опора се използва таблото от предходното занимание.

Учителят поощрява ученика да работи самостоятелно в учебното помагало, като предварително изготвя отговорите на задачите и при нужда ги предоставя на ученика да ги постави на правилното място.

На ученика се предоставят любопитни факти за римските цифри в учебното помагало.

Темата се разглежда в няколко поредни часа спрямо индивидуалния напредък на ученика.

Диференцирано преподаване:

Римски цифри – драматизация

Текст по сюжета:

В двора на цифрите организирали бал. Всички цифри се вълнували как да се приготвят и да бъдат неотразими. Една по една започнали да изготвят красиви костюми. В деня на бала дворът бил преобразен, всички били весели и нетърпеливи. Красиви и преобразени, те красили всеки негов ъгъл. Когато часовникът ударил 20:00 часа, започнало тяхното дефиле, като всяка спазвала своя ред. От I до X гордо се подредили цифрите. Празникът бил величествен, цифрите били толкова красиви, че трябвало да им се измислят имена – оттогава до днес те се наричат „Римски цифри“. Векове се разказва за красивия бал на Римските цифри.

Предварителна подготовка:

Драматизацията се развива в две действия. Определя се поле за работа – 1 кутия се разделя на две равни части. В първата са поставени всички числа от 1 до 10 (виж стр. 110). Кутията е декорирана в зелено, за да наподобява двор, може да се добави украса от хартиени цветя. Във втората част на кутия се поставя часовник, който показва 20:00 часа. Изрязаните римски цифри се изрязват и залепят върху клечки за лесно поставяне.

ТЕМА. НЕИЗВЕСТЕН УМАЛИТЕЛ

Цели:

Да се припомни връзката между събиране и изваждане и да се формират знания за намиране на неизвестно умаляемо.

Очаквани резултати:

На база на предишен опит ученикът да се запознае с намиране на неизвестно умаляемо.

Извършва аритметичните действия събиране и изваждане с помощта на дидактични материали.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит.

Дейности на ученика:

Манипулира с различни предмети, представя стойностите им и извършва действия с тях.

Методически насоки:

Заниманието започва със сюжетно-ролева игра „Магазин“.

Въвеждат се новите понятия, коментират се и се онагледяват.

Учениците работят самостоятелно по задача намиране на неизвестен умалител чрез илюстрация на предмети в учебното помагало.

Представят се добри практики за намиране на неизвестен умалител, представени в учебното помагало. Работи се в малка група по двама, нужна е линия за измерване, за реализиране на практически умения за пресмятане с числова лента.

Диференцирано преподаване:

За усвояване на учебното съдържание се използва модела от тема „Неизвестно събираемо“, като действие събиране се променя с изваждане.

ТЕМА. ГЕОМЕТРИЧНИ ТЕЛА

Цели:

Формиране на знания и умения за фигури от дадена геометрична фигура чрез прегъване, разрязване, окръгляне по образец и/или указание.

Очаквани резултати:

Да изработва модел на изучените фигури.

Композиране на стилизирани фигури от геометрични фигури.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност е на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Методически насоки:

По подобен начин се разглеждат темите „Правоъгълен паралелепипед“, „Пирамида“, „Конус“, „Кълбо“, „Цилиндър“.

Ученикът назовава/посочва предмети по форма.

Назова/посочва предмети по форма от илюстрация.

Учителят предварително подготвя и демонстрира пред учениците телата в сгънат и разгънат вариант от картон.

Работи се със снимков материал за търсене на форми в ежедневието.

Назовава или прочита наименованията на телата. При липса на реч посочва назовано от учителя тяло.

Диференцирано преподаване:

Учителят изготвя пространствени модели на всички изучени тела – правоъгълен паралелепипед, пирамида, конус, кълбо, цилиндър. Учениците се запознават с основните форми и пространствените им модели в няколко поредни часа според индивидуалния напредък на ученика. Наученото се използва в следващата задача. Върху картон се очертават и изрязват триъгълник, квадрат, правоъгълник, кръг. Картонената основа трябва да наподобява дъска за вгнездяване. Учителят демонстрира, като намира мястото на всяко тяло върху картонената основа. Играта може да се използва многократно.

ТЕМА. ЛИЦЕ НА ПРАВОЪГЪЛНИК

Цели:

Да се запознаят учениците с понятието „лице на правоъгълник“ и мерната единица, свързана с него.

Очаквани резултати:

Умее да дочертава фигура върху квадратна мрежа, така че да се получи триъгълник, правоъгълник или квадрат.

Развитие на пространственото мислене на учениците.

Създаване на връзка между математиката и живота.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, беседа, опит, работа с учебно помагало.

Дейности на ученика:

Моделира с пръчки, пластилин, геометрични елементи.

Дорисува, щрихова, оцветява, задрасква с дозирана помощ и самостоятелно.

Методически насоки:

С ръка учителят проследява страните на бюрото си, подканя учениците на повторят направеното. След кратка беседа учителят въвежда новите понятия.

В няколко поредни часа се разглежда темата и се работи с учебното помагало, учителят разяснява и се опира на илюстрациите.

Учителят предоставя раздавателен материал, които представлява квадратна мрежа с предварително зададен модел за оцветяване. Ученикът работи в рамките на контура, при нарушена фина моторика задачата се адаптира, като очертаното пространство се запълва с накъсани парчета от хартия – т. нар. техника „Накъсване“.

Диференцирано преподаване:

Учителят изготвя макет на цветна градина – правоъгълна форма, украсена с различни цветя. Разнообразието развива въображението на ученика за големина и развива пространствената му представа, както и съотнасянето с действителни размери.

Демонстрира се нагледно как се пресмята лице на правоъгълник, проследяват се с ръка двете страни. Пресмятането се осъществява с вече познатата дъска за умножение от тема „Умножение на числата“.

ТЕМА. УМНОЖЕНИЕ НА СБОР/РАЗЛИКА С ЧИСЛО
/ ДЕЛЕНИЕ НА СБОР/РАЗЛИКА С ЧИСЛО

Цели:

Да извършва и осмисля повече от едно действия, прилага знания за събиране/изваждане и умножение/деление.

Очаквани резултати:

Събиране и изваждане чрез моделиране на житейски ситуации за добавяне или отнемане.

Използване на дидактични материали за намиране на отговор при извършване на действия умножение и деление.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, беседа, работа с учебно помагало.

Дейности на ученика:

Цялостната дейност за усвояване на числата до 10 е основана на разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо приложение.

Ученикът работи с дидактически материали и модели, илюстрации.

Методически насоки:

В началото на заниманието учителят припомня вече изучените действия събиране и изваждане, умножение и деление.

На дъската се записват различни числови изрази, които ученикът моделира с помощта на предмети.

В учебното помагало се пресмятат числови изрази, ако затруднят ученика, ги прочита или учителят чете, той ги проследява и посочва.

Друг вариант е изразите да се представят с помощта на предмети (клучки, камъчета, копчета) и пресмятат с помощта на сметало.

Диференцирано преподаване:

Ученикът работи самостоятелно, представя числовите изрази, като моделира количествени образи на числа с предмети или с помощта на пластмасови цифри. Предоставя се готов отговор на изразите от учителя.

ТЕМА. ДЕКАР

Цели:

Да се формират знания за пространство и да се развие въображението на ученика.

Очаквани резултати:

Има елементарни представи за дължина.

Извършва измерване на предмети и модели чрез съпоставяне и налагане и мерни единици в практически план по указание, в схематичен план.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, игров метод, беседа, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Участва в сюжетно-ролеви игри.

Усвояването на мерните единици се осъществява на практическо-действена основа, с разнообразен нагледен материал и непосредствено практическо наблюдение.

Методически насоки:

Учителят показва илюстрации на големи площи – зеленчукова и овощна градина, гора и т.н. Коментира се размерът.

Съпоставя сантиметър, метър и декар и ги включва в игри с познавателна активност.

Насочва се към работа в учебното помагало.

Ученикът изпълнява аритметични функции с мерната единица декар.

В учебното помагало с помощ от учителя сравнява числа и ги съотнася към размер.

Диференцирано преподаване:

За да придобият пространствена представа за мащаба на понятието, се изработва макет на зеленчукова градина. Провежда се кратка беседа за отглеждане на зеленчуците. Прави се съпоставка колко моркови са ни нужни, за да сготвим 1 супа и много супи. Разговорът се насочва към периода на прибиране на реколтата и количеството, което се съхранява до другата година. За придобиване на реална представа от ученика се изработва пространствен модел на морковена градина. Нужни са ни голяма картонена кутия, на която се правят дупки. От оранжева хартия се правят конуси, на които се залепват листа, направени от зелена хартия, те представляват морковите. Ученикът поставя морковите в дупките и ги брои. Учителят провежда беседа за реалния размер на градината, големината и личния им опит.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно-образователни област „Математика“; По Математика за учениците с умствена изостаналост и множество увреждания I – IV клас. София. 2012.
2. Манова А., Рангелова Р.; 2019 г.; Книга за учителя по математика за I клас; София; Просвета.
3. Богданова М., Темникова М; 2019 г.; Книга за учителя по математика I клас; София; изд. Клет България.
4. Витанов Т., Кирова Г., Шаркова З., Пушкарлова И. Парушева Д.; 2019 г.; Книга за учителя по математика за II клас; София; изд. Клет.
5. Боброва Н.; 2016 г.; Монтесори вкъщи. Математика; Асеновци.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

СОНЯ ЦОЧЕВА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ
ЗА УЧИТЕЛИ**

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА УЧИТЕЛИ ЗА БУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ

СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ ОТ I ДО IV КЛАС ПО КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

Живеем във времена, в които дигиталните устройства са необходима и неразделна част от нашето ежедневие. Компютърното моделиране е сравнително нов предмет в началната образователна степен. Целта на обучението е изграждане на дигиталната грамотност на учениците.

Методическото ръководство е създадено в подкрепа на учителя и е разработено съобразно структурата на учебно помагало, адаптирано за деца със специални образователни потребности от I до IV клас. В него са включени теми, формиращи нови знания и умения у учениците. Освен методически насоки за учителя в методическото ръководство е включено и диференцирано преподаване, чрез което се дава възможност за обучение на ученици, изпитващи по-големи затруднения в процеса на обучение.

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема 1. ДИГИТАЛНИ УСТРОЙСТВА.....	147
Тема 2. ДИГИТАЛНА САМОЛИЧНОСТ	149
Тема 3. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ	150
Тема 4. БЛОКОВЕ ЗА ДВИЖЕНИЕ	151
Тема 5. ПОДРЕДИ ДУМАТА.....	152
Тема 6. ПОВТАРЯЩИ СЕ ДЕЙСТВИЯ. ЦИКЪЛ.....	153
Тема 7. СРЕДА ЗА ПРОГРАМИРАНЕ	154
Тема 8. ДВИЖЕНИЕ НА ГЕРОЯ	155
Тема 9. УСЛОЖНЯВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО. ЗАВЪРТАНЕ И ЧЕРТАНЕ	156
Тема 10. ПОЗИЦИОНИРАНЕ И ПРЕМЕСТВАНЕ	157
Тема 11. ЦИКЛИ В ПРОГРАМНА СРЕДА	159
Тема 12. СЦЕНА И ДЕКОРИ	160
Тема 13. ГЕРОИ И КОСТЮМИ	161
Тема 14. ГЕРОЯТ МИСЛИ И ГОВОРИ.....	162
Тема 15. ДИАЛОГ МЕЖДУ ГЕРОИ	163
Тема 16. РАБОТА ПО ПРОЕКТ	164

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ, III КЛАС

ТЕМА 1. ДИГИТАЛНИ УСТРОЙСТВА

Цели:

Формиране на представа за същността и функцията на дигиталните устройства и техните компоненти.

Очаквани резултати:

Посочва и разпознава видовете дигитални устройства.

Посочва основните компоненти на дигиталните устройства.

Различава и обяснява разликата между входни и изходни устройства.

Умее да стартира и приключва работа с дигитално устройство.

Спазва правилата за безопасна работа с дигиталните устройства.

Методи и похвати на работа:

Беседа, демонстрация, обяснение, инструктаж.

Дейности на ученика:

Разпознава и посочва видовете дигитални устройства и техните компоненти.

Разбира разликата между входно и изходно устройство.

Придобива умения за стартиране и приключване на работа с дигитално устройство.

Методически насоки:

Въведението в темата на урока започва с кратка беседа, свързана с любимите занимания на учениците, като слушане на музика, рисуване, игра. Всички тези занимания освен физически можем да извършваме и чрез „дигиталните устройства“. Въвеждайки терминът „Дигитален“, разясняваме на учениците значението му – наричаме устройствата дигитални, понеже обработват информацията с помощта на цифри. Запознаваме учениците с видовете дигитални устройства (компютър, лаптоп, таблет и др.), демонстрираме как се включват и изключват, и обясняваме на учениците функциите, които те изпълняват. Дигиталните устройства са изключително умни машини, които имат голяма памет и могат да изпълнят различни задачи, когато им зададем точна команда. Поредицата от команди, написани и инсталирани в устройството, образуват програми, които изпълняват определени дейности. В хода на урока учителят обяснява на учениците, че работейки с дигиталните устройства, ние всъщност общуваме с тях – въвеждайки или извличайки информация. Устройствата, с които ние общуваме с компютъра, се наричат периферни и се делят на входни и изходни устройства. Необходимо е учителят да демонстрира пред учениците въвеждане и извеждане на информация от компютъра. Работата с различните дигитални устройства е приятна за учениците, но трябва да се спазват и правила за безопасна работа. Учителят разяснява и демонстрира правилата за безопасна и здравословна работа. Часът завършва с игра, в която учениците трябва да свържат изображенията на различни ди-

гитални устройства с наименованията им.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да предложи на учениците работен лист с изображения на различни предмети, включително и дигитални устройства. Целта на задачата е учениците да различат и изрежат с ножица само дигиталните устройства. Задачата е подходяща за вербални и за невербални ученици.

ТЕМА 2. ДИГИТАЛНА САМОЛИЧНОСТ

Цели:

Формиране на представа за дигитална самоличност.

Очаквани резултати:

Различава дигитална от физическа идентичност.

Знае и разбира, че не трябва да предоставя лична информация при общуване в дигитална среда.

Методи и похвати на работа:

Беседа, демонстрация, обяснение, инструктаж.

Дейности на ученика:

Ученикът обяснява разликата между реална и дигитална самоличност.

Ученикът слуша и изпълнява зададените инструкции.

Методически насоки:

В началото на часа учителят припомня на учениците предходната тема с кратка беседа. Обяснява начина на общуване чрез дигиталните устройства посредством глобалната мрежа. В новата тема навлиза, като разяснява на учениците разликата между реална и дигитална самоличност и защо е необходимо да не даваме информация от реалната ни идентичност в интернет пространството. За да придобият яснота, учениците може да нарисуват свой аватар и да напишат примерна парола. Добре е да се опитат да обяснят защо е необходимо да не представят лична информация в Мрежата.

Диференцирано преподаване:

Игра „Моят образ“

Ученикът придобива ясна представа за създаване на свой аватар чрез играта „Моят образ“. Учителя предварително подготвя различни по цвят и форма части на профила (очи, устни, коса, нос и др.). Дава се възможност на ученика да избере и залепи отделните елементи, така че да приличат на реалния му образ. Играта е подходяща както за вербални, така и за невербални ученици, чрез нея се осъществяват и междупредметни връзки с човекът и природата и изобразително изкуство.

ТЕМА 3. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Цели:

Формиране на представа за последователни действия.

Създаване на умения за работа с мишка, изпълнявайки практически действията плъзгане и спускане.

Очаквани резултати:

Подрежда части от изображение както с хартиен, така и с дигитален пъзел.

Извършва действията плъзгане и спускане на блокове в адаптирана визуална среда.

Подрежда части от цяло изображение във визуална среда.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Ученикът реди части на хартиен и дигитален пъзел.

Извършва практически действията плъзгане и спускане на блокове в адаптирана визуална среда.

Подрежда практически блокове за движение на обект в четирите посоки.

Методически насоки:

В началото на часа учителят разяснява на учениците какво всъщност означават последователните действия, като посочва пример от тяхното ежедневие. За да въведе учениците в света на конструирането чрез последователни действия, учителят им поставя задача да подредят различни геометрични фигури, като спазват зададените команди. По този начин учениците достигат сами до крайния резултат (къща от геометрични фигури) посредством последователни действия. След изпълнението на задачата с хартиени геометрични фигури учителят демонстрира пред учениците как би могло това да се изпълни във визуална среда. По време на демонстрацията е добре да се въведат и термините „плъзгане“ и „спускане“. Часът завършва с практическа работа на учениците под наблюдение и ръководство от страна на учителя.

Диференцирано преподаване:

„Проследи мишката“ – целта на задачата е ученикът да се запознае с функцията на компютърната мишка, като движи мишката с ръка и я проследява на екрана.

ТЕМА 4. БЛОКОВЕ ЗА ДВИЖЕНИЕ

Цели:

Запознаване с блоковете за движения и формиране на представа за понятието „алгоритъм“ и „код“.

Очаквани резултати:

Подрежда блокове за движение на обект в четирите посоки.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Извършва практически действията плъзгане и спускане на блокове в адаптирана визуална среда.

Методически насоки:

Часът започва с разясняване на термина „блок“ – учителят обяснява на учениците, че всяко едно изображение на компютъра се състои от много на брой малки цветни квадратчета и компютърът помни мястото на всяко едно квадратче, като по този начин образува изображение. Поставяйки задача на учениците, учителят припомня, че посредством последователни действия и команди бихме могли да създадем изображение. За да придобият представа учениците, се използва мрежа от квадратчета. Учителят разяснява, че за да начертаем квадрат, трябва да изпълним поредица от команди (напред, назад, надясно, наляво), и обяснява термините „алгоритъм“ и „код“. Часът приключва с упражнение с насоки и наблюдение от учителя.

Диференцирано преподаване:

„Преместване на икони“ – целта на задачата е създаване на умения за работа с мишка, изпълнявайки практически действията плъзгане и спускане. Учителят посочва икона на монитора и задава задача на ученика да я премести в левия или десния ъгъл на монитора. Чрез поставената задача се създават и междупредметни връзки с математика.

ТЕМА 5. ПОДРЕДИ ДУМАТА

Цели:

Изграждане на представи за кодирано съобщение.

Създаване на умения за дешифриране на код посредством алгоритъм и команди за движение.

Очаквани резултати:

Умее да разчете кодирано съобщение, използвайки алгоритъм.

Спазва правилата за правопис при работа с текст.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Разчита кодирано съобщение, използвайки алгоритъм.

Методически насоки:

Часът започва с припомняне и обяснение на термините „алгоритъм“ и „код“. Може да се разгледат и ситуации от ежедневието на учениците, в които е неизбежно ползването на определен алгоритъм. Урокът продължава със задача, в която учениците трябва да проверят дали е спазен алгоритмът, като проверят последователността на програмния код.

Диференцирано преподаване:

„Следвай указанията“

Учителят предварително подготвя игра от типа на игрите за памет, като върху квадратчета изписва букви с черен и зелен цвят. Буквите, оцветени в червено, са знак за грешка, а буквите в зелено означават, че ученикът е на прав път. Учителят предварително подрежда буквите с лице към работната маса, така че да знае как точно са подредени зелените букви. Следвайки указанията на учителя, ученикът дешифрира изписаната дума в зелен цвят. Чрез играта „Следвай указанията“ се осъществяват междупредметни връзки с български език, подобрява се и цветовият гнозис.

Пример:

О	М	Ъ	У								М		
У	А	М	А								А	М	А
А	О	Е	И	→					→				
Ъ	У	И	О										

ТЕМА 6. ПОВТАРЯЩИ СЕ ДЕЙСТВИЯ. ЦИКЪЛ

Цели:

Създаване на представа за понятието „цикъл“.

Изграждане на умения за откриване и определяне последователността на повтарящи се действия.

Очаквани резултати:

Открива последователни действия и определя последователността им.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, беседа, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Включва се активно в беседа.

Извършва практически поставените му задачи.

Методически насоки:

Началото на часа започва с припомняне на изучените понятия (алгоритъм, команда и код). Чрез кратка беседа, свързана с редуването на деня и нощта и смяната на годишните сезони, учителят въвежда учениците в новата тема. Достигайки до понятието „цикъл“, учителят обяснява значението му. Припомняйки изучаван урок, педагогът поставя практическа задача на учениците, като целта ѝ е да съставят код с последователни действия. След изпълнението на задачата учителят демонстрира как бихме могли да съставим същия код с команди за цикъл. Часът завършва с практическа задача.

Диференцирано преподаване:

За учениците, които изпитват затруднения, учителят може да предложи „прибиране на предмети в кутия“. С помощта на упражнението освен подобряване на фината моторика се създава и представа за повтарящи се действия. Същото упражнение би могло да се приложи и на компютър (прибиране на икони в папка). Чрез упражнението се упражнява и боравенето с компютърна мишка. За да придобият представа относно безкраен цикъл, педагогът може да предложи „проследяване на окръжност“ – ученикът проследява окръжност с помощта на компютърна мишка.

ТЕМА 7. СРЕДА ЗА ПРОГРАМИРАНЕ

Цели:

Запознаване с интерфейса и възможностите на визуалната среда за програмиране.

Очаквани резултати:

Познава работното поле на конкретна визуална среда.

Знае къде се намират отделните полета за промяна на характеристики на герои.

Ориентира се в цялостния прозорец на визуалната среда.

Различава менюта и бутони.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практическа работа.

Дейности на ученика:

Ученикът слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Стартира практически програмата Scratch и избира декор и герой.

Методически насоки:

В началото на часа учителят показва на учениците лист с изобразена на него икона на scratch. След като включат компютъра, учениците трябва да открият изображението на иконата на началният екран. Стартирайки програмата учителят обяснява същността на програмата (Scratch е визуална среда за програмиране. С нея се създават компютърни програми, които наричаме проекти.) Чрез демонстрация и обяснение на всяка своя стъпка педагогът въвежда учениците в същността на темата. Разяснява разликата между меню и бутон. Посочва къде е разположен героят и зоната за управление на героя. Учителят обяснява, че всяка история е един компютърен проект и историите се разказват върху сцена с различни декори. Демонстрира как се избира декор и герой. Часът завършва с практическа работа на учениците с напътствия от педагога.

Диференцирано преподаване:

„Избери подходящ декор“

Учителят предварително подготвя изрязани хартиени фигури (учител, лекар, рибка, животно – диво/домашно и др.). Избира една от хартиените фигури и отваря предварително подготвена папка с изображения (класна стая, болница, море и др.). Ученикът трябва да избере най-подходящия декор за конкретната хартиена фигура и да се обоснове. По този начин ученикът придобива представа за визуална среда. С конкретното упражнение се осъществяват междупредметни връзки с български език, човекът и обществото и човекът и природата.

ТЕМА 8. ДВИЖЕНИЕ НА ГЕРОЯ

Цели:

Придобиване на знания и умения за предвижване на героя.

Очаквани резултати:

Знае командите за движение на героя и умее да ги зададе.

Умее да избере герой и да го премества при необходимост.

Наблюдава настъпващи промени при движение и прави изводи.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практическа работа.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

На практика избира герой и го премества с определен брой крачки.

Методически насоки:

Началото на часа започва с припомняне на предходната тема. Демонстрирайки пред учениците, учителят разяснява, че също като в анимационните филми и нашият герой може да се придвижва. За да се движи обаче, ние трябва да му помогнем, като му зададем необходимите команди. Учителят презентира и обяснява командите за движение. Стартирайки програмата Skatch, разяснява къде трябва да зададем необходимия брой крачки за предвижване на героя и коя команда да зададем за движение наляво и надясно. Учителят демонстрира и обяснява стъпка по стъпка необходимите команди. Добре е часът да завърши с практическа дейност на учениците с помощ и допълнителни разяснения от страна на педагога.

Диференцирано преподаване:

На учениците с по-големи дефицити учителят може да обясни движението на героя с пионка, зар и трасе с квадратчета. По този начин учениците могат да придобият представа за движение на героя по зададен брой стъпки.

Проследяване на лабиринт с компютърна мишка (героят трябва да измине пътя от точка А до крайната точка) – с помощта на поставената задача се подобрява концентрацията на внимание, координацията между ръката и очите при движение на компютърната мишка и мисловните процеси.

Писане на цифри в полетата за брой крачки на героя – чрез задачата се осъществяват междупредметни връзки с математика, подобряват се знанията и уменията за работа с компютърна клавиатура.

ТЕМА 9. УСЛОЖНЯВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО. ЗАВЪРТАНЕ И ЧЕРТАНЕ

Цели:

Придобиване на знания и умения за усложнено движение на героя и команди за чертане.

Очаквани резултати:

Познава начини за усложняване на движенията.

Работи с предоставените от средата бутони и блокове за решаване на поставена задача.

Движи героя по проста траектория.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практическа работа.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Работи практически с бутони и блокове за решаване на поставена задача.

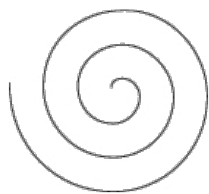
Методически насоки:

Часът започва с кратка беседа за актуализиране на знанията относно програмата Scratch и конкретно за движенията на героя. Въвеждайки учениците в новата тема, учителят обяснява, че ако поставим героя на сцената, обърнат надясно, то движението на героя се определя от неговата посока. Следва демонстрация на командите за посока на героя. Педагогът отбелязва за важно, че когато героят има лице и гръб, е важно как ще се обръща, за да се движи в различните посоки. Посочва и демонстрира три варианта. В следващата задача обяснява, че движейки се, героят би могъл да оставя следи, ако му зададем командите за чертане, които се намират в зелената група командни блокове. Часът завършва с практическа дейност на учениците.

Диференцирано преподаване:

„Завъртане по спирала“

Ученикът се движи по спиралата в едната и в другата посока. Упражнението може да се приложи на работен лист, като спомага за подобряване на фината моторика на ученика. След изпълнението върху работен лист посоката на спиралата се проследява и на монитора с помощта на компютърната мишка, допринасяйки за подобряване координацията на ученика. Чрез упражнението може да се направи аналогия със завъртане на героя.

ТЕМА 10. ПОЗИЦИОНИРАНЕ И ПРЕМЕСТВАНЕ

Цели:

Запознаване с понятието позициониране на героя и създаване на умения за позициониране и преместване на героя.

Очаквани резултати:

Задава позиция на героя върху сцената.

Поставя героя в различни начални позиции и го премества.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практическа работа.

Дейности на ученика:

Активно участие в беседа, свързана с изучавани теми.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Работи практически върху поставена задача.

Методически насоки:

Часът започва с актуализиране на знанията, като се акцентира върху управлението на героя. Учителят обяснява значението на думата „позиция“ и чрез демонстрация показва на учениците как при придвижване на героя се променят числата след x и y , които се намират в долния десен ъгъл. Поставяйки задача на учениците, преподавателят цели да опресни знанията им, като напишат код, с който придвижват героя на зиг-заг. За да допълни и обогати знанията на децата, им обяснява и демонстрира, че всеки герой може да се обърне към другите герои с команда. Добре е часът да завърши с практическа дейност на учениците.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да обясни позиционирането на героя аналогично върху работен лист чрез игра „Позициониране на герой“. За целта на играта е необходим предварително подготвен работен лист (мрежа с букви и числа). Нека си представим, че работният лист е сцена. Къде трябва да застане героят? Учителят задава параметрите на ученика (героят трябва да е позициониран на ред 2 буква О). Целта на играта е ученикът да открие и отбележи позицията на героя. Играта има положително влияние върху концентрацията на внимание, чрез нея се създават и междупредметни връзки с математика и български език.

	A	Ъ	О	У	Е
1					
2					
3					
4					

ТЕМА 11. ЦИКЛИ В ПРОГРАМНА СРЕДА

Цели:

Усъвършенстване на знанията за реализиране на цикличен алгоритъм в програмна среда.

Очаквани резултати:

Ученикът умее да използва блокове от програмната среда за реализиране на цикличен алгоритъм.

Методи и похвати на работа:

Беседа, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Активно участие в беседа, свързана с изучавани теми.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Работи практически върху поставена задача.

Методически насоки:

Урокът започва с беседа за актуализиране на знанията на учениците, свързани с повтарящи се действия. Учителят припомня и подчертава, че повтарящите се действия могат да се програмират чрез цикъл с определен брой повторения. Следва демонстрация в програмната среда.

В първата задача учениците трябва да съставят код, с който героят да се върти в кръг. Целта на задачата е да се усъвършенстват знанията за реализиране на цикличен алгоритъм в програмна среда. В този случай повтарящите се действия могат да се програмират чрез команда за безкраен цикъл и героят да се върти в кръг до безкрай.

Във втората задача учениците трябва да съставят код, с който да се изчертае квадрат. Задачата цели актуализиране на знанията, свързани с цикличен алгоритъм и усложняване на движението.

Диференцирано преподаване:

„Проследяване на окръжност“

Ученикът проследява окръжност с помощта на компютърна мишка. Упражнението има за цел да се актуализират знанията относно безкраен цикъл. Чрез него се осъществява координация между ръката и очите при движение на компютърната мишка.

„Чертане“

Учителят насочва ученикът да начертае форма на квадрат чрез команди за движение (напред, назад, наляво, надясно). Посредством упражненията се осъществяват междупредметни връзки с изучаваното в часовете по математика.

ТЕМА 12. СЦЕНА И ДЕКОРИ

Цели:

Формиране на знания и умения за сцена и декор и начините за смяна на различни декори.

Очаквани резултати:

Придобити умения за избор на фон.

Умее да създава сцена според конкретна история.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, наблюдение, практическа работа.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Избира, добавя и премества декори.

Използва команден блок за управление на декора.

Създава нова сцена според зададена цел.

Методически насоки:

Часът започва с кратка беседа, свързана с киното и театъра. По този начин учителят въвежда аналогично учениците в новата тема и ги запознава с понятията „сцена“ и „декор“. Педагогът обяснява, че всяка сцена може да има няколко декора, и демонстрира начина и вариантите за избор, премахване и дублиране на декор. Учителят подчертава, че смяната на декора става в проекта с команден блок за управление на декор. Следва практическа задача, в която учениците сами да изберат декори за сцена под наблюдение и с помощта на учителя. Във втората задача с наименование „Кой къде живее“ целта е учениците да изберат герои и съответстващи на тях декори.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да постави аналогична задача на учениците, чрез която да обясни понятието „декор“.

„Кой къде работи“

Целта на задачата е учениците да свържат конкретен образ с подходящ за него декор (месторабота) върху работен лист.

Задачата може да се приложи и на компютър чрез предварително подготвена презентация, върху която ученикът работи, като развива и уменията си за работа и управление на компютърна мишка. Задачата обогатява знанията на учениците и подобрява мисловния процес. Чрез нея се създават и междупредметни връзки с изучавани теми по човекът и обществото.

ТЕМА 13. ГЕРОИ И КОСТЮМИ

Цели:

Формиране на знания и умения за „костюм“ и блокове за смяна на костюма.

Очаквани резултати:

Познава наличните вградени в средата колекции с костюми.

Променя облика на героя, създавайки нови костюми.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Работи практически върху поставена задача.

Методически насоки:

Часът започва с кратка беседа за актуализиране на знанията от предходната изучавана тема. Учителят въвежда учениците в новата тема, като обяснява, че подобно на киното и театъра и в Scratch можем да сменяме костюмите на нашите герои. Всеки герой може да има един или няколко костюма. Учителят подчертава, че смяната на костюмите на героя става в проекта с команден блок за управление на външния вид на героя, и прави демонстрация.

Диференцирано преподаване:

„Облечи героя в подходящ костюм“

Предварителна подготовка: хартиена кукла, хартиени костюми и подбрани снимки за декор.

Заставайки пред компютъра, ученикът избира на случаен принцип изображение от наличните декори, целта на играта е ученикът да облече героя (хартиената кукла) в подходящ за декора костюм. Освен че ученикът може да направи връзка с играта и изучаваната тема по компютърно моделиране, той подобрява концентрацията на внимание и фината моторика.

ТЕМА 14. ГЕРОЯТ МИСЛИ И ГОВОРИ

Цели:

Формиране на знания и умения за използване на блоковете за прилагане на звук към героя.

Формиране на знания и умения за използване на блоковете за прилагане на текст към героя.

Очаквани резултати:

Ученикът има придобити умения за използване на блоковете за озвучаване на героя.

Ученикът има придобити знания и умения за използване на блоковете за прилагане на текст към героя.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Използва блоковете за звук и озвучава героя.

Въвежда текст и го прилага към героя.

Методически насоки:

В началото на часа учителят въвежда учениците в темата, като им пуска изображения на животни и звуците, които издават те. Педагогът обяснява, че с помощта на блоковете за озвучаване и героите от визуалната среда, с която работим, могат да издават звук. Някои от героите имат зададен звук. При вмъкване на героя можем да чуем звука от раздел „Звуци“ и бутон „Свири“. За да чуем звуците обаче, трябва да имаме слушалки или тонколони. Следва демонстрация. Освен че могат да издават звуци, героите могат и да мислят. Учителят обяснява, че мисълта на героя, както често сме виждали в анимациите, е в малко бяло облаче с текст над главата му. За да въведем текст обаче, трябва да знаем как да боравим с клавиатурата и командите за показване на мисли. Учителят запознава учениците с функциите на клавиатурата чрез демонстрация и им поставя практическа задача, в която да въведат името си с помощта на клавиатурата. Следва разясняване и демонстрация на прилагане на текст към героя. Часът завършва с практическа работа на учениците.

Диференцирано преподаване:

„От къде идва звукът?“

От двете страни на компютъра са разположени тонколони. Учителят спира една (лява, дясна или пуска и двете) от тях и пуска звука на компютъра – целта на играта е ученикът да се ориентира откъде идва звукът.

„Откриване на зададена буква на клавиатурата“

Учителят задава букви, които ученикът трябва да открие и натисне. Упражнението може да послужи и за въвеждане на кратка дума или текст.

Осъществяват се междупредметни връзки с Музика и Български език.

ТЕМА 15. ДИАЛОГ МЕЖДУ ГЕРОИ

Цели:

Формиране на знания и умения за създаване на код, необходим за разговор между двама или повече герои.

Очаквани резултати:

Създава диалог между двама герои във визуална среда.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, практическа работа.

Дейности на ученика:

Активно участие в беседа, свързана с изучавани теми.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Използва команди за показване на речта на героя.

Методически насоки:

Часът започва с кратка беседа за актуализиране и мотивиране на новите знания на учениците. За да въведе учениците в новата тема, учителят им припомня значението на понятието диалог и обяснява, че героите от визуалната среда подобно на нас могат да водят диалог. За да водят диалог, се използват команди за показване на речта на героя. Следва демонстрация от учителя за разясняване. Чрез зад.1 (създаване на тематичен диалог) учениците се учат да създават код за разговор между героите с помощ от учителя.

Диференцирано преподаване:

Писане на думи и пунктуационни знаци на компютърна клавиатура

Упражнението има за цел да обогати и подобри знанията и уменията на ученика за работата с компютърна клавиатура, като открива посочени от учителя букви и знаци и ги въвежда.

„Диалог между герои“

С помощта на хартиени фигури на персонажи от изучавана приказка учениците се опитват да пре-сздадат диалог между героите.

Упражнението подпомага развитието на речта на учениците и подпомага мисловните процеси, чрез него се осъществяват междупредметни връзки с Български език и литература.

ТЕМА 16. РАБОТА ПО ПРОЕКТ

Цели:

Формиране на умения за подготовка и планиране на ресурси за създаване на проект по зададена тема и сюжет.

Очаквани резултати:

Създава план за реализиране на проект.

Избира декор и костюми за героите от библиотеката на средата.

Създава диалог между героите.

Методи и похвати на работа:

Беседа, самостоятелна работа с помощна информация

Дейности на ученика:

Активно участие в беседа, свързана с изучавани теми.

Реализира практически проект по зададена тема и сюжет, като избира подходящи декори и костюми за героите и създава диалог помежду им .

Методически насоки:

Часът започва с беседа за актуализиране на знанията и навлизане в новата тема. Учителят разяснява на учениците, че всеки проект има предварително зададена тема. За да създадем проект по зададена тема, трябва да изберем подходящи декори и герои и да създадем диалог помежду им. Следва практическа дейност на учениците с помощ и насоки от учителя. Учителят предварително задава на учениците тема с кратък сюжет, по която да работят, като приложат знанията и уменията, придобити в изучените теми по компютърно моделиране.

Диференцирано преподаване:

„Драматизация на приказка“

Учителят може да предложи драматизация на приказка, която да се свърже аналогично с изучаваната тема.

Ученикът трябва да избере подходящи герои и декор (предварително подбрани хартиени фигури и изображения за фон от две или повече приказки). След като избере подходящите герои, с помощ от учителя се пресъздава диалог между героите.

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ, IV КЛАС

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема 1. ВИДОВЕ ИНФОРМАЦИЯ.....	166
Тема 2. ИНФОРМАЦИЯТА И ДИГИТАЛНИТЕ УСТРОЙСТВА	167
Тема 3. ИНФОРМАЦИЯТА И СЪВРЕМЕННОТО ОБЩЕСТВО	168
Тема 4. БЕЗОПАСНОСТ В ДИГИТАЛНА СРЕДА	169
Тема 5. БЛОК ЗА РАЗКЛОНЕНИЕ	170
Тема 6. РАЗКЛОНЕН АЛГОРИТЪМ.....	171
Тема 7. БЛОКОВЕ ЗА АРИТМЕТИЧНИ ДЕЙСТВИЯ	172
Тема 8. БЛОКОВЕ ЗА СРАВНЕНИЕ. ЛОГИЧЕСКИ ОПЕРАЦИИ	173
Тема 9. УПРАВЛЕНИЕ ДВИЖЕНИЕТО НА ГЕРОЯ	174
Тема 10. СИНХРОНИЗИРАНЕ ДВИЖЕНИЕТО НА ГЕРОЯ.....	175
Тема 11. РАБОТА С ПРОМЕНЛИВИ	176
Тема 12. РАБОТА С ПРОГРАМНО УСТРОЙСТВО	177

ТЕМА 1. ВИДОВЕ ИНФОРМАЦИЯ

Цели:

Формиране на представа за информация, начините на получаване и формите на представяне на информация.

Очаквани резултати:

Познава начините за получаване на информация (включително с възприятията – слух, зрение, рецептори).

Познава формите на представяне на информацията (текстова, числова, звукова, графична).

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

Началото на урока може да започне с кратка игра за въвеждане в новата тема. Учителят показва на учениците изображение на момиче на име Мими. Гледайки изображението, учениците трябва да отговорят на въпроси, свързани с визията и дейността, която извършва. Поставената задача има за цел да формира у учениците представа за понятието информация. След разясняване на понятието информация учителят запознава учениците с източниците на информация (книги, вестници, телевизия и др.). За да запознае учениците с видовете информация (текст, графична, звукова и видео), педагогът им представя задача с изображения, които да групират. Учителят припомня на учениците колко умна машина е компютърът. В него въвеждаме информация, която се съхранява и обработва и се извежда под формата на текстове, графики, звук или видео.

Диференцирано преподаване:

„Какво съм аз“

На работната маса се поставят листчета с изобразени различни предмети, така че ученикът да не вижда изображенията. Ученикът тегли едно листче и го обръща към останалите ученици (без да види какво е изобразено). Той трябва да събере информация и да познае предмета, който е изтеглил, задавайки въпроси на останалите.

Играта има за цел да формира у учениците представа за понятието информация. Спомага за развитието на речта и мисловните процеси. Чрез нея се осъществява междупредметна връзка с български език и литература.

ТЕМА 2. ИНФОРМАЦИЯТА И ДИГИТАЛНИТЕ УСТРОЙСТВА

Цели:

Формиране на представа за съхранение и обработване на информация в дигитално устройство.

Очаквани резултати:

Разбира основното предназначение на дигиталните устройства.

Знае как се съхранява информацията в дигиталните устройства.

Знае как се обработва информацията в дигиталните устройства.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

Урокът може да започне с актуализиране на знанията за дигиталните устройства. Чрез беседа учениците достигат до предназначението на дигиталните устройства (да изчисляват, да съхраняват, да намират бързо информация и да ни забавляват) и навлизат в новата тема. Учениците си припомнят произхода на думата „Дигитален“ (digit – цифра) и че дигиталните устройства обработват информацията в числов вид. Учителят обяснява, че обработването ѝ в числов вид се нарича данни, а данните се съхраняват във файлове, като всеки файл има уникално име. Чрез демонстрация педагогът разяснява как избираме, стартираме и групираме файловете.

Диференцирано преподаване:

Сортиране на файлове в папки – на работния плот са запазени файлове с документи (word) и файлове със снимки. Ученикът трябва да прибере файловете, като ги групира в две папки с наименования – снимки и документи. Задачата може да се усложни, като се добавят и файлове Excel.

Чрез поставената задача се подобряват умения за работа с компютърна мишка, концентрацията и координацията, тренират се и зрителните възприятия на ученика.

ТЕМА 3. ИНФОРМАЦИЯТА И СЪВРЕМЕННОТО ОБЩЕСТВО

Цели:

Формиране на отговорно поведение в дигитална среда.

Очаквани резултати:

Разбира, че дигиталните ресурси може да не са свободни за използване, копиране и разпространение.

Разбира, че не всяка информация във виртуалното пространство е достоверна.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Методически насоки:

Часът започва с беседа за актуализиране на знанията, свързани с дигиталните устройства и програмата Scratch, с която учениците се запознават в трети клас. Учителят въвежда учениците в новата тема, обяснявайки им, че създателите (авторите) на програмата са ни я предоставили за свободно ползване, но има програми, които не можем да ползваме и разпространяваме. Това е така, защото информационните дейности се използват в много професии, а информационните услуги и продукти са ценни. Учителят разяснява, че за да е търсена, информацията трябва има определени свойства. Свойствата могат да се изяснят чрез беседа.

Диференцирано преподаване:

За да обясни авторството на учениците, учителят може да им постави задача да направят апликация с есенни листа, и когато са готови, всеки да напише името си върху апликацията и по този начин да отбележи, че той, а не друг е авторът на апликацията.

Освен изясняване на изучаваната тема с помощта на поставената задача се създават междупредметни връзки с Изобразително изкуство.

ТЕМА 4. БЕЗОПАСНОСТ В ДИГИТАЛНА СРЕДА

Цели:

Формиране на знания и умения за безопасност в дигитална среда.

Очаквани резултати:

Не предоставя лични данни в дигитална среда.

Познава по-известни заплахи при работа в дигитална среда.

Знае как да получи помощ при необходимост.

Познава етичните норми при работа в онлайн среда.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение.

Дейности на ученика:

Слуша обясненията на педагога и активно участва в беседа.

Методически насоки:

Урокът може да започне с беседа, свързана със забавленията в интернет. Чрез беседата се достига до въпроса, който въвежда учениците в новата тема, а именно – безопасно ли е сърфирането в интернет. Разглеждайки илюстрациите в помагалото, учителят обяснява на учениците, че сърфирането в Мрежата невинаги е безопасно, тъй като не всеки е този, за когото се представя. Тук е важно учителят да подчертае пред учениците как трябва да се предпазват в интернет (да не дават лична информация на непознати и че трябва да споделят всичко, което ги притеснява, с родителите или с учителите си). Следва прочит и беседа върху правилата за безопасност в интернет пространството.

Диференцирано преподаване:

Урокът може да се предложи на учениците под формата на презентация с илюстрации на правилата за безопасно поведение в интернет пространството. В края на презентацията може да се приложи игра за проверка на знанията.

ТЕМА 5. БЛОК ЗА РАЗКЛОНЕНИЕ

Цели:

Формиране на знания и умения за разклонен алгоритъм и достоверност на дадено твърдение.

Очаквани резултати:

Определя дали дадено твърдение е истина, или лъжа (true/false).

Създава алгоритъм в зависимост от верността на дадено условие.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, аналогия, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа, свързана с изучавани теми.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

Урокът може да започне с кратка беседа за актуализиране на знанията относно понятието алгоритъм. За да въведе учениците в новата тема, учителят използва игра. Учениците разглеждат изображение на играещи деца, срещу изображението има две възможности – на деца, които скачат, и на деца в покой. В играта има две основни условия – „Ако“ и „Тогава“. В зависимост от условието учениците трябва да изберат правилното действие. Тоест, ако условието е децата да скочат при вдигнато знаме, те трябва да изберат изображението със скачащи деца. Ако условието бъде променено, то и верният избор трябва да се промени. Използвайки аналогия, учителят формира представа у децата за разклонен алгоритъм и достоверност на дадено твърдение. Добре е педагогът да направи демонстрация как се използват блоковете за разклонение в комбинация с блоковете за условие. Урокът продължава със следваща задача, в която разклоненията стават повече. Тук се разглежда разговор между приятелки, в който можем да включим и евентуално второ действие.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да предложи аналогично обяснение, чрез игра на работен лист.

На листа е изобразено дете, срещу което има две възможности – да пресича и да остане на място, и изрязани кръгчета с цветовете на светофара. Учителят поставя условие: „Ако светофарът е зелен, какво трябва да направи детето?“. Учителят може и да променя условието, като смени цвета на светофара. Използвайки аналогия, учителят формира представа у децата за разклонен алгоритъм и достоверност на дадено твърдение.

ТЕМА 6. РАЗКЛОНЕН АЛГОРИТЪМ

Цели:

Формиране на знания и умения за създаване на разклонен алгоритъм.

Очаквани резултати:

Сглобява крайна последователност от блокове, реализираща разклонен алгоритъм.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, игра.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа, свързана с изучавани теми.

Създава схема с последователни действия, съобразявайки указанията.

Методически насоки:

Часът започва с беседа за актуализиране на знанията на учениците относно блоковете за разклонение. За да въведе учениците в урока, учителят използва игра, свързана с поведението ни на пътя. Учителят показва изображение с пешеходец на кръстовище със светофар. В играта, която предлага педагогът, учениците трябва да построят схемата на алгоритъм за решаване на задачата, като последователността от действията трябва да се опише с фигури (ромб – за условие, правоъгълник – за действие, и овал – за начало и край). Решавайки поставената задача, учениците реализират разклонен алгоритъм.

ТЕМА 7. БЛОКОВЕ ЗА АРИТМЕТИЧНИ ДЕЙСТВИЯ

Цели:

Формиране на знания и умения за предназначение и ползване на аритметични действия.

Очаквани резултати:

Познава аритметични оператори и блокове, които ги представят.

Влага блок в блок.

Познава допълнителни операции.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Слуша, наблюдава и активно участва в беседа.

Изпълнява поставена задача, като използва блокове за аритметични действия.

Методически насоки:

Урокът започва с актуализация на знанията относно приложението Scratch. За да въведе учениците в темата, учителят изтъква възможностите на героите от програмата – освен че могат да се движат и общуват помежду си, героите могат и да смятат. Учителят обяснява, че за да стане това, трябва да им помогнем, като използваме блокове за аритметични действия. Следва разяснение на израза – аритметични действия, които познаваме от математиката. За да накараме героя да смята, трябва да му зададем команда. Учителят прави демонстрация и обяснява, че блоковете за аритметични действия се използват само когато са вложени в друга команда. След демонстрацията педагогът поставя задача на учениците – освен изучаваните команди учениците трябва да зададат на героя да извърши и аритметични действия.

Диференцирано преподаване:

Относно учениците, изпитващи затруднения, учителят може да предложи следните занимания.

– Откриване и въвеждане на цифра на компютърната клавиатура.

– Съставяне и решаване на задачи на компютър – учителят предварително подготвя работен лист на Word. Ученикът трябва да състави, напише и реши задачата, като използва компютърната клавиатура.

	$3 + 2 = 5$
---	-------------

С поставените задачи се осъществяват междупредметни връзки с Математика.

ТЕМА 8. БЛОКОВЕ ЗА СРАВНЕНИЕ. ЛОГИЧЕСКИ ОПЕРАЦИИ

Цели:

Формиране на знания и умения за логически операции.

Очаквани резултати:

Използва блокове за сравняване на числа.

Използва блокове за логически оператори.

Познава допълнителни операции.

Влага блок в блок.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

В началото на часа учениците си припомнят изученото с кратка беседа. За да въведе учениците в новата тема, учителят насочва вниманието им към ежедневните сравнения, които правим вкъщи, в училище или по време на игра (Иван > Мишо, Мишо има повече бонбони от Иван). Всички тези сравнения можем да правим и в програмата Scratch, като използваме блокове за сравнение. Следва демонстрация. Демонстрирайки, учителят обяснява на децата, че блоковете за сравнение, подобно на блоковете за аритметични действия, се използват само при влагане в друга команда. В групата с командни бутони сетива има команден блок за въвеждане на текст от клавиатурата – „Питай и чакай“. При стартиране на командата на екрана се появява ред, където трябва да се въведе отговорът. След демонстрацията учителят поставя практическа задача на учениците, в която трябва да въведат число, отговарящо на условието. Понякога условията не са свързани само с едно изискване и е необходимо да използваме предлозите И, ИЛИ и НЕ, които участват в блокове за логически операции. Учителят обяснява и демонстрира пред учениците.

Диференцирано преподаване:

За учениците, които изпитват по-големи затруднения, учителят може да предложи съставяне и записване на задача за сравнение, използвайки компютърна клавиатура. За целта е необходима предварителна подготовка на педагога. Упражнението допринася за подобряване на уменията на учениците за работа с компютърна клавиатура.

С поставените задачи се осъществяват междупредметни връзки с Математика.

Иван има 4 звездички, Мишо – 2. Кой има повече?

ИВАН	МИШО	
★ ★ ★ ★	★ ★	4 > 2

ТЕМА 9. УПРАВЛЕНИЕ ДВИЖЕНИЕТО НА ГЕРОЯ

Цели:

Формиране на знания и умения за управление движението на героите.

Очаквани резултати:

Умее да управлява движението на героите (изчакване, забавяне или ускоряване).

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно се участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

Часът започва с беседа за актуализиране знанията на учениците относно блоковете за движение на героя. Важно е да се припомни как се придвижва героят. С помощта на беседата учителят въвежда учениците в новата тема. За да създадат проект, учениците трябва да придобият и знания за скорост и посока на движение. Учителят обяснява, че скоростта може да се управлява чрез размера на стъпките или времето на изчакване между стъпките. За да изясни казаното, учителят демонстрира пред учениците как би се случило това във визуална среда.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да обясни скоростта на придвижване на учениците аналогично чрез физическа игра – „Кой е по бърз?“. В играта може да участват учител и ученик или двама ученици. Учителят предварително подготвя изрязани изображения на животни или насекоми, които се придвижват с малки стъпки (например мишка), и на животни, придвижващи се с големи стъпки (например слон). Децата теглят изображение и състезанието започва. Пръв до финала стига този, който се придвижва с по-големи стъпки. Чрез играта учениците могат да установят, че скоростта на движение може да се управлява чрез размера на стъпката.

ТЕМА 10. СИНХРОНИЗИРАНЕ ДВИЖЕНИЕТО НА ГЕРОЯ

Цели:

Формиране на знания и умения за синхронизиране движението на героите.

Очаквани резултати:

Познава начини за поява на герой след настъпване на събитие.

Умее да манипулира външния вид на героя с цел постигане на реалистични анимации.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Методически насоки:

Часът започва с припомняне на изучаваното в предходната тема чрез беседа и демонстрация на учителя. Въвеждайки учениците в темата, учителят обяснява, че синхронизирането на движението на героите става с кликане на зеленото знаме за стартиране на проекта. В първа задача учениците разглеждат проект „Заведи Пинко на пързалката“. Учениците трябва да изберат два зимни декора и двама герои – Пинко и Снежен човек. Следващата задача е свързана с външния вид на героя. Героят може да е седнал или прав и с различна позиция на ръцете и краката. За да накараме героя да седне, трябва да създадем нов костюм чрез дублиране. Чрез инструментите за маркиране позиционираме краката и ръцете на героя. Часът продължава с практическа дейност с насоки и обяснения от учителя.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да предложи аналогична задача, свързана с външния вид на героя – рисунка на дигитално устройство (таблет). Ползвайки таблет, учениците рисуват изправена фигура и след нея седнала фигура. Разглеждайки и сравнявайки двете рисунки, учениците могат да установяват разликите в позицията на крайниците.

ТЕМА 11. РАБОТА С ПРОМЕНЛИВИ

Цели:

Формиране на знания и умения за променливи и работа с променливи.

Очаквани резултати:

Разбира същността на променливите.

Създава и именува променливи.

Присвоява стойност и използва числови променливи.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Включва се активно в беседа.

Слуша внимателно и наблюдава демонстрацията на педагога.

Извършва практическа дейност.

Методически насоки:

Началото на часа започва с опресняване знанията на учениците. За да ги въведе в новата тема, учителят започва беседа, свързана с нещата покрай нас, които са с променлив и с непроменлив характер. Учителят обяснява, че информацията, която получаваме, съдържа имена, числа, действия и др. За да изясни променливите, учителят посочва примери. След разясняване същността на променливите урокът продължава с указания за създаване на променливи и командите за работа с променливи. Педагогът демонстрира стъпките и командите, които трябва да следват и задават учениците при създаването на променлива във визуалната среда. Добре е урокът да завърши с практическа дейност на учениците.

Диференцирано преподаване:

След разясняване същността на променливите учителят може да предложи аналогична игра, в която учениците да групират думи с променлив и с непроменлив характер. Играта е подходяща за вербални деца. Добре би било учениците да обосноват избора си, което спомага за подобряване на изказа.

Свържи думите

**БЪЛГАРИЯ
ТЕМПЕРАТУРА
ЧЕРНО МОРЕ
СКОРОСТ**

**ПРОМЕНЛИВА
НЕПРОМЕНЛИВА**

ТЕМА 12. РАБОТА С ПРОГРАМНО УСТРОЙСТВО

Цели:

Формиране на умения за включване на програмируеми устройства към дигитално.

Формиране на знания и умения за управление на програмно устройство чрез визуални среди за програмиране.

Очаквани резултати:

Разбира същността на програмируемо устройство.

Познава функционалността на бутони на конкретно устройство.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Включва се активно в беседа.

Слуша внимателно и наблюдава демонстрацията на педагога.

Методически насоки:

Часът започва с беседа за въвеждане в новата темата, свързана с професиите от миналото. Учителят обяснява защо някои от тези професии вече са изгубили своето значение и че с появата на дигиталните устройства са се появили нови, като програмист, уебдизайнер и др. Педагогът запознава и разяснява на учениците същността на тези професии и подчертава колко е важно да умеем да работим с дигитални устройства и да умеем да управляваме програмируеми устройства. В ежедневието си ние всъщност работим с тези устройства. Следва пример и разяснение на същността на програмното устройство – „Програмуемо устройство е устройство, които има предварително зададени възможности и функции, което можем да управляваме чрез написан код или поредица команди“. След обяснението учителят демонстрира и пояснява как може да управляваме програмно устройство. Всяко програмно устройство може да извършва само функциите, за които е програмирано, т.е. ако едно устройство е програмирано да свети и да не издава звук, то ще прави само това.

Диференцирано преподаване:

Педагогът може да обясни същността на програмното устройство, използвайки аналогия.

Игра „Робот“

Днес ще поиграем, ти ще си робот, а аз ще те програмирам.

Учителят запознава ученика с правилата.

Роботът трябва да мине през трасето (класната стая), подскачайки, и да вземе предмета от кутията, като използва само палеца и показалеца на лявата си ръка.

Роботът не е програмиран да върви и да ползва дясната си ръка, ако го направи, започва отначало.

Правилата на играта могат да се променят спрямо възможностите на конкретния ученик.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

СЛАВЧО БОБОШЕВСКИ

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО ОКОЛЕН СВЯТ, ЧОВЕКЪТ
И ПРИРОДАТА, ЧОВЕКЪТ
И ОБЩЕСТВОТО ЗА УЧИТЕЛИ**

ВЪВЕДЕНИЕ

„Няма съмнение, че един от основните въпроси на педагогическата наука и практика трябва да се синтезира и в това – Как детето възприема и разбира околния свят? Какво е съдържанието на актуалните детски представи за хората и света? Приема ли ги, или ги отхвърля и защо? Какво е в основата на тези представи – значими ценности или модерни послания? И дали всички послания на учителя наистина удовлетворяват детските потребности, интереси, активности? (по Бл. Джорова, 2018).

Обучението има за цел да даде полезни знания и умения, особено практически насочени, осигуряващи възможности за пълноценен самостоятелен и независим живот на учениците със специални образователни потребности и в същото време да обогати знанията за родината в географски, социален, исторически и културен аспект. Представените методически насоки отговарят на принципа на достъпност, пряко кореспондират със сетивно-познавателния опит на децата и са съобразени с трудностите в общуването, проблемите в поведението и с недостатъчната или липсваща самостоятелност на учениците, за които са разработени. За тази цел обемът от знания е малък и изцяло практически насочен. Знанията се характеризират с интегритет на данни от различни области на човешкото познание. Широко приложение в обучението намира принципът за нагледност. На тази база и на основата на различни практически дейности, като се спазва принципът от „по-простото към по-сложното“, се работи за формиране на първоначални представи за обекти и явления от средата. Създават се предпоставки за формиране на някои основни групи умения и за възпитаване на положително отношение към околната среда.

Заложените теми са съобразени по сложност с вида и степента на увреждането. Обръща се сериозно внимание на елементарното самообслужване, общуването (вербално и невербално) и развитието на езика. Предвидените теми изискват включването на нагледно-образното мислене, способността да се разбират и изразяват устни послания и да се формира социална и гражданска култура.

Преподаването на темите е свързано с формирането на първоначални представи за обществеността и природната среда. Те се формират на базата на проведени наблюдения, практически дейности, ролеви и дидактични игри, използването на природни материали. Учениците се включват в разнообразни дейности – наблюдават, ориентират се, рисуват, оцветяват, моделират, използват различни аудиовизуални средства.

Освен основните организационни форми на обучение – урок и екскурзия, позволяващи да се разгърне фронталното обучение, предложение в методическото ръководство намират и различни форми на диференциране и индивидуализиране на обучението. Създават се предпоставки за практическо приложение на знанията, което улеснява формирането на познавателни, практически и комуникативни умения.

В методическото ръководство са посочени основни теми, очакваните резултати и компетентностите, които трябва да придобие всеки ученик в зависимост от индивидуалните си потребности и възможности. Това дава възможност на педагозите сами да разработват, усъвършенстват и експериментират с варианти на методики за преподаване и адекватен отклик на промените. Педагозите могат да прилагат гъвкав подход и да адаптират темите в зависимост от спецификата в развитието на конкретния ученик при разработване на индивидуалната му програма.

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема. Представям моето семейство.....	182
ТЕМА. Запознавам се с моето училище.....	183
ТЕМА. Разказвам за своя ден. Познавам своите права и отговорности	184
ТЕМА. Придвижвам се безопасно до училище.....	185
ТЕМА. Природен календар. Сезони.....	186
ТЕМА. Моят роден карй. Опознавам и пазя моята родина.....	187
ТЕМА. Сравнявам групите растения. Грижа се за растенията	188
ТЕМА. Празнуваме Коледа и Нова година	189
ТЕМА. Сравнявам и се грижа за домашните и дивите животни	190
ТЕМА. Заедно на 3 март	191
ТЕМА. Пазя се чист и здрав. Храня се здравословно. Грижа се за своето здраве.....	192
ТЕМА. Празнувам пролетни празници.....	193
ТЕМА. Заедно на 24 май. Празнуваме официални празници.....	194
ТЕМА. Аз и моите роднини. Аз и моите съученици.....	195
ТЕМА. Опознавам селищата в България. Разказвам за труда на хората в моето селище.....	196
ТЕМА. Познавам транспортните средства	197
ТЕМА. Познавам календара	198
ТЕМА. Природата около мен. Наблюдавам промените в природата	199
ТЕМА. Празнуваме зимните празници.....	200
ТЕМА: Растенията около нас	201
ТЕМА: Опознавам света на животните.....	202
ТЕМА: Какво да правя при природно бедствие	203
ТЕМА: Как да се предпазим от инциденти и как да се държим в опасни ситуации.....	204
Тема: Опознавам своето тяло. Сетивни органи. Грижа се за своето здраве	205
Тема: Телата около нас.....	206
Тема: Свойства на материалите.....	207
Тема: Твърди тела, течности и газове	208
Тема: Свойства на въздуха.....	209
Тема: Свойства на водата	210
Тема: Живи организми	211
Тема: Групиране на организми.....	212
Тема: Хранене на растенията и животните	213
Тема: Как животните и растенията оцеляват.....	214
Тема: Растенията на сушата.....	215
Тема: Животните на сушата.....	216
Тема: Хранителна верига	217

Тема: Органи на човешкото тяло.....	218
Тема: Скелет и мускули.....	219
Тема: Почва.....	220
Тема: Температура. Измерване на температура.....	221
Тема: Планетата Земя. Движението на Земята. Слънцето и Луната. Слънчевата система	222
Тема: Храната – източник на енергия за организмите. Развитие на растенията. Дишане на животните и растенията	223
Тема: Развитие на животни, които снасят яйца. Развитие на животни, които раждат малките си ...	224
Тема: Опазване на природата.....	225
Тема: Човекът и здравословният начин на живот	226
Използвана литература	234

ТЕМА. ПРЕДСТАВЯМ МОЕТО СЕМЕЙСТВО

Цели:

Ориентиране в социума.

Определяне ролите и отговорностите на членовете на своето семейство и взаимоотношенията между тях.

Описва на базата на картинки, снимки и ситуации отношенията между тях.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът познава ролята на всеки член от семейството.

Включва се активно в оказване на помощ при изпълнение на ежедневни дейности.

Ученикът умее да:

- наблюдава, показва, разпознава;
- общува (вербално или невербално)

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, наблюдение.

Методически насоки:

(Разказване по картини) – зад. 1

На ученика се предоставят картинки с различни семейства. Той трябва да намери (с помощ или без) тази, която отговаря на неговото семейство, да посочи/назове и разкаже за членовете му.

Описване и обсъждане на ситуации, свързани с живота в едно семейство (зад. 2; 3; 4).

Ученикът описва и обсъжда ситуации от семейния живот. Отговаря на въпроси:

Кой се грижи за прехраната?

Кой поддържа чистотата?

С какво и кога помагам АЗ?

Учителят стимулира към разказване на преживявания и споделяне на опит.

Ученикът пресъздава чрез рисунка любим момент, прекаран със семейството.

Диференцирано преподаване:

Рисуване и оцветяване (приложение 1)

Гатанки:

Живота тя ни дава и по-красива няма. С четири букви само се пише името голямо.

Що е то? (МАМА)

Сутрин рано ме събужда, милва ме с ръка. До училище ме кара. Той е строг, когато аз сгреша, но ужасно ме обича и е мой любим...

Що е то? (БАЩА)

Дългокоса и добра, чуден приятел за игра.

Що е то? (СЕСТРА)

С учебниците тича, все мен засича, задачи ми раздава, от диктовки не ме лишава, вкусно готви тя и в градината сади цветя.

Що е то? (БАБА)

ТЕМА. ЗАПОЗНАВАМ СЕ С МОЕТО УЧИЛИЩЕ

Цели

Ученикът умее да:

- наблюдава и разпознава обекти в класната стая и училището;
- определя ролята и отговорностите на хората, които работят в училището;
- сравнява обекти (по картинки);
- работи заедно с партньор – обсъжда и играе.

Очаквани резултати и компетентности:

Ученикът познава предметите, които го заобикалят в класната стая, и се ориентира.

Познава най-важните символи (тоалетна, лекарски кабинет и т.н.).

Ученикът формира умения за назоваване, сравняване, групиране, съгласуване, обсъждане на задачи.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, разказ, сравнение.

Методически насоки:

Картинна дидактична игра (зад. 1)

Ученикът открива приликите и разликите между двете сгради. Отговаря на въпросите:

Как се нарича моето училище? Какво има в едно училище? Кой работи в училището? Какви са задълженията на хората, които работят в училището?

Ученикът наблюдава обекти в класната стая и обяснява (осъзнава) тяхното предназначение (зад. 2)

Учителят предлага играта „Намери своето място“

Учениците, хванати за ръце, обикалят своите работни места на фона на музиката. Когато тя спре, всеки трябва да е на мястото си. Изгаря този, който е седнал на чуждо място.

Ученикът назовава учебни вещи и разбира тяхното значение (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Беседа за определяне на правилната стойка на седене на ученика, съпроводена от наблюдаване на картини.

Оцветяване (приложение 2)

ТЕМА. РАЗКАЗВАМ ЗА СВОЯ ДЕН. ПОЗНАВАМ СВОИТЕ ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ

Цели

Ученикът може да:

- изброява последователни дейности, които характеризират здравословния дневен режим;
- осъзнава значението на съня, храненето и спортването за поддържане на човешкото здраве;
- осъзнава необходимостта от редуването на разнообразни дейности за дневния режим и училищната програма.

Очаквани резултати и компетентности:

Формира умения за самообслужване.

Придобива умения за обслужване на личните потребности.

Изброява хигиенни правила за здраво тяло.

Ученикът умее да:

слуша, наблюдава, показва, разпознава.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, разказ, беседа.

Методически насоки:

Проследяване (по картини) на моменти от деня (зад. 1)

Учителят предлага беседа на тема „Любима дейност през деня“. Учениците довършват изречението: „Аз обичам да...“

След което се мотивират. С отговори на въпроса „Кога се случва това?“ учителят насочва учениците към дневния режим. Предлага на учениците да подредят (номерират) разбъркани картини от ежедневни дейности. Следва играта „Великани и джуджета“, чрез която учителят мотивира необходимостта от включване и редуване на разнообразни дейности в училищната програма и свободното време. Учителят предлага на учениците да си припомнят темите: „Моето семейство“ и „Моето училище“ и какви са правата и отговорностите на децата (зад. 2).

Диференцирано преподаване:

Игра „Харесвам или не“

Учителят показва на учениците изображения с правилно и неправилно поведение. Ако изобразеното им харесва, те стават прави, ако не, остават седнали на стола.

Оцветяване (приложение 3)

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, Изобразително изкуство, ФВС.

ТЕМА. ПРИДВИЖВАМ СЕ БЕЗОПАСНО ДО УЧИЛИЩЕ

Цели

Ученикът трябва да:

- наблюдава и разпознава кръстовище, пешеходна пътека, тротоар;
- разпознава и спазва правилата за движение;
- обяснява и спазва правилата за движение.

Очакавани резултати и компетентности:

Познава основни символи и ги използва при необходимост.

Разпознава обекти.

Последователно спазване на действия.

Обсъжда идеи с партньор.

Ученикът умее да:

слуша, наблюдава, разпознава, общува.

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, демонстрация, практически знания.

Методически насоки:

Учениците отговарят на въпроса: „Кой с какво дойде днес на училище?“;

„Къде се движи автомобилът?“, „Къде се движи пешеходецът?“.

Учителят запознава учениците със светофар, пешеходна пътека и тротоар.

Описване на ситуации, свързани с преминаването на кръстовище със светофар (зад. 1, 2).

Учениците имат възможността самостоятелно да поставят светлините на светофара и пътни знаци в различни пътни ситуации посредством демонстриране на картини (зад. 3).

Учениците описват ситуации, свързани с преминаване на кръстовища (зад. 4), и обясняват необходимостта от спазване на правилата за движение по улицата.

Диференцирано преподаване:

Практически знания посредством ролеви игри на действително кръстовище или площадка в училищния двор.

Оцветяване – приложение 4

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, Изобразително изкуство

ТЕМА. ПРИРОДЕН КАЛЕНДАР. СЕЗОНИ

Цели

Ученикът трябва да:

- разпознава сезоните и свързаните с тях изменения в природата;
- описва резултати от наблюдения на обекти през различните сезони.

Очаквани резултати и компетентности:

Спазва правила за опазване на природата.

Полага грижи за природата.

Наблюдава, сравнява, общува (вербално и невербално).

Методи и похвати на работа:

Беседа, демонстрация, практически знания.

Методически насоки:

Описване на картини (зад. 1)

Ученикът назовава и изброява сезоните и характерните за тях промени във времето.

Учителят насочва вниманието към облеклото на учениците, задава въпросите: „Защо сте облечени така?“, „Какво е времето навън?“, „За кой сезон е характерно това време?“.

Ученикът изброява дейности (по картини), които хората извършват през различните сезони (зад. 2).

С отговор на въпроса „Кой е любимият ти сезон и защо?“ учениците назовават (посочват) различни дейности на хората през сезоните.

Беседа за промените в живота на хората (облекло, настроение, игри).

Изброяване на типични за сезоните детски игри и обсъждане по темата (зад. 3).

„По какво се различават зимните от летните игри?“, „Защо?“

Попълване на природен календар.

Диференцирано преподаване:

Изрязване и залепване (приложение 5)

Почистване на училищния двор и грижи за растенията в него.

ТЕМА. МОЯТ РОДЕН КАРЪ. ОПОЗНАВАМ И ПАЗЯ МОЯТА РОДИНА

Цели

Ученикът трябва да:

- назовава името на своето родно място;
- изброява (посочва) забележителности на родното селище;
- спазва правила на поведение.

Очаквани резултати и компетентности:

Знае местоположението на своето селище.

Описва родното си селище.

Разпознава обекти от родното си селище.

Наблюдава, общува, назовава, разграничава.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация.

Методически насоки:

Ролева игра „Представям себе си“ (зад. 1)

Беседа за родното селище – име, забележителности, географско положение (зад. 2)

Изброяване и разпознаване на различни видове транспортни средства, които се използват в родното селище.

Въображаемо словесно пътешествие през други градове до столицата (зад. 3). Наблюдение на изображения на забележителности в София.

Обсъждане (по картини) на дейности, с които хората опазват природата в родното селище (зад. 4).

Деференцирано преподаване:

Оцветяване (приложение 6).

Екскурзия из родното селище.

Посещение на любимо място.

ТЕМА. СРАВНЯВАМ ГРУПИТЕ РАСТЕНИЯ. ГРИЖА СЕ ЗА РАСТЕНИЯТА

Цели

Ученикът трябва да:

- наблюдава и сравнява дървета, храсти и тревисти растения;
- изброява условия, необходими за живота на растенията;
- изброява грижи, полагани за растенията;
- разбира необходимостта от полагане на грижи за растенията.

Очаквани резултати и компетентности:

Разпознава (по картина) органите на растенията.

Способност на ученика да разбира и отговаря на въпроси, свързани със заобикалящата го среда.

Стимулирана говорна активност.

Диференциране на предмети от живата и неживата природа.

Групиране на предмети по общи признаци.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, сравнение, практически знания.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – песен „Зеленчуци който не яде“

Беседа: „Откъде хората получават плодовете и зеленчуците?“.

Описване (по картина) на външния вид на растение, изброяване и посочване на неговите органи (зад. 1).

Кратко и достъпно обяснение на функциите на всеки от органите на растението.

Разграничаване по картина на дървета, храсти и треви (зад. 2). Обсъждане.

Изброяване на условия, необходими за живота на растенията (зад. 3).

Описване и обясняване на необходимостта от полагане на грижи за растенията.

Затвърдяване на знанията (зад. 4) – приложение 7.

Диференцирано преподаване:

Засаждане на растение в класната стая и училищния двор и поставяне на задачи (по групи) за полагане на грижи за тях.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА. ПРАЗНУВАМЕ КОЛЕДА И НОВА ГОДИНА

Цели

Учениците трябва да:

- описват основни моменти от подготовката и честването;
- определят през кой сезон се честват Коледа и Нова година;
- изброяват и посочват местни традиции и обичаи;
- обсъждат идеи, играят с партньор.

Очаквани резултати и компетентности:

Разпознава и определя във времето официалните и битовите празници.

Знае традициите при честването на празници.

Описва събитията и личностите, които са свързани с празниците.

Разказва преживявания по темата.

Ориентира се, общува, наблюдава.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение и демонстрация.

Методически насоки:

Въвеждане в темата чрез песента „Дядо Коледа не спал“.

Беседа, в която се обсъждат подготовката и посрещането на Коледа и Нова година.

Разказване (по картина) – зад. 1.

Разпознаване (по картина) и описване на моменти – зад. 2. Определяне последователността на картините.

Участие на децата в подготовката на празниците.

Диференцирано преподаване:

Оцветяване – приложение 8.

Работа в група – изработване на коледна украса за класната стая.

Междупредметни връзки:

БЕЛ и ТП

ТЕМА. СРАВНЯВАМ И СЕ ГРИЖА ЗА ДОМАШНИТЕ И ДИВИТЕ ЖИВОТНИ

Цели

Учениците трябва да:

- разпознават (по картина) различни видове домашни и диви животни;
- разграничават домашни и диви животни;
- изброяват продукти, които се получават от селскостопански животни;
- осъзнават необходимостта от полагането на грижи за животните.

Очаквани резултати и компетентности:

Описва резултати от наблюдение на обекти от живата природа.

Разпознава видовете животни.

Уважаване правото на живот на всяко живо същество.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, сравнение, беседа, практическа дейност.

Дейност на ученика:

Назовава, изброява, разпознава, работа в група.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – драматизация на приказката „Дядовата ръкавичка“.

Разграничаване (по картини) на домашни и диви животни (зад. 1).

Определяне мястото, където живеят различните животни. Учениците споделят преживявания с домашни любимци и обсъждат необходимостта от уважаване правото на живот на всяко живо същество

Беседа за животните, които хората отглеждат в стопанския двор, и тяхното значение за човека (зад. 2).

Изброяване на грижи, които човек полага за домашните животни.

Съединяване на картини с различни видове животни и продукти, които получаваме от тях.

Мислена екскурзия в зоопарка.

Изброяване, назоваване и посочване на познати животни, които не живеят в България (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Подреждане на пъзел – приложение 9.

Изработване на макет на къща и гора и поставяне на животните на мястото, на което живеят.

Избор на домашен любимец на класа или на групата.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, Изобразително изкуство и ТП

ТЕМА. ЗАЕДНО НА 3 МАРТ

Цели

Учениците трябва да:

- назовават името на своята родина;
- разпознават знамето на Република България;
- описват (по преживяване и картини) красотите на България.

Очаквани резултати и компетентности:

Познава името на страната, в която живее, и разпознава нейните символи.

Разпознава и определя във времето официалните и битовите празници на Р България.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Назовава, обсъжда, оцветява, споделя впечатления.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – химн на Република България.

Запознаване със знамето на Р България (зад. 1) – „Знамето ни е трицветно“.

Назоваване името на Родината и споделяне на впечатления за красотите ѝ.

Описване на дейности, чрез които учениците се включват в честването на празника.

Обсъждане (по картини) на моменти от подготовката и честването на празника (зад. 2, 3).

Споделяне на преживявания за честването на празника.

Диференцирано преподаване:

Оцветяване – приложение 10, оформяне на кът в класната стая.

ТЕМА. ПАЗЯ СЕ ЧИСТ И ЗДРАВ. ХРАНЯ СЕ ЗДРАВΟΣЛОВНО.
ГРИЖА СЕ ЗА СВОЕТО ЗДРАВЕ

Цели

Ученикът трябва да:

- познава, изброява хигиенни правила за здраво тяло;
- разбира необходимостта от поддържане на лична хигиена;
- разпознава ситуации, в които са нарушени хигиенните правила.

Очаквани резултати и компетентности:

Трансформира илюстративен материал в текст.

Обяснява правила, които спазва, за да полага грижи за собственото здраве.

Знае значението на спорта за здравето.

Развива умения за наблюдение, за взимане на решения, за групиране на предмети по родов признак.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Изброява, описва, обяснява, оцветява.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – физзарядка в класната стая.

Разказване (по картини), описване на дейности, свързани с поддържане на личната хигиена, обясняване (разбиране) на хигиенни правила (зад. 1).

Обсъждане значението на храната за здравето на човека, разбиране на необходимостта от редовно хранене и приемането на разнообразна храна (зад. 2).

Музикално-подвижна игра „Хей ръчички, хей ги две“.

Беседа за необходимостта от редовно и правилно измиване на ръцете (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Изрязване и лепене – приложение 11.

Практическа дейност:

- подреждане на маса;
- приготвяне на плодова салата;
- спазване на правила при хранене.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика и ТП

ТЕМА. ПРАЗНУВАМ ПРОЛЕТНИ ПРАЗНИЦИ

Цели

Учениците трябва да:

- изброяват местни традиции и обичаи;
- назовават (посочват) пролетни празници;
- формират умения за оформяне на собствен продукт и за представянето му.

Очаквани резултати и компетентности:

Разпознаване и определяне във времето на официални и битови празници в България.

Изброяване и разпознаване на пролетни празници.

Описване на народни обичаи и традиции.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Наблюдава, описва, назовава, разпознава.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – представяне на народна носия или обличане на дете в народна носия, характерна за съответния край.

Обсъждане на събития, в които може да се види това.

Беседа за пролетните празници, които се честват в семействата на учениците.

Разглеждане на картини, които представят семейни традиции и обичаи (зад. 1, 2).

Разказване (по картини) и описване на характерни особености при подготовката и честването на празника Великден.

Диференцирано преподаване:

Оцветяване – приложение 13.

Практическа дейност, съпътстваща хода на урока:

- плетене на венец;
- оформяне на букет;
- боядисване на яйца.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП и Изобразително изкуство

ТЕМА. ЗАЕДНО НА 24 МАЙ. ПРАЗНУВАМЕ ОФИЦИАЛНИ ПРАЗНИЦИ

Цели

Учениците трябва да:

- назовават имената на създателите на славянската азбука;
- описват подготовката и честването на празника в училище.

Очаквани резултати и компетентности:

Разпознава и определя във времето официални и битови празници в България.

Изброява местни традиции и обичаи.

Споделя преживявания, свързани с честването на празника.

Разпознават символите на България.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, описва, обобщава.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – песен „Буквички“.

Обсъждане на картини, назоваване имената на създателите на нашата азбука (зад. 1).

Беседа за подготовката и честването на празника 24 май.

Споделяне на преживявания.

Разпознаване на моменти от празника (зад. 2), обсъждане на идеи, оформяне на групов продукт (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Изработване на празничен календар – отбелязване на всеки от официалните празници върху календара с илюстрация, която му съответства (възможност за екипна работа).

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ИИ и ТП

ТЕМА. АЗ И МОИТЕ РОДНИНИ. АЗ И МОИТЕ СЪУЧЕНИЦИ

Цели

Ученикът трябва да:

- разказва за своето семейство и назовава (посочва) своите роднини;
- осмисля значението на семейството като общност от хора, които взаимно се подкрепят;
- обогатява представите си за семейство и неговите членове, техните роли и отговорности;
- формира положителна нагласа към ученето и училището.

Очаквани резултати и компетентности:

Описва, разпознава положителни модели на общуване в семейството и училището.

Изброява (изпълнява) основни правила и задължения на ученика.

Слуша, наблюдава, ориентира се, разпознава.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Общува, споделя, рисува.

Методически насоки:

Темата предполага висока степен на емоционална приобщеност на учениците към осъществяване на дейности:

- работа с илюстративен материал (зад.1, 2) с цел актуализиране опыта на ученика;
- чрез беседа се анализират впечатленията и знанията на децата за семейството;
- индивидуално описание (посочване) на собственото семейство;
- чрез илюстрации на различни дейности на детето в училище (зад. 3, 4).

Може да се направи преход към правата и задълженията му: дискусия как децата разбират своите права и задължения, към какви ситуации от своя опит ги съотнасят.

Диференцирано преподаване:

На учениците им се предоставят картини на различни семейства. Всеки трябва да избере тази, която отговаря на неговото семейство, да разкаже за него и да я оцвети.

Методика „Омагьосаното семейство“

Може да спомогне за изясняване на отношенията и чувствата в семейството.

Родословно дърво – приложение 2

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ИИ

ТЕМА. ОПОЗНАВАМ СЕЛИЩАТА В БЪЛГАРИЯ. РАЗКАЗВАМ
ЗА ТРУДА НА ХОРАТА В МОЕТО СЕЛИЩЕ

Цели

Ученикът трябва да:

- прави връзка между особеностите на средата и трудовата дейност на хората;
- осъзнава значението на природните дадености за живота и труда на хората;
- формира адекватно поведение в обществената среда.

Очаквани резултати и компетентности:

Открива връзката между особеностите на природната среда и типа селище (град – село).

Знае, обяснява необходимостта от спазване на правила в обществото – у дома, в училище, на улицата, на публични места.

Познава някои видове труд.

Ориентира се, наблюдава, прилага наученото в практиката.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, описание, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Наблюдава, сравнява, провежда практическа дейност.

Методически насоки:

Актуализиране на стари знания и представяне на темата чрез допълване на изречение.

Аз се казвам ...

Живея в град/село ...

Когато порасна, искам да стана ...

В почивните дни и през ваканциите ходя при ...

Те живеят в ...

Наблюдение на характерни особености на селището и разграничаването му (град – село) – зад. 1, беседа за труда на хората – зад. 2:

Какви професии имат вашите родители?

Кой труд е най-привлекателен за твоите приятели?

Къде се труди учителят, полицаят, лекарят...?

Запознаване със сгради, свързани с обществения ред, почивката и развлеченията (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Оцветяване – приложение 3.

Посещение на любима местност.

Подреждане на математически пъзел с различни професии.

Обособяване на различни кътове в класната стая, отговарящи на нуждите на избрани професии.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, математика, ТП

ТЕМА. ПОЗНАВАМ ТРАНСПОРТНИТЕ СРЕДСТВА

Цели

Ученикът трябва да:

- изброява, посочва видовете транспортни средства и правилата за поведение в тях;
- разграничава опасно и безопасно поведение на детето като участник в уличното движение;
- открива връзката между местоположението на родното селище и транспортните средства, които се използват в него.

Очаквани резултати и компетентности:

Познава видове превозни средства и тези, с които се достига до родното селище.

Формира правила за безопасно движение по улицата.

Познава сухопътните превозни средства и с помощ може да пътува с тях.

Наблюдава, ориентира се, разграничава.

Методи и похвати на работа:

Дискусия, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Участие в ролеви игри, общува, разказва.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – учениците разпознават звуци, които издават превозните средства. На учениците се задават въпроси кога и къде са пътували, като се стимулират да споделят своите най-силни впечатления и предпочитания.

Наблюдение на близката улица и назоваване на превозните средства, които минават (зад. 1).

Беседа за транспортните средства по земя.

Дискусия за разнообразието на превозните средства и насочване към тези, които се движат във въздуха (зад. 2).

Чрез музикална пауза „Капитан“ учениците разказват (споделят) впечатления за транспортните средства по вода (зад. 3).

Беседа за това как превозните средства помагат на хората и какви опасности крият.

Диференцирано преподаване:

Изработване на различни превозни средства от хартия с цел онагледяване.

Музикални игри „Колелата на автобуса“ и „Влакът тръгва“.

Екскурзия с превозни средства, характерни за селището.

Приложение 4

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ИИ и ТП

ТЕМА. ПОЗНАВАМ КАЛЕНДАРА

Цели

Ученикът трябва да:

- разграничава частите на денонощието;
- извършва дейности, характерни за деня и нощта.

Очаквани резултати и компетентности:

Ориентира се по календара в дните за седмицата и месеците от годината.

Ориентира се в продължителността на деня и нощта по изгрева и залеза на слънцето.

Разпознава и определя във времето лични и официални празници.

Слуша, наблюдава, ориентира се, показва.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Оцветява, изрязва, лепи.

Методически насоки:

Преговор на дневния режим на ученика.

Беседа за частите на денонощието и дейности, които се извършват през деня и нощта (зад. 1).

Музикална пауза – „В понеделник“ – детска песен.

Назоваване имената и броя на дните от седмицата (зад. 2).

Подвижна игра – децата са подредени в кръг и си подават топка, като изброяват дните от седмицата.

Дискусия за рождените дни на децата от класа и откриването им в календара.

Назоваване и изброяване на месеците от годината (зад. 3, 4).

Повтаря се подвижната игра с имената на месеците.

Диференцирано преподаване:

Подреждане на пъзел – приложение 5.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ФВС и Музика

ТЕМА. ПРИРОДАТА ОКОЛО МЕН. НАБЛЮДАВАМ ПРОМЕНИТЕ В ПРИРОДАТА

Цели

Ученикът трябва да:

- разбира и отговаря на елементарни въпроси, свързани със заобикалящата го среда;
- назовава предмети и животни от най-близкото обкръжение;
- диференцира и групира по съществени признаци.

Очаквани резултати и компетентности:

Стимулирана говорна активност.

Сътрудничество в учебна ситуация.

Диференциране на предмети от живата и неживата природа.

Групиране на предмети по общ признак.

Разбиране на основни понятия от заобикалящата среда.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, опити.

Дейности на ученика:

Рисуване, моделиране.

Методически насоки:

Назоваване и посочване на вещи и обекти, които ни заобиклят.

Беседа за природата – жива и нежива (зад. 1).

Обсъжда се твърдението, че природата е навсякъде около нас, чрез посочване на примери.

Диференцират се жива и нежива природа. Обръща се внимание на обекти от неживата природа, като се прави анализ на познати процеси.

Поставя се акцент върху зависимостта на живата природа от условията, които я заобикалят (зад. 2).

На базата на сетивния опит и знанията за условията за живот на растенията и животните се дискутира отговорността на човека за опазване на природата.

Диференцирано преподаване:

Работата по тази тема е предимно опитна, защото ползва натрупаните преживявания и впечатления на децата.

Предложения за опити и проучвания, които могат да се направят в клас.

За секунди децата запушват носа си, за няколко дни саксия с цвете се покрива, чрез ветрило се открива движението на въздуха.

Осъществяват се игрови дейности, свързани с използването на въздуха, водата и слънцето.

Дете симулира измиване на ръце, печене на плаж, гледа в слънцето, крие се от дъжда, пие вода. Другите ученици разпознават неговите действия.

Приложение 6

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика и ТП

ТЕМА. ПРАЗНУВАМЕ ЗИМНИТЕ ПРАЗНИЦИ

Цели

Ученикът трябва да:

- знае с какви обичаи са свързани зимните празници;
- разпознава и определя във времето официалните и битовите празници.

Очаквани резултати и компетентности:

Знае традициите при честването на тези празници.

Разказва преживявания по темата.

Знае кои празници са битови и кои – официални, и ги назовава.

Разбира значението на празниците за съхранение на добродетелите.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Общува, разграничава, ориентира се.

Методически насоки:

Преговор на месеците от годината и определяне на първия и последния.

Уводна беседа обобщава представите за зимните празници и обичаите, свързани с тях (зад. 1).

Припомнят се имената на учениците и определяне на имени дни, които се честват през зимата (зад. 2).

Диференцирано преподаване:

Пресъздаване на Бъдни вечер. Подреждане на трапезата и четене на стихотворения и наричания.

Оцветяване – приложение 7

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП и ИИ

ТЕМА: РАСТЕНИЯТА ОКОЛО НАС

Цели

Ученикът трябва да:

- групира растенията по определени признаци;
- разграничава жива и нежива природа;
- осъзнава необходимостта от опазване на природата и взаимовръзката човек – природа.

Очаквани резултати и компетентности:

Групира растенията според особеностите в устройството на стъблата.

Разграничава селскостопански, градински и стайни растения.

Извършва опити с растения.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Сътрудничество в учебна ситуация, диференцира, групира.

Методически насоки:

За навлизане в темата е добре да се осъществи наблюдение с цел натрупване на образи и впечатления от децата, свързани с разнообразието на растителния свят.

Чрез подходяща беседа учителят актуализира знанията от I клас.

Надграждането, разширяването и систематизирането на знанията за растенията се извършва чрез беседа на основата на снимковия материал.

Диворастващи растения (зад. 1). Използва се проблемна ситуация, в която се обсъжда какво би станало, ако тези растения се изсекат – селскостопански растения (зад. 2). Чрез разглеждане се разпознават и назовават различни селскостопански растения, като се отбелязва тяхното значение за бита на хората.

Стайни растения (зад. 3)

Диференцирано преподаване:

Пъзел – приложение 8

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП и ИИ

ТЕМА: ОПОЗНАВАМ СВЕТА НА ЖИВОТНИТЕ

Цели

Ученикът трябва да:

- разбира и отговаря на елементарни въпроси, свързани със заобикалящата го среда;
- назовава животни от най-близкото обкръжение;
- диференцира и групира по съществени признаци.

Очаквани резултати и компетентности:

Разграничава домашни и диви животни.

Групира домашни и диви животни.

Свързва грижите, които човек полага за домашните любимци и за селскостопанските животни и растения, с ползите от тях.

Умения за вербално и невербално общуване с природата.

Диференциране на предмети от живата и неживата природа.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, игрова дейност.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, оцветява.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – приказка за животни.

Чрез конкретни примери и описание се конкретизират знанията за дивите животни и техният живот (зад. 1).

Чрез разглеждане се разпознават и назовават различни селскостопански животни (зад. 2). Включва се описание на продукти, които получаваме от животните.

Чрез споделяне на личен опит учениците разказват и назовават животните, които живеят в зоопарка (зад. 3).

Обсъждат се правилата на поведение на обществени места и опазване здравето на животните и на собственото ни здраве.

Беседа за домашните любимци (зад. 4) и споделяне на личен опит при отглеждането им.

Диференцирано преподаване:

Приложение 9

Игрова дейност – имитиране и разпознаване на животински звуци, което освен че ще допринесе за създаване на емоционална атмосфера, може да послужи за систематизиране на житейския опит на учениците относно видовете животни.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ИИ и ТП

ТЕМА: КАКВО ДА ПРАВЯ ПРИ ПРИРОДНО БЕДСТВИЕ

Цели:

Ученикът трябва да:

- различава природни явления и процеси;
- знае какво означава опасна ситуация;
- разбира какво трябва да бъде поведението на хората по време на земетресение.

Очаквани резултати и компетентности:

Изброява природни бедствия.

Познава и спазва правилата за поведение при земетресение, наводнение и пожар.

Посочва адекватна реакция в критична за здравето и живота ситуация при бедствия.

Методи и похвати на работа:

Беседа и наблюдение.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава.

Методически насоки:

Разработването на темата е насочено към изграждане на адекватно поведение в ситуации на природни бедствия и избягване на паниката.

Разглеждане на илюстрации (зад. 1).

Чрез метода беседа се обяснява появата на земетресението. Обсъждат се последиците от разместването на земните пластове и поведението на хората.

Чрез беседа за водата в природата и валежите учителят представя наводнението като природно бедствие.

Разглеждане на илюстрации (зад. 2).

Дискутира се поведението на хората по време на наводнение.

Разглеждане на илюстрации и беседа за опасностите от огъня (зад. 3).

Езясняване на правила при работа с огън и поведението на хората при пожар.

Телефон за спешни случаи (112) и кой би помогнал при природни бедствия.

Диференцирано преподаване:

Ролева игра „Моето поведение при природни бедствия“

Приложение 11

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика и ИИ

ТЕМА: КАК ДА СЕ ПРЕДПАЗИМ ОТ ИНЦИДЕНТИ И КАК ДА СЕ ДЪРЖИМ В ОПАСНИ СИТУАЦИИ

Цели

Учениците трябва да:

- разпознават опасно и безопасно поведение;
- разграничават опасни ситуации у дома, на улицата, сред природата.

Очаквани резултати и компетентности:

Демонстрира как да се постъпва в опасни за живота и здравето ситуации и към кого да се обърне при нужда.

Оценява като правилно и неправилно поведението на участниците в уличното движение.

Изброява, посочва опасности за живота.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Разбира, отговаря, съпоставя.

Методически насоки:

Мотивирано поставяне на темата – правила на класа и защо трябва да ги спазваме. Чрез беседа в началото на урока се цели подготовката на учениците за възприемане на инцидентите като опасни ситуации. Често това се случва и по време на детските игри (зад. 1).

В дискусия се обсъжда каква е опасната ситуация и до какъв инцидент може да доведе.

Разглеждане на илюстрации и обсъждане правилата на класа и необходимостта от спазването им (зад. 2).

В дискусия се обсъждат какви инциденти може да се случат в тези ситуации и как да се предпазим от тях (зад. 3 и 4).

Диференцирано преподаване:

Приложение 12

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА: ОПОЗНАВАМ СВОЕТО ТЯЛО. СЕТИВНИ
ОРГАНИ. ГРИЖА СЕ ЗА СВОЕТО ЗДРАВЕ

Цел

Ученикът трябва да:

- формира умения за самообслужване;
- придобива умения за обслужване на личните потребности.

Очаквани резултати и компетентности:

Познава, назовава частите на човешкото тяло.

Свързва здравето със значението на движението и спорта.

Посочва сетивните органи на човека и знае предназначението им.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Посочва, назовава, разпознава, участва в групова дейност.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – музикална игра „Рамене и колене“.

Учениците наблюдават и коментират как тялото расте и частите му се променят (зад. 1).

Коментира се, че човешкото тяло е единна цялост от различни части и органи.

Разглеждане на илюстрация на човешкото тяло (зад. 2), частите му се откриват и назовават.

Чрез разглеждане на илюстрации учениците откриват и назовават сетивните органи (зад. 3). Може да се проведат експерименти, в които децата да установят функциите на сетивните органи.

С помощта на различни ситуации и ролеви игри се представя идеята за важността на движението и спорта за укрепване на тялото (зад. 3).

Достига се до извода, че здравословното хранене и хигиената също укрепват организма.

Диференцирано преподаване:

Рисувателна методика „Рисуване на човек“

Практическа дейност, чрез която учениците установяват функциите на сетивните органи.

Изрязване и лепене – приложение 13

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА: ТЕЛАТА ОКОЛО НАС

Цел

Учениците трябва да:

- разпознават и назовават тела;
- описват общи характеристики на телата;
- наблюдават и сравняват тела.

Очаквани резултати:

Сравнява свойства (вкус, цвят твърдост) на някои материали от ежедневието.

Описва общи характеристики на телата.

Различава тела по техни свойства.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, опити, сравнение.

Дейности на ученика:

Наблюдава, описва, сравнява, измерва.

Методически насоки:

Беседа за всекидневната употреба на различни тела и вещества – въвеждане в темата и формулиране на определение за тяло.

Наблюдение на различни тела, които заобикалят учениците в класната стая (зад. 1) и сравняване на техните свойства.

Беседа във връзка с факта, че всяко тяло заема определено място в пространството.

Определяне от какви вещества са изградени различни тела (зад. 2) – свързване.

Формулиране на определение за маса

Разглеждане на картини и посочване на възможността масата на различните тела да се претегли чрез различни видове кантари (зад 3). Наблюдаване на картини и обсъждане на факта, че претеглянето на масата на тела без специален уред е относително.

Диференцирано преподаване:

Наблюдаване и определяне на цвета на различни тела и вещества.

Сравняване на вещества по техния вкус.

Сравняване на вещества по техния мирис.

Сравняване на здравината на различни тела.

Приложение 3

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА: СВОЙСТВА НА МАТЕРИАЛИТЕ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- описват някои свойства на материалите;
- разбират измененията на някои тела и вещества;
- демонстрират някои свойства на материалите чрез опити.

Очаквани резултати и компетентности:

Описва наблюдения и изменения на тела и вещества.

Разбира значението на свойствата на често използвани материали.

Различава материали по свойства и употреба.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, демонстрация, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Наблюдава, описва, сравнява.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата чрез беседа за любимите храни.

Определяне фокуса на определени продукти (зад. 1).

Определяне свойствата на телата, демонстрация от учителя.

Групиране на предмети по цвят (зад. 2), прозрачност (зад. 3) и здравина (зад. 4).

Заключителна беседа за свойствата на материалите.

Диференцирано преподаване:

Демонстриране на опити за доказване свойствата на материалите и проследяване на етапите при извършването им.

Оцветяване – приложение 4

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА: ТВЪРДИ ТЕЛА, ТЕЧНОСТИ И ГАЗОВЕ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- различават твърди тела, течности и газове;
- наблюдават и описват различните тела.

Очаквани резултати и компетентности:

- Различава твърди тела, течности и газове по техните свойства.
- Описва наблюдения и изменения на телата и веществата.
- Описва общи характеристики на телата.

Методи и похвати на работа:

- Беседа, наблюдение, демонстрация, практическа дейност.

Дейности на ученика:

- Наблюдава, описва, сравнява.

Методически насоки:

Представяне на темата чрез демонстрация на опити за преобразуването на водата в трите агрегатни състояния – твърдо, течна и газообразно.

Беседа за твърдите тела, техния обем, форма и назоваване (посочване) по картина (зад. 1).

Сравняване на течни тела и газове чрез илюстрации и опити (зад. 2 и 3).

Диференцирано преподаване:

Извършване на експериментална дейност за установяване формата и обема на твърдите тела, течностите и газовете.

Попълване на таблица – приложение 5

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: СВОЙСТВА НА ВЪЗДУХА

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- разбират значението на въздуха за живота на Земята;
- определят въздуха като част от неживата природа.

Очаквани резултати и компетентности:

- Различава основните свойства на въздуха.
- Извършва опити за доказване свойствата на въздуха.

Методи и похвати на работа:

- Беседа, наблюдение, експериментална дейност.

Дейности на ученика:

- Наблюдава, описва, извършва опити.

Методически насоки:

- Мотивирано представяне на темата – игра с балони и беседа за разпространението на въздуха.
- Откриване свойствата на въздуха (зад. 1).
- Обясняване (по картини) на свойствата на въздуха.
- Демонстриране на опити (зад. 1, 2, 3, и 4) и проследяване на етапите от извършените опити.
- Обясняване свойството на въздуха да поддържа горенето.
- Заключителна беседа за разпространението, значението и свойствата на въздуха.
- Изброяване на източници за замърсяване на въздуха.
- Обсъждане по картини на дейности на хората за опазване чистотата на въздуха.
- Приложение 6

Междупредметни връзки:

- БЕЛ, ТП

ТЕМА: СВОЙСТВА НА ВОДАТА

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- описват някои свойства на водата;
- изброяват случаи, при които хората използват някои свойства на водата;
- демонстрират свойства на водата чрез опити.

Очаквани резултати и компетентности:

Различава вещества по свойства и употреба.

Наблюдава и описва изменения на тела и вещества.

Описва някои свойства на водата.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, експериментална дейност.

Дейности на ученика:

Наблюдава, сравнява, описва.

Методически насоки:

Актуализиране на знанията – беседа за разпространението на водата в природата.

Извършване на опити за промяна на агрегатното състояние на водата.

Демонстриране на опити за доказване свойствата на водата и обсъждане на резултатите (зад. 1, 2, 3 и 4).

Беседа за значението на водата за растенията, животните и хората.

Обясняване по схема кръговрата на водата в природата.

Изброяване на източници за замърсяване на водата.

Обсъждане по картини на дейности на хората за опазване чистотата на водата.

Приложение 7

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ЖИВИ ОРГАНИЗМИ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- изброяват, познават общи белези характерни за живите организми;
- сравняват растенията, животните и човека според движението им и начина на хранене;
- разбират различията между живите организми.

Очаквани резултати и компетентности:

Разграничава по основни признаци неживите тела от живите организми.

Групира живите организми на растения и животни.

Разбира, че съществува голямо разнообразие от живи организми.

Илюстрира с примери основни групи организми.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, ситуационни знания.

Дейности на ученика:

Сравнява, обяснява, ориентира се по схема.

Методически насоки:

Актуализиране на знанията за живата и неживата природа.

Беседа за различията между живата и неживата природа.

Обясняване (по картини) начина на хранене на растенията и животните (зад. 1).

Проследяване по картини на растежа при човека (зад. 2) и промените в различните възрасти.

Обсъждане значението на размножаването при живите организми за запазването на баланса в природата (зад. 3).

Изброяване на условията, необходими за живота на живите организми (зад. 4).

Диференцирано преподаване:

Приложение 8

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ГРУПИРАНЕ НА ОРГАНИЗМИ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- определят сушата като среда на живот за растенията;
- сравняват растения и гъби по тяхното устройство и начина на хранене;
- разбират значението на средата за живота на животните;
- обясняват хранителните взаимоотношения между растения и животни.

Очаквани резултати и компетентности:

Описва резултати от наблюдения на обекти от живата природа.

Дава примери за приспособяване на растенията и животните към условията за живот.

Дава примери за взаимодействия на организмите със средата, която обитават.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, обяснение.

Дейности на ученика:

Изброява, описва, сравнява.

Методически насоки:

Актуализиране на знанията за различията в храненето на живите организми.

Беседа за особеностите при храненето на растенията и животните (зад. 1). Обсъждане на различията в храненето на живите организми.

Сравняване на растения, гъби, животни и човек според начина им на движение. Описване по картини на начини на придвижване на живите организми (зад. 2 и 3).

Беседа – изброяване на начини на придвижване на животните според средата, която обитават.

Обсъждане на конкретни примери за приспособяване на растенията към средата на живот.

Диференцирано преподаване:

Приложение 9

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ИИ, ТП

ТЕМА: ХРАНЕНЕ НА РАСТЕНИЯТА И ЖИВОТНИТЕ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- разпознават и назовават растителноядни, месоядни и всеядни животни;
- сравняват растения и гъби по тяхното устройство и начина на хранене;
- обясняват хранителните взаимоотношения между растения и животни.

Очаквани резултати и компетентности:

Назовава основни жизнени процеси при организмите.

Групира животни според вида на приеманата храна.

Проследява по схема хранителна верига.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа.

Дейности на ученика:

Проследява, групира, изброява.

Методически насоки:

Актуализиране на знанията за особеностите при растенията (зад. 1).

Беседа за особеностите при храненето на растенията и животните (зад. 1). Обсъждане на различията в храненето на живите организми.

Разпознаване и назоваване по картини на растителноядни, месоядни и всеядни животни (зад. 2).

Проследяване на хранителни вериги.

Беседа за значението на храната за живите организми.

Диференцирано преподаване:

Приложение 10

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: КАК ЖИВОТНИТЕ И РАСТЕНИЯТА ОЦЕЛЯВАТ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

Познават и изброяват начини за приспособяване на различните видове животни към неблагоприятните условия на средата на живот.

Дава примери за приспособления на животните за защита от врагове.

Очаквани резултати и компетентности:

Дава примери за разнообразни взаимодействия на организмите със средата, която обитават.

Илюстрира с примери приспособления на животните за защита от неблагоприятни условия и от други животни.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, обяснение.

Дейности на ученика:

Изброява, групира, описва, сравнява.

Методически насоки:

Беседа, основана на примери за взаимодействие на средата на живот и живите организми.

Описание по картини на приспособления на различни видове животни за защита от неприятели (зад. 1).

Беседа за приспособяването на различни животински видове към средата на живот.

Обсъждане на конкретни примери за приспособяване на животните и растенията към средата на живот (зад. 2).

Диференцирано преподаване:

Приложение 11.

Прочит на приказката „Косе Босе“.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: РАСТЕНИЯТА НА СУШАТА

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- определят сушата като среда на живот за растенията;
- сравняват листа на широколистни и иглолистни дървета.

Очаквани резултати и компетентности:

Илюстрира с примери разнообразието на растенията на сушата.

Разбира значението на средата за съществуването на растенията и животните и познава начини за нейното съхранение, обогатяване и опазване.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, наблюдава.

Методически насоки:

Беседа – сушата като среда на живот на живите организми.

Разпознаване и назоваване по картини на растения, които живеят в различни природни зони на сушата (зад. 1, 2 и 3).

Обясняване разнообразието на растенията на сушата.

Описване по картини на някои приспособления на растенията за живот на сушата.

Наблюдаване на видеофилм за растенията на сушата.

Диференцирано преподаване:

Приложение 12

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ЖИВОТНИТЕ НА СУШАТА

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- назовават и разпознават по картини животни, обитаващи различни области на сушата;
- разбират значението на средата за живота на животните;
- описват някои приспособления на животните за живот на сушата.

Очаквани резултати и компетентности:

Илюстрира с примери видовото разнообразие от животни, обитаващи сушата.

Разбира значението на средата за съществуването на растенията и животните и познава начини за нейното съхранение, обогатяване и опазване.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, наблюдава.

Методически насоки:

Мотивирано представяне на темата – приказка „Под гъбата“.

Обясняване на връзката между разнообразието на условията в средата на живот и разнообразието на животните на сушата.

Разпознаване и назоваване на животни, обитаващи сушата.

Беседа за разнообразието на животни, обитаващи сушата (зад. 1, 2 и 3).

Описване на приспособления на някои животни за живот на сушата.

Диференцирано преподаване:

Приложение 13

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- разпознават и назовават растителноядни, месоядни и всеядни животни;
- групират животни според вида на приеманата храна;
- проследяват по схема хранителна верига.

Очаквани резултати и компетентности:

Назовава основни жизнени процеси при организмите.

Групира животни според вида на приеманата храна.

Проследява по схема хранителна верига.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа.

Дейности на ученика:

Проследява, групира, изброява.

Методически насоки:

Актуализиране на знанията за особеностите при храненето на растенията.

Беседа за особеностите при храненето на растенията и животните. Обсъждане на различията в храненето на живите организми.

Разпознаване и назоваване по картини на растителноядни, месоядни и всеядни животни (зад. 1, 2 и 3).

Проследяване на хранителни вериги.

Беседа за значението на храната за живите организми.

Диференцирано преподаване:

Приложение 14

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ОРГАНИ НА ЧОВЕШКОТО ТЯЛО

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- формират умения за самообслужване;
- посочват по схема сърцето и кръвоносните съдове;
- разбират необходимостта от лекарска помощ при наранявания;
- описват реакции на собственото си тяло при дразнения.

Очаквани резултати и компетентности:

Познава, назовава частите на човешкото тяло.

Описва по схема органи в човешкото тяло.

Изброява хигиенни правила за здраво тяло.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Посочва, назовава, разпознава, участва в групова дейност.

Методически насоки:

Коментира се, че човешкото тяло е единна цялост от различни части и органи.

Разглеждане на илюстрация на човешкото тяло (зад. 1), частите му се откриват и назовават.

Чрез разглеждане на илюстрации учениците назовават вътрешните органи (зад. 3). Може да се проведат експерименти, в които децата да установят функциите на някои органи.

С помощта на различни ситуации и ролеви игри се представя идеята за важността на движението и спорта за укрепване на тялото (зад. 3). Достига се до извода, че здравословното хранене и хигиената също укрепват организма.

Диференцирано преподаване:

Приложение 15

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ФВС

ТЕМА: СКЕЛЕТ И МУСКУЛИ

Предложения за учебни цели

Учениците трябва да:

- изброяват органи на движението;
- определят скелета и мускулите като опора на тялото;
- изброяват примери за травми, получени при движение, игри и спорт.

Очаквани резултати и компетентности:

Посочва и познава органи в човешкото тяло.

Изброява хигиенни правила за здраво тяло.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, обяснение.

Дейности на ученика:

Назовава, описва, ориентира се по схема.

Методически насоки:

Беседа, съчетана с демонстрация, за многобройните движения, които извършва човешкото тяло.

Описание по схема на човешки скелет и определяне на скелета като опора на тялото (зад. 1).

Обсъждане значението на мускулите за човешките движения (зад. 2).

Наблюдаване на мускулите на човешкото тяло при свиване и разпускане на ръката (зад. 3).

Обясняване по картини и формулиране на хигиенни правила за поддържане на правилна стойка на тялото (зад. 4).

С помощта на различни ситуации и ролеви игри се представя идеята за важността на движението и спорта за укрепване на тялото (зад. 5).

Диференцирано преподаване:

Приложение 16

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ФВС

ТЕМА: ПОЧВА

Цел

Учениците:

- усвояват знания за почвата като най-горния слой на земната кора;
- възприемат почвата като едно от най-големите природни богатства.

Очаквани резултати и компетентности:

Установява състава на почвата чрез опити.

Разбира значението на почвата за живота на растенията и животните.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, демонстрация.

Дийности на ученика:

Разбира, отговаря, описва.

Методически насоки:

Преговор на знанията за растенията и представяне на темата.

Беседа за формиране на определение за почва и нейния състав (зад. 1).

Обсъждане значението на почвата за растенията (зад. 2). Провеждане на опити за докозване свойствата на почвата.

Разказ по картини за замърсителите на почвата и необходимостта от грижи за нейното съхранение (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Грижи за растенията в класната стая и училищния двор.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, ТП

ТЕМА: ТЕМПЕРАТУРА. ИЗМЕРВАНЕ НА ТЕМПЕРАТУРА

Предложения за учебни цели

Учениците:

- се запознават с начините за опазване и укрепване на човешкия организъм;
- да придобият практически умения за това.

Очаквани резултати и компетентности:

- Полага грижи за своето здраве.
- Разпознава симптоми на заболявания.

Методи и похвати на работа:

- Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

- Наблюдава, описва, разпознава.

Методически насоки:

- Преговор на знанията за труда на хората и техните професии.
- Учителят насочва вниманието към професията на лекаря и използваните от него предмети.
- Беседа за термометъра и начина на работа с него (зад. 1).
- Демонстрация за измерване на температура на въздуха, водата и човешкото тяло (зад. 2) – практическа дейност.

Диференцирано преподаване:

- Стихотворението „Болен Мечо“ – обсъждане на симптоми при заболявания и полагане на грижи за здравето.
- Въвличане на учениците в обсъждането на темата чрез личен опит и преживявания.

Междупредметни връзки:

- БЕЛ, ТП

ТЕМА: ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ. ДВИЖЕНИЕТО НА ЗЕМЯТА.
СЛЪНЦЕТО И ЛУНАТА. СЛЪНЧЕВАТА СИСТЕМА

Предложения за учебни цели

Учениците:

- усвояват знания за формата и размерите на Земята;
- се запознават с основния източник на светлина и топлина на Земята.

Очаквани резултати и компетентности:

- Притежава знания за формата и размерите на Земята.
- Знае кой е основният източник на светлина и топлина.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, демонстрация.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, посочва.

Методически насоки:

Преговор на знанията за частите на денонощието и годишните сезони. Обясняване на причините за смяната на деня и нощта и поставяне на темата (зад. 1). Беседа за формата и размерите на Земята с помощта на глобус.

Сравняване на картини на небето през деня и нощта и посочване на разликите. Възприемане на Слънцето като източник на светлина и топлина (зад. 2).

Беседа за Слънчевата система (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Видеофилм за Слънчевата система – „Слънчевата система за деца“.

Междупредметни връзки:

БЕЛ, Математика, ИИ

ТЕМА: ХРАНАТА – ИЗТОЧНИК НА ЕНЕРГИЯ ЗА ОРГАНИЗМИТЕ. РАЗВИТИЕ
НА РАСТЕНИЯТА. ДИШАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ И РАСТЕНИЯТА

Предложения за учебни цели

Учениците:

- разширяват и затвърдяват знанията си за храненето като основен жизнен процес;
- затвърдяват знанията си за връзката между растенията и животните;
- развиват способност за самостоятелно достигане до прости изводи и обобщения.

Очаквани резултати и компетентности:

Разбира същността на процеса хранене.

Осъзнава зависимостта на животните от растенията по отношение на храненето.

группира животни според употребяваната храна.

Показва умения за наблюдения и самостоятелно достигане до изводи.

Методи и похвати на работа:

Леседа, наблюдение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Наблюдава, посочва, групира, обобщава.

Методически насоки:

Разглеждане, проучване и обясняване на схемата за хранене на растенията (зад. 1 и 2). При обяснение на схемата се обръща внимание на значимостта на почвата за растенията.

Проследяване процеса на дишане при растенията и животните (зад. 3).

Диференцирано преподаване:

Работата по тази тема протича главно чрез внимателно разглеждане, проучване и обясняване на схемите за хранене и дишане при растенията и животните.

Междупредметни връзки:

БЕЛ

ТЕМА: РАЗВИТИЕ НА ЖИВОТНИ, КОИТО СНАСЯТ ЯЙЦА.
РАЗВИТИЕ НА ЖИВОТНИ, КОИТО РАЖДАТ МАЛКИТЕ СИ

Предложения за учебни цели

Учениците:

- затвърдяват знанията за процесите размножаване, растеж и развитие;
- разбират връзката между растежа и развитието на животните с условията на средата, в която живеят;
- активизират способността за групиране на животните.

Очаквани резултати и компетентности:

Разбира същността на процесите растеж, размножаване и развитие.

Извършва наблюдения и класификация на животни.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа.

Дейности на ученика:

Назовава, разпознава, групира.

Методически насоки:

Чрез беседа и обяснение учениците се запознават с периодите на развитие на повечето животни.

Чрез илюстрации се разширяват, конкретизират и затвърдяват знанията за размножаването при животните.

Проследява се как този процес протича при различни групи животни (зад. 1 и 2).

Проследяване взаимовръзката на растежа, размножаването и развитието на животните с условията на външната среда.

Диференцирано преподаване:

Прочит и обсъждане на приказката „Грозното патенце“.

Междупредметни връзки:

БЕЛ

ТЕМА: ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДАТА

Предложения за учебни цели

Учениците:

- обогатяват своята екологична култура;
- полагат грижи за опазването на природата;
- разбират зависимостта на живите организми от условията за живот на средата, която обитават.

Очаквани резултати и компетентности:

Осъзнава необходимостта от опазване на природата.

Извършва с помощта различни познавателни дейности – наблюдение, сравнение и др.

Проявява загриженост за опазване на застрашени от изчезване видове.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, сравнение.

Дейности на ученика:

Наблюдава, сравнява, обобщава.

Методически насоки:

Беседа за зависимостта на живите организми от условията на средата на живот, както и че тези условия определят разпространението на растенията и животните.

Чрез конкретни примери и илюстрации се обяснява фактът, че растенията и животните живеят на групи (зад. 1).

Дискусия за равновесието в природата и нейните замърсители (зад.2 и 3).

Беседа за значението на зелените растения и животните за живота на Земята и опасността от изчезването им (зад. 4).

Диференцирано преподаване:

Разходка в близкия парк и почистване района на училището.

Междупредметни връзки

БЕЛ, Математика, ТП

ТЕМА: ЧОВЕКЪТ И ЗДРАВΟΣЛОВНИЯТ НАЧИН НА ЖИВОТ

Предложения за учебни цели

Учениците:

- разбират начините за опазване и укрепване на човешкия организъм;
- усвояват хигиенни правила за здравословно хранене;
- спазват правила за опазване здравето на човека.

Очаквани резултати и компетентности:

Познава частите на човешкото тяло и описва функциите и значението им.

Описва основни жизнени процеси при човека.

Знае, че личният избор, свързан с укрепването и опазването на здравето, включва много фактори.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, практическа дейност.

Дейности на ученика:

Назовава, посочва, разпознава, работи в група.

Методически насоки:

Чрез беседа се разкрива значението на храната за човешкия организъм.

Наблюдение и обсъждане по картини на храносмилателната система (зад. 1).

Изброяване на полезни храни, които осигуряват растежа и здравето на човешкия организъм (зад. 2).

Храната на хората трябва да бъде разнообразна. Правилното хранене е основен фактор за човешкото здраве.

Диференцирано преподаване:

Посещение в лекарския кабинет и разглеждане на информационни брошури.

Междупредметни връзки:

БЕЛ

№	ТЕМА	ЦЕЛИ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И КОМПЕТЕНТНОСТИ	ПРИМЕРНИ ДЕЙНОСТИ
1.	Човекът в обществото	- Формиране на понятието общество. - Изграждане на потребност от спазване на правила в обществото.	- Различава различни групи в обществото. - Осъзнава себе си като част от обществото. - Познава и описва обществени сгради в своето селище.	- разглежда илюстрации; - назовава общности; - дава примери за новости в живота на хората; - предлага дейности, полезни за обществото
2.	Празници и обичаи	- Придобиване на умения за обслужване на личните потребности. - Разпознава и определя във времето официалните и битовите празници.	- Знае кои празници са битови и кои официални и ги назовава. - Знае традициите при честването на тези празници.	- разглежда илюстрации и назовава празници; - описва обичаи, свързани с тях.
3.	България – моята родина	- Формиране на понятието родина. - Разширяване знанията за родината. - Затвърдяване знанията за националните символи.	- Познава и назовава името на страната, в която живее. - Разпознава националните символи. - Идентифицира себе си като българин.	- разглежда илюстрации и прави описание по тях; - назовава националните символи на Р България; - оцветява българското знаме; - пее, проявява емоция при слушане на химна
4.	България – част от Европейския съюз	- Формиране на представи за Европейския съюз.	- Определя мястото на България в Европа.	- разглежда илюстрации и разпознава символите на Европейския съюз.
5.	Пред картата на родината ни	- Формиране на представи за географска карта. - Усвояване на знания за условните знаци на картата. - Формиране на умения за четене по картата.	- Познава цветовете, които се използват върху географската карта, и ги съотнася правилно към земните форми. - Познава символите, които се използват – за граници, за населени места.	- посочва обекти на географската карта; - определя посоките; - назовава и посочва определени географски обекти; - оцветява.

6.	Повърхнина на България – равнини и низини	- Затвърдяване уменията за работа с картата. - Формиране на умения за описание на природни обекти. - Разширяване знанията за равнинните земи в България.	- Посочва на картата равнини и низини. - Познава начина на изобразяване на равнинните земи върху картата. - Използва картата като източник на знания.	- разказва за красотите на България; - посочва обекти на географската карта; - различава равнини и низини; - оцветява с подходящия цвят равнини и низини.
7.	Повърхнина на България – планини	- Затвърдят знанията за изобразяването на повърхнината на картата с помощта на цветове. - Формиране на умения за назоваване на избрани планини. - Систематизиране на знанията за планините в България.	- Посочва на картата определени природни обекти. - Използва цветовете за изобразяване на планините върху картата. - Назовава и разпознава някои планини в България.	- назовава планини в България; - работа с географска карта; - използва нагледни материали, за да демонстрира земни форми.
8.	Времето и сезоните в България	- Затвърдяване знанията за сезоните.	- Назовават годишните сезони. - Свързват промените във времето със сезоните	- разглежда илюстрации и ги съотнася към различните годишни сезони; - назовават промени при животните и растенията през различните сезони.
9.	Водното богатство на България	- Оределяне значението на водите за живота на хората. - Утвърждаване потребността от опазване чистотата на водите и от пречистването им след използване. - Формирането на екологична култура у учениците.	- Назовава и разпознава някои реки на територията на България. - Знае характерните особености на природните зони на Земята.	- извлича информация от нагледни материали; - с помощ разказва за условията на живот в тези области; - свързва изображения на растения и животни със съответстващата им природна зона.

10.	Природни богатства. Растителен свят.	- Изграждане на умения за описание на естествена растителност. - Формиране на разбиране за взаимодействието на човешкото общество с природната среда.	- Разказва за природата на България и родния край. - Познава отделни представители на естествената растителност.	- назовава видове растителност; - посочва изображения на растения с характерните за тях зони; - оцветява; - наблюдава.
11.	Природни богатства. Животински свят.	- Формиране на разбирането, че почвите, растителността и животинският свят са национално богатство на България.	- Познава отделни представители на животинския свят. - Спазва правилата сред природата.	- назовава животни и средата им на живот; - наблюдава изображения на защитени животни; - извършва природозащитни дейности.
12.	Опазване на българската природа	- Разширяване знанията за взаимодействието между човека и околната среда. - Формиране на природозащитни убеждения у учениците. - Активизиране личното участие на учениците в дейности, посветени на опазването на околната среда.	- Разбира положителното и отрицателно взаимодействие между човека и околната среда. - Полага грижи за нейното опазване.	- назовава защитени животни; - наблюдава илюстрации, свързани с темата; - осъществява наблюдение сред природата.
13.	Природни дадености и трудова дейност	- Обогаляване на познанията за различните професии. - Формиране на умения за описание труда на хората в родния край.	- Разбира, че всички професии са важни и полезни за хората в обществото. - Дава примери за връзката между природната среда и човешкото общество.	- назовава растения и животни от различни природни зони; - обсъждане на различни професии.
14.	Миналото и българските корени	- Запознаване на учениците с елементарните правила за измерване на времето.	- Работи с каледар; - Разбират и назовават основни материали и писмени източници за историята на обществото.	- наблюдава илюстрации; - разказва с помощ (показва с картинки) къде са живели първите хора.

15.	Траките	- Запознаване с основни сведения за живота на траките.	- Проявява интерес за непосредствено запознаване.	- наблюдава; - ориентира се с помощ.
16.	Древните българи и славяни	- Формиране на знания за бита и обичаите на славяни и прабългари.	- Проявява интерес за непосредствено запознаване.	- работа с илюстрации; - описване на предмети от бита и изкуството.
17.	Образуване на Дунавска България. Държава и общество	- Развитие на речта и пространствените представи.	- Ориентира се с помощ по историческа и географска карта.	- назовава; - посочва ; - работи с илюстрации.
18.	Покръстване на България и създаване на славянската писменост	- Развитие на времеви представи на учениците.	- Познава символите на християнската вяра. - Има познания за някои български манастири.	- посещение в християнски храм; - възприема историческа информация; - наблюдава; - общува; - назовава.
19.	Златният век на средновековна България	- Развиване на умения за разбиране ролята на определени личности в напредъка на всяко общество.	- Познава по-важни моменти от живота на някои български владетели и трайните следи, които са оставили в съвременната ни история.	- наблюдава; - ориентира се; - разпознава; - назовава.
20.	Второ българско царство. Възстановяване, могъщество и гибел	- Развитие на речта и пространствените представи.	- Ориентира се с помощ по историческа и географска карта.	- извличане на информация от илюстративен материал; - работа с нагледни материали.
21.	Българското общество и приносите на България в средновековна Европа	- Изграждане на потребност от спазване на правила в обществото.	- Извлича информация за обществото от достъпни източници; - Посочва запомнени събития и личности в българската история.	- работа с нагледни материали (карти, табла, картини).

22.	Българите в Османската империя	- Формиране на национално самосъзнание.	- Назовава, посочва събития и личности в българската история.	- работа с нагледни материали; - подреждане на събития
23.	Опорите на българското общество под османска власт	- Формиране на национално самосъзнание.	- Назовава, посочва събития и личности в българската история.	- извличане на информация за миналото от илюстративен материал; - работа с нагледни материали.
24.	Българите срещу османската власт	- Развиване на умения за разбиране ролята на определени личности в напредъка на всяко общество.	- Познава, назовава ярки събития и личности в българската история.	- извличане на информация за миналото от илюстративен материал; - работа с нагледни материали.
25.	Българското възраждане – епоха на промени	- Формиране на национално самосъзнание.	- Възприема информация за ярки възрожденски личности.	- работа с нагледни материали; - подреждане на събития.
26.	Първите народни будители. Новобългарското училище и независима църква	- Формиране на национално самосъзнание.	- Свързва личност със събитие.	- извличане на информация за миналото от илюстративен материал; - работа с нагледни материали.
27.	Борци за свобода	- Развиване на умения за разбиране ролята на определени личности в напредъка на всяко общество.	- Свързва личност със събитие. - Посочва портрети на велики личности.	- извличане на информация за миналото от илюстративен материал; - работа с нагледни материали; - съставяне на кратки устни описания.
28.	Априлското въстание	- Разбиране ролята на определени личности в напредъка на обществото.	- Възприема информация за ярки възрожденски личности.	- съставяне на кратки устни описания; - работа с нагледни материали.

29.	Освобождението на България от османска власт	- Формиране на национално самосъзнание.	- Знае как и с помощта на кого се е освободила България.	- разказва с помощ по картини за освобождаването; - разпознаване на картинки/снимки.
30.	Природни забележителности	- Активизиране личното участие на учениците в дейности, посветени на съхраняването на националното богатство.	- Посочва и назовава популярни природни и културни забележителности на България.	- Посочва и назовава популярни природни и културни забележителности на България.
31.	Културни забележителности	- Активизиране личното участие на учениците в дейности, посветени на съхраняването на националното богатство.	- Посочва и назовава популярни природни и културни забележителности на България.	- Посочва и назовава популярни природни и културни забележителности на България.
32.	България на картата на Европа и Балканския полуостров	- Формиране на национално самосъзнание.	- Използва географската карта и глобуса като източници на знания за местоположението на България на Балканския полуостров и в Европа. - Знае за принадлежността на България към Европейския съюз.	- Разпознава държавните символи на съвременна България и знамето на Европейския съюз.
33.	Природни области в България	- Формира умения за работа с географска карта.	- Изброява и посочва природните области в България. - С помощта на карта определя местоположението на природните области и значението му за живота на хората.	- описване на природни обекти.
34.	Стопанска дейност на хората и природната среда	- Формиране на понятието общество. - Изграждане на потребност от спазване на правила в обществото.	- Ориентира се по карта за най-големите селища и природни обекти във всяка от природните области. - Дава примери за основни стопански дейности в природните области.	- Дава примери за използване на природните дадености (вода, почва, полезни изкопаеми, климат) в стопанската дейност на хората. - Коментира промени в природната среда, предизвикани от човека.

35.	Защита на българската природа	- Активизиране личното участие на учениците в дейности, посветени на съхраняването на националното богатство.	- Посочва и назовава популярни природни и културни забележителности на България.	- Назовава защитени територии и обекти. - Дава примери за отговорно поведение при природни бедствия. - Разбира зависимостта между безотговорното отношение към природните богатства и заплахите за бъдещето на хората.
36.	Органи на държавната и местната власт в Република България	- Формира представи за демократично управление, права на гражданите.	- Посочва промени във всекидневието на хората (средства за комуникация, битова техника, развлечения) в резултат на технологични нововъведения.	- Разбира ролята на инициативните и отговорни личности за успешно развитие на обществото.
	София - столицата на нашата родина	- Разбира значението на столицата като съвременен административен център на страната.	- Разпознава по изображение известни културни паметници и природни дадености на българската столица.	- Разказва за местоположението на столицата на България с помощта на карта.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно-образователна област „Природни науки и екология“.
2. По Човекът и природата за ученици с умствена изостаналост и с множество увреждания I – IV клас.
3. Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно-образователна област „Обществени науки, Гражданско образование и Религия“ по Човекът и обществото за ученици с умствена изостаналост и с множество увреждания I – IV клас.
4. Танкова, М. Врачовска, М. 2019 г. Книга за учителя по Околен свят за I клас. София. Клет България.
5. Петрова, В., Янакиева, Е., Първанова, Йо., Стоянова, Р. 2019 г. Книга за учителя по Околен свят за II клас. София. Клет България.
6. Зафирова, Л., Лазарова, С. 2018 г. Книга за учителя по Човекът и природата за III клас. Просвета – София АД.
7. Зафирова, Л., Лазарова, С., 2018 г. Книга за учителя по Човекът и природата за IV клас. Просвета – София АД.
8. Георгиева, М., Пейкова, Ц., Първанова, П., Георгиев, Г. 2019 г. Книга за учителя по Човекът и обществото за III клас. Просвета – София АД.
9. Георгиева, М., Пейкова, Ц., Първанова, П. 2018 г. Книга за учителя по Човекът и обществото за IV клас. Просвета – София АД.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

ЦВЕТЕЛИНА ДЕЛОВСКА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО МУЗИКА ЗА УЧИТЕЛИ**

МУЗИКА

Обучението по музика оказва съществена роля за цялостното развитие на учениците със специални образователни потребности. С обучението по музика се решават специфични образователни, възпитателни и корекционни задачи. Музиката въздейства върху духовния живот на учениците, развива музикалните интереси, потенциала и музикалните способности, както и развива мисленето, речта и комуникативните умения. Чрез музиката се постига укрепване на общото физическо състояние, развитие на общата и фината моторика. В обучението по музика се осъществяват междупредметни връзки, което позволява да се даде единна основа на обучението, базирана върху водещата роля на чувствата и емоциите на учениците. Основната цел на обучението по музика е да въздейства емоционално, двигателно, комуникативно-речево и познавателно на учениците със специални образователни потребности. В това методическо ръководство се разглеждат 5 основни ядра, които са заложиени в учебното съдържание по музика („Слушане на музика“; „Възприемане на музика“; „Музикална практика“; „Музика и движение“; „Детски музикални инструменти“). Те се обогатяват в зависимост от възможностите, образователните потребности на учениците и степента на увреждането им.

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема. Звукове, светлини и цветове от околната среда в музиката.....	238
Тема. Музика в мажорна тоналност	240
Тема. Музика в минорна тоналност	241
Тема. Моят избор на тонално звучене.....	242
Тема. Темпо в музиката	243
Тема. Динамика в музиката	244
Тема. Моят избор	245
Тема. Жанрово разнообразие на музикалните произведения	246
Тема. Чудният свят на музиката.....	248
Тема. Звукови картини	249
Тема. Разпевни упражнения.....	250
Тема. Групово изпълнение на песен.....	251
Тема. Индивидуално изпълнение на песен	252
Тема. Изпълнение на детски песни	253
Тема. Изпълнение на песни за училището	254
Изпълнение на празнични песни	255
Тема. Разпознаване на музика в 2/4 и 3/4 чрез метроритмични движения.....	256
Тема. Пея и играя – музикални ролеви игри и музикални закачки.....	257
Тема. Пея и танцувам	258
Тема. Вълшебният свят на музикалните инструменти.....	259
Тема. Слушам и изпълнявам с интерес	260
Използвана литература:	261

ТЕМА. ЗВУКОВЕ, СВЕТЛИНИ И ЦВЕТОВЕ ОТ ОКОЛНАТА СРЕДА В МУЗИКАТА

Цели:

Емоционално и познавателно въздействие.

Диференциране на разнообразни шумови и звукови примери.

Възпитаване на слушателско поведение.

Диференциране на разнообразни и шумови примери.

Очаквани резултати:

Знания за характерно звучене на обекти от околната среда.

Изграждане на сензитивност (интензивност на стимулатора) на звук светлина и цвят.

Пее според възможностите си песни от и извън училищния репертоар.

Реагира с променено състояние на поведението.

Методи и похвати:

Елементарна беседа

Словесна инструкция

Визуализация на музикална картина

Игрови

Дейности на ученика:

Слуша

Наблюдава

Открива

Различава

Изпълнява

Умение за ориентиране в среда

Методически насоки:

Към тази тема спадат отделно разглеждани подтеми, които представят звукове и шумове на пътя, в гората, в училище и др., но при всички тях се цели едно и също и се използват едни и същи методи и похвати. Препоръчително е всяка да започва с елементарна въвеждаща в темата беседа.

Към нея е желателно да се използват различни нагледни материали, като карти с подходящи изображения, предмети и др. За по-силно въздействие върху учениците е добре да се прилагат и различни игрови похвати.

Диференцирано преподаване:

Учителят пуска кратко филмче, свързано с темата „Безопасно движение на пътя“, „Звукове в гората“, „Училищно междучасие“ и др. Песента – „Деца по зебрата“. Използват се и упражненията от помагалото.

Игрите:

„Познай по звука“ – тази игра развива звуково възприятие у учениците, служи и за упражнение в произнасяне на звукосъчетанията (зън-зън, чук-чук и др.). Ученикът е със затворени очи и трябва да разпознае по звука предмета, за който се отнася (часовник, звънче, барабанче, музикални инструменти и др.).

„Познай по глас“ – цели се правилно изговаряне на двусрични думи чрез подражание: пи-пи, па-па, ко-ко, бе-бе. Използват се нагледни материали (играчки). На няколко места в стаята са поставени различни играчки – животни. Учителят води учениците до тях и произнася типичните за тях звуци. Ученикът взема играчката и подава на учителя, повтаряйки звукосъчетанията по образеца. Могат и движенията да се покажат, ако се затруднява, ученикът изпълнява заедно с учителя.

ТЕМА. МУЗИКА В МАЖОРНА ТОНАЛНОСТ

Цели:

Определяне на настроението на музикално произведение.

Емоционално въздействие.

Възприемане на музикална тема с различен характер.

Очаквани резултати:

Израз на предпочитание към вид звучене.

Разпознава песен по характерен мотив.

Реагира на указанията и жестовете на учителя.

Изразява свое отношение към настроението на песента.

Пее предпочитана песен.

Наблюдава и открива.

Методи и похвати:

Визуализация

Инструкции

Беседа

Наблюдение и демонстрация

Дейност на ученика:

Наблюдава

Слуша

Подражава

Възприема и възпроизвежда

Методически насоки:

Часът може да започне с музикален фон по желание на учителя, да е песен или само инструментал, но задължително трябва да отговаря на темата – мажорна тоналност (произведенията трябва да звучат весело, закачливо и игриво). Дава се свобода на учителя спрямо предпочитанията му. След това може да ги попита какво си представят, докато слушат, и как се чувстват те самите. За по-голямо улеснение за тях може да се използват нарисувани човечета с различни настроения и децата да посочат или да кажат. Препоръчва се използването на упражненията от помагалото.

Диференцирано преподаване:

Играта „Настроение“ е музикално-подвижна игра, много подходяща за темата. Чрез нея учениците не просто слушат дадена песен, но и се запознават с различните емоции и чувства и изпълняват движенията, показани в нея.

ТЕМА. МУЗИКА В МИНОРНА ТОНАЛНОСТ

Цели:

Определяне на настроението на музикално произведение.

Емоционално въздействие.

Възприемане на музикална тема с различен характер.

Очаквани резултати:

Прослушване и възприемане на музикална тема или фраза с различен характер.

Наблюдава и открива.

Изразява свое отношение.

Методи и похвати:

Беседа

Наблюдение

Визуализация

Демонстрация

Игрови

Дейност на ученика:

Слуша

Възприема

Подражава

Наблюдава

Изпълнява

Методически насоки:

Може да започне часа с плавно преминаване от мажорна тоналност към минорна, т.е. учителят избира две контрастни произведения (весело и тъжно) с цел да провокира реакция в поведението на учениците. Тук отново може да се провери какво е чувството, което изпитват при слушането от предложените музикални произведения, като може да се използват същите методи или др. подобни. Целта е да разберат разликите между двете тоналности. Обикновено песните с тематика „Есен“ са в повечето случаи минорни, разбира се, има голямо разнообразие и в мажорната тоналност.

Диференцирано преподаване:

За да се проверят и затвърдят знанията на учениците, може да се проведе лесна и интересна игра. Пред всеки ученик има поставени картонени личица, излъчващи различни емоции и настроения, а учителят пуска разнообразни песни и в двете тоналности, като целта е ученикът да показва картончето, съответстващо на чутото. Има и друг вариант – учителят показва картонче с личице, а ученикът изпява със или без текст песен, съответстваща на показаното картонче.

ТЕМА. МОЯТ ИЗБОР НА ТОНАЛНО ЗВУЧЕНЕ

Цели:

Определяне на настроението в музикално произведение.

Силно емоционално, комуникативно-речево и двигателно въздействие.

Стимулиране на емоционални преживявания.

Проява на лични предпочитания.

Очаквани резултати:

Знания за видове тоналности.

Изразява предпочитание към вид звучене.

Проявява спокойно емоциите от въздействието на музиката.

Методи и похвати:

Наблюдение

Демонстрация

Подражаване

Инструкции

Слушане

Изпълнение

Игрови

Дейност на ученика:

Слуша

Възприема

Открива

Различава

Пее

Методически насоки:

Учителят запява песен в мажорна или минорна тоналност, правейки различни мимики и движения, а задачата на учениците е да познаят мажорна или минорна или просто весела или тъжна е. След което всички заедно я запяват, правейки същото като показаното от учителя. Следващата стъпка е смяна на ролите, така се дава възможност на ученика да покаже своите предпочитания и да демонстрира възможностите си. Правят се и различни упражнения от помагалото по преценка на учителя.

Диференцирано преподаване:

Интересно би било, ако се предоставят на децата по един лист и молив и да нарисуват нещо, с което те асоциират избрано от учителя звучащо произведение. Друг вариант е пред тях да са поставени различни изображения, на които са представени различни настроения, и учениците да оцветят или само да посочат кое от тях съответства на музиката, която чуват.

ТЕМА. ТЕМПО В МУЗИКАТА

Цели:

Формиране за понятията бързо – бавно.

Развиване на музикално-слухови представи – темпо.

Очаквани резултати:

Да определя бързината в музикалните примери.

Да реагира на темпови промени.

Да развива музикалния слух.

Методи и похвати:

Беседа

Игрови

Наблюдение

Инструкции

Демонстрация

Дейност на ученика:

Наблюдава

Слуша

Изпълнява

Възприема

Различава и открива

Методически насоки:

Като начало на часа може да се използва някоя подвижна игра, в която се сменя темпото, така ще се въведат учениците в темата. Разучаване на нова песен („Бързият влак“). В песента има темпови промени, чрез които учениците ще се запознаят с основни разновидности в темпото на музиката. Може предварително учителят да се е подготвил с илюстративна беседа, за да могат учениците по-лесно да усвоят новия урок. Използват се и подходящи упражнения от помагалото.

Диференцирано преподаване:

Беседа с картинки на различни животни и превозни средства, чрез които се цели да се направи сравнение между тях, кое как се движи – бързо или бавно. Играта „Пей като мен“ – учителят запява определена песен, най-подходяща е „Арам – зам-зам“, като след всяко повторение е по-бързо и по-бързо, след това учениците повтарят по същия начин едновременно с движения. Играта „Беззвучен телевизор“ – учителят пее песен без глас, само с движение на устните, а учениците трябва по него да познаят песента. Друго предложение е – пуска учителят две различни по темпо произведения, а децата казват кое е бързо и кое е бавно.

ТЕМА. ДИНАМИКА В МУЗИКАТА

Цели:

Формиране на понятие за силно – тихо.

Развиване на музикално-слухови представи – динамика.

Очаквани резултати:

Да определи силата на музикалните примери.

Да реагира на силовите промени в музиката.

Да развива музикалния слух.

Да осъзнава понятията силно – тихо.

Методи и похвати:

Наблюдение

Подражаване

Слушане

Дейност на ученика:

Слушане

Наблюдаване

Сравняване

Изпълняване

Методически насоки:

Разучаване на някои от посочените песни – „Маршът на музикантите“; „Кралски марш на лъва, петел и кокошки, костенурка“, „Из карнавала на животните“. Чрез тези произведения се насочва вниманието на учениците не само към метричното време, а и към разнообразието на музикалните инструменти. По този начин се обогатява и речниковият запас на учениците. Използват се и упражненията от помагалото.

Диференцирано преподаване:

Подвижни игри, като „Ние сме войници“ и др. Може да се импровизира и да се направят от подръчни материали барабанчета и от моливи – палки, и да се тупа по размера на марша. Първо показва учителят, а след това и учениците, а може и всички едновременно.

ТЕМА. МОЯТ ИЗБОР

Цели:

Затвърждаване на знанията относно понятията – темпо и динамика в музиката (бързо – бавно и тихо – силно).

Очаквани резултати:

Реакция при слушане на музика в различно темпо и динамика.

Осъзнаване на понятията бързо – бавно и силно – тихо.

Развитие на музикално-слуховите представи за тези понятия.

Методи и похвати:

Наблюдение

Беседа

Визуализиране

Демонстрация

Подражаване

Игрови

Дейност на ученика:

Слуша

Възприема

Наблюдава

Изпълнява

Сравнява

Методически насоки:

В този час се цели затвърждаване на новите знания за понятията (темпо и динамика) и затова е добре да се даде повече свобода на изява от страна на учениците. Учителят припомня и подканва учениците към изпълнение на изучените песни от предишните часове, като им дава възможност на личен избор. По този начин се открояват тяхните възможности и интереси. При повече въображение може да се импровизира миниконцерт, дори да се включат и някои музикални инструменти. Използват се упражненията от помагалото и почти задължително е отново да се включи подходяща игра.

Диференцирано преподаване:

Подходяща е играта: „Познай какво съм“ – учителят започва имитация на движенията на различни животни, а пред учениците има поставени картончета с изобразени животни и когато са сигурни в своя отговор, посочват, назовават или вдигат картончето с изображението. След това могат да се сменят ролите. Може и друг вариант за игра: учителят пуска песен с по-бавно темпо и задава въпрос на учениците с кое животно я свързват (може и имитация), след това – с по-бързо, и по същия начин. Друга игра: пуска се микс от произведения с различно темпо и динамика, а учениците имат за задача да се движат в кръг, но сменявайки движенията си според темпото.

ТЕМА. ЖАНРОВО РАЗНООБРАЗИЕ НА МУЗИКАЛНИТЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Цели:

Разпознаване на различни в интонационно и метрико-ритмично отношение музикални произведения.

Очаквани резултати:

На елементарно ниво да различават музикални произведения съобразно ритмиката и интонацията. Различаване на песен, мелодия без текст, марш и танц, мъжки, женски и детски гласове.

Методи и похвати:

Интерактивни методи с обратна връзка на посланието

Използване на техники

Словесна инструкция

Беседа

Демонстрация

Игрови

Подражание

Визуализация на музикалните картини

Дейност на ученика:

Разграничаване

Емоционално съпреживяване

Реакция на емоционално послание

Слушателски умения

Познавателни

Разпознаване на емоции

Различаване

Подражаване

Методически насоки:

В тази тема са включени много подтеми, които внимателно и обстойно разглеждат различни музикални жанрове, видове пеене, характерни инструменти за всеки жанр, произведения в различни тоналности и ритми, както и характерни танци за всеки един от тях. Самата тема обхваща повече учебни часове, които си имат точно поставени теми според тематичното разпределение, което следва всеки учител. Задължително използват упражненията в помагалото, които се отнасят точно за поставената тема в часа. Отново препоръчително е използването на игрови подходи, тъй като това е най-близо до учениците.

Диференцирано преподаване:

Строго относително е според конкретната тема (марш, валс, народно звучене, класическо и др.). Интересно би било, ако учителят показва танц, който съответства на жанра (валс, хоро, ръченица, ба-

лет и др.), след това учениците да повтарят движенията без музика, а по-късно и с музика. След като са изучили повече жанрове, учителят да им пуска откъси от тях и те да ги разпознават или сравняват по общи признаци. Интересно е да се импровизира музикален спектакъл или концерт, да им се пуска звучене на различни инструменти, а те да ги разпознават, също да се предложи пъзел от различни инструменти, тематични облекла и др.

ТЕМА. ЧУДНИЯТ СВЯТ НА МУЗИКАТА

Цели:

Възпитаване на слушателски умения.

Емоционално съпреживяване.

Запознаване отблизо с красотата на музиката и музикалните произведения, като цяло.

Очаквани резултати:

Формиране на слушателски умения.

Реагиране на указанията и жестовете на учителя.

Вслушване в общата звучност.

Прослушване на музикално произведение.

Методи и похвати:

Беседа

Игрови

Демонстрация

Указания

Наблюдения

Подражание

Дейност на ученика:

Слуша

Наблюдава

Подражава

Изпълнява

Методически насоки:

Часът може да се започне с кратко музикално филмче, чрез което учениците да се запознаят с красотите на музиката и нейното вълшебство. Има най-различни детски мюзикали, които могат да представляват интерес за учениците. В тях са съчетани музика, цветове, вълшебства. Разбира се, играта също не се отхвърля, а напротив.

Диференцирано преподаване:

Куклен театър под музикален съпровод, слушане на произведение по избор.

ТЕМА. ЗВУКОВИ КАРТИНИ

Цели:

Музикално-слухово възприемане на произведение (детски песни, марш, музикална закачка).

Очаквани резултати:

Усвояване на емоционална отзивчивост (усмивка, двигателен акт с пръсти и тяло, гласова реакция на удоволствие или неодобрение).

Прояви на емоционален отклик при възприемане на музиката.

Пресъздаване на емоции.

Методи и похвати:

Беседа

Инструкция

Игрови

Демонстрация

Наблюдение

Дейност на ученика:

Слуша

Участва активно в изпълнението

Наблюдава

Изпълнява групово или индивидуално

Методически насоки:

Тук се дава свобода на учителя при избора на предлаганите музикални произведения. Целта е само да са различни по вид, за да се запознаят учениците с тях. Произведенията да са подходящи за възрастта и възможностите им. Самите произведения да са подходящи и за двигателен акт на тялото и силно, емоционално въздействащи. Предлагат се упражнения от помагалото подходящи за избраната тема.

Диференцирано преподаване:

По желание на учителя може да се започне с въвеждаща в темата беседа или с игра. Играта може да бъде под формат на куклен театър под музикален съпровод. По този начин ще се провокират у учениците различни емоции и също така двигателна активност. Друг вариант е имитация на свирене с музикален инструмент, но преди това – нагледна демонстрация от страна на учителя.

ТЕМА. РАЗПЕВНИ УПРАЖНЕНИЯ

Цели:

Разучаване и възпроизвеждане на музикални фрази.

Очаквани резултати:

Възпроизвежда по подражание кратки откъси, музикални теми – фрази.

Възпроизвеждане на мелодията на фразата с вокали.

Певческо дишане

Правилна артикулация

Деференциране на тонове по сила и височина

Метроритмичен усет

Слухов самоконтрол

Себеизразяване

Готовност за избор

Споделяне на емоции

Методи и похвати:

Инструкции

Практическа дейност

Демонстрация

Използване на техники

Дейност на ученика:

Слуша

Възприема

Възпроизвежда

Пее

Методически насоки:

В тази тема са включени всички часове, в които се разучават нови песни и по-точно се набляга на правилното пеене, което включва техники при пеене (дишане, артикулиране, вътрешен метром и др.). Може да се зпочне часът с подходяща беседа, в която има снимков материал, в който са изобразени различни певци с различни техники и поведения на изпълнители. Хубаво е учителят лично да демонстрира начини и техники при пеене, избира дадена песен, може и любима на учениците песен, и демонстрира как трябва да се изпълни. След това задължително е учениците да повторят видяното от учителя, разбира се, с негова помощ.

Диференцирано преподаване:

Интересно би било на учениците, ако видят на живо микрофон (може и играчка). Преди това е подходящо да има една уводна беседа или някакви клипчета с певци по време на пеене. Може и кратки въпроси от страна на учителя към учениците – например имат ли любима певица или певец, ако е да, кой и защо; искат ли да пеят с микрофон. Карти с различни професии, на които има и певци, и учениците да открият певеца, посочвайки или назовавайки. Накрая могат да си направят караоке с микрофон, без да е включен, а само за демонстрация.

ТЕМА. ГРУПОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЕСЕН

Цели:

Разучаване на училищна песен с цел групово изпълнение.

Очаквани резултати:

Възпроизвеждане относително точно на интонацията и метроритмиката на песента.

Възпроизвежда мелодия и текст на песен – групово.

Възпроизвежда в група установеното темпо на изпълняваните песни.

Методи и похвати:

Демонстрация

Инструкция

Практическа дейност

Използване на техники

Наблюдение

Дейност на ученика:

Слуша

Наблюдава

Подражава

Възпроизвежда

Изпълнява по инструкции

Методически насоки:

В тази тема също са обединени много други, които се разглеждат поотделно. Методиката на преподаване е една и съща, а именно – за начало на часа е подходящо да се започне с игрово упражнение, като „Папагал“ и разпяване с песента „Дядо оре на могила“, като учителят отмерва ритъма в първата фраза на песента. След това учениците заедно и едновременно повтарят показаното от учителя с негова помощ. По преценка на учителя, че са разпяти добре, се преминава към разучаването на дадена песен от тематичното разпределение, което следва.

Диференцирано преподаване:

Подходящи са груповите песни и игри, като „Вкъщи има мишенце“, „Надува се балонът“, „Около селото“ и др. С тях учениците се учат да пеят и играят групово и спазвайки определен ритъм и темпо.

ТЕМА. ИНДИВИДУАЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЕСЕН

Цели:

Разучаване и възпроизвеждане на песни от училищния и извънучилищния репертоар, но в солово изпълнение.

Очаквани резултати:

Възпроизвеждане на текст и мелодия от песен

Слухов самоконтрол

Готовност за избор

Споделяне на емоции

Правилно тактуване и интониране

Методи и похвати:

Демонстрация

Наблюдение

Игрови

Изпълнение

Подражание

Дейност на ученика:

Наблюдава

Подражава

Изпълнява

Пее

Възпроизвежда

Методически насоки:

Часът може да започне със снимков материал, на който са изобразени солови и групови изпълнители с цел да се покаже на учениците, че и двата вида са актуални и приложими в музиката. Може да се използват различни упражнения за разпяване – първо групово, а след това и индивидуално. След като са готови за пеене учениците, учителят представя песента за разучаване в часа, като отново показва стъпка по стъпка – пеене и тактуване. Когато почувства, че учениците са готови, ги подканва един по един за изпълнение, като естествено помага (държи на всеки ръката за отмерване и пее едновременно с него).

Диференцирано преподаване:

В края на часа могат да се потвърдят знанията от часа под формата на игра. Например да се направи миниконкурс за най-добро изпълнение по преценка на учителя – със или без награда. Може една и съща песен да се изпълнява от всички ученици или пък всеки сам да избира песента си.

ТЕМА. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕТСКИ ПЕСНИ

Цели:

Разучаване на детски песни и възпроизвеждането им.

Очаквани резултати:

Пее според възможностите си авторски песни от училищния репертоар.

Разпознава метрума на музика в 2/4 в песни от училищния репертоар.

Пресъздава настроението от песента.

Проявява артистизъм при изпълнението си.

Определя високи и ниски тонове.

Методи и подходи:

Беседа

Слушане

Практическа дейност

Инструкция

Демонстрация

Игрови

Използване на техника

Дейност на ученика:

Наблюдение

Изпълнение

Подражание

Методически насоки:

За начало на часа е подходящо да се започне с разпяване на добре познати разпевни фрази. След като учениците се разпеят, учителят дава право на избор на учениците сами да изберат песен за изпълнение, която пеят заедно или самостоятелно. За по-интересно може към пеенето да се прибавят и движения, като първо учителят показва, а учениците повтарят. Използват се упражнения от помагало, съответстващи на темата.

Диференцирано преподаване:

Поднесени са на учениците различни изображения с откъси, отговарящи на различни изучени песни, като целта е учениците да познаят за коя песен се отнасят. Друг вариант е изображения с показани различни видове танци (хоро, балет, валс) и учениците да посочат на случаен принцип едно и да го визуализират.

ТЕМА. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЕСНИ ЗА УЧИЛИЩЕТО

Цели:

Изучаване на песни от училищния репертоар, свързани с училището.

Емоционално въздействие и любов към училище.

Очаквани резултати:

Показва отношение към настроението на изучените песни.

Израз на лични предпочитания към песните.

Пее според възможностите си.

Методи и похвати:

Нагледни

Беседа

Игра

Слушане

Указания

Дейност на ученика:

Наблюдава

Слуша

Изпълнява

Пее

Методически насоки:

Беседа за насочване на вниманието към темата (училището), придружена със снимков материал (училище, раница, чин, училищен звънец и други). Следва пускане на добре познати и известни песни на училищна тематика, като се подканват учениците към изпълнение. За разнообразие се предлагат различни упражнения от помагалото и игри.

Диференцирано преподаване:

Играта „Открий ме“ (в класната стая се скриват на различни места различни предмети, свързани с училището и учениците ги търсят, който открие най-много, е победител). Оцветяване на изображения с училищни предмети, посочване.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРАЗНИЧНИ ПЕСНИ

Цели:

Разучаване на песни, свързани с празниците в нашата страна.
Емоционално въздействие.

Очаквани резултати:

Свързва дадената песен с определен празник,
Емоционален отклик при изпълнението на определена песен.
Обогатяване на знания и речников запас.
Отразява своето отношение към настроението на песента.

Методи и похвати:

Беседа
Игра
Демонстрация
Инструкция
Пеене
Визуализация

Дейност на ученика:

Слуша
Пее
Наблюдава
Съпоставя
Открива
Различава
Оцветява

Методически насоки:

Задължително с беседа, отговаряща на темата за часа или по-точно свързана с празника, който се разглежда. Предлагане на богат снимков материал, допълващ беседата по темата. Избиране на подходяща песен и произведение, отговарящо възможно най-точно на тематиката (Коледа, Нова година, Баба Марта, Великден, Гергьовден, Цветница, Лазаровден и др.). Използване на различни игри и упражненията от помагалото за конкретната тема.

Диференцирано преподаване:

Свързване на рисунки с общ признак, оцветяване на изображения, подреждане на карти с общи признаци, посочване и назоваване на определени предмети от бита, сравняване по признак, откриване на прилики и разлики. Поставяне на творчески задачи, като съставяне на сценарии по определени картини за даден празник. Четене и слушане на приказка, свързана с дадения празник.

ТЕМА. РАЗПОЗНАВАНЕ НА МУЗИКА В 2/4 И 3/4 ЧРЕЗ МЕТРОРИТМИЧНИ ДВИЖЕНИЯ

Цели:

Ритмични двигателни актове с музика и разпознаване на изучени ритми.

Очаквани резултати:

Отчитат равномерно дву- и тривремеv такт с помощта на движения.

Кооперативност

Елементарно социално взаимодействие

Ритмизиране на възпроизвеждането на музика и текст

Подобрена координация на движение на крайниците

Увеличена амплитуда на движенията

Определя бързината в подходящи музикални пример

Разпознава метрум в песни от училищния репертоар.

Методи и подходи:

Демонстрация

Наблюдение

Инструкции

Беседа

Игрови

Дейност на ученика:

Наблюдава

Изпълнява

Слуша

Подражава

Методически насоки:

Тази тема също позволява избор от страна на учителя и разпределението, което следва той. Единствено трябва да се придържа към тематиката, а именно – размери в 2/4 и 3/4 . Като за начало на такъв урок е подходящо разпяване с песни в някои от тези размери, а още по-добре и в двата, като песените „Хорце“ и „Капят листата“ и др. Учителят пее и отмерва, за да показва непрекъснато на учениците разликите в двата размера. След това учениците повтарят и движенията, и пеенето. Хубаво е да се вземе по една песен от двата размера и да се прави съпоставка, за по-ясна преценка е добре да се прибавят и движения към пеенето. Има и подходящи тематични упражнения от помагалото. За край е хубаво да се включи и играта като метод.

Диференцирано преподаване:

Може да се предложат различни упражнения, като да свържат изображение, отговарящо на определена песен; да оцветят изображение с инструменти, но само на това, което чуват от дадена песен; да оцветят цифрите, които показват на колко се брой дадената песен (право хоро и марш); да повтарят движения от картинки; да играят всички заедно право хоро.

ТЕМА. ПЕЯ И ИГРАЯ – МУЗИКАЛНИ РОЛЕВИ ИГРИ И МУЗИКАЛНИ ЗАКАЧКИ

Цели:

Затвърдяване на знания чрез игри

Очаквани резултати:

Ритмичност и синхрон

Възпроизвеждане по подражание

Самостоятелна игрова дейност

Спонтанност на реакции

Импровизации

Методи и похвати:

Беседа

Демонстрация

Инструкция

Игрови

Дейност на ученика:

Наблюдение

Подражаване

Изпълняване

Импровизация

Методически насоки:

Часът може да започне от самото начало с игри под музикален съпровод, като разбира се, игрите не са безцелни, а с познавателен характер или за запомняне и затвърждаване на знания. Те могат да обединяват различни теми.

Диференцирано преподаване:

Играта „Музикален импулс“ – нареждат се учениците в кръг един до друг в седнало положение, с поставени ръце върху бедрата на другарчето си, учителят пуска музикален фон, който се състои от микс произведения с различен ритъм и темп. Целта е по тях ученикът да предаде импулси на другарчето си. Друга игра – „Познай песента без текст“ – избира се един ученик, на когото учителят прошепва на ухо дадена позната песен, а ученикът трябва само със срички, които отново са му казани от учителя, да изпълни песента, а другите да я познаят. Друго може да бъде „Направи танц на песента“ – пуска се песен, а всеки ученик трябва да си измисли движения, подходящи към нея.

ТЕМА. ПЕЯ И ТАНЦУВАМ

Цели:

Силно емоционално и психомоторно въздействие
Емоционално съпреживяване

Очаквани резултати:

Пресъздаване на музиката с танци
Личностно-емоционална изява чрез танц
Формиране на емоционално отношение към танците
Разпознават видове танци

Методи и похвати:

Визуализация
Демонстрация
Инструкции
Игрови
Подражаване

Дейност на ученика:

Наблюдение
Подражаване
Изпълнение

Методически насоки:

За начало може да се започне с разпяване с добре позната песен, а след това учителят пуска на мултимедия песен, която има и танц към нея, и започват разучаване и на пеенето, и на движенията. Учителят задължително показва, с всеки ученик го изпълнява отново. Накрая всички заедно изпълняват.

Диференцирано преподаване:

„Жълтият танц“; „Арам-зам-зам“; „Танцувай с мен“; „Боряно Борянке“; „Щом си щастлив“.

ТЕМА. ВЪЛШЕБНИЯТ СВЯТ НА МУЗИКАЛНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Цели:

Познания за детски музикални инструменти – по външен вид и характерно звучене.
Емоционално въздействие

Очаквани резултати:

Формиране на елементарни познания за основните видове детски музикални инструменти.
Разпознава детски музикални инструменти (ударни, струнни, духови, клавишни).
Проява на интерес към изучаване на музикалните инструменти.

Методи и похвати:

Беседа
Шаблон
Визуализация
Практическа работа с детски инструменти

Дейност на ученика:

Слуша
Разпознава
Диференцира
Възпроизвежда
Импровизира
Музикално-изпълнителски умения
Умения за работа в група
Самостоятелност
Метроритъм

Методически насоки:

Не е възможно в един час да се разгледат голям кръг от музикални инструменти, затова са разпределени в няколко поредни и подредени в групи – ударни, клавишни, струнни. С беседа с богат снимков материал може да се започне часът, чрез нея учениците се запознават с определения музикален инструмент или група от музикални инструменти. Задават се провокиращи интереса на учениците въпроси. Пуска се инструментал или песен, в която участва даденият инструмент, за да се запознаят учениците и с неговото звучене. За придобиване на по-голяма представа е добре учителят да покаже как изглежда и на живо инструментът, да позволи да се докоснат до него. Използват се упражнения от помагалото и подходящи игри.

Диференцирано преподаване:

Пускат се различни музикални произведения, а учениците имат задачата да разпознаят кой инструмент чуват, показвайки го на предварително раздадени картончета с изображения на музикални инструменти. След това изтеглят едно картонче и който инструмент е изобразен. Трябва да покажат как се държи, когато се свири с него. Учителят може да предложи на учениците да си направят импровизиран оркестър с различни инструменти, изработени от подръчни материали.

ТЕМА. СЛУШАМ И ИЗПЪЛНЯВАМ С ИНТЕРЕС

Цели:

Слушане на детски музикални инструменти

Емоционално съпреживяване

Музикално вдъхновение

Очаквани резултати:

Познава звученето на изучените музикални инструменти.

Диференцира по тембър.

Сравнява и разпознава по външен белег музикалните инструменти.

Формира елементарни представи за музикалните инструменти.

Методи и похвати:

Беседа

Практическа работа

Игра

Наблюдения

Демонстрация

Дейност на ученика:

Слушане

Наблюдаване

Изпълняване

Импровизиране

Сравняване

Диференциране

Методически насоки:

Отново да се започне с беседа, чрез която да се припомнят изучените музикални инструменти. Може да се включат кръстословица, въпросник, практически упражнения, игри.

Диференцирано преподаване:

Оцветяване на изображения с музикални инструменти, Обединяване на група музикални инструменти по общ признак (клавишни, струнни, ударни и др.), свирене на инструмент – въображаемо или не.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Елисавета Вълчинова-Чендова; Пенка Марчева; Ваня Ангелска; Теодора Ватева-Балабанова, 2019 г. Книга за учителя по музика за I клас. София. Клет България. ООД .

Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно- образователна област „Изкуства“ по музика и изобразително изкуство за ученици с умствена изостаналост и с множество увреждания I – VIII клас.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

СОНЯ ЦОЧЕВА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
ЗА УЧИТЕЛИ**

ЗА ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ

С УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ И МНОЖЕСТВО

УВРЕЖДАНЯ ОТ I – IV КЛАС

В ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ПО ИНДИВИДУАЛНИ УЧЕБНИ ПРОГРАМИ

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема 1. Материали и пособия за рисуване	266
Тема 2. Богатството на образите. Рисувам фигура на човек	267
Тема 3. Богатството на образите. Светът и красотата около мен в рисунки.....	268
Тема 4. Материали и пособия за апликиране.....	269
Тема 5. Реални и фантазни образи	270
Тема 6. Материали и пособия за моделиране.....	271
Тема 7. Образи и форми.....	272
Тема 8. Образи и цветове	273
Тема 9. Илюстрации в книги за деца	274
Тема 10. Общуване и знаци	275
Тема 11. Познавам различни начини за рисуване	276
Тема 12. Художествено пресъздаване. Красотата на природата в рисунка.....	277
Тема 13. Художествено пресъздаване. Светът около мен в апликации	278
Тема 14. Художествено пресъздаване. Моделирам животно	279
Тема 15. Познавам тъмни и светли цветове.....	280
Тема 16. Изобразителни техники. Познавам и рисувам с различни техники	281

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

ЗА УЧИТЕЛИ

ЗА ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ ОТ I ДО IV КЛАС ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

Изобразителното изкуство заема съществена роля в обучението на ученици със специални образователни потребности, тъй като съчетава възпитаващи, образователно-познавателни и развиващи функции. Изобразително изкуство оказва положително въздействие върху емоционалното състояние на ученика, развива въображението и процеса на мислене.

Методическото ръководство е създадено в помощ на учители, работещи с ученици със специални образователни потребности с различна степен на умствена изостаналост и с множество увреждания. В ръководството са засегнати глобални теми, формиращи нови знания и умения у учениците, съобразени с учебното помагало по изобразително изкуство. Освен методически насоки за учителя в методическото ръководство е включено и диференцирано преподаване, което има за цел да подпомогне образователният процес. Диференцираното преподаване е съобразено с възможностите на учениците със специфични затруднения. Учителят преценява съобразно възможностите на ученика до кой пример и до каква степен ще участва в учебния процес.

№	Тема – Учебно помагало	Тема – Методическо ръководство
	Познавам материали и пособия за рисуване Различавам картина, рисунка и пластика Наблюдавам и рисувам	Материали и пособия за рисуване
	Рисувам фигура на човек	Богатството на образите. Рисувам фигура на човек
	Светът и красотата около мен в рисунки Красотата на природата Изобразявам красотата на предметите	Богатството на образите. Светът и красотата около мен в рисунки
	Познавам материали и пособия за апликиране.	Материали и пособия за апликиране
	Реални и фантазни образи. Пътешествия и приключения	Реални и фантазни образи
	Мога да моделирам	Материали и пособия за моделиране
	Образи с плоски форми Образи от хартия и картон	Образи и форми
	Познавам цветовете Цветовете в творби на художници и деца	Образи и цветове
	Илюстрации в книги за деца	Илюстрации в книги за деца
	Знаците около нас	Общуване и знаци

	Познавам различни начини за рисуване	Познавам различни начини за рисуване
	Изобразявам природата в рисунки	Художествено пресъздаване. Изобразявам природата в рисунки
	Светът около мен в приложения	Художествено пресъздаване. Светът около мен в приложения
	Моделирам животно	Художествено пресъздаване. Моделирам животно
	Познавам и рисувам с различни техники	Изобразителни техники. Познавам и рисувам с различни техники

ТЕМА 1. МАТЕРИАЛИ И ПОСОБИЯ ЗА РИСУВАНЕ

Цели:

Изграждане на представа за материалите за рисуване и тяхното предназначение.

Усвояване на умения за употреба на изобразителните материали.

Очаквани резултати:

Различава основни изобразителни материали и пособия за рисуване (водни бои – темпера, акварел; видове четки – плоски и обли; палитра, пастели, флумастери, моливи).

Организира работното си място за работа с изобразителни материали.

Подбира изобразителни материали и пособия за рисуване.

Методи и похвати на работа

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация, инструктаж

Дейности на ученика:

Взема активно участие в беседа, свързана с изобразителните материали и пособията за рисуване.

Наблюдава демонстрациите на педагога.

Организира работното си място.

Извършва практическа дейност.

Методически насоки:

В началото на урока, разглеждайки изображенията в помагалото, запознайте учениците с основните изобразителни материали и пособия.

Обсъдете материалите и посочете повърхностите, за които са подходящи.

Обърнете внимание на пособията за рисуване, които са неразделна част от някои материали.

Добре е учителят да направи демонстрация на работа с различни материали и пособия, както и на организацията на работната маса. Нужно е и учениците да последват примера на учителя и да организират работното си място.

Тъй като в изобразителното изкуство се използват различни материали, учителят обяснява кои видове материали се използват в рисунките, картините и пластиките.

В края на часа учителят поставя задачи на учениците, свързани с изобразителните материали и пособия.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да предложи на учениците задача „Оцвети формите“. На работен лист за изобразени квадрат, триъгълник и кръг, над всяка форма има указания: „Оцвети квадрата с червен молив, триъгълника – със син флумастер, а кръга – със зелен пастел“. С помощта на поставената задача учениците подбират изобразителни материали, за да спазят условието, което е поставено за съответната форма. Добре е учителят да изиска от учениците да оцветяват, като се стараят да не излизат от контура. Поставената задача спомага за подобряване на фината моторика на ученика и обогатява знанията за цветовете. Чрез нея се осъществяват междупредметни връзки с изучавани теми по математика.

Подгответе работен лист с предварително оцветен образец, който учениците трябва да следват. Разяснете задачата на учениците: оцвети малките предмети в синьо, големите – в червено.

ТЕМА 2. БОГАТСТВОТО НА ОБРАЗИТЕ. РИСУВАМ ФИГУРА НА ЧОВЕК

Цели:

Развитие на умения за изобразяване на човешка фигура.

Очаквани резултати:

Изобразява човешки фигури по памет и наблюдение.

Описва най-общо визуални характеристики.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, инструктаж.

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Извършва практическа дейност върху поставена задача.

Методически насоки:

Часът започва с разглеждане на снимки и рисунки на човешки фигури. Учителят насочва учениците към характерните особености на човешката фигура чрез беседа.

Поставя задача на учениците да посочат отделните части на човешката фигура.

Добре е учениците да сравнят изобразените фигури и да разграничат мъжка, женска и детска фигура.

Учителят насочва учениците към практическа дейност чрез поставяне на задача – довърши човешката фигура.

Диференцирано преподаване:

„Моят най-добър приятел“. Педагогът може да зададе на учениците задача да изобразят своя най-добър приятел. Чрез поставената задача учениците изобразяват човешка фигура по памет, като опитват да пресъздадат характерните особености на конкретен образ. Посредством задачата се изразява и емоционално отношение към конкретен образ чрез описания и изобразителна дейност.

ТЕМА 3. БОГАТСТВОТО НА ОБРАЗИТЕ. СВЕТЪТ И КРАСОТАТА ОКОЛО МЕН В РИСУНКИ

Цели:

Развитие на умения за изобразяване на различни обекти и предмети от заобикалящия ни свят.

Очаквани резултати:

Описва най-общо визуални характеристики (форми, цветове, съотношения) на обекти от заобикалящата среда.

Изразява емоционално-естетическо отношение към обекти от заобикалящата среда чрез описания и изобразителна дейност.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, описание, инструктаж.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Извършва практическа дейност върху поставена задача.

Методически насоки:

Урокът започва с беседа, свързана с любимите дейности на учениците през свободното им време.

Педагогът насочва беседата към разходката и това, което виждаме в заобикалящата ни среда по време на разходка (къщи, животни, дървета, превозни средства и др.).

Обяснете на учениците, че всеки обект има своя форма, големина и цвят. Формите могат да бъдат овални или да имат ръбове и ъгли.

Добре е да поставите за задача на учениците да опишат обектите, които са ги впечатлили („Опиши как изглеждат превозните средства, сгради и др.“).

Урокът продължава с практическа дейност на учениците.

В първата задача учениците трябва да оцветят цвете – обект от заобикалящата ни среда, като използват моливи и подберат характерни цветове.

Целта на втората задача е изразяване на емоционално-естетическо отношение към обекти от заобикалящата среда чрез описания и изобразителна дейност. Педагогът показва на учениците изображения на красиви пейзажи и обекти от заобикалящата ни среда и изисква от тях да пресъздадат личните си впечатления от места и обекти по памет.

Диференцирано преподаване:

„Обектите около мен“ – за учениците, изпитващи затруднения, учителят може да предложи задачи, свързани с изобразителна дейност по пунктир на заобикалящите ни обекти: дърво, къща, кола и др. Необходимо е да се спазват очертанията и характерните за обекта цветове. Задачата допринася за развитието на фината моторика на ученика.

„Нарисувай своя дом“

ТЕМА 4. МАТЕРИАЛИ И ПОСОБИЯ ЗА АПЛИКИРАНЕ

Цели:

Изграждане на представа за материалите за апликиране и тяхното предназначение.

Усвояване на умения за употреба на материалите и пособия за апликиране.

Очаквани резултати:

Познава и използва основни изобразителни материали за апликиране и художествено конструирание (хартия, картон).

Използва възможностите на различни видове изобразителни материали и пособия в изобразителната дейност.

Организира работното си място за работа с изобразителни материали.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация, инструктаж.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Организира работното си място.

Извършва практическа дейност – изрязва ленти с ножица; лепи готови елементи.

Методически насоки:

В началото на урока разгледайте изображенията в помагалото и запознайте учениците с основните материали и пособия за апликиране.

Обсъдете материалите и пособията, обърнете внимание на ножицата и инструктирайте учениците за тяхна безопасност.

Поставете задача на учениците да посочат нужните материали и пособия за апликиране измежду други.

Часът продължава с практическа дейност на учениците. Добре е да обясните и демонстрирате действията, които изискват поставените задачи.

Изискайте от ученика да организира работното си място, като постави листа централно, а пособията – встрани.

Диференцирано преподаване:

„Следвай линията“ – рязане с ножица. Педагогът може да предложи на учениците да изрязват с ножица по предварително начертани прави, вълнообразни или начупени линии. Необходими са демонстрация и инструктаж. С помощта на поставената задача се подобрява фината моторика, както и техниката за рязане с ножица на учениците.

ТЕМА 5. РЕАЛНИ И ФАНТАЗНИ ОБРАЗИ

Цели:

Създаване на по-цялостна представа за света на фантазното.

Очаквани резултати:

Различава изображения на реални от фантазни герои.

Създава изображения на реални и фантазни герои.

Коментира отличителни черти на образи и действия на добри и лоши реални и фантазни герои.

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, обяснение, онагледяване.

Дейности на ученика:

Активно се включва в тематична беседа.

Извършва практическа дейност.

Методически насоки:

Урокът може да започне с разказ, свързан с реалните и фантазните образи. Добре е разказът да е придружен с разглеждане на илюстративни материали.

Разяснете на учениците значението на реални и фантазни образи.

Разгледайте изображенията в учебното помагало и сравнете образите. Подчертайте разликите и ги обяснете на учениците.

Поставете задача на учениците, да оцветят герой и да определят реален или фантазен е той. Добре е учениците да се обосноват.

Разгледайте образи на фантазни герои и обсъдете с учениците добри или лоши са те.

Диференцирано преподаване:

Апликация с готови елементи – „Създай свой фантазен образ с помощта на геометрични фигури“.

Поставете задача на учениците да нарисуват измисления от тях герой – добър или лош.

ТЕМА 6. МАТЕРИАЛИ И ПОСОБИЯ ЗА МОДЕЛИРАНЕ

Цели:

Изграждане на представа за материалите за моделиране и тяхното предназначение.

Усвояване на умения за употреба на материалите за моделиране.

Очаквани резултати:

Разпознава основните изобразителни средства – пластилин, глина.

Познава и прилага основните техники за моделиране.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация, инструктаж.

Дейности на ученика:

Взема активно участие в беседа, свързана с материали и пособията за моделиране.

Наблюдава демонстрациите на педагога.

Извършва практическа дейност с пластилин.

Методически насоки:

В началото на урока, разглеждайки изображенията в помагалото, и запознайте учениците с основните материали и пособия за моделиране.

Обсъдете и обяснете различните техники за работа с пластилин и глина.

Демонстрирайте пред учениците някои техники и работа с пособията за моделиране.

Поставете задача на учениците, чрез която да упражнят практически техники за моделиране – мачкане, разточване, овалване, слепване, сплескване.

Диференцирано преподаване:

„Моделиране на букви и цифри“. Чрез поставената задача учениците упражняват практически техниките за моделиране. Може да напишат кратка дума или да съставят задача, използвайки пластилин. Посредством поставената задача се осъществяват междупредметни връзки с български език и математика.

ТЕМА 7. ОБРАЗИ И ФОРМИ

Цели:

Формиране на знания за характерни визуални особености на формите – плоски и обемни.

Очаквани резултати:

Назовава характерни визуални особености на формите (плоски и обемни).

Отразява визуални особености на формите (плоски и обемни) в изобразителна дейност: рисуване, апликиране, моделиране, художествено конструиране.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Извършва самостоятелна практическа дейност върху поставена задача.

Методически насоки:

В началото на часа въведете учениците в темата с беседа, свързана с изучаваните в часовете по математика форми. Онагледете, като представите плоски и обемни форми пред учениците (примерно квадрат и кубче от хартия).

Обсъдете приликите и разликите и отбележете, че обемните форми имат сянка.

Поставете задача на учениците за по-ясна представа. Преди да преминете към практическа дейност, обяснете и демонстрирайте поставената задача.

Диференцирано преподаване:

Плоски – „Апликация с геометрични фигури“. Изрежете предварително по шаблон геометрични фигури. Представете на учениците различни апликации с геометрични фигури (кораб, ракета, животно и др.) и ги поставете на видно място. Гледайки изложените апликации, учениците могат да ги пресъздадат, като сами подберат необходимите им елементи.

Обемни – предварително изрежете по шаблон еднакви по размер и различни по цвят кръгчета. Сгънете ги наполовина и ги слепете едно за друго, за да получите малка обемна топка.

ТЕМА 8. ОБРАЗИ И ЦВЕТОВЕ

Цели:

Формиране на визуална представа и знания за разпознаване на различни цветове – жълт, червен, оранжев, виолет, син, зелен, кафяв, черен, бял.

Да се развият образните представи и усвоят изразните средства. Да се усвои начинът на смесване и получаване на цветове.

Очаквани резултати:

Познава различни цветове – жълт, червен, оранжев, виолет, син, зелен, кафяв, черен, бял.

Проявява емоционално отношение към различни видове цветове в творби на изкуството и в ученически произведения чрез описания и изобразителна дейност.

Получава различни видове цветове чрез смесване на бои.

Методи и похвати на работа:

Разказ, беседа, онагледяване, демонстрация, обяснение, инструктаж

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Изпълнява практическа дейност – оцветява, смесва цветове.

Методически насоки:

Въведете учениците в темата чрез предварително подготвен разказ за цветовете.

Онагледете и запознайте учениците с различните цветове. Добре е да се посочат обекти от заобикалящата ни среда, за които даден цвят е характерен.

Обяснете и демонстрирайте пред учениците начина за получаване на различни цветове чрез смесване на основните цветове.

Разгледайте творби на художници и обсъдете какви цветове са използвали те и какво настроение носят цветовете в творбите.

Поставете практическа задача на учениците, за да придобият ясна представа за цветове и смесване на цветове.

Диференцирано преподаване:

Учителят може да предложи на учениците игра за подобряване на знанията за цветовете.

За играта е необходима предварителна подготовка – изрежете еднакви по големина и различни по цвят кръгове, залепете ги върху бяла основа. Направете няколко, като размените местата на цветните кръгове. От същите цветове залепете на дъното на бели картонени чаши. Целта е ученикът да постави чашата на съответния ѝ цвят. Играта оказва положително влияние върху концентрацията на внимание на ученика.

„Сортиране на цветни камъчета“ – предварително оцветете камъчета в различни цветове, когато изсъхнат, ги смесете в кутия. Поставете задача на ученика да сортира камъчетата по цветове. Упражнението спомага за подобряване на знанията за цветовете и развитието на фината моторика на ученика.

Оцветяване на изображения на предмети от ежедневието в характерни за тях цветове.

ТЕМА 9. ИЛЮСТРАЦИИ В КНИГИ ЗА ДЕЦА

Цели:

Формиране на знания, свързани с изкуството на илюстрацията.

Очаквани резултати:

Свързва илюстрации с изучавано литературно произведение.

Изразява емоционално отношение към герои от приказка чрез рисунка.

Методи и похвати на работа:

Разказ, обяснение, беседа, онагледяване.

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Извършва практическа дейност – оцветява, рисува.

Методически насоки:

Въведете учениците в новата тема чрез разказ на приказка. Към разказа добавете и илюстрации.

Обяснете на учениците, че в приказките има много рисунки, които се наричат илюстрации. Те са свързани с текста. По тях можем да разпознаем приказката.

Разгледайте илюстрации от други приказки и ги обсъдете, нека учениците сами познаят приказката, за която се отнасят.

Поставете практическа задача на учениците – оцветяване/рисунок на илюстрация към любима приказка.

Диференцирано преподаване:

„От коя приказка е изгубеният герой?“ – предварително изрежете няколко герои от приказки (вълк, прасенце, лебед и др.), подгответе и илюстрации на приказките. Задачата на ученика е да постави героя към приказката, на която принадлежи.

Припомнете на учениците изучавана приказка, за да придобият представа за героите. Направете драматизация на приказката и им поставете за задача да нарисуват момента, който ги е впечатлил най-силно.

„Добрите герои“ – предварително изрежете фигури на герои от любима приказка. Задачата на учениците е да отделят добрите герои от приказката. Вербалните ученици могат и да обосноват избора си.

ТЕМА 10. ОБЩУВАНЕ И ЗНАЦИ

Цели:

Формиране на знания и умения за ориентиране в разнообразието от визуални знаци и средства за информация и комуникация.

Очаквани резултати:

Открива значението на визуални образи и знаци.

Използва образи и знаци в изобразителната дейност.

Коментира значения на образи и знаци в конкретна среда (обществени сгради, улици; спортни, търговски и културни обекти).

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Участва активно в тематична беседа.

Извършва самостоятелна практическа дейност – оцветява/рисува.

Методически насоки:

Въведете учениците в темата с беседа, свързана със сезоните и климатичните промени, които настъпват. Насочете беседата към знаците, с които се съобщават промените във времето. Разгледайте знаците и ги обсъдете.

Обяснете на учениците предназначението на знаците – знаците представляват опростена рисунка, която носи определена информация, важна за хората. Начертайте знаци на дъската и обяснете значението им. Разгледайте и обяснете знаците от помагалото.

Поставете практическа задача на учениците – оцветяване/рисуване на знак по наблюдение.

Диференцирано преподаване:

„Метерологична апликация“ – подберете предварително изображения на дъждовно, слънчево и зимно време. Предложете на учениците да си изтеглят едно изображение (без да го виждат останалите). Предварително изрежете по шаблон облак, слънце, дъждовни капки и снежинки. Нека учениците сами подберат материали за направа на апликация, с която да съобщят на останалите времето, което е изобразено на картата, която са изтеглили.

ТЕМА 11. ПОЗНАВАМ РАЗЛИЧНИ НАЧИНИ ЗА РИСУВАНЕ

Цели:

Формиране на знания и умения за видове изобразителни техники с водни бои.

Очаквани резултати:

Познава изобразителни техники за рисуване с водни бои.

Прилага в изобразителната дейност техники за рисуване с водни бои.

Методи и похвати на работа:

Обяснение, демонстрация, онагледяване.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Прилага различни техники за рисуване.

Методически насоки:

В началото на часа обяснете и онагледете различни начини за изобразяване с четка.

Разгледайте и обсъдете изображенията в помагалото. Обсъдете и обяснете начините за рисуване с акварелни бои – върху сух, върху мокър лист и изсветляване.

Поставете практическа задача на учениците, в която да приложат на практика техниките за рисуване.

Диференцирано преподаване:

Предварително подгответе работен лист с тънка пунктирана линия, дебела линия, начупена линия, линия с точка. Над всяка линия напишете цвят, в който трябва да се оцвети. Използвайки четка и бои учениците трябва да повторят линиите в посочените цветове.

ТЕМА 12. ХУДОЖЕСТВЕНО ПРЕСЪЗДАВАНЕ.

КРАСОТАТА НА ПРИРОДАТА В РИСУНКА

Цели:

Запознаване с визуалните особености на различни обекти и явления от заобикалящата среда.

Очаквани резултати:

Сравнява визуални особености на различни обекти и явления от заобикалящата среда.

Изразява чрез описания и рисунки емоционално отношение към красотата на природата.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, онагледяване.

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Изпълнява практическа задача – оцветява съобразно поставените условия.

Методически насоки:

Въведете учениците в темата с беседа, свързана със сезоните и промените в тях.

Обяснете, че всеки сезон има свой цвят, и онагледете. Разгледайте изображенията в помагалото и ги обсъдете.

Поставете задача на учениците, свързана с характерните за настоящия сезон цветове (оцвети дървото в обичайните за пролетта цветове).

Диференцирано преподаване:

Свържи изображения сезон с характерния за него цвят – предварително подгответе работен лист с изображения на сезони отляво и цветове отдясно. Ученикът трябва да свърже изображения сезон с характерния за него цвят.

„Цветовете на сезоните“ – поставете кутия с цветни моливи пред ученика и му поставете задача да подбере и извади цветове, подходящи например за зимен пейзаж.

ТЕМА 13. ХУДОЖЕСТВЕНО ПРЕСЪЗДАВАНЕ. СВЕТОТ ОКОЛО МЕН В АПЛИКАЦИИ

Цели:

Формиране на изобразителни умения за пресъздаване на конкретни впечатления и изразяване чрез образи.

Очаквани резултати:

Умения за осъществяване на изобразителна дейност чрез апликиране.

Умения за възприемане и анализиране на визуалните особености на обекти и явления от заобикалящата среда.

Методи и похвати на работа:

Беседа, обяснение, демонстрация, инструктаж.

Дейности на ученика:

Активно участва в беседа.

Слуша и наблюдава демонстрациите на педагога.

Работи по практическа задача – апликира.

Методически насоки:

Започнете часа с беседа за актуализиране на знанията. Обсъдете изучаваното в предходните часове.

Насочете беседата към материалите и пособията, които са ни необходими за направа на апликация.

Обяснете на учениците последователността от действия за направа на апликация.

Добре е да направите демонстрация и да онагледите с допълнителни, предварително подбрани за часа апликации.

Дайте насоки за работа на учениците и пристъпете към практическа дейност – апликация с готови елементи.

Диференцирано преподаване:

Апликация с накъсани късчета хартия – предварително подгответе работен лист с изобразено на него дърво. Задачата на учениците е да подберат цвят за настоящия сезон, да накъсат късчета хартия и да ги залепят така, че да пресъздадат характера на сезона.

Апликация с хартиени топчета – подгответе предварително работен лист с тематично изображение. Накъсайте късчета хартия в подходящи цветове и ги намачкайте, за да оформите топчета. Готовите хартиени топчета залепете така, че да попълните изображението в характерните цветове.

ТЕМА 14. ХУДОЖЕСТВЕНО ПРЕСЪЗДАВАНЕ. МОДЕЛИРАМ ЖИВОТНО

Цели:

Формиране на усет за обем и форма на изобразяваните обекти чрез моделиране.

Усъвършенстване на умения за работа с пластилин.

Очаквани резултати:

Придобива представа за най-важни визуални особености на животни.

Пресъздава особености на животинска фигура.

Методи и похвати на работа:

Разказ, обяснение, демонстрация, инструктаж.

Дейности на ученика:

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Работи върху практическа задача – моделира самостоятелно

Методически насоки:

Въведете учениците в темата на урока с кратък тематичен разказ.

Поставете темата и разяснете хода на работа. Разгледайте и обсъдете необходимите материали и пособия за моделиране. И обяснете стъпките на действие.

Добре е да онагледите, като направите демонстрация.

Диференцирано преподаване:

„Гъсеници“ – чрез овалване направете топчета, оформете едно по-голямо от останалите за глава и пет по-малки. Слепете ги едно към друго. Чрез поставената задача се осъществяват междупредметни връзки с Математика.

Моделиране на охлюв – чрез поставената задача се усъвършенстват техниките за работа овалване, разточване, издърпване.

Моделиране на пеперуда – чрез поставената задача се усъвършенстват техниките за работа сплескване, прищипване, налепване.

ТЕМА 15. ПОЗНАВАМ ТЪМНИ И СВЕТЛИ ЦВЕТОВЕ

Цели:

Развиване на образните представи и усвояване на изразни средства.

Очаквани резултати:

Разграничава светли и тъмни цветове.

Интерпретира въздействието на творби с тъмни и светли цветове чрез описания и изобразителна дейност.

Методи и похвати на работа:

Беседа, онагледяване, обяснение, демонстрация.

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа.

Слуша и наблюдава демонстрацията на педагога.

Разграничава тъмни и светли цветове.

Методически насоки:

В началото на часа проведете кратка беседа за актуализиране на знанията за цветовете.

Насочете беседата към тъмните и светлите нюанси, за да поставите темата на урока.

Онагледете и обяснете как точно се получават светлите и по-тъмните цветове.

Направете демонстрация, като използвате акварел.

Обсъдете изображенията в помагалото. Поставете нагледни материали на видно за учениците място и пристъпете към практическа дейност.

Диференцирано преподаване:

„Загради тъмните цветове“ – подгответе предварително работен лист, на който има оцветени форми в тъмни и светли цветове. Задачата на учениците е да заградят тъмните цветове.

Смесване на бои – поставете задача на учениците да постигнат по-светъл или по-тъмен цвят чрез смесване на бои.

ТЕМА 16. ИЗОБРАЗИТЕЛНИ ТЕХНИКИ. ПОЗНАВАМ И РИСУВАМ С РАЗЛИЧНИ ТЕХНИКИ

Цели:

Запознаване и комбинирано прилагане на видове материали и техники в изобразителната дейност

Очаквани резултати:

Познава изобразителни техники за рисуване, моделиране, апликиране

Прилага в изобразителната дейност техники за рисуване, моделиране, апликиране, .

Комбинираща и експериментира с различни материали и техники (смесени техники) в изобразителната дейност.

Подбира материали, пособия и техники за изобразяване на емоционално състояние.

Методи и похвати на работа:

Онагледяване, беседа, обяснение

Дейности на ученика:

Активно участва в тематична беседа

Работи самостоятелно върху поставена задача- смесва различни изобразителни техника.

Методически насоки:

В началото на часа подредете на видно място рисунки, апликации, моделирани фигури и ги обсъдете с учениците.

За да ги въведете в темата обяснете, че с помощта на всички тези техники съчетани върху работният лист, можем да създадем красива творба. Можем да съчетаем в едно рисуване с бои и флумастери на пример и да декорираме с пластилин.

Онагледете, като покажете на учениците творба, в която са съчетани няколко техники.

Разгледайте и обсъдете изображението в учебното помагало.

Поставете практическа задача на учениците, в която сами да смесят различни техники.

Диференцирано преподаване:

„Смесена техника“ – Предварително подгответе работен лист с изобразено на него цвете. Поставете условия на задачата: оцвети стеблото и листата със зелен молив, а венчелистчетата попълни с пластилин.

„Ръчичка“ – Оцвети дланта си с бои и на лист я постави. С флумастер украси и на мама поднеси. Поставената задача съчетава различни изобразителни техники, буди творческия интерес на ученика.

ЦСОП „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ –БЛАГОЕВГРАД

МАРИЯ КОСТОВА

ПАВЛЕТА ПАВЛОВА

**МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО
ПО ТЕХНОЛОГИИ
И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
ЗА УЧИТЕЛИ**

ВЪВЕДЕНИЕ

Методическото ръководство по технологии и предприемачество е разработено по глобални теми, развиващи в учениците умения за познаване и работа с различни материали и техники за използването им.

Учебното съдържание е разгледано в няколко глобални направления: Грижа за себе си, Обработка, Сглобяване и комбиниране на материали и модули, Конструирание и моделиране, Отглеждане на растения и животни и Здраве и безопасност.

Методическото ръководство предлага един различен поглед над обучението по технологии и предприемачество, като се опира на горепосочените направления и разширява идеите за реализация, без да конкретизира по теми. Обучението по индивидуални учебни програми за учениците със умствена изостаналост и множество увреждания са гъвкави и се адаптират към нуждите на ученика. Така общени темите дават възможност за изграждане на стабилна основа на обучението по технологии и предприемачество и свобода на учителя да обогатява учебното съдържание, спрямо ресурса и творческата си нагласа.

В учебното съдържание са включени основни техники, материали и безопасното им използване.

В комплект с учебното помагало учителят спокойно може да изготви тематично разпределение за ученика спрямо неговите възможности.

Всяка методическа разработка включва – цели, очаквани резултати, дейности и методи на работа. В методическите насоки се развива познавателната активност на ученика като се мотивира с близки до него интереси и дейности.

Диференцираното преподаване дава да се индивидуализират задачите спрямо нуждите на ученика. Предложени са по два варианта за активни дейности и направа на изработки, самостоятелно и в група. Те позволяват да бъдат адаптирани и променяни. Чрез практическото реализиране на обучението се създават условия за отчитане темповете на индивидуалното развитие на ученика и за разгръщане на творческите предпочитания.

Методическото ръководство и учебното помагало са изготвени от учители работещи в център за специална образователна подкрепа. Годишното тематично разпределение не е окончателно, комплектът дава възможност учителят да подбере и уплътни учебното съдържание по предмета от I – IV клас.

СЪДЪРЖАНИЕ

Тема. Грижа за себе си	286
Тема. Съдове и прибори за хранене.....	288
Тема. Лична хигиена.....	289
Тема. Уредите у дома.....	290
Тема. Обичам реда и чистотата	291
Тема. Работа с хартия	292
Тема. Работа с текстил.....	293
Тема. Работа с природни материали	294
Тема. Конструирание и моделиране	295
Тема. Обичам цветята.....	296
Тема. Моят домашен любимец	297
Тема. Събирам интересни неща	298
Тема. Добър еколог	299
Тема. Работа безопасно	300
Тема. В кабинета на лекаря	301
Тема. Кулинар.....	302
Използвана литература	303

ТЕМАТИЧНО СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

Месец	Седмица	Тема
IX	1, 2	Грижа за себе си
X	3, 4	Съдове и прибори за хранене
X	5, 6	Лична хигиена
XI	7, 8	Уредите у дома
XI	9, 10	Обичам реда и чистотата
XII	11, 12	Работа с хартия
XII	13, 14	Работа с текстил
I	15, 16	Работа с природни материали
I	17, 18	Конструирание и моделиране
II	19, 20	Обичам цветя
II	21, 22	Моят домашен любимец
III	23, 24	Събирам интересни неща
IV	25, 26	Добър еколог
IV	27, 28	Работя безопасно
V	29,30	В кабинета на лекаря
V	31, 32	Кулинар

ТЕМА. ГРИЖА ЗА СЕБЕ СИ

Цели:

Формира конкретни представи за здравно-хигиенни умения и навици.

Очаквани резултати:

Има елементарни знания за тялото и за грижите, които се полагат за него.

Знае как се получават основните видове хранителни продукти, както и прости правила за тяхното обработване, комбиниране и смесване.

Запознат е с основни правила за здравословно хранене.

Познава и назовава различни хранителни продукти.

Оценява положително грижите за здравето чрез правилното хранене.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, обяснение, демонстрация, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

С желание възпроизвежда характерна ежедневна дейност.

Сравнява различни начини на хранене.

Наблюдава.

Моделира.

Упражнява се многократно.

Методически насоки:

За въвеждане в темата се представя на учениците аудиозапис на песента „Ето как се храним“ от „Маргаритка и Приказки без край“.

Учителят провежда беседа, насочена към разнообразната храна и ползите от нея.

Учениците назовават храни, които обичат, и ги намират върху предварително подготвени карти с храни.

Самостоятелна работа се провежда чрез насоките от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Целта е под формата на игра ученикът да осмисли изискванията за здравословен режим. Да се запознае с правила на хранене за опазване на здравето. Осъзнава необходимостта и ползата за хигиена и култура на хранене. Най-лесно добрите навици в детска възраст се възпитават чрез игра. Личният пример е основен за добрата култура на хранене и учителят разказва за своето разнообразно меню, като подканя учениците да изготвят свое. Предварително се изготвя работен лист, на който има изображение на чиния, вилница и нож. На отделен лист се подготвят изображения на разнообразни храни – месо, плодове и зеленчуци, десерти и т.н. Учениците ги оцветяват в подходящ цвят и ги изрязват. Работи се с материали по избор. За учениците, които все още не могат да реализират задачата самостоятелно, се подготвят готови изображения. Определя се работна площ, като учителят проследява

спазването на реда. Задачата е всеки да изготви своето здравословно меню, като избере и залепи върху „чинията“. Определят се здравословни и вредни храни по направените менюта.

Вариант 2

След запознаване с правилата за здравословно хранене и разглеждане на табло с хранителна пирамида се преминава към самостоятелна задача. Изображението на пирамидата на здравословното хранене се разделя на 6 части (изображение – интернет). От учениците се изисква да я подредят и залепят. Учителят преценява дали да се работи по модел, или по спомен.

Според индивидуалните възможности на ученика може да се постави задача за поставяне на храни на съответното им място върху пирамидата. Работният лист е пирамида със зони в различен цвят и изображенията на храните, използвани в първа част.

ТЕМА. СЪДОВЕ И ПРИБОРИ ЗА ХРАНЕНЕ

Цели:

Формира знания за предназначението на съдове и прибори за хранене и използването им.

Очаквани резултати:

Подражава на еталони за поведение.

Демонстрира култура на бита.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, обяснение.

Дейности на ученика:

Използва домакински съдове, прибори, хранителни продукти, покривка, салфетка.

Методически насоки:

Пред учениците се демонстрира подреждане на маса. По време на беседа се назовават съдовете и приборите и се поставят на мястото им по етикет, както и предназначението им.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Преливане – занимание за подобряване на фината моторика по метода Монтесори. Интересен начин да запознаем учениците със съдове, както и да подобрим общото им състояние. Подборът на съдовете е индивидуален за всеки ученик. В първия етап се преливат твърди продукти, най-подходящи са различни семена. Допирът на естествени материали действа добре на децата. Започва се преливане от по-големи към по-малки съдове, от твърдо към течено съдържание. При добро владение на фините двигателни актове на ръцете се преминава и към преместване на продукта с лъжица, това се отразява добре за самостоятелното хранене. Подходящи комбинации са преливане от кана в голяма купа, постепенно се намалява размерът, след това – от кана в чаша и т.н., както и прехвърляне на семена с лъжица от една купа в друга. Подборът се оставя на учителя, който най-добре познава особеностите на учениците.

Вариант 2

Сортиране на прибори – задачата развива паметта, концентрацията и сръчността на учениците. За осъществяване на заниманието е нужна кутия, разграфена на 5 части, 5 големи и 5 малки лъжици, 5 големи и 5 малки вилицы, 5 ножа за сервиране. Във всяко отделение на кутията се поставя шаблон за ориентир на всеки от приборите. Ученикът трябва да постави приборите на мястото им и да ги посочи или назове.

ТЕМА. ЛИЧНА ХИГИЕНА

Цели:

Има представа за здравно-хигиенни умения и навици. Поддържа личната си хигиена.

Очаквани резултати:

С желание възпроизвежда характерна ежедневна дейност.

Опитва се да създава ред и да го поддържа.

Търси подкрепа и съдействие за лична хигиена, физиологични нужди и облекло.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит, беседа.

Дейности на ученика:

Осъзнава необходимостта и ползата за хигиена на тялото.

Работи с различни материали.

Участва в групови занимания.

Методически насоки:

Учениците вече са запознати със здравословното хранене и вредите, свързани с него. Учителят насочва беседата в тази насока и предлага игра за припомнянето на темата и плавен преход към следващата.

На дъската се залепват два макета на зъби – усмихнат и намръщен. Учителят показва фронтално изображения на различни храни, заедно преценяват към коя от двете групи се отнася (усмихнато зъбче – полезни храни; намръщено зъбче – вредни храни).

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

За развитие на нагледно-образното мислене на учениците се предлага сюжетно-ролева игра за миенето на зъбите. Преди това учителят ги запознава с историята на „Пук и Чук“. Предварителна подготовка: принтира се усмихнато лице на човек, на мястото на зъбите на илюстрацията се залепват семена боб, които се оцветяват на места с черен маркер (показват развалените зъби).

От ученика се изисква да почисти зъбите с четка за зъби, учителят демонстрира и поставя изисквания към изпълнението.

Вариант 2

Игра „Защо си мием ръцете“ – отбелязваме върху лист двете си ръце. Намираме шаблони на различни микроби, които също изрязваме, може да се изрежат и кръгове и да се обясни на учениците, че това са полепналите микроби върху ръцете ни. Рисува се или се използва готов шаблон на чешма с течаща вода, дължината на струята трябва да е съобразена с изрязания шаблон на ръцете, така че да могат да преминат при промушване. Върху картон се залепват двата края на чешмата, листът с ръцете се подмушва между картоната и шаблона, така че да се движи свободно. Върху ръцете се разпиляват микробите, които при плъзгане на шаблона остават от едната страна. Крайният резултат е, че ръцете остават чисти след измиване. Играта е достъпна и интересна.

ТЕМА. УРЕДИТЕ У ДОМА

Цели:

Запознат е с предназначението на домакинските уреди и безопасното им използване.

Очаквани резултати:

Познава основните уреди в дома и тяхното предназначение.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, демонстрация, опит.

Дейности на ученика:

Безопасно използва пералня, електрическа печка, микровълнова фурна, прахосмукачка, тостер, съдомиялна машина, миксер или наблюдава използването им.

Използва домакинските електроуреди по предназначение и спазва последователността при извършваните операции.

Методически насоки:

Чрез табла и илюстрации учителят запознава учениците с уредите, използвани у дома.

По време на беседа за използването на уредите се изготвя табло „За какво ни служат уредите“. От едната страна се залепват уредите, от другата – предмети, свързани с употребата им. Така по лесен и достъпен начин ученикът осъзнава за какво се използва всеки уред.

Постоянно се акцентира на безопасното им използване.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Групова работа – учениците се разделят на малки групи, като се групират на различни стаи – кухня, спалня, баня, детска стая и т.н. Пред всички се поставят листове с очертания на стаите и отделно изрязани електрически уреди. По сигнал от учителя групите започват работа. Целта е да подберат правилните уреди и да направят апликация с тях.

Вариант 2

Реализиране на сюжетно-ролева игра за безопасното използване на електрическите уреди, правилното им използване и конкретно полагане на грижа към тоалета. Учителят чрез беседа въвежда ученика в играта, разказва как се перат дрехите, кой уред се използва, и им поставя задача да ги простре на простор, като използва дървени щипки. Играта може да се играе и от двама, на втория се поставя задача да „изглади“ дрехите (подходящо е използването на дървени играчки – ютия и дъска за гладене). Изпълнението на поставените задачи действа възпитателно и развива фината моторика на ученика.

ТЕМА. ОБИЧАМ РЕДА И ЧИСТОТАТА

Цели:

Възпитава и натрупва индивидуален опит за усет към красивото и естетичното, красотата и хармонията. Изграждане на умение за избор на облекло.

Очаквани резултати:

Групира предмети съобразно трудовата задача.

Има изграден усет към красивото в бита и взаимоотношенията.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, опит, самостоятелна работа, експеримент, демонстрация.

Дейности на ученика:

Партнира на деца и възрастни при участие в битова дейност.

Натрупва опит за подбор на средства за създаване на уют в битовата среда.

Методически насоки:

Учителят разхвърля кът от класната стая. Насочва вниманието и пита учениците дали виждат нещо нередно. Провежда се беседа.

Учителят изпраща един ученик да донесе маркера за бялата дъска, като предварително го е преместил. Акцентира на ситуацията и прави коментар.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Органайзер – нужна ни е кутия от обувки, картон, лепило, ножица и цветна хартия за украса. Чрез картоната разделяме кутията на толкова части, колкото са ни нужни. Изрязваме цветя, пеперуди, коли от хартия спрямо интересите на всеки и ги залепваме върху кутията. Изделието представлява органайзер, в които да подредим любимите си вещи.

Вариант 2

За да възпитаваме естетичен вкус у учениците, трябва първо те да изградят умения за грижа към тоалета и вида си. Включването в ежедневни дейности от домакинството стимулира ученика и го кара да се чувства значим, затова трябва да им се възлагат задължения, свързани с възможностите им. Чрез направата на това изделие ще улесним дейността сгъване на дрехи.

Нужен ни е картон от кашон (по-плътен и дебел) в правоъгълна форма, разделя се на 4 парчета – два големи правоъгълника в двата края и два квадрата в средата. Разделените части се залепват една за друга с тиксо, за да могат да се движат. Сгъването се осъществява в 4 стъпки: 1 – поставяме блузата върху изделието от картон, 2 – сгъваме левия правоъгълник и го връщаме на мястото му, 3 – сгъваме десния правоъгълник и го връщаме на мястото му, 4 – повдигаме долния квадрат и го връщаме на мястото му. Учителят демонстрира колкото пъти е нужно и насърчава за самостоятелно изпълнение.

ТЕМА. РАБОТА С ХАРТИЯ

Цели:

Изгражда умения за работа по инструкция и образец и умения за работа с достъпни материали и инструменти.

Очаквани резултати:

Разпознава различни материали за конструиране, от които са изработени изделията.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение

Дейности на ученика:

Моделира с хартиени ленти и отпадъчни материали, като изрязва, прегъва, залепва, оцветява.

Описва от какво са изработени различните изделия.

Залепва и преплита елементи от хартия.

Методически насоки:

Учениците разглеждат обемни фигури от хартия и беседа „Всичко, което можем да си направим от хартия“.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Апликация – темата може да бъде разглеждана многократно с различни подтеми. Първоначално учениците апликират с едри готови елементи. Постепенно се намалява размерът им, по преценка на учителя ученикът започва да реже самостоятелно елементите. Важно е да се следи прецизността по време на работа и поддържането на чистота работното място. Сложността на композицията се определя от учителя. Темите могат да бъдат „Геометрични фигури“, „Цветя“, „Животни“, Сюжет от приказка и т.н.

Вариант 2

Изработват се малки лодки по предварително направен шаблон от хартия в различни цветове. Учениците си припомнят цветовете и заедно с учителя сгъват по предварително зададения модел. В съд се налива вода и се организира състезание с лодки, учениците се включват по двама, като всеки си избира цвят. Състезанието е кой първи ще премине очертанието на „Финала“. Придвижването на лодките става с издухване. Забавлявайки се, учениците усвояват умения за работа с хартия и правят дихателни упражнения.

ТЕМА. РАБОТА С ТЕКСТИЛ

Цели:

Изгражда умения за работа по инструкция и образец и умения за работа с достъпни материали и инструменти.

Очаквани резултати:

Проектира изделия, като работи по инструкция и образец.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение, беседа, самостоятелна работа.

Дейности на ученика:

Повтаря показани от учителя действия и движения при създаване на модел.

Свързва различни елементи и модули от текстил.

Методически насоки:

Учителят организира часа да започне с игра, наподобяваща „Сляпа баба“ – със завързани очи трябва да познаят от какъв материал е направен предметът, или да намерят два от един вид.

Пред учениците се прави изложба на различни предмети, съответно направени от различни материали, и се провежда беседа.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Изработка „Тиха книжка“. Нужни са различни цвят платове, шаблони на животни, цветя спрямо интересите. По шаблон се изрязват платовете, на които се поставя текстилна лепенка. Готовите елементи могат да се подреждат в композиция, по тематика, да се залепят върху куб или да се направи албум с текстилни „страници“. Игрите могат да бъдат разнообразно подреждане, броене, свързване на две или повече части. Друг вариант е на основата да се зашие копче, всеки от елементите да има дупка и да се закопчае на правилното място.

Пример: основата е дърво и се подготвят елементи, символизиращи сезоните (пролет – цветя; лято – плодове; есен – листа; зима – снежинки“, по горепосочените начини се закрепят. С играта се упражнява фината моторика на ръцете.

Вариант 2

Изработка „Моливник“ – предварително се подготвя кутия с цилиндрична форма, в която могат да се поставят моливи. Учениците се запознават с работа с велурен блок. Избират се мотивите на украсата и се очертават върху него, изрязват се или се използват готови елементи, които се залепват върху кутията.

ТЕМА. РАБОТА С ПРИРОДНИ МАТЕРИАЛИ

Цели:

Познава и използва природни материали за изработка на изделия.

Очаквани резултати:

Моделира от хартия, пластилин, природни и подръчни материали различни видове цветя и животни.

Има представа за природни материали – различни семена, листа, кестени, шишарки и др.

Методи и похвати на работа:

Наблюдение

Дейности на ученика:

Правилно събира и съхранява билки. Събира, без да къса, шишарки, листа, клони, кестени и др.

Желае да участва в индивидуална и участва в съвместна конструктивно-техническа дейност.

Проявява инициативност за пресъздаване на обекти от действителността.

Методически насоки:

Учителят организира предварително посещение на парк, двора на училището или близко място, откъдето всеки да събере природни материали за часа.

Беседа се провежда на терен и в класната стая.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Със събраните материали се предлагат варианти за изработка. От събраните листа се възлага на учениците да направят апликация. Показват се от учителя няколко предварително направени. Учениците се оставят да работят самостоятелно, за да развият въображението си.

Следващата стъпка е изработване на фигурки от събраните материали.

Пример: гъсеница от кестени; таралеж от картоф; животни от шишарки.

Вариант 2

Сензорна игра – нужни са различни семена: боб, леща, ориз, торбички, ушити предварително. Всяка торбичка се пълни с различни семена и се зашива. Играта засилва тактилните умения на ученика. Могат да бъдат намирани еднакви, да бъдат допирани от ръка и краче и сортирани по двойки. Възможни са различни варианти, повлияни от въображението на учителя.

ТЕМА. КОНСТРУИРАНЕ И МОДЕЛИРАНЕ

Цели:

Натрупване на индивидуален конструктивно-технически опит чрез различаване на отделни елементи от модула.

Ученикът формира умения за работа по инструкция и образец; за конструиране на изделия от готови модули; изменя вариативно модели за конструиране; за моделиране по собствена идея или образец.

Очаквани резултати:

Ученикът проектира изделия, като работи по инструкция и образец; има конкретни представи за различни начини за съединяване на конструктивни елементи – рязане, съединяване, лепене; има представа за конструиране на модел с готови модулни елементи.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, беседа, практически занятия.

Дейности на ученика:

Ученикът избира модел, очертава, изрязва, оцветява, залепя, моделира, работи с готови конструктивни елементи.

Методически насоки:

Учителят провежда беседа с учениците по темата. Работят върху задачите от учебното помагало. Учителят демонстрира всяка дейност.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Апликация с готови елементи – на ученика се предоставят шаблони на конструктивни елементи, например геометрични фигури. Ученикът очертава по шаблон, оцветява и изрязва. Задачата му е да съедини конструктивните елементи чрез залепване. Целта е да се получи къща, кола, снежен човек, ограда и други. Ученикът работи по зададена инструкция и предварително направен образец на краен резултат.

Вариант 2

Моделиране на плодове и зеленчуци – на ученика се предоставят картинки на различни плодове и зеленчуци. Ученикът разглежда и назовава любимите си плодове и зеленчуци. Задачата му е, ползвайки визуална опора, да ги моделира от пластилин. Ученикът работи с помощ от учителя, ако е необходимо. След като е готов с моделирането, ученикът групира плодовете отляво, зеленчуците – отдясно.

ТЕМА. ОБИЧАМ ЦВЕТЯТА

Цели:

Ученикът формира умения за засаждане и грижа на стайни растения.

Очаквани резултати:

Ученикът систематизира ежедневни грижи за цветя; прилага основни правила за отглеждане на растение.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, беседа, учене чрез конструктивна и изобразителна дейност.

Дейности на ученика:

Ученикът комбинира и подрежда цветя; засажда растение; почиства от прах и изсъхнали листа, полива.

Методически насоки:

Учителят провежда беседа с учениците по темата. Демонстрира как се засаждат растенията. Разяснява как се грижим за цветята. Използва видеоматериали и презентации. Работят върху задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Засаждане на растение – задачата на ученика е да засади растение в саксия. За целта предварително се снабдява с пръст, саксия и семена, луковица или издънка на цвете. Учителят дава ясни инструкции, ако е необходимо, работи заедно с ученика. Ученикът работи с ръце, за да се запознава по тактилен път с различни материали.

Вариант 2

Цвете от природни материали – ученикът работи с природни материали, като шишарки, клонки от дърво, бодли от бор, листа. Задачата на ученика е да оцвети шишарките в цвят по избор, а след това да ги подреди на лист или картон, за да се получи цвете. Аранжира с останалите природни материали. Може да се постави задача да се направи цветна градина или букет цветя. Ученикът работи с помощ, за да извърши залепването с по-силно лепило или силиконов пистолет. Изработките се подреждат в изложба.

ТЕМА. МОЯТ ДОМАШЕН ЛЮБИМЕЦ

Цел:

Ученикът формира знания и умения за полагане на грижи за домашен любимец.

Очаквани резултати:

Ученикът познава и назовава домашни животни и грижите за тях. Емоционално преживява приятни чувства.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, беседа, учене чрез конструктивна дейност.

Дейности на ученика:

Ученикът моделира, оцветява, работи с подръчни и природни материали.

Методически насоки:

Учителят провежда беседа с учениците по темата. Правят описание на любимо животно или домашен любимец под съпровод на музика. Учителят разяснява какви грижи полагаме за животните, от какво се нуждаят те. Използва видеоматериали и презентации. Работят върху задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Аквариум – на ученика се предоставя кутия, по възможност с прозрачна част; гланцово блокче в син цвят; миди и камъчета; пясък и рибки. Задачата на ученика е да облепи кутията с гланцовата хартия, като съобрази прозрачната страна да е открита. След това да аранжира вътре в кутията пясъка, камъчетата и мидичките. По прозрачната част на кутията залепва рибките. По желание може да декорира кутията с водорасли, морски звезди и др.

Вариант 2

Работа с природни материали (пясък и камъчета) – на ученика се предоставят материалите за работа: пясък, камъчета и шаблони на животни. На твърда повърхност (дъска за пластилин, картон) учениците разстилат пясъка. Задачата е да изберат какъв домашен любимец биха искали, да очертаят по шаблон в пясъка и да го запълнят с камъчета.

ТЕМА. СЪБИРАМ ИНТЕРЕСНИ НЕЩА

Цели:

Ученикът формира умения за правилно събиране и съхраняване на различни предмети, природни материали, билки.

Очаквани резултати:

Ученикът осмисля необходимостта от събирателната дейност; може да сортира и подрежда по определени качества.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, беседа, учене чрез конструктивна дейност.

Дейности на ученика:

Ученикът събира и съхранява правилно природни материали; изпълнява указания на учителя за сортиране по определен признак, лепи, изрязва, оцветява.

Методически насоки:

Учителят започва урока с беседа по темата. Работят върху илюстративния материал от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Изработка на кутия за съхранение – на ученика се предоставя кутия, цветна хартия и шаблони в различни форми. Задачата му е да украси кутията и да направи разделители, като използва готови шаблони. Когато е готова, кутията може да се използва за съхранение на изработки и работни листове на ученика през учебната година.

Вариант 2

Икебана от билки и природни материали – предварително учителят поставя задача на ученика и родителите му да съберат подходящи природни материали: листа, кестени, цветя и билки. Върху подходяща повърхност ученикът ще има за задача да подреди и аранжира природните материали и билки, така че естетически да е красиво. Музикален фон е подходящ по време на работа. Ученикът работи с помощ и спазва инструкции. Готовите икебани се включват в изложба.

ТЕМА. ДОБЪР ЕКОЛОГ

Цел:

Ученикът формира знания и умения за опазване на околната среда; познава основни правила за природосъобразен начин на живот.

Очаквани резултати:

Ученикът е запознат и може да изброи основни правила за опазване на околната среда. Сортира видове отпадъци. Разбира необходимостта от опазване на околната среда.

Методи и похвати на работа:

Беседа, наблюдение, учене чрез изобразителна и конструктивна дейност.

Дейности на ученика:

Моделира, апликира, оцветява, конструира, сортира видове отпадъци, работи в екип.

Методически насоки:

Учителят започва часа с беседа. Използва видеоматериали, филми и презентации, за да представи нагледно начини за опазване на околната среда. Демонстрира нагледно разделно събиране на отпадъци, като е възможно провеждането на открит урок. Работят по учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Разделно събиране – на ученика се предоставят материали: три кутии и цветна хартия (жълт, зелен и син цвят). Задачата на ученика е да облепи кутиите и да изпише коя кутия за какъв отпадък е, като се съобразява с цветовете на кутиите. Ако се затруднява с изписването, ученикът използва пластмасови шаблони на букви. Кутиите се поставят в класната стая, а учениците се стараят да разделят отпадъците от деня.

Вариант 2

Хранилка за птици от портокал – учителят подготвя предварително портокалите, като ги разделя на две и издълбава вътрешността. Задачата на учениците е да пробият две малки дупки в кората (работят с помощ), след това да нанижат канап и с помощ от учителя на направят два възела. Ако се затрудняват, могат да тренират връзване на възел. След това хранилката се пълни със семена и се закачва на дърво в двора на училището. По този начин ученикът ще може всекидневно да следи как се хранят птиците.

ТЕМА. РАБОТЯ БЕЗОПАСНО

Цел:

Ученикът формира умения за изпълнение на достъпни манипулативни дейности; формира умения за правилно и безопасно използване на инструменти.

Очаквани резултати:

Ученикът има умение за правилно и безопасно използване на инструменти и материали; използва инструменти по предназначение.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, практически занимания.

Дейности на ученика:

Ученикът работи с ножица, нож и други инструменти. Обработка с инструменти познати материали (хартия, пластилин, плат).

Методически насоки:

Учителят показва различни инструменти, които са необходими по време на работа. Демонстрира начина за безопасно използване. Разглеждат задачите от учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

Упражнения за рязане с ножица – учителят подготвя ленти от хартия. Върху всяка лента изписва права линия, крива линия, прекъсната линия, прекъсната крива линия, спирала и др. Лентите се подреждат по степен на трудност. Задачата на ученика е да изпълни упражненията за рязане с ножица. Целта е ученикът да овладее уменията за рязане с ножица, да умее да контролира ръката си и да работи безопасно.

Вариант 2

Украса – ученикът има за задача да изработва украса за различни празници. За целта ученикът използва различни материали и инструменти за работа. Използват се и различни техники на работа.

ТЕМА. В КАБИНЕТА НА ЛЕКАРЯ

Цел:

Ученикът формира представи за добро здраве, за помощта на лекаря и зъболекаря. Формира познания за работата на лекар и зъболекар.

Очаквани резултати:

Осмисля изискванията за здравословен режим. Спазва правила за хранене за опазване на здравето. Оценява положително грижите на възрастния за здравето на децата.

Оценява значението на различни битови дейности.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, практически занимания.

Дейности на ученика:

Ученикът наблюдава, моделира, упражнява се многократно, ползва учебно помагало, експериментира.

Методически насоки:

Учителят провежда беседи. Използва филми и видеоматериали за онагледяване. Работят по упражненията и илюстрациите в учебното помагало.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1

„Лекар“ (макет) – учителят предоставя на ученика макет на човешка фигура от картон. Задачата на ученика е да очертае по шаблон дрехите, които носи лекарят по време на работа (престилка, лекарска шапка) и да ги залепи върху макета. След това да избере сред много предмети само медицинските инструменти на лекаря и да ги залепи.

Вариант 2

Изработване на предпазна маска – работа с текстил.

ТЕМА. КУЛИНАР

Цел:

Ученикът формира основни познания за здравословно хранене и ползите от него.

Ученикът формира умения за диференциране на прибори за хранене.

Ученикът формира основни знания за различни хранителни продукти и различни технологии за приготвянето им.

Очаквани резултати:

Ученикът познава видовете храни – различава полезна и вредна храна. Използва безопасно прибори за хранене.

Методи и похвати на работа:

Демонстрация, наблюдение, практически занимания.

Дейности на ученика:

Ученикът наблюдава обработване на различни продукти чрез видеофилми и материали; моделира, очертава по шаблон, сгъва и разгъва хартия, участва в групова и индивидуална работа за приготвяне на сандвичи и сервиране.

Методически насоки:

Провежда се беседа, в която всеки разказва/показва за любимата си храна.

На учениците се раздават работни листове с различни храни. Поставя им се задача да оцветят любимите си. Учителят прави кратък коментар.

Диференцирано преподаване:

Вариант 1 – Шапка за готвач (работа с хартия)

За да се забавляват учениците по време на темата „Кулинар“, могат предварително да изготвят шапки за готвач. Работи се с хартия. Учителят подготвя шаблон, с който учениците могат сами да си направят шапката, като си припомнят техниките лепене и сгъване по зададен модел. По желание може да бъде украсена.

Вариант 2 – Приготвяне на сандвичи

Учениците обичат заниманията, в които участват активно и получават продукт накрая. В часовете по технологии и предприемачество учениците усвояват умения за самостоятелно приготвяне на храна. Плодова салата и сандвичи са подходящи за уменията им, а и са любима тяхна храна. Сандвичите могат да изобразяват животни, цветя, форми – всеки разгръща въображението си. Учителят подготвя модел, който да следват първоначално. След подготовката се подрежда маса по изучените правила.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Рамкова учебна програма за изготвяне на индивидуални образователни програми за културно-образователна област „Бит и технологии“ по „Домашен бит и техника“ за учениците с умствена изостаналост и множество увреждания I – IV клас. София. 2012.
2. „Пук и Чук“. 2017 г. Турбьорн Егнер, Изд. Enthusiast.
3. Велинова, В., Деведжиев И. 2020 г. Изд. Сиела.